

Mei 2020

Pro
biblio

Boekenlijst voor leeskringen

2020
2021

samen lezen
is zo veel leuker

Inhoud

100 % chemie	65	Dagen zonder eind	15	De gelukkige	54
Aan het eind van de dag	71	Daglicht	74	De geniale vriendin	35
Aardse vruchten	44	Daniël in de vallei	83	De geruchten	26
Absalom, Absalom!	35	Dansen in de hemel	76	De godin van de kleine overwinningen	41
Ach, deze leegte , deze verschrikkelijke leegte	66	Dansen met de vijand	40	De goede zoon	35
Achterland	72	Danseres zonder benen	12	De greppel	55
Acht maanden in de Gazastraat	62	De 100-jarige man die uit het raam klom en verdween	53	De groep	63
A clockwork orange	24	De aanslag	69	De grote Meaulnes	10
Adam	78	De acht bergen	27	De grote spoorwegcarrousel	89
Alabama Song	60	De achterblijvers	39	De haas met de ogen van barnsteen	29
Alleen op de wereld	61	De advocaat van Holland	63	De handelsreiziger van de Nederlandse Cocaine fabriek	21
Alle namen	81	De affaire Koerilov	70	De heerlijkheid van het leven	58
Alles is oké	94	De afschuwelijke eenzaamheid van Maxwell Sim	26	De heilige Rita	98
Alles is verlicht	36	De alchemist	26	De held	32
Alles kantelt	60	De Amerikaanse prinses	101	De helleveeg	45
Alles wat is	81	De as van mijn moeder	64	De hemel bestaat niet	56
Alle tijd	39	De avonden	79	De hemel verslinden	39
Alptraum	101	De avond is ongemak	79	De ijsmakers	58
Als de winter voorbij is	92	De begraafplaats van Praag	33	De Japanse minnaar	10
Als je de stilte ziet	92	De bekeerlinge	47	De jonge Rembrandt	19
Alsof het voorbij is	14	De belofte	77	De kaart en het gebied	49
Altijd roomboter	71	De benedenrivier	89	De kat	47
Anna	101	De beslissing	20	De kinderwet	64
Aquarium	91	De bibliothecaresse van Auschwitz	51	De kleine miezerige God	38
Arc de Triomphe	79	De bijenhouder van Aleppo	59	De kleurloze Tsukuru Tazaki en zijn pelgrimsjaren	70
Archief van verloren kinderen	61	De blauwe nacht	82	De koning	9
Archipel van de hond	25	De blinde huurmoordenaar	12	De koperen tuin	94
Argentijnse avonden	94	De blokkade	31	De laatkomer	93
Asbestemming	45	De boekendief	101	De laatste gasten	54
As in tas	21	De boekhandelaarster uit Orvieto	74	De laatste kamer	77
Asta's ogen	87	De boom in het land van de Toraja	26	De leesclub	31
Augustus	99	De Buddenbrooks	62	De leesclub aan het einde van de wereld	41
Bandoeng, Bandung	86	De buitenjongen	27	De leestip	55
Berichten van het Blauwe Huis	43	De buitenvrouw	102	De lijst van al mijn wensen	29
Bezette gebieden	43	De buurjongen	82	De lijst van meneer Rosenblum	85
Bezonken rood	23	De buurman	96	De lotgevallen van Klaasje Zevenster	59
Birk	80	De cirkel	33	De maagd Marino	76
Bittere bloemen	23	De damessalon	67	De man zonder ziekte	43
Blindganger	72	De dinsdagvrouwen	75	De middelste dag van het jaar	86
Blindgangers	47	De dirigent	75	De moeder van Nicolien	96
Bloemblad van zee	10	De dochter van Crusoe	38	De muze	24
Blokken, knorrende beesten en bint	20	De dood van Murat Idrissi	98	De naam van de roos	33
Bonita Avenue	24	De droom van de Ier	92	De nachtstemmer	45
Brief aan Sally	25	De duivenhoudsters	48	De nacht voor de scheiding	62
Britannia Road 22	48	De eerste vrouw	84	De Nederlandse maagd	68
Bruidsvlucht	77	De erfenis van Eszter	62	De ochtendgave	46
Butcher's crossing	99	De experimenten	75	De oesters van Nam Kee	16
Cirkel in het gras	53	De familie Forrest	75	De offers	16
Clïent E. Busken	23	De Finklerkwestie	51	De ommegang	10
Colometa	80	De geheime liefde van Mrs. Robinson	88	De onafwendbare dag	90
Compassie	34				

Inhoud

Alfabetisch register op titel

De ondergrondse spoorweg	98	De vrouw met de sleutel	65	Gestameld liedboek	69
De onderwaterzwemmer	89	De waanzinnige liefde van Alma Mahler en Oskar Kokoschka	17	Gisèle	85
De ondraaglijke lichtheid van het bestaan	58	De waarheid over de zaak Harry Quebert	29	Gitte	46
De onervarenen	59	De weekendmiljonair	16	Godin, held	75
De onverschilligen	69	De wensdagen	97	Godverdomse dagen op een godverdomse bol	93
De onzichtbare bruid	88	De wereld van Sofie	37	Goed volk	51
De oorlogsbruid	79	De winter voorbij	11	Goed volk	54
De oorlogsbuid	15	De woede van Abraham	21	Grand Hotel Europa	76
De overgave	52	De woongroep	91	Great Gatsby	35
De overkant van de rivier	83	De Zahir	27	Grijze zielen	26
De passievrucht	40	De zeven zussen	79	Grip	35
De pelikaan	32	De zoon van de verhalenverteller	53	Gustav en Anton	90
De pianostemmer	66	De zwarte met het witte hart	52	Haar goede hand	18
De pruimenpluk	93	Dienstreizen van een thuisblijver	44	Hallo muur	44
De rechtvaardigen	22	Dijk	22	Harnas van Hansaplast	70
De reiziger	20	Dina's erfenis	97	Hart van steen	31
De rode stoeltjes	72	Dit is mijn hof	29	Heilbrons hel	56
De rozenkoningin	41	Dit is mijn moeder	98	Helden van de grens	33
Dertig dagen	92	Dit zijn de namen	98	Hemelvaart	56
De schooljaren van Jezus	27	Dood van een thrillerschrijfster	84	Heren van de thee	43
De sigarenfabriek van Isay Rottenberg	81	Dorsvloer vol confetti	90	Herinnering aan mijn droeve hoeren	37
De smalle weg naar het verre noorden	36	Drie weduwen, een graf	49	Hersenschimmen	17
De spion	27	Drift	48	Het beest van Kruger	21
De stad der blinden	82	Eden	67	Het beste wat we hebben	73
De stad der zienden	82	Een dwaze maagd	84	Het bezoek	19
De stalkster	80	Een goed nest	60	Het bittere kruid	66
De stamhouder: een familiechroniek	69	Een huis voor meneer Biswas	70	Het brilletje van Tsjechov	57
De stilte van Thé	65	Een jaar later	55	Het einde van de eenzaamheid	97
De storm	41	Een kamer in Rome	65	Het enige verhaal	14
De testamenten	12	Een keukenmeidenroman	87	Het familieportret	19
De tijdelijke gentleman	15	Een klein leven	100	Het gewicht van de woorden	66
De tijgerkat	90	Een meisje van honderd	19	Het gordijn	9
De tolk van Java	18	Een onberispelijke man	38	Het gouden ei	57
De Toverberg	62	Een schip vol meloenen	32	Het gras van de nacht	67
De trein van Pavlosk en Oostvoorne	88	Een schitterend gebrek	52	Het grote verlangen	67
De trooster	39	Eens ging de zee hier te keer	96	Het grote zwijgen	66
De tuin van de avondnevel	34	Een soort familie	16	Het hart is een eenzame jager	64
De tuin van de samoerai	91	Een zachte habd	84	Het hemelse gerecht	31
De tweeling	61	Eerst grijs dan wit dan blauw	68	Het hout	23
De val van Annika S.	84	Egidius	86	Het huis aan de Gouden Bocht	24
De verborgen bron	44	En ik herinner me Titus Broederland	50	Het huis aan de Sont	89
De verborgen meisjes van Kabul	71	En toen kwam Frankie	18	Het huis in de Rotschildstraat	102
De verdovers	34	En uit de bergen kwam de echo	49	Het huis van de moskee	9
De vergelding	23	En wat als dit liefde is	87	Het huis van de stilte	74
De verlatene	24	En wat heeft dat met mij te maken?	15	Het jaar dat Shizo Kanakuri verdween	36
De verliefden	63	Euforie	97	Het kleine meisje van meneer Linh	26
De verrader	15	Extreem luid & ongelooflijk dichtbij	36	Het lam	78
De vlamberken	70	Familieziek	30	Het leven van Pi	63
De vlammenwerpers	58	Farao van de Vliet	9	Het meesterstuk	34
De vlucht	25	Feest van het begin	59	Het menselijk lichaam	39
De voddenkoningin	40	Finse dagen	55	Het mooie seizoen	15
De vreemdeling	25	FOON	68	Het Nederlandse meisje	63
De vriendschap	74	Ga heen, zet een wachter	58	Het negende schrift van Maya	11
De vrouw die	81	Geen gewoon Indisch meisje	18	Het nulnummer	33
De vrouw die een jaar in bed ging liggen	90	Geronimo	99	Het onderzoek	26
De vrouw die zegt dat ze mijn moeder is	91	Geschiedenis van een gevallen engel	61	Het onwaarschijnlijke en droevige lot van Ivan en Ivana	28
De Vrouwenlagerij	40				

Inhoud

Alfabetisch register op titel

Het oog van de engel	71	Kom hier dat ik u kus	73	Nostalgie van het geluk	72
Het pad van de gele slippers	9	Kom, roep het van de bergen	13	Notendop	64
Het pauperparadijs	51	Koningin van de nacht	55	Olga	82
Het puttertje	88	Kroniek van Perdepoort	61	Olifantenmeisje	100
Het smalle pad van de liefde	64	Kwartet	34	Om adem te kunnen halen	73
Het verhaal van de dienstmaagd	12	Laat me niet vallen	95	Onbewaakt ogenblik	17
Het woeden der gehele wereld	45	Langzame man	27	Onderworpen	49
Het zigzagkind	42	La Superba	76	Ons gaat her in ieder geval nog goed	49
Het zwijgen van Maria Zachea	56	Legende van een zelfmoord	92	Ons kamp	96
Hier	59	Let op mijn woorden	73	On the road	54
Hier ben ik	36	Leven na leven	12	Ooit gelukkig	29
Hoe alles moest beginnen	93	Liefde heeft geen hersens	54	Oorlog en terpentijn	47
Hoe ik talent voor het leven kreeg	10	Liefde in Pangea	61	Op de helling	88
Holland	10	Liefde in tijden van cholera	37	Op de vleugels van de draak	53
Holy Trientje	40	Lieveling	57	Op zee	46
Honderd jaar eenzaamheid	37	Lieve mama	93	Oscar	83
Honolulu King	40	Logboek van een onbarmhartig jaar	74	Out of Africa	18
Hoogteverschillen	14	Love story	82	Over het water	22
Hoor nu mijn stem	90	Ma	20	Overtocht naar India	36
Hôtel du Nord	24	Maar buiten is het feest	52	Papegaai vloog over de IJssel	9
Huis van herinneringen	38	Machines zoals ik	64	Parnassia	101
Humboldts gift	16	Magdalena	44	Pastorale	35
Ica	77	Mama Tandoori	58	Paula	11
Ik ben Hendrik Witbooi	21	Marcel	69	Pier en oceaan	53
Ik ben Malala	100	Margje	83	Plattegrond van een jeugd	79
Ik ben niet bang	11	Meer dan mannelijk	18	Pogingen om iets van het leven te maken	41
Ik heb je nooit een rozetuin beloofd	41	Meester Mitraillette	92	Portret van een man	42
Ik heet geen Miriam	13	Mélodie d'amour	68	Post Mortem	89
Ik Jan Cremer	28	Menthol	57	Post voor mevrouw Bromley	22
Ik kom terug	30	Met stille trom	86	Potgieterlaan 7	100
Ik mis mezelf	38	Mevrouw Bentinck; Onverenigbaar van karakter & De groten der aarde	43	Pristina	46
In de wereld	11	Mevrouw mijn moeder	55	Raadselvader	100
In de zon kijken	78	Mevrouw Osmond	13	Rachels rokje	70
Indische duinen	30	Mijn jaar van rus en kalmte	69	Radetzky mars	81
In het buitengebied	30	Mijn meneer	60	Rafaël: een liefdesgeschiedenis	73
In het licht van wat wij weten	78	Mijn naam is Asjer Lev	78	Reddende engel	31
Intensive care	87	Mijn vader is een vliegtuig	17	Retourschip de Liefde	60
Isabelle	61	Mijn vaders hand	25	Rinkeldekink	17
Is er hoop	31	Mijn woestijn	30	Ripper	11
Jacoba, Dochter van Holland	95	Mij verhaal = Becoming	72	Rivieren keren nooit terug	47
Jane Eyre	23	Moederpassie	13	Rivka	99
Je ziet mij nooit meer terug	14	Moeders zondag	88	Rode sneeuw in december	95
Jij zegt het	74	Moedervlekken	43	Rose	87
Joe Speedboot	99	Montyn	57	Roundhay, tuinscène	68
Jouw leven en het mijne	13	Mooi doodliggen	45	Safe haven	85
Judas	73	Mr Gwyn	14	Salomons oordeel	96
Juni	13	Muidhond	82	Schaduwkind	89
Karakter	20	Nachtblauw	95	Scheepsberichten	78
Kerewin	49	Nachtouders	28	Scheerjongen	86
Kes	47	Nachttrein naar Lissabon	66	Schilderslief	95
Kikkers	67	Na Mattias	100	Schittering	63
Kindsoldaat	20	Nergens in Afrika	102	Schuim	12
Kind van een vreemde	48	Niets weerstaat de nacht	94	Schuim der aarde	50
Kleur van geluk	93	Noodlot	28	Selma	94
Klimtol	91	Nora	89	Simon	37
Knielen op een bed violen	83	Normale mensen	80	Sjaco	21
Kolja	52			Slagschaduw	19

Inhoud

Alfabetisch register op titel

Smilla's gevoel voor sneeuw	48	Wilde zwanen	25
Sneeuw	74	Winter in Gloster Huis	65
Sophie's keuze	87	Witte huizen	19
Spaar de spotvogel	59	Wolf	46
Stadium IV	57	Wolfskwint	32
Stedevaart	22	Woorden schieten tekort	38
Stephen Florida	44	Zadelpijn en ander damesleed	81
Stikvallei	98	Zeeuws geluk	94
Stoner	99	Zeevonk	101
Strijken	84	Ze is zoek	45
Superduif	39	Zen en de kunst van het motoronderhoud	76
Tegenlicht	93	Zeven soorten honger	32
Terug naar Neerpelt	54	Zoals dat gaat met wonderen	52
Ter voorbereiding op het volgende leven	60	Zolang er nog tranen zijn	42
t Hooge Nest	50	Zomerhuis met zwembad	56
Tijdmeters	67	Zomervacht	80
Tijger, tijger	37	Zondagsgeld	85
Tijl	54	Zout op mijn huid	42
Tikkop	30	Zwarte schuur	53
Tine, of De dalen waar het leven woont	71		
Toen ik je zag	48		
Tonio	46		
Tropenbruid	85		
Tulpenliefde	80		
Tumult van de tijd	14		
Twee wegen	76		
Twee zusters	32		
Uit de tijd vallen	42		
Uit liefde voor het leven	42		
Uitval	20		
Uitverkoren	77		
Vaak ben ik gelukkig	42		
Vader en dochter	86		
Van vogels en mensen	68		
Ventoux	97		
Vera	83		
Vergeef ons onze zwakheid	50		
Verloren grond	50		
Verteller van de wind	62		
Vindeling	65		
Vloed	85		
Voetlicht	77		
Voorbij, voorbij	77		
Voor een verloren soldaat	28		
Vrij man	71		
Wachten op Noora	45		
Wael	51		
Want de avond	34		
Weerwater	32		
Wees onzichtbaar	51		
Weg naar huis	43		
Welkom in het rijk der zieken	17		
We moeten je iets vertellen	75		
Wij	71		
Wij en ik	29		
Wij zijn de Bickers!	96		
Wilde rozen	97		

Inhoud

Academisch milieu, Mannenleven	99	C. Julius Ceasar Octavianus Augustus (Romeins keizer)	99	Filosofie, Kloosterleven, Italië; 14e eeuw	33
Acteurs	66	Cocainehandel	21	Frankrijk; 18e eeuw	59
Adel, Donaumonarchie	81	Concentratiekampen, Overleven	13	Frankrijk; Wereldoorlog I	26
Adolescentie, Dictatuur, Goed en Kwaad	25	Connie Palmen	77	Franz Kafka	58
Adolescent	72	Consumptie-ijs	58	F.Scott Fitzgerald	60
Adolescentie, Amsterdam; 1945-1950	79	CVA; Revalidatie; Verhalen	18	Geertje Dirx, Rembrandt	95
Adolescentie, Nederland; 1951-1970, Geloofsproblematiek	53	Verhalen	18	Geheugen, Schrijvers	17
Afrikanen; Handelaren; China, Chinezen; Handelaren; Afrika, China; Reisbeschrijvingen	53	Cystic fibrosis	76	Geloofsproblematiek	83
Alcoholisme	44	Danseressen; Concentratiekampen; Verhalen	40	Geluk, Vriendschap, Roeien	22
Allene Tew; Biografieën	101	,Familierelaties; Verhalen	40	Genua	76
Almere	32	Dementie	17	Geschiedenis	93
Alphons Diepenbrock, Matthijs Vermeulen	66	Dementie	38	Ghana, Slavernij	43
Amsterdam; 18e eeuw	21	Dementie	69	Giacoma Casanova, Italië; 18e eeuw, Amsterdam; 18e eeuw, Liefde	52
Amsterdam; 1971-1980, Kinderleven	85	Dementie	96	Gouden Eeuw (Nederland)	71
Amsterdam; 1971-1980, Kinderleven	98	De Protocolen van de Wijzen van Sion	33	Gouvernantes	23
Amsterdam; Cultuurgeschiedenis, Bicker,... (familie); Geschiedenis	96	Detective	55	Grootmoeders, Turkije	74
Amsterdam-Zuid, Jeugdervaringen	79	Dichters	16	Hans van Mierlo, Rouwproces	74
Annie M.G. Schmidt; Biografieën	101	Dichters, Groot- Britannië	49	Herinneringen	68
Antonia Brico	76	Dood	82	Herinneringen, Schrijverschap	56
Antonie Kamerling, Depressiviteit; Verhalen, Zelfdoding; Verhalen	48	Doodstraf	25	Historisch verhaal	43
Arbeidersgezinnen; Leiden; 19e eeuw; Verhalen, Arbeidersgezinnen; Leiden; 1900-1939: Verhalen	71	Dorpsleven, Kinderleven, Christelijk milieu, Buitenstaanders	90	Homoseksuele mannen, Seksueel misbruik, Zelfverminking (mens), Mannenleven	100
A. Roland Holst, Gisèle Waterschoot van der Gragt, Kunstenaarswereld, Nederland; 1936-1945	85	Draagmoeders	13	Identiteit, Joodse kinderen, Zweden; Wereldoorlog II	37
Arthur Japin; Dagboeken	52	Duitsland, Jaren dertig	20	Identiteit, Joods milieu, Familie	42
Artsen	56	Duitsland; Wereldoorlog II	20	Incest	52
Asielzoekers	10	Echtscheiding	20	Indianen, Texas; 19e eeuw	52
Asielzoekers	46	Echtscheiding; Engeland; 19e eeuw; Verhalen	88	Indische Nederlanders; 20e eeuw; Verhalen	87
Audrey Hepburn	63	Eenoudergezin, Ierland; 1961-1970	90	Indische Nederlanders, Oorlogservaringen	40
Auschwitz (concentratiekamp)	51	Eenzaamheid, Doofheid	64	Indisch milieu, Cultuurverschillen	18
Azië; Reisbeschrijvingen	89	Eenzaamheid, Vrouwenleven	38	Indisch milieu, Familierelaties	30
Bart Chabot, Huiselijk geweld	25	Ephrussi,...(familie), Joden; Oostenrijk; geschiedenis, Joden; Frankrijk; Geschiedenis	29	Indisch milieu, Moeder-dochter-relatie	55
België	26	Erotiek	18	Indonesië	86
België; Wereldoorlog I, Oorlogservaringen	47	Erotiek	75	Informatief	100
Birma-spoorweg	36	Esoterie	27	Interneringskampen, Nederlands Oost-Indië, Moeder-zoon relatie, Jeugdervaringen	23
Bizons, Verenigde Staten; 19e eeuw	99	Euthanasie	65	Iran; 1976-1990, Moslimfundamentalisme	9
Boekhandels, Umbrie	74	Euthenasie	50	Italië, Identiteit, Literatuur, Zoektochten	66
Boerenleven; Hedwigepolder; Verhalen	29	Familie, Humor	58	Jacoba van Beieren (gravin van Holland, Zeeland en Henegouwen)	95
Burenoverlast, Vriendschap	96	Familie; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen, Jodenvervolgung; Wereldoorlog II; Verhalen, Adoptiekinderen; Verhalen	91	Jan Montyn, Oorlogservaringen	57
Charlotte-Sophie Bentinck-von Aldenburg	44	Familierelaties, Colombia	37	Japan	72
China	67	Familierelaties, Huwelijksproblematiek	34	Jehova's getuigen, Rechters	64
China; 20e eeuw; verhalen	25	Familierelaties, Jaren vijftig, Jaren zestig, Euthenasie, Moeders	56	Jeruzalem; 1951-1961, Verraad	73
China: 1951-2000; Verhalen, China; Politiek geschiedenis; 1951-2000	94	Familierelaties, Rome; 1919-1939	69	Jeugdervaringen	31
Chinese migranten; Verenigde Staten	60	Families; Nederland; 20e eeuw; Verhalen	56	Jeugdervaringen, Chinese culturele revolutie, Autobiografieën	97
Christelijk milieu, Geloofsproblematiek	83	Families, Zelfdoding	94	Jeugdervaringen, Ierland	64
Christendom, Middeleeuwen	10	Feminisme	64	Jeugdervaringen, Oorlogservaringen, Homoseksuele mannen	28
Chronische patiënten	17	Film	68	J.K. Huysmans	82
		Filmwereld	25		
		Filosofie	37		

Jodenvervolging	79	Leeskringen	31	Nederland Oost-Indie, Vader-zoon relatie	18
Jodenvervolgingen; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen	43	Lepra, China; 1919-1939	91	Nederlandse emigranten; Argentinië; Verhalen	94
Jodenvervolging; Hongarije; Wereldoorlog II; Verhalen, Adel; Hongarije; 20e eeuw; Verhalen	15	Lesbische vrouwen, Presidentsvrouwen	19	Nederlandse migranten; 19e eeuw	59
Jodenvervolging, Nederland; Wereldoorlog II	67	Levenskunst	98	Nederland; Sociale geschiedenis; 19e eeuw, Nederland; Sociale geschiedenis; 20e eeuw, Maatschappij van Weldadigheid	51
Jodenvervolging; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen	96	Lezen, Overleven, Duitsland; Wereldoorlog II	101	Nederlands Oost-Indië; 19e eeuw	43
Jodenvervolging; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen Onderduikers; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen, Verzet; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen	50	Libanon	53	Nieuw- Guinea, Kolonialisme	86
Jodenvervolging; Oostenrijk; Verhalen	15	Liefde	70	Noord-Holland; 19e eeuw	21
Jodenvervolging; Wereldoorlog II: Verhalen Joodse vluchtelingen, Nederlandse consulenten; Litouwen, Jan Zwartendijk	22	Liefde	87	NSB-Kinderen; Verhalen	101
Johan van Oldenbarnevelt	63	Liefde, Colombia	37	Ondernemers	56
Jongeren, Amsterdam; 1991-2000	16	LUISELLI, VALERIA	61	Oorlogservaringen, Afghanistan	39
Joodse bedrijven; Derde Rijk; Verhalen, Sigarenindustrie; Saksen; 1931-1941	81	Maarten't Hart	44	Oorlogsrecht	16
Joodse migranten, Engeland; 1931-1960, Discriminatie	85	Malawi	89	Oskar Kokoschka, Alma Mahler Werfel	17
Joods milieu	51	Maleisië	34	Ouderdom	19
Joods milieu	67	Mannenleven	93	Ouderdom	42
Joods milieu	84	Mannenleven, Uitgevers	81	Ouderdom, Verliefdheid	37
Joods milieu, 20e eeuw	24	Mannen, Vriendschap	39	Ouderen	25
Joods milieu, Adolescentie, Chassidisme, New York (stad)	78	Maori's, Cultuurverschillen, Nieuw-Zeeland	49	Ouderen	38
Joods milieu, Oekraïne	36	Mata Hari	27	Ouder-kind-relatie, Grenzen	59
Joods milieu, Romeinse Rijk; 1e eeuw	48	Meisjes; Afghanistan; Verhalen	72	Overleven	63
Joods milieu, Vriendschap	77	Michelle Obama; Autobiografieën	72	Overspel	68
Joods milieu, Vriendschap	78	Midden-Oosten	43	Overspel, Schuldgevoelens, Geloofsbeleving	65
Joseph Sylvester, Zwart; Nederland; 20e eeuw	57	Midlifecrisis	86	Pakistan	78
Journalisten, Familierelaties, Trinidad (eiland)	70	Migranten	77	Parijs; 1961-1970	67
Journalisten; Italië	33	Migranten, Maatschappij, Eilanden	25	Pedofilie	37
Journalisten, Newfoundland	78	Mississippi (staat); 19e eeuw, Slavernij, Familierelaties	35	Pedofilie, Kinderleven	60
Kanker	57	Moeder-dochter-relatie	18	Perzië; 19e eeuw	9
Kanker	78	Moeder-dochter-relatie	91	Peter Iljits Tsjajkovski	52
Kannibalisme, Sleutelromans	76	Moeder-dochter relatie, Auschwitz (concentratiekamp)	75	Polen; Wereldoorlog II, Oorlogservaringen	48
Karen Blixen	89	Moeder-dochter relatie, Dood	11	Politiek	50
Katten	48	Moeder-dochter relatie, Europa; 20e eeuw	65	Poppenhuizen, Amsterdam; 17e eeuw	24
Kenia	102	Moeder-dochter relatie, Huwelijksproblematiek, Zelfdoding	44	Psychiatrie, Anesthesie	34
Kenia; 1900-1039	18	Moeder-dochter relatie, Trauma's, Cruiseschepen	102	Psychiatrische patiënten	32
Kinderen; Seksueel misbruik, Kindermishandeling	57	Moederschap	13	Psychologisch verhaal	86
Kinderleven	47	Moeder-zoon relatie	30	Psychologisch verhaal	42
Kinderleven, Indisch milieu, Ouder-kind relatie, Jaren vijftig	30	Moeder-zoon relatie	35	Psychologisch verhaal	42
Kinderleven, Vriendschap	39	Moeder-zoon-relatie	43	Psychologisch verhaal	45
Klasseverschillen, Noordwijk; 1900-1914	85	Moeder-zoon-relatie, Broers	83	Psychologisch verhaal	62
Kolonialisme, Ierland; 1900-1919, Belgisch Congo; 1900-1919, Peru; 1900-1919	92	Moeder-zoon relatie, Geloofsproblematiek	44	Psychologisch verhaal	63
Kunst	88	Moeder-zoon relatie; Verhalen, Dementierende ouderen; Verhalen	20	Psychologisch verhaal	73
Kunstenaars	49	Moslimfundamentalisme, Frankrijk	49	Psychologisch verhaal	77
Kunstenaars	54	Motoren, Kunstenaressen	58	Psychologisch verhaal	80
Kunstmatige intelligentie, Robots	64	Multiculturele samenleving	10	Psychologisch verhaal	90
Kurt Gödel	41	Müninghoff,....(familie)	70	Psychologisch verhaal	92
		Music	34	Psychologisch verhaal	93
		Muziek	94	Psychologisch verhaal, Familie	90
		Muziek, Maassluis	45	Psychosen	46
		Napels; 1951-1960, Vriendschap	35	Puberteit	87
		Natuurrampen; Kameroen, 1986; Verhalen	98	Racisme, Kolonialisme, Nederland; 19e eeuw	53
		Nederland; 16e eeuw, Inquisitie	95	Racisme, Overspel, Schoolleven	102
		Nederlanders; Oost-Pruisen; 1921-1945; Verhalen	49	Racisme, Verenigde Staten; 1931- 1940	59
		Nederland Oost-Indie, Indonesie, Indisch milieu, Vrouwenleven, Helderziendheid	19	Racisme, Verenigde Staten; 1961-1970	87
				Racisme, Verenigde Staten, Jaren vijftig	58
				Racisme, Multiculturele samenleving	96

Rassenvraagstuk	36	Straatkinderen, Mozambique	62	Waargebeurd	56
Reizen, Frankrijk, Rouwproces	47	Syrische vluchtelingen; Verhalen, Waargebeurd	51	Waris Dirie; Autobiografieën, Vrouwenbesnidenis; Somalië	30
Reizen, Verenigde Staten; 1951-1960, Beatgeneration	54	Ted Hughes, Sylvia Plath	74	Wereldoorlog I	22
Relatieproblemen, Dood	68	Totalitarisme	82	Wereldoorlog II	87
Relaties	53	Totalitarisme, Blinden, Goed en kwaad	82	Wereldoorlog II, Vriendschap	83
Relaties	58	Trauma's, Identiteit	101	West- Friesland	13
Rembrandt; Biografieën	19	Turkije; 1951-1960, Koerden	51	Wil	28
Romantisch verhaal	86	Turkije, Politieke vluchtelingen	74	Woongroepen	91
Rouwproces	11	Turkse migranten; Bijlmermeer (Amsterdam)	51	Wraak, Zussen, Restaurants	31
Rouwproces	42	Tweede generatie	99	Zedendelinquenten	82
Rouwproces	46	Tweede generatie, Joods milieu	33	Zeeland; Verhalen	95
Rouwproces	78	Tweedehands kleding	40	Zeilsport	46
Rouwproces	89	Tweelingen, Incest	66	Zelfdoding	61
Rouwproces	101	Tweelingen, Vrouwenleven, Wereldoorlog II	61	Zelfdoding, Vader-zoon relatie	92
Rouwproces, Ballonvaart	14	Uiterlijk, Jaloezie, Ontvoeringen	61	Zieke kinderen	89
Rouwproces, Musici	66	Usama Bin Laden	99	Ziekte van Alzheimer	38
Rouwproces, Verdwijningen	100	Utopieën, Auto's, Schoolleven	20	Ziekte van Alzheimer	77
Rouwproces, Ziekenhuizen	87	Vader-dochter relatie	73	Ziekte van Alzheimer	94
Rouwproces, Zoektochten, Terrorisme	36	Vader-dochter relatie	86	Zuid-Afrika	31
Rozenoorlogen Engeland; 15e eeuw	41	Vader-dochter-relatie, Berry Withuis; Biografieën	100	Zuiderzeegebied; Geschiedenis; Verhalen	96
Rusland; 1900-1919, Russische revolutie	70	Vaderschap	40	Zuid-Molukkers, Gereformeerd milieu	35
Rusland; Reisbeschrijvingen	57	Vader-zoon relatie, Advocaten	20	Zussen, Canada	12
Saudi-Arabië, Jaren tachtig	62	Vader-zoon relatie, Rouwproces	45	Zussen, Geheimen	61
Schermen, Geheimen	68	Verdwijningen	50	Zussen, Incest	32
Schizofrenie, Zelfdoding, Psychiatrische inrichtingen	41	Verdwijningen	57	Zussen, Waarzeggen, Franse revolutie	71
Schrijfsters	21	Verhalen	77	Zwart milieu, Geloofsbeleving	13
Schrijvers	14	Verhalen	89	Zwerven, Kunstenaars, Beatgeneration	28
Schrijverschap	31	Verkeersongelukken	27		
Schrijvers, Lichamelijk gehandicapten	99	Verstandelijk gehandicapte kinderen	13		
Schrijvers, Ouderdom	23	Verstandelijk gehandicapten, Tienermoeders	31		
Schrijvers, Psychosen	84	Verzet, Nederland; Wereldoorlog II	23		
Schrijvers, Schuldvraag	29	Vluchtelingen	26		
Schuldgevoelens	16	Voorlezen	65		
Schuldgevoelens	91	Vriendschap	14		
Schuldgevoelens, Concentratiekampsyndroom	88	Vriendschap	35		
Schuldvraag, Wereldoorlog II	69	Vriendschap	39		
Seksualiteit, Vrouwenemancipatie, Klassenverschillen	42	Vriendschap	47		
Seksueel misbruik, Jongenspensionaten	23	Vriendschap	70		
Seksueel misbruik, Jongenspensionaten	73	Vriendschap	74		
s Gravenhage; Wereldoorlog II, Vader-zoon relatie, Joods milieu, Muziek	55	Vriendschap	75		
Sicilië; 19e eeuw, Sicilië; 1900-1974	90	Vriendschap	76		
Slavernij, Verenigde Staten	98	Vriendschap, Dromen	10		
Sneeuw, Groenland	48	Vriendschap, Frankrijk; 19e eeuw, Onbekende ouders, Zoektochten	61		
Sociaal milieu, Verenigde Staten, Jaren twintig	36	Vriendschap, Rouwproces, Fietsen (werkwoord)	97		
Sociaal verhaal	49	Vrouwenleven	54		
Softwarebedrijven, Informatietechnologie, Privacy	33	Vrouwenleven, E.H. Douwes Dekker-van Wijnbergen, Multatuli	71		
Sonja Barend	14	Vrouwenleven, Fietsen	81		
Spaanse Burgeroorlog (1936-1939), Immigratie	10	Vrouwenleven, Leerkrachten, 's-Gravenhage	83		
Spiritualiteit, Huwelijksproblematiek	27	Vrouwenleven, Mozambique; 1900-1914	62		
Steden; Verhalen, Historische personen; Verhalen	23	Vrouwenleven, Spanje, Spaanse Burgeroorlog (1936-1939)	80		

NIEUW **ABDOLAH, KADER**

Farao van de Vliet

2019, 221 p.

Aan het einde van zijn leven is Herman Raven, een vermaard Nederlandse egyptoloog, bijna volledig dement. Hij heeft jaren geleden een mummie met sarcofaag uit Egypte mee terug naar Leiden genomen, in de kelder van zijn huis aan de Haagse Vliet uitgesteld en deze tot een grafombe omgebouwd. Geholpen is hij daarbij door zijn oude Egyptische vriend Abdolkarim. Als Raven sterft, zet Abdolkarim alles op alles om zijn heilige belofte de mummie naar Egypte terug te brengen in te lossen. In Egypte aangekomen, oog in oog met de heilige Nijl, slaat het noodlot toe en loopt alles anders dan hij jarenlang had gepland. Het verhaal wordt verteld vanuit het traditionele perspectief van een alwetende verteller. De sfeer van het oude, religieuze Egypte is quasi op elke regel voelbaar. De vormelijke en afstandelijke Abdolkarim is een relict uit een lang vervlogen Egypte; de geritualiseerde conversatie in het hele boek past helemaal in dit beeld. Alles wat er gebeurt lijkt noodzakelijk en voorbestemd. Tot op het laatst ook de Nijl zijn tol opeist..

ABDOLAH, KADER

Het gordijn

2017, 160 p.

Om zijn Iraanse moeder nog één keer te zien, reist de in Nederland in ballingschap levende Abdolah met zijn vrouw naar het voor hem veilige Dubai. Daar treft hij zijn zus, met wie hij nooit gesproken heeft over de tijd dat ze door het regime gevangen was gezet, en zijn moeder, die dementerend is. De kunstenaar in Abdolah besluit mee te gaan in de 'fictieve wereld' die zijn moeder regelmatig betreedt en haar niet te corrigeren. Uiteindelijk realiseert hij haar grootste wens (met hem naar Mekka te gaan) door haar mee te nemen naar de grote moskee in Abu Dhabi. In het verhaal van hun ontmoeting speelt ook Abdolahs fascinatie voor het kunstmatige (fictionele) Dubai een rol. Daarnaast raakt hij gecharmeerd van de steeds opduikende gastvrouw Nastaran die mogelijk een van de buitenlandse agenten van het Iraanse regime is. Fictie en non-fictie lopen op diverse manieren door elkaar en dat is het meest intrigerende aspect van dit niet van een genre aanduiding voorziene, zeer persoonlijke boek. Abdolahs stijl is er nog steeds niet een voor fijnproevers, maar is minder exotisch dan eerder het geval was..

ABDOLAH, KADER

Het huis van de moskee

(2005), 2011, 413 p.

Roman van de Iraans/Nederlandse auteur Abdolah [1954] die diverse romans en bundels columns op zijn naam heeft staan, zoals 'Spijkerschrift' en 'Karavaan'. 'Het huis van de moskee' gaat over Aga Djan, tapijthandelaar en hoofd van een grote Iraanse familie die het huis van de moskee bewoont. Broers en zussen, en neven en nichten wonen vreedzaam in het huis, totdat de Sjah van Perzië wordt afgezet en de Ayatollah-revolutie Khomeini aan de macht brengt (1979). Niet alleen het land lijdt onder de terreur, de jihad en de islamisering. Ook de familie van Aga Djan wordt verscheurd, en familieleden worden vijanden. In dit prachtige en aangrijpende verhaal wordt niet alleen de historie van Iran weerspiegeld in de familiegeschiedenis, het gaat ook over religieuze radicalisering en hoe vrienden vijanden kunnen worden. De roman is geschreven in eenvoudig Nederlands, en boeit van het begin tot het eind. Abdolah is een rasverteller, een echte vertelkunstenaar. Zijn roman geeft inzicht in het hedendaagse moslimfundamentalisme. Een aanrader voor een groot publiek. Gekozen tot de tweede beste Nederlandse roman aller tijden.

Iran; 1976-1990, Moslimfundamentalisme

Politiek

ABDOLAH, KADER

De koning

2011, 412 p.

Deze roman van Abdolah is gesitueerd in het Perzië van de tweede helft van de negentiende eeuw en speelt tijdens de regeerperiode van sjah Naser Eddin (1831-1896). Het is een tijd waarin het land en de vorst lavenen tussen vernieuwing en traditie: het aanhalen van contacten met op bodemschatten en invloed azende westerse mogendheden en het binnenhalen van nieuwe technologie enerzijds of het koesteren van het eigene anderzijds. De weinig daadkrachtige sjah laat nu eens zijn oor hangen naar zijn twee elkaar opvolgende moderne grootvaders (de eerste is de betovergrootvader van de schrijver), dan weer naar zijn conservatieve moeder en haar raadgevers, en krijgt te maken met opstandelingen die hervormingen eisen. In een groot aantal korte hoofdstukken roept Abdolah een wereld op die voor veel lezers de charme van het exotische en sprookjesachtige zal hebben. Spijtig is het daarom dat er literair zo weinig aan de roman te beleven valt. Van een sterke plot is geen sprake, de personages vertonen weinig diepgang en Abdolahs stijl is wel erg eenvoudig.

Perzië; 19e eeuw

Historisch verhaal

ABDOLAH, KADER

Het pad van de gele slippers

2018, 349 p.

De schrijver krijgt van Sultan, een bevriende landgenoot, een manuscript met de opdracht er een boek van te maken. Het verhaal begint sprookjesachtig als de vertelling Duizend-en-één-nacht. Sultan groeit op in een kasteel. Lieflijke momenten en gebeurtenissen worden afgewisseld met anekdotes vol bijgeloof. Als Sultan ouder wordt, gaat hij naar Teheran en wordt filmregisseur. Hij komt in contact met rebellen en helpt hen de koningin te ontvoeren. Het verhaal begint op een thriller te lijken. Sultan komt in de cel terecht. Bij de uitbraak van de revolutie wordt hij bevrijd door de menigte. De ayatollah komt aan de macht. Sultan filmt voor de geest van het vaderland, alles en overal, ook tijdens de oorlog. Weer wordt hij gevraagd door rebellen, weer helpt hij hen de leider van Iran van de troon te stoten. Sultan vlucht naar Nederland en wordt door Iraanse organisaties wereldwijd uitgenodigd. Hij is dé revolutionaire regisseur. Door zijn films kunnen gevluchte Iraniërs zich hun vaderland herinneren. Geromantiseerd levensverhaal van de Iraanse regisseur Saeed Soltanpour. Een vertelling vol aandacht voor het kleine en eenvoudige, waarin de harde realiteit soms keihard toeslaat en soms verpakt zit in details..

ABDOLAH, KADER

Papegaai vloog over de IJssel

2014, 447 p.

Het leven van de personages speelt zich af langs de IJssel en wordt door de dramatische gebeurtenissen tussen 1970 en 2010 beïnvloed. In de dorpen komen asielzoekers wonen. Memed is de eerste buitenlander in het streng protestantse Zalk. Hij wordt in het dorp opgenomen, raakt bevriend met Catharina en wordt de vraagbaak van veel nieuwkomers. Ondanks de dood van zijn dochtertje beseft Memed dat hij een nieuw bestaan moet opbouwen. Zijn technisch vernuft komt hem hierbij goed van pas. De Iraans-Nederlandse schrijver (1954) heeft veel eigen ervaringen verwerkt. Hij laat zien hoe de nieuwkomers de samenleving veranderen, hoe de verschillende culturele gewoonten botsen. Dit blijkt vooral uit de verhouding tussen de seksen; vrouwen passen zich gemakkelijker aan hun nieuwe omgeving aan dan mannen; en eerwraak ligt op de loer. Kinderen doorbreken taboes. Er ontstaan gemengde relaties. Abdolah beschrijft met veel inlevingsvermogen hoe Nederland in een multiculturele samenleving verandert. Het onvermijdelijke hiervan is dat iedereen moet leren om alles te

delen. Een soms sprookjesachtige, optimistische roman.

Multiculturele samenleving

Sociaal verhaal

AKEN, JAN VAN

De ommegang

2018, 627 p.

Isidorus van Rillington, kloostervondeling en later geneesheer, bouwmeester en bovenal geheugenkunstenaar, heeft een niet te stillen honger naar kennis. Om deze honger te voeden reist hij begin vijftiende eeuw door heel Europa en ver daarbuiten, terwijl hij de opgedane kennis opslaat in de gebouwen van zijn geheugen, waardoorheen hij dagelijks een ommegang maakt om de kennis bij te houden. Hij beheerst deze kunst als geen ander en het brengt hem avontuur, rijkdom, inzicht en invloedrijke vrienden. Op weg naar Konstanz, waar het concilie plaatsvindt om het schisma in de kerk te beëindigen, ontmoet Isidorus een oude bekende, die hem inwijdt in een groot geheim. Langzamerhand wordt echter duidelijk dat de kennis die hij met zich meedraagt ook een keerzijde heeft. Prachtige historische roman over de mogelijkheden en beperkingen van het geheugen, die een kleurrijk en gedetailleerd beeld schetst van het leven in de middeleeuwen, waarin kennis, macht en rijkdom hand in hand gaan met ketterij, geloof en angst.

Christendom, Middeleeuwen

Historisch verhaal

AL GALIDI, RODAAN

Hoe ik talent voor het leven kreeg

2016, 472 p.

Het leven in een asielzoekerscentrum is zwaar. De bewoners leven veel te dicht op elkaar, wat tot heftige, maar soms ook komische situaties leidt. In de ogen van de asielzoekers is de leiding kil en streng. Voor hen draait alles om het lange wachten, jaren lang. Al Galidi (Syrië, 1971) heeft negen jaar gewacht, toen werd zijn asiel geweigerd. Daarna heeft hij naam gemaakt met gedichten, columns en romans en ontving hij in Nederland prijzen voor zijn werk, ook de Prijs voor literatuur van de Europese Unie 2011 voor 'De autist en de postduif'. De meeste autochtonen kennen azc's niet van binnen. Dit boek is een uitgelezen kans om er meer over te weten. Al Galidi kan de onthutsende en tragische situaties zo geestig en in zo prachtig Nederlands beschrijven, dat het heel plezierig leest.

Asielzoekers

Sociaal verhaal

NIEUW

AL GALIDI, RODAAN

Holland

2020, 399 p

Semmiar Karim is een Iraakse asielzoeker die al negen jaar tevergeefs wacht op een verblijfsvergunning. Ten einde raad verlaat hij zijn azc en trekt hij de wijde (Nederlandse) wereld in. In feite is deze roman een verslag van wat hij allemaal meemaakt op de plekken waar hij woont (een studentenhuis, een klooster, een rijtjeshuis, een woonkazerne) en vooral bij de 'kaaskoppen' die hij ontmoet. Zo zien we het contrast tussen de Iraakse en de Nederlandse cultuur; de gewoontes waar wijzelf niet bij stilstaan vormen voor Semmiar vaak een raadsel. Dat laatste beseft hij des te meer wanneer hij andere asielzoekers ontmoet, maar bij hun hang naar hun thuisland begrijpt hij dat hijzelf inmiddels al meer Nederlander is geworden dan hij dacht. Intrigerende, vermakelijke en tot nadenken stemmende roman die natuurlijk ook nog eens hoogst actueel is. De auteur komt uit Irak maar woont al sinds 1998 in Nederland en blijkens de geweldige en beeldende stijl van dit boek heeft hij de Nederlandse taal behoorlijk goed onder de knie gekregen. Dit boek is een vervolg op 'Hoe ik talent voor het leven kreeg', dat boek van de maand was bij DWDD.

Sociaal verhaal

ALAIN-FOURNIER

De grote Meaulnes

Frans, (1913), 2011, 207 p.

Een nieuwe vertaling van de beroemde roman Le Grand Meaulnes uit 1913. In een Frans dorp rond 1900 komt een einde aan het relatief saai leven van een van de leerlingen van het dorpsschooltje, François Seurel. Augustin Meaulnes, ook wel de grote Meaulnes genoemd, komt bij zijn gezin in de kost en stelt zich eigenzinnig op. Zo is hij drie dagen zoek en komt plots weer boven water. Het blijkt dat hij op een bruiloftsfeest terecht is gekomen en daar het meisje van zijn dromen heeft ontmoet. Meaulnes gaat op zoek naar dat meisje, zelfs tot in Parijs, maar niet alleen zij verandert zijn leven, ook haar broer Frantz zorgt voor aardig wat wendingen. Het is een roman over loyaliteit, vriendschap, jongensdromen, verliefdheid en vasthoudendheid. Mario Molegraaf, de levenspartner van de inmiddels overleden Hans Warren, voor wie De grote Meaulnes veel betekend heeft, blies met zijn vlotte vertaling deze Franse klassieker nieuw Nederlands leven in, al is hij niet in alle opzichten beter dan de vorige vertaling van Max Nord onder de titel 'Het grote avontuur'. In het nawoord merkt hij op: 'Een roman kan kennelijk altijd achttien blijven. En wij zijn, eindelijk of weer, achttien zolang we De grote Meaulnes lezen.'

Vriendschap, Dromen

NIEUW

ALLENDE, ISABEL

Bloemblad van zee

Spaans, 2020, 367 p.

De eerste hoofdstukken van Isabel Allendes nieuwe roman spelen zich af in het Spanje van de jaren 1938 en 1939, toen de Spaanse Burgeroorlog zijn laatste fase inging. De naderende overwinning van de militairen onder leiding van generaal Franco dwingt de ziekenverzorger Víctor Dalmau en de pianiste Roser Bruguera om naar Frankrijk uit te wijken. Daar zijn ze aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog ook niet veilig. Ze slagen erin toegelaten te worden tot de Winnipeg, de door de beroemde Chileense dichter/diplomaat Pablo Neruda geregelde boot, die tweeduizend Spaanse republikeinse vluchtelingen naar Chili zou brengen. In dat land bouwen Víctor en Roser een nieuw leven op. De militaire coup onder leiding van generaal Pinochet in 1973 gooit hun leven opnieuw overhoop. Het verhaal eindigt in 1994, tussen hoop en vrees. Op puntige en meeslepende wijze vertelt Isabel Allende niet alleen het aangrijpende verhaal van deze twee immigranten, maar brengt zij ook een keur van andere memorabele personages tot leven. Deze vitale historische roman over een actueel thema - immigratie - is een hoogtepunt in het omvangrijke oeuvre van deze succesvolle Chileense schrijfster (1942)..

Spaanse Burgeroorlog (1936-1939), Immigratie

Historisch verhaal, Psychologisch verhaal

ALLENDE, ISABEL

De Japanse minnaar

Spaans, 2015, 319 p.

Alma wordt door haar ouders in 1939 vanuit Polen naar Amerika gestuurd. Ze vormt samen met haar neefje Nathaniel en Ishimei, zoon van de Japanse tuinman, een hecht groepje. Maar tijdens en na de oorlog is de samenleving zo vijandig dat Alma met Nathaniel trouwt ondanks haar grote liefde voor Ishimei. Als Alma veel later in een bejaardenhuis woont, vertelt ze haar geschiedenis aan haar verzorgster, Irina die zelf geheimen uit haar verleden moet verwerken. Aan de hand van de ervaringen van de kinderen worden historische gebeurtenissen op een gevoelige en ontroerende manier beschreven: Jodenvervolging, discriminatie in de Verenigde Staten, kindermisbruik, de opkomst van aids. Het is ook een

prachtig liefdesverhaal van verschillende mensen die tegen de verdrukking en heersende moraal elkaar blijven ontmoeten. Ondanks alle tragedies is het een opgewekt verhaal over echte mensen die in weerwil van alle tegenwerking hun geluk proberen te vinden. Eigenlijk zijn het allemaal korte verhaaltjes die aan elkaar geregen worden tot een realistische achtergrond van een grote liefde. De in de Verenigde Staten wonende Chileense auteur (1942) is een van de bekendste Spaanstalige auteurs.

ALLENDE, ISABEL

Het negende schrift van Maya

Spaans, 2011, 365 p.

Maya (19) wordt in 2008 door haar oma Nini naar het eiland Chiloé in Chili gestuurd om haar leven weer op orde te krijgen en moet daar een dagboek bijhouden. Maya komt in huis bij een vriend van Nini, de introverte, norske antropoloog Manuel, met wie ze een band krijgt. In het vredige Chiloé verwerkt ze de laatste drie jaar. Na de dood van haar geliefde opa in 2005 werd ze opstandig en depressief, ging spijbelen, raakte drank- en drugsverslaafd, stal. Na een gedwongen opname gevluucht uit een verslavingskliniek, komt ze terecht in Las Vegas, wordt drugskoerier en eindigt op straat. Dan belt ze Nini die haar naar Chiloé stuurt, waar ze geloof in het leven en een nieuwe opa vindt en weer verliefd wordt. De in de VS wonende Chileense (1942) is een van de bekendste Spaanstalige auteurs. Van haar vaak magisch-realistische romans is 'Huis van de geesten' beroemd. In deze boeiende en ontroerende roman over de rouwverwerking en het groeiproces van een jonge vrouw, worden de hoofdpersonen opvallend goed en warm beschreven

Rouwproces

ALLENDE, ISABEL

Paula

Spaans, (1994), 2014, 451 p.

Paula is de dochter van de schrijfster die plotseling in coma raakt en na een jaar op het randje van de dood te hebben gebalanceerd, uiteindelijk sterft. Door haar herinneringen op papier te zetten, terwijl zij aan het ziekbed van haar dochter zit, wil Allende haar geschiedenis vastleggen voor het geval Paula ooit weer ontwaakt. Als het duidelijk wordt dat dit niet meer zal gebeuren, gaat Allende toch door en neemt het verhaal meer de vorm aan van een afscheidsbrief aan haar geliefde dochter. Isabel Allende (1942) is een van de bekendste Latijns-Amerikaanse schrijfsters van vandaag. Zij vestigde haar naam met haar debuutroman 'Het huis met de geesten', dat qua concept enigszins op 'Paula' lijkt, aangezien het ook begon als een brief aan haar grootvader die op sterven lag, met dat verschil dat 'Paula' nog meer autobiografisch is. Het boek is in de van Allende bekende vlotte stijl geschreven en dus makkelijk leesbaar, maar door het tragische thema wel zeer aangrijpend.

Moeder-dochter relatie, Dood

Biografie

ALLENDE, ISABEL

Ripper

Spaans, 2014, 398 p.

De auteur slaat een nieuwe weg in. Dit keer schreef ze een thriller over een groepje wat wereldvreemde tieners dat via Ripper, een online mystery game, misdaden uit het verleden probeert op te lossen. Hoofdpersoon en gamemaster is de 16-jarige Amanda uit San Francisco, in het bezit van een beeldschone gescheiden moeder met een reiki-massage-aromatherapiesalon, een helderziende grootmoeder (die een bloedbad in San Francisco voorspelt) en een inspecteur moordzaken als vader. Als Amanda's vader te maken krijgt met een aantal vreemde, bloederige moorden in San Francisco verlegt de groep zijn naspeuringen naar die moorden, komt een van de vrienden van haar moeder in beeld en verdwijnt Amanda's moeder spoorloos. Een spannende, met veel vaart,

maar in een wat vlakke stijl geschreven thriller die niet boven de middelmaat uitstijgt, maar wel lekker weg leest en vooral een wat jonger publiek zal aanspreken. Beslist niet een van Allendes betere boeken. De Chileense schrijfster werd vooral bekend door haar romantische avonturenverhalen en familiegeschiedenissen met een magisch realistisch tintje

Detective

ALLENDE, ISABEL

De winter voorbij

Spaans, (2017), 2018, 334 p.

De Chileense Lucía, begin zestig, is gastdocente aan een New Yorkse universiteit. Ze huurt een deel van het grote huis van Richard, de oude, alleenstaande man die haar heeft aangenomen. Wanneer de straten van New York onder de sneeuw bedolven liggen, botst Richard tegen een auto. Deze wordt bestuurd door Evelyn, afkomstig uit Guatemala en illegaal werkzaam als kinderoppas. In de kofferruimte van de auto ligt het lichaam van een vrouw. Dit is het startpunt van de thrillerachtige verwickelingen die de rode draad vormen van deze roman. Op meeslepende wijze en niet zonder humor schildert Isabel Allende (1942) de complexe achtergronden van elk van deze drie personen die stuk voor stuk een ingewikkeld of zelfs traumatisch verleden met zich meedragen en daar elk op een andere manier mee omspringen. De vondst van het dode lichaam brengt hun levens in een stroomversnelling, maar brengt de drie ook samen en daar wordt iedereen beter van. Een veelzijdige roman over onze multiculturele wereld, maar ook over eenzaamheid, ouder worden, liefde en verlangen. Een van Allendes beste en meest veelzijdige romans met een sterk plot, actuele thema's en vleugjes ironie. Allende op haar best..

AMMANITI, NICCOLÒ

Ik ben niet bang

Italiaans, (2001), 2011, 206 p.

Niccolò Ammaniti (Rome 1966) debuteerde in 1994 met de roman 'Branchie' (Kieuwen), in 1996 volgde een verhalenbundel 'Fango' (Modder) en in 1999 de roman 'Ti prendo e ti porto via.' (Ik haal je weg en ik neem je mee). Zijn werk krijgt veel waardering en werd meermalen bekroond. Plaats van handeling hier is Acque Traverse, een gehucht van enkele huizen in het diepe zuiden van Italië. Het vertelperspectief is dat van Michele, een jongen van negen uit een arm gezin dat hoopt ooit naar het noorden te kunnen verhuizen. Michele vindt tijdens het spelen bij een verlaten, vrijwel ingestort huis in een diepe kuil een jongen van zijn leeftijd, naakt, geketend, de mond met plakband afgeplakt. Hij lijkt eerst dood, maar blijkt dan tekenen van leven te geven. Michele houdt zijn vondst geheim, maar probeert te helpen met water en voedsel. Parallel aan deze gruwelijke realiteit lopen de fantasieën, dromen en angsten van Michele. Zijn ouders blijken onbereikbaar. Ten slotte blijkt, wat de lezer al wel vermoedde. Deze roman is razend knap, zowel wat inhoud als structuur betreft, en heel goed vertaald. Vrij kleine druk. In 2003 verfilmd door Gabriele Salvatores.

Kinderleven

ANKER, ROBERT

In de wereld

2017, 412 p.

Hoe vaak gebeurt het dat tegelijk met het verschijnen van een werk ook bekend wordt dat de auteur op zijn ziekbed is overleden? Schrijver, dichter en literatuurcriticus Robert Anker, winnaar van onder meer de Libris Literatuur Prijs voor 'Een soort Engeland', overleed op 20 januari 2017 op zeventigjarige leeftijd, bijna op de dag dat deze historische avonturenroman verscheen, die zich afspeelt tussen 1467 en 1500, beginnend en eindigend in Gent. De hoofdpersoon kijkt dan op zeventigjarige leeftijd terug op zijn leven - met vele (morele) uitersten - dat een radicale wending

neemt als bij hem lepra wordt geconstateerd. Een bestaan als zwerver volgt in een tijd van opstanden, rondtrekkende benden en huurlingenlegers. Hoewel het verhaal in de middeleeuwen speelt, krijgt de lezer soms de indruk in het heden te verkeren, ook doordat de auteur zich welbewust bedient van moderne kreten als 'Doe normaal man!'. Het goed leesbare boek kent, zo moge duidelijk zijn, verschillende lagen, zonder iets af te doen aan de leesbaarheid.

Historisch verhaal

ANKER, ROBERT

Schuim

2014, 302 p.

Dirk Wagenaar (64) is een gewiekste, selfmade eigenaar van een Rotterdams sleepbotenbedrijf, getrouwd met Loes, een ex-zwemkampioene, die hij regelmatig bedriegt. Hij aanbidt zijn dochter Lisette (32), een begaafde en gevierde concertvioliste. De derde hoofdpersoon is Niels (46), Dirks schaakvriend, 'dominee zonder God', die kinderloos is getrouwd met Sophie, een wijze maar wat saaie vrouw. Alle drie maken al vroeg in de roman een (symbolisch bedoelde) 'val': Dirk valt op een van zijn schepen, Lisette klapt na een concert door uitputting in elkaar en Niels struikelt over een loszittende traproede. Als Niels en Lisette verliefd op elkaar worden, worden de onderlinge relaties op scherp gezet. Hoe reageren Dirk en Sophie op hun onstuimige verliefdheid, zal de muziek in Lisettes leven op de tweede plaats komen, komt Niels uit zijn geloofs- en huwelijks crisis? Indringende, gedreven vertelde psychologische familieroman over allerlei facetten van liefde, traditioneel in drie delen opgebouwd, en spelend in drie milieus: de harde zakenwereld, klassieke muziek en moderne theologie.

Psychologisch verhaal

ASSCHER - PINKHOF, CLARA

Danseres zonder benen

(1966), 2014, 352 p.

De joodse schrijfster (1896-1984) vertelt hier over haar leven: haar huwelijk, het vroege sterven van haar man, een rabbijn, de gruwelijke tijd van de Tweede Wereldoorlog, haar verblijf in concentratiekampen, vervolgens in Palestina en ten slotte in Nederland. Het is moeilijk voor zo'n boek literaire maatstaven aan te leggen, maar de verteltrant is vlot en spontaan. Wat dit boek zo belangrijk maakt, is niet dat een objectief overzicht wordt gegeven van het leven der Nederlandse joden in de periode van ongeveer 1910-1950, maar dat men er als het ware onmiddellijk contact mee krijgt. Een diep ontroerend boek voor een brede kring van lezers.

Informatief

ATKINSON, KATE

Leven na leven

Engels, 2013, 525 p.

Het nieuwste boek van de Engelse schrijfster (1951), nog het meest bekend van het met de Whitbread Prize bekroonde 'Achter de Schermen' en de verfilmde literaire thrillers rond detective Jackson Brodie, is een in vele opzichten indrukwekkend verhaal over de verschillende levens van een hoofdpersoon. Ze overtreft met dit boek haar reputatie van wijs en geestig schrijfster van verhalen met doorleefde personages en verrassende ontwikkelingen. Ze beschrijft verschillende levens van bankiersdochter Ursula Todd: doodgeboren in 1910, dan toch geboren, fataal ongeluk als vierjarige, daarna vlak daarvoor een andere beslissing nemen en verder levend, enz. Bij ieder reïncarnatie leert ze bij en probeert uiteindelijk de geschiedenis gunstig te beïnvloeden. Het zeer Britse verhaal speelt van het bijna paradijselijke vooroorlogse Engeland van 1910 tot eind jaren zestig, met de nadruk op de jaren dertig in Duitsland en de indrukwekkend beschreven Blitz op Londen. Een criticus betitelde het treffend als 'een technisch bravourestuk, een ravissante familieroman, een onthutsend oorlogsverhaal en een denkoefening

over schrijven'. Terecht genomineerd voor de Shortlist van de prestigieuze Women's Prize for Fiction.

Psychologisch verhaal

ATWOOD, MARGARET

De blinde huurmoordenaar

Engels, (2000), 2011, 494 p.

De hoogbejaarde Iris Chase kijkt terug op haar leven, waarin haar jongere zus Laura een belangrijke rol speelde. Iris wordt in de jaren dertig door haar vader (wiens fabriek failliet zijn gegaan) uitgetrouwd aan de rijke zakenman Richard Griffen. Iris schikt zich in haar lot, in tegenstelling tot de recalcitrante Laura, die na de dood van haar ouders bij het gezin Griffen komt wonen. Als Laura een relatie krijgt met een communistische vakbondsleider, vreest Richard dat dit schadelijk zal zijn voor zijn politieke ambities in de conservatieve partij. Uiteindelijk slagen Richard en diens invloedrijke zus Winifred erin om Laura weg te werken naar een psychiatrische inrichting. Iris ziet haar zus pas acht jaar later terug, kort voordat Laura zelfmoord pleegt. Deze memoires worden regelmatig afgewisseld met fragmenten uit 'De Blinde Huurmoordenaar', een boek dat na de dood van Laura op haar naam werd uitgebracht. De Canadese schrijfster (1939) onderstreept met deze gelaagde, geraffineerde roman, bekroond met de Booker Prize, opnieuw haar talent. Ze heeft de gave om te ontroeren ondanks haar vlijmscherpe cynisme.

Zussen, Canada

Psychologisch verhaal

NIEUW

ATWOOD, MARGARET

De testamenten

Engels, 2019, 438 p.

Vijftien jaar na het slot van de roman 'Het verhaal van de Dienstmaagd' wordt via de getuigenissen van drie vrouwen verteld hoe het verder gaat in de theocratie Gilead, waar vruchtbare jonge vrouwen moeten leven als (seksuele) dienstmaagd. De oude tante Lydia werd als juriste gedwongen mee te werken aan Gilead en is nu een van de machthebbers, maar niet van harte. Ze wil wraak nemen en doet dat via de twee dochters van Offred. De jongste, Agnes is geadopteerd in Gilead en zal worden uitgetrouwd, maar weigert. Zusje Daisy werd uit Gilead gesmokkeld naar Canada, daar geadopteerd en gruwet van wat er in Gilead gebeurt. Het lukt tante Lydia de twee bij elkaar te brengen en stuurt hen op een missie. De belangrijke, vaak bekoonde Canadese, feministische auteur (1939) schrijft fictie en non-fictie. Van haar romans wordt 'Het verhaal van de Dienstmaagd' nu als haar meesterwerk gezien, dat tv-verfilmd werd. Dit goed besproken en -vertaalde vervolg staat op de shortlist van Booker Prize 2019. Het is uitstekend geschreven, wat minder intens dan de voorganger, maar een mooie, heel indringende waarschuwing.

Science fiction en fantasy

ATWOOD, MARGARET

Het verhaal van de dienstmaagd

Engels, (1985), 2018, 329 p.

De nabije toekomst: de Verenigde Staten zijn de Republiek Gilead geworden. De ontstane nieuwe maatschappij is gebaseerd op het boek Genesis uit het Oude Testament. De vrouw is geheel ondergeschikt aan de man, een gebruiksvoorwerp in een kille en starre samenleving die volgens strikte wetten verloopt. De vertelster hoort tot de klasse der Dienstmaagden, wiens taak het is om kinderen te baren, verwekt door daartoe aangewezen gezagsdragers, terwijl de echtgenoot toekijkt. De mannen zijn er niet beter aan toe: het uiten van seksdrang wordt bestraft met executie. De ik-figuur overtreedt de wetten, en komt in contact met een ondergrondse bevrijdingsbeweging. In een relativerend nawoord onderzoekt

men, vanuit een verdere toekomst (2195), de 'authenticiteit' van het boek. De satire blijft aan de zwakke kant. Globaal gezien een deprimerende roman, waarin men de grondbasis van werken als '1984' (Orwell), 'Brave New World' (Huxley), 'Wij' (Zamjatin) en 'Nein' (Jenns) terugvindt. Bekroond met de Arthur C. Clarke Award als beste SF van 1987. In 1990 verfilmd. In 2017 in de VS verfilmd als tiendelige tv-serie..

Draagmoeders

Science fiction en fantasy

AXELSSON, MAJGULL

Ik heet geen Miriam

Zweeds, (2014), 2015, 508 p.

De 85-jarige Miriam spreekt voor het eerst uit dat ze niet de Joodse Miriam is, maar eigenlijk het Roma-meisje Malika. In het concentratiekamp is bij toeval haar identiteit veranderd. In gesprekken met haar kleindochter Camilla blikt ze terug op haar verdrongen oorlogsverleden, een verleden dat grote invloed heeft gehad op haar latere gedrag: het liefst is ze onzichtbaar en aangepast. Indrukwekkende, boeiende roman met veel beschrijvingen van de gruwelijkheden in Auschwitz en Ravensbrück. Het verhaal is fictief met fictieve personages (op enkele personen na) maar berust op ware gebeurtenissen. Wordt in Zweden beschouwd als een van de beste romans van Majgull Axelssons (1947), die bekend is van onder meer 'Aprilheks', 'Huis der nevelen' en 'De vrouw die ik nooit was'. Met een nawoord van de auteur..

Concentratiekampen, Overleven

Psychologisch verhaal

AXELSSON, MAJGULL

Jouw leven en het mijne

Zweeds, (2017), 2018, 330 p.

Dit aangrijpende verhaal speelt zich af in Zweden. Hoofdpersoon is Märit, een stijlvolle vrouw van bijna zeventig die terugblikt op haar roerige leven. Ze groeide op in een disfunctioneel gezin. Tussen broer Jonas en Märit was het vooral haat en nijd en haar andere broer Lars was zwaar verstandelijk gehandicapt en moeilijk te hanteren. Haar bij de geboorte overleden tweelingzusje spreekt Märit voortdurend toe in haar hoofd en is daarbij alles behalve mild. Märit's moeder overlijdt jong en Lars wordt dan 'opgeborgen' in de zwakzinnigeninrichting Vipeholm in Lund. Märit kan zijn (nood) lot niet loslaten en als ze gaat studeren gaat ze naar hem op zoek. Dan doet ze gruwelijke ontdekkingen. Belangrijke thema's zijn: zwakzinnigenzorg, jaren veertig en vijftig, verstoorde familierelaties, vriendschap, oud worden, familiegeheimen en het ophouden van een façade. De grens tussen gek en geestelijk gezond blijkt flinterdun. De auteur heeft vele titels op haar naam staan en brak internationaal door met de veelgeprezen roman 'Aprilheks', waarvoor ze in 1997 de Augustprijs ontving..

Verstandelijk gehandicapte kinderen

Psychologisch verhaal

AXELSSON, MAJGULL

Moederpassie

Zweeds, 2011, 506 p.

De Zweedse schrijfster (1947) werkte als journaliste en schrijfster van non-fictieboeken over sociale onderwerpen. Na haar debuut in 1994 met 'Huis der Nevelen' won zij in 1997 de prestigieuze Zweedse Augustpris voor 'Aprilheks', waarmee zij internationaal doorbrak. Deze nieuwe roman speelt in en rond Arvika aan het meer de Glasfjord. In het centrum van het verhaal bevindt zich Sally's wegrestaurant en haar eigenaresse Minna. Als de herfststormen het water in het meer opstuwten en bovendien dagenlange heftige regenval het water dramatisch laat stijgen, schuilt een aantal stadsgenoten bij Minna en haar puberdochter: de zwijgzame Tyrone, de altijd verontwaardigde restauranthulp Anette, Ritva

van de plaatselijke krant, de gealcoholiseerde Maguerite en haar arrogante man Henrik. De rode draad in de boeiende verhalen van de zich in een uitzonderlijke situatie bevindende personages is een vermenging van ouderschap en vooral moederschap met schaamte, schuld, afhankelijkheid en gemeenschappelijkheid door de generaties heen. Zeker interessant voor lezers (lezeressen) die de romans van Marianne Fredriksson met plezier en herkenning lezen

Moederschap

Psychologisch verhaal

BAKKER, GERBRAND

Juni

(2009), 2011, 271 p.

Bakkers 'Boven is het stil' (2006) werd geroemd, vertaald, ten tonele gebracht en kreeg literaire prijzen. Deze roman speelt zich weer af op het West-Friese platteland. Drie generaties Kaan worden bijna veertig jaar na het werkbezoek van Koningin Juliana aan het dorp nog steeds beheerst door het dodelijke ongeluk dat op de dag van haar bezoek beheerst plaatsvond. Drie generaties: Oma Anna die 'weer op 't stro zat' en er maar niet af kwam, haar drie zonen: nukkig en zwijgzaam, en haar kwebbelende vijfjarige kleindochter Dieke, die nog te jong is om het drama te begrijpen dat de levens van deze mensen bepaalt. Een mislukt huwelijksfeest, een onbegrepen telefoontje en de dag van overlijden zetten het verhaal in gang. Onbesproken blijft de foto met Jan Kaan en Teun Grin, hand in hand. De schrijver verbindt de ontlukende homo-erotische relatie tussen deze beide jongens, en later die van Teun met Jans broer, met de dood van Hanna en het koninklijk bezoek. Dit thema geeft de roman iets verrassends en zet de ogenschijnlijk nauwelijks vermeldenswaardige gebeurtenissen onder spanning.

West-Friesland

Familie

NIEUW

BALDWIN, JAMES

Kom, roep het van de bergen

Amerikaans, (1953), 2019, 307 p.

New York, 1935: John Grimes is een intelligente, zwarte jongen van veertien die meegaat naar de kerk waar zijn vader Gabriel preekt. Daar krijgt hij een openbaring en raakt in een soort spasme waarin hij wordt geroepen door God. Tijdens deze aanval gaat Baldwin terug in de tijd en vertelt de geschiedenis van Johns familieleden, onder wie zijn biologische vader, zijn moeder Elizabeth en Gabriel. Opgegroeid in armoede, gediscrimineerd vanwege hun huidskleur en onderdrukt door de maatschappij, worstelen zij bij het vinden van hun eigen weg. De kerk, die onderdrukt en hypocriet is, biedt tegelijkertijd verbinding en troost. Johns spirituele en (homo) seksuele ontwakens gaan hand in hand. Met dit debuut uit 1953 maakte Baldwin (1924-1987) direct grote indruk. Het krachtige verhaal is doorspekt met verhalen uit de Bijbel, die verwijzen naar het moeizame leven van de Afro-Amerikanen. De thema's spiritualiteit, onderdrukking en verlangen naar vrijheid zijn nog net zo actueel als toen. Een prachtig verhaal in een bijzondere, lyrische en scherpe stijl. Het boek behoort inmiddels tot de klassiekers. Eerder verschenen onder de titel: 'Verkundig het op de bergen'.

Zwart milieu, Geloofsbeleving

Rassenvraagstuk

BANVILLE, JOHN

Mevrouw Osmond

Engels, (2017), 2018, 416 p.

Deze pastiche is een vervolg op de klassieker 'Portrait of a lady' uit 1881 ('Portret van een dame') van de Amerikaanse Henry James (1843-1916) en pakt de draad op waar James' boek eindigt: de jonge en naïeve Isabel Archer is erachter gekomen dat Gilbert Osmond

haar getrouwd heeft om haar geld. Bovendien verwacht hij via haar zijn dochter, verwekt bij zijn maitresse, aan een adellijke echtgenoot te kunnen helpen. Isabel reist van haar huis in Italië naar Engeland om haar geliefde neef Ralph Touchett bij te staan op zijn sterfbed en om zich te bezinnen op de keuzes die zij moet maken: teruggaan naar Rome en de schijn van haar huwelijk ophouden of zich vrijmaken ten koste van haar reputatie? Ze bezoekt in Londen haar vroegere vrienden om zo tot een besluit te komen. De Ierse auteur (1945) won in 2005 de Booker Prize met zijn roman 'The sea'. Hij heeft meerdere pastiches geschreven op werken van beroemde auteurs. De stijl van James heeft hij perfect weten na te bootsen: elegante zinnen, een vloeiende verteltrant en oog voor detail. Het is een eerbetoon aan James, dat ook los van diens meesterwerk de moeite waard is.

Historisch verhaal, Psychologisch verhaal

BAREND, SONJA

Je ziet mij nooit meer terug

2017, 283 p.

'Mijn familie is een stel zwart-witfoto's met een wit kartelrandje.' In haar autobiografisch relaas, jammer genoeg zonder foto's, poogt de auteur (1940) te achterhalen wat voor man haar Joodse vader – weggevoerd in 1942, omgekomen in Auschwitz - is geweest. In korte fragmenten, soms klinkend als een ouderwets meisjesboek, wordt een beeld geschetst van een armoedige jeugd, eerst bij grootouders, later bij moeder en stiefvader. Na diverse baantjes komt de kans bij de televisie te gaan werken, de start van een grootse carrière. Verschillende bekende programma's passeren de revue. In andere hoofdstukken komen haar eerste huwelijk en verblijf in Israël aan de orde, waar zij officieel Joods werd. De relatie met haar tweede man en diens kinderen worden met liefde en humor getekend. Op lichtvoetige toon behandelt ze de drie episodes waarin ze aan kanker leed. Maar de vragen blijven: wie was mijn vader en hoe kon mijn moeder hem zomaar laten gaan? Ook de moeder, met wie ze net als haar broers een liefdevolle band had, blijft ondoorgrondelijk. Een moedig en mooi geschreven boek van de Koningin van de Talkshow.

Sonja Barend

BARICCO, ALESSANDRO

Mr Gwyn

Italiaans, (2011), 2012, 191 p.

Met de ragnijne novelle 'Zijde' verwierf de Italiaanse schrijver (1958) wereldfaam. Zijn werk werd en wordt overal vertaald. 'Mr. Gwyn' is het verhaal van een Engelse romanschrijver die stopt met het schrijven van fictie en kopiist wordt, een schrijver van portretten van mensen die hij geruime tijd, als een schilder, in zijn atelier observeert. Na verloop van tijd raakt de schrijver in een crisis, waarbij hij uit het zicht verdwijnt en werkelijkheid en literatuur een wonderlijk verband aangaan. Deze roman gaat over hoe dicht mensen tot elkaar kunnen naderen, over wat literatuur is, over de onmogelijkheid van direct contact. Het verhaal is raadselachtig en helder tegelijk, filosofisch en psychologisch. Verteltechnisch is het een fascinerend meesterwerk, hoogst origineel, zeer concreet en van een grote diepgang.

Schrijvers

Psychologisch verhaal

BARNES, JULIAN

Alsof het voorbij is

Engels, 2011, 158 p.

Wanneer de ongeveer zestigjarige Tony Webster op zijn leven terugkijkt, constateert hij dat dat een rustig voortkabbellende rivier is geweest waarin grote gebeurtenissen als vriendschap, huwelijk, het krijgen van een kind, scheiding, werk en familie allemaal kleine of grote rimpelingen waren die de loop uiteindelijk niet wezenlijk

hebben verstoord. Op een dag krijgt hij echter het dagboek van een jeugdvriend die indertijd zelfmoord heeft gepleegd in handen, en wat hij daaruit leert geeft hem een heel nieuw perspectief op die vriend, zijn vroegere vriendin, zijn vroegere zelf en zijn hele leven. Simpel vertelde, maar diepgaande roman waarin de auteur (beroemd van eerdere boeken 'Een geschiedenis van de wereld in tien-en-een-half hoofdstuk' en 'Flauberts papegaaï') op subtiele wijze thema's als groei, verandering, ouderdom en herinnering op aangrijpende wijze behandelt. Uitstekend vertaald. Bekroond met de Man Booker Prize 2011, de belangrijkste Britse literaire onderscheiding.

Vriendschap

Psychologisch verhaal

BARNES, JULIAN

Het enige verhaal

Engels, 2018, 279 p.

De nieuwste Barnes is in zijn onderzoek naar de ware aard van liefde, herinnering en taal een soort vervolg op het de Man Booker Prize winnende 'Alsof het voorbij is' (2011), die al in de eerste zin zijn premisse onthult: "Zou u liever meer liefhebben en meer lijden, of minder liefhebben en minder lijden?". Centraal staat de in terugblik beschreven liefde tussen verteller Paul Roberts en Susan Macleod, die elkaar in 1964 leerden kennen op de tennisbaan van een middleclassdorp in Surrey: hij is 19 jaar en student, zij 48 jaar, getrouwd met twee dochters. Hij beweert het enige verhaal van hun liefde te vertellen: in het begin nog zonnig en opwindend, in de vervolgdelen (als ze weglopen en samen gaan wonen) door de alcoholverslaving van Susan steeds donkerder en treuriger. Als Paul gaten in zijn eerdere verhaal begint op te vullen en/of te variëren, beginnen we steeds meer aan zijn versie te twijfelen. Intrigerend zijn ook Pauls vorsende observaties en notities over de liefde, waarbij vooral het aloude besef van de allesverslindende liefde blijft hangen. Een instant klassieker.

Psychologisch verhaal

BARNES, JULIAN

Hoogteverschillen

Engels, 2013, 126 p.

Dit eerbetoon van de auteur aan zijn vrouw, literair agente Pat Kavanagh, die in 2008 na 30 jaar huwelijk na een kort ziekbed overleed aan een hersentumor, bestaat uit drie gedeelten. In het eerste beschrijft hij met het voorbeeld van de ballonvaart en de fotografie hoe twee heel verschillende elementen kunnen samenkomen. Het tweede gedeelte, dat de verbinding vormt tussen het eerste en het laatste, gaat over de liefde van een Engelse ballonvaarder en officier voor de Franse actrice Sarah Bernhardt. Hij maakt geen kans, maar blijft toch van haar houden. In het derde gedeelte beschrijft Barnes zijn verdriet na Pats dood, zijn rouwverwerking, de reacties van anderen, zijn zelfmoordplannen, het alleen verder gaan en in contact willen blijven met de overledene. De belangrijke Engelse schrijver (1946) ontving de Man Booker Prize 2011 voor 'Als het voorbij is' en werd driemaal genomineerd voor dezelfde prijs. Als 'Dan Kavanagh' schrijft hij misdaadromans. In dit ontroerende, mooie boek beschrijft hij indringend en oprecht zijn emoties, resulterend in een prachtig eerbetoon aan zijn vrouw. Prettig leesbare vertaling

Rouwproces, Ballonvaart

BARNES, JULIAN

Tumult van de tijd

Engels, 2016, 222 p.

Fictieve biografie van de beroemde Russische pianist en componist Dmitri Sjostakovitsj (1906-1975) van de bekende Engelse schrijver (1946) met van hem bekende thema's als de werking van het lot en het geheugen, aangevuld met de vraag wat er van waarde overblijft

(hier van een mens en zijn muziek) in een totalitair klimaat, dat van de Sovjet-Unie onder Stalin en de gevaarlijker konklusserij bij de 'dooi' onder Chroetsjov. Barnes bouwt het op als een licht ironisch gebrachte fuga met drie hoofdthema's in de vorm van drie schrikkeljaren die voor de componist bepalend waren: zijn vanwege formalisme afgewezen eerste opera in 1936 en de beschuldiging van een complot tegen Stalin; in 1948 het opgelegde en vernederende bezoek aan de VS (waar hij de bewonderde Stravinsky moet afvallen) en 1960 waarin hij gedesillusioneerd en vol gewetenswroeging onder zachte dwang toch nog partijlid wordt. Het verhaal is bekend, maar de ironie, de gelaagdheid (motieven en beelden krijgen door een schuivende context steeds wisselende betekenissen) en het geschetste tijdsbeeld maken het intrigerend.

Biografie

BARRY, SEBASTIAN

Dagen zonder eind

Engels, 2016, 256 p.

Barry's (1955) zevende roman gaat weer over een lid van de familie McNulty: Thomas McNulty (de ik-verteller) ontvlucht Sligo tijdens de Ierse Hongersnood (1845-1850) en belandt in Amerika, waar hij John Cole leert kennen, met wie hij een liefdesrelatie opbouwt. Na eerst als vrouwen verkleed in het variété te hebben gewerkt, gaan ze in het leger en nemen deel aan – uitvoerig beschreven – gruwelijke 'etnische zuiveringen' (= indianenstammen uitmoorden). Na hun dienstdienst treden ze weer op, nu met het door hen geredde indiaanse meisje Winona. Als de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865) uitbreekt nemen ze opnieuw dienst: nóg meer bloedige wreedheden, maar uiteindelijk weet Thomas Winona (die door haar vader werd opgeëist) weer te redden en samen keren ze terug naar Tennessee. Het gegeven (twee homoseksuele mannen in het Amerikaanse leger die een indiaans meisje hebben geadopteerd) raakt misschien de grens van het geloofwaardige, maar tenslotte is dit een roman: een indrukwekkend relaas. Een meesterlijke tour de force! Stond op de shortlist van de Bord G  is Energy Irish Book Awards 2016.

Historisch verhaal

BARRY, SEBASTIAN

De tijdelijke gentleman

Engels, 2014, 255 p.

De ik-verteller is Jack McNulty, een zwager van Roseanna uit 'De geheime schrift'* en de broer van Eneas uit 'De omzwervingen van Eneas McNulty**'. De karakters zijn ook nu deels gebaseerd op familieleden van de auteur. Als Jack tijdens de Tweede Wereldoorlog dienst neemt in het Britse leger wordt hij als officier een 'tijdelijke gentleman'. Hij gaat naar Ghana, toen nog een Britse kolonie (Goudkust). Na de oorlog blijft hij daar als VN-waarnemer wonen en schrijft er na zijn ontslag zijn levensverhaal, dat begint als een oorlogsroman, maar dat gaandeweg afglijdt in de zelfbekenissen van een chronische alcoholist, wiens huwelijk door zijn drankzucht en gokverslaving op de klippen is gelopen. Heen en weer springend in plaats (Ierland, Engeland, Ghana) en tijd (van 1922 tot 1957) ontstaat zo een beklemmend beeld van een mislukt leven. Vooral in het laatste deel doet Jack beurtelings denken aan de bezeten Kurtz uit 'Hart der duisternis' (Joseph Conrad) en de zich dooddrinkende consul uit 'Onder de vulkaan' (Malcolm Lowry). Opnieuw een meesterwerk van deze Ierse auteur, in een prima vertaling.

BATTHYANY, SACHA

En wat heeft dat met mij te maken?

Duits, 2016, 300 p.

Het begon allemaal met een krantenbericht. Journalist Sacha Batthyany (1973), correspondent in de Verenigde Staten voor onder andere de 'Süddeutsche Zeitung', kreeg in 2006 een artikel onder

ogen waarin stond dat zijn tante Margit in maart 1945 betrokken was bij een massamoord op honderdtachtig joden. Een feestje in een stadje honderd kilometer ten zuiden van Wenen was uitgelopen op een bloedbad. Stomdronken zou Margit rond middernacht samen met een stel nazi's naakte mannen en vrouwen een voor een hebben neergeschoten. 'Gastvrouw van de hel' werd ze genoemd. Het laat Batthyany niet meer los. Wat gebeurde er die nacht en uit wat voor geslacht is hijzelf eigenlijk afkomstig? Dit boek is het verslag van zijn zoektocht die hem door vele landen voert. Het is een onderzoek naar een verborgen familiegeschiedenis, een persoonlijk relaas waarin Batthyany niet alleen veel van zijn voorouders – een befaamde adellijke Hongaarse familie – maar ook van zichzelf prijsgeeft.

Jodenvervolgung; Hongarije; Wereldoorlog II; Verhalen, Adel; Hongarije; 20e eeuw; Verhalen

Informatief

BEATTY, PAUL

De verrader

Amerikaans, (2015), 2017, 301 p.

Het enkel beschrijven van de plotlijn doet dit boek nauwelijks recht: wanneer een Afro-Amerikaanse inwoner van Dickens, een voornamelijk 'zwarte' en Latino-gekleurde Los Angeles-voorstad, merkt dat zijn woonplaats door de autoriteiten gewoon van de landkaart is verwijderd, vat hij het plan op om rassenscheiding weer in te voeren in het openbaar vervoer en op school. Dat brengt hem voor het Hooggerechtshof, maar zet ook zijn woonplaats weer op de (publicitaire) kaart. Om dit gegeven weeft de auteur een satirisch web vol toespelingen, parodi  en, humoristische monologen, absurde interludes, bizarre personages, straattaal, verwijzingen naar (zwarte en blanke) popcultuur, uithalen naar beroemdheden en mediapersoonlijkheden en vooral heel veel git-zwart-humoristische passages, waarin hij alles wat blank en zwart ooit hebben verondersteld over 'de Afro-Amerikaanse identiteit' ter discussie stelt. Misschien voornamelijk te genieten door wie goed is ingevoerd in de Amerikaanse populaire   n de Afro-Amerikaanse (sub)culturen, maar met heel veel rijkdom en humor voor elke lezer. Winnaar Man Booker Prize 2016.

Rassenvraagstuk

BEER, EDITH HAHN

De oorlogsbuid

Amerikaans, (1999), 2012, 238 p.

Veel wonderlijke verhalen uit de Tweede Wereldoorlog hebben intussen hun weg gevonden naar het boek, maar elke keer blijken er nog meer verrassende geschiedenissen te zijn. Dit verhaal is er een van. Een Duitser nazi-officier wordt verliefd op een joodse vrouw die als 'arische' vrouw leeft, maar als ze hem vertelt dat ze joods is, trouwt hij haar toch en ze krijgen een dochter. Tot het einde van de oorlog leeft ze het leven van een keurige Duitse huisvrouw. Haar echtgenoot Werner moet naar het Oostfront en wordt krijgsgevangen gemaakt door de Russen. Na terugkeer uit Rusland (welke zijn vrouw weet te bespoedigen) valt het huwelijk vrijwel onmiddellijk uiteen. Na een tweede huwelijk verhuist Edith Hahn Beer in 1987 naar Israel. Mooi en spannend opgeschreven met ghostwriter Susan Dworkin. Het feit dat het geen roman is maar waar gebeurd, maakt het boek des te indringender. Oorspronkelijk verschenen in 2000 als 'De joodse bruid'; deze uitgave is een vrijwel ongewijzigde herdruk, afgezien van de nieuwe titel.

Jodenvervolgung; Oostenrijk; Verhalen

Informatief

BEIJNUM, KEES VAN

Het mooie seizoen

2017, 334 p.

In deze roman volgt de auteur (1954) drie hoofdpersonages die

in de Amsterdamse wijk Nieuw Sloten wonen. Beatrijs coacht probleemgezinnen en als een kind uit een van die dysfunctionele gezinnen verdwijnt, belandt ze in een mediastorm en vraagt ze zich af wat ze mogelijk fout deed. Intussen blijft haar zoon Arno weg van school, omdat hij werd gepest en vernederd. Hij krijgt steun van ex-leraar Christian die in de villa van zijn oude vader is ingetrokken en door een groep jongeren als pedofiel wordt gebrandmerkt. Als Arno om stoer te doen in Christians villa een selfie neemt met een stapel bankbiljetten die hij daar aantreft, trekt dit de aandacht van enkele criminele jongeren. Arno kan niet verhinderen dat ze een nachtelijk bezoek aan de villa brengen. Elk op hun manier zijn deze drie personages intens eenzaam en worden ze geconfronteerd met schuldgevoelens. Deze interessante psychologische roman is met vaart geschreven, in een toegankelijkke, vlotte vertelstijl met veel levendige dialogen.

Psychologisch verhaal

BEIJNUM, KEES VAN

De oesters van Nam Kee

(2000), 2014, 319 p.

De hoofdpersoon van deze in de Amsterdamse scene spelende roman is de 18-jarige gymnasiast Berry, door zijn vriendjes Dirty Berry genoemd; zijn uit een goed Heemsteeds milieu afkomstige vriendin Thera, die hij voor het eerst ontmoette toen hij op straat rode knipperende duivelshorentjes stond te verkopen, noemt hem Diablo. Zij bedenkt een plan om op een snelle manier een boel geld te verdienen: een appartement aan zoveel mogelijk verschillende mensen tegelijk verhuren, die sleutelgeld en een maand huur vooruit moeten betalen. Hun opzet slaagt, maar net voor ze ervandoor willen gaan, krijgt ze een zware epileptische aanval die haar in het ziekenhuis doet belanden. Hij blijft naar haar verlangen, brengt haar oesters van Nam Kee waar ze verzoet op is, maar ze keert zich af van hem en het soort van leventje dat ze leiden. Zijn wanhopige pogingen haar terug te krijgen lopen op niets uit, en ten slotte belandt hij in de gevangenis wegens een in wezen zinloze daad van geweld. De taal van dit boek is hard en rauw, het wereldje van een scholier die zich geen raad weet met zijn gevoelens wordt overtuigend beschreven. Succesvol verfilmd.

Jongeren, Amsterdam; 1991-2000

BEIJNUM, KEES VAN

De offers

2014, 509 p.

De Nederlandse rechter Rem Brink worstelt tijdens het oorlogstribunaal van 1946-47 in Tokio niet alleen met zijn juridisch geweten maar ook met zijn huwelijk. Als Japanse politici en militairen misdaden tegen de vrede of de menselijkheid hebben begaan, mogen zij dan de doodstraf verwachten? Brink wisselt van standpunt, wat zijn positie in het tribunaal ondermijnt. Tegelijkertijd vindt hij liefde bij de Japanse operazangeres Michiko. Die houdt hij geheim voor zijn vrouw, die hem in Tokio komt opzoeken. En dan is er de derde hoofdpersoon: soldaat Hideki, die in de China-oorlog heeft meegedaan aan moordpartijen. Tussen Brink, Michiko en Hideki ontwikkelt zich een subtiele verhouding waarin de keuze voor moed of lafheid ervoor zorgt dat de grenzen tussen goed en kwaad verschuiven. Dankzij grondige research en een groot inlevingsvermogen schept Van Beijnum (1954) een spannend liefdesepos van formaat. Door de perspectiefwisseling ontstaat een genuanceerd beeld van het naoorlogse Japan

Oorlogsrecht

Psychologisch verhaal

BEIJNUM, KEES VAN

Een soort familie

2010, 436 p.

Na het succes van 'Paradiso' komt Van Beijnum (1954) met een

vuistdikke roman, die zich opnieuw in Noord-Holland afspeelt. In dit geval voor een groot gedeelte in Wieringen, waar de hoofdpersoon Teun, vanuit wie we de gebeurtenissen waarnemen, opgroeit in een bijzonder gezin, dat Jehovagetuige-achtig aandoet door het geloof in de vredesbeweging. Verhaalheden en -verleden wisselen elkaar voortdurend af. Wat er precies met Teuns broer Hans gebeurd is in hun jeugd, wordt pas in het laatste deel van de roman onthuld. Intussen lezen we over allerlei jeugdherinneringen en over Teuns huidige leven als mislukte kopieermachine vertegenwoordiger en gescheiden man, met een jong zootje, wie het moeite kost om wat van zijn leven te maken. Het schuldgevoel over zijn broers ongeluk, het opgroeien in een opvallend gezin, de pesterijen daardoor op school: dit alles heeft Teun tot een zwijgzame twijfelaar gemaakt. Een licht satirische, spannende roman die bovendien treffende beschrijvingen van Nederlands cultuur en landschap bevat.

Schuldgevoelens

Psychologisch verhaal

BELLOW, SAUL

Humboldts gift

Amerikaans, (1975), 2011, 612 p.

Saul Bellow (1915-2005) geldt als een van de grootste Amerikaanse schrijvers van de twintigste eeuw. Hij werd beroemd met o.a. "Herzog" en "Henderson the rain king", en won met "Humboldt's gift" in 1976 de Pulitzer-prijs (en de Nobelprijs). Qua plot is dit min of meer een sleutelroman over een oudere dichter Von Humboldt Fleisher (gemodelleerd naar de dichter Delmore Schwartz) die artistieke integriteit hoog in het vaandel heeft staan, en de jongere schrijver Charlie Citrine (de verteller, gebaseerd op Bellow zelf) die veel succesvoller is en daardoor met zijn mentor Humboldt in conflict komt. Belangrijker echter zijn de talrijke uitweidingen van zowel Humboldt als Citrine over kunst, leven, religie, antroposofie, filosofie, cultuur, liefde, huwelijk en van alles en nog wat. Een topzware roman die toch nergens instort dankzij de humor, de levendige personages en de scherpe dialogen – en doordat alle uitweidingen steeds interessant zijn. Met een voorwoord van Arnon Grunberg. Een klassiek twintigste-eeuws Amerikaans meesterwerk in een uitstekende nieuwe vertaling (in 1976 eerder vertaald als 'Humboldt's nalatenschap' door Wim Gijsen).

Dichters

Psychologisch verhaal

NIEUW

BENALI, ABDELKADER

De weekendmiljonair

2019, 230 p.

De elfjarige Osama en zijn uit het 'land van de Atlas' afkomstige ouders bewonen in de jaren tachtig een beroerde Rotterdamse huurwoning. Als de inspecteur komt, dragen ze tevoren zelf aan de schimmeligheid bij. Want hoe meer punten, des te eerder ze urgent zijn. Vader Ahmed, met een kleine uitkering, bedenkt een aardig handelkje door in de weekends met een gestolen busje tweedehands meubels op te halen en door te verkopen. Zoon Osama gaat mee en leest voor uit het Stratenboek. De hoop op rijkdom van mensen voor wie het geluk niet voor het oprapen ligt, is de rode lijn. Andere lijnen zijn de extreme groei van Osama, de hoop op medische hulp en tal van vaderlijke herinneringen aan het vaderland. Het contact met de volkse buurvrouw maakt de wereld groter en leuker. Alles wordt bekeken vanuit het perspectief van Osama, zeer volwassen voor zijn leeftijd. Het boek is geen literair hoogstandje, maar een ludieke roman zonder veel diepgang. Grappig is het veelal wel, zeker waar de uit Marokko (1975) afkomstige auteur met clichés over migranten speelt. Een aardig boek over leven en streven van een migrantengezin.

BERGER, HILDE

De waanzinnige liefde van Alma Mahler en Oskar Kokoschka

Duits, (2008), 2012, 219 p.

Oskar Kokoschka woont in Wenen, hij is een jonge, straatarme schilder. Hij is nog zoekende naar zijn eigen stijl, is onder de indruk van Van Gogh. Via een vriend, de architect Adolf Loos, krijgt hij in 1909 een opdracht om een dodenmasker te maken van de componist Gustaf Mahler. Dan ontmoet hij Alma Mahler. Een jaar later krijgt hij het verzoek haar te schilderen. Hij neemt zich voor dat dit schilderij net zo beroemd zal worden als de Mona Lisa. Maar er ontstaat een intense liefdesrelatie tussen Kokoschka en de zeven jaar oudere Alma Mahler. Zij wil de muzikale nalatenschap van haar man nog blijven regelen, de jonge Oskar wil alleen maar samen zijn. Na drie jaar vertrekt Alma Mahler naar Nederland en besluit niet meer terug te keren. Kokoschka meldt zich als soldaat voor de Eerste Wereldoorlog en komt verwond uit de strijd. Hij wordt professor aan de Kunstacademie in Dresden. De Oostenrijkse schrijfster (1946), ook actrice en regisseur, heeft dit waargebeurde verhaal prachtig en realistisch uitgewerkt. Goed geschreven, spannende roman over een waanzinnige liefde in Wenen. Nodigt uit om meer te lezen over deze twee bekende hoofdfiguren.

Oskar Kokoschka, Alma Mahler Werfel

Historisch verhaal, Biografie

BERNLEF, J.

Hersenschimmen

(1984), 2017, 179 p.

Maarten Klein, 71 jaar, woont met zijn vrouw in Gloucester boven Boston. Zijn geheugen begint te haperen, er vallen gaten in zijn herkenning van de werkelijkheid om hem heen en tegelijkertijd nemen soms flarden herinneringen bezit van zijn denken alsof ze het echte heden zijn. Ook in zijn taal ontstaan verschuivingen. Dit onomkeerbare proces dat hem in een volkomen isolement en tenslotte in een inrichting terecht doet komen, wordt door de man zelf verteld, waardoor de lezer bijna fysiek in dit beklemmende schimmenrijk van ontwortelde gedachten en beelden betrokken raakt. Aan zijn thematiek van zwijgen en verdwijnen, op allerlei manier in zijn poëzie en proza aanwezig, heeft Bernlef met dit ingehouden geschreven boek een indrukwekkend gevolg weten te geven.

Dementie

Psychologisch verhaal

BERNLEF, J

Onbewaakt ogenblik

2012, 219 p.

Henk Materman, ik-figuur en alter ego van de auteur, krijgt van zijn uitgever de opdracht zijn memoires te schrijven. Diens eerste roman werd door zijn toenmalige uitgever juist op grond van het autobiografische karakter ervan afgewezen. De roman is onderverdeeld in zeven genummerde delen, wisselend van lengte en karakter. In lijn met de werking van het geheugen is de schrijfstijl associatief, onvoorspelbaar en in wezen onbetrouwbaar. Geuren, muziek (zowel klassieke orgel- en pianomuziek als jazzmuziek), locaties en geluiden vormen de aanleiding voor uiteenlopende herinneringen: het onbewaakte ogenblik uit de titel. In een brief aan de uitgever aan het slot van de roman concludeert de auteur dat herinneringen zich niet op commando laten oproepen en dat dus de memoires er niet komen. Intussen ligt er een roman met veel intertekstuele verwijzingen, die tegelijkertijd een ode aan de liefde is. Het lijken willekeurige improvisaties maar uit tussentijdse notities uit het verleden blijkt dat er een bijzonder schrijfproces achter schuilgaat. Laatste roman van de vaak gelauwerde auteur (1937-2012) waarin eerdere thema's samenkomen. Het klinkende slotstuk van een machtig oeuvre

Geheugen, Schrijvers

Psychologisch verhaal

NIEUW

BERVOETS, HANNA

Welkom in het rijk der zieken

2019, 277 p.

Roman van Hanna Bervoets (1984), wiens eerdere romans veel literaire prijzen en nominaties in de wacht sleepten. Het boek kent twee verhaallijnen. In het ene deel, geschreven in de jij-vorm, wordt verteld hoe hoofdpersoon Clay na een bezoek aan een kinderboerderij besmet blijkt met het Q-koortsvermoeidheidsyndroom. Clay worstelt met de acceptatie van deze chronische aandoening en zoekt vergeefs naar verbetering of genezing. Langzamerhand raakt hij vervreemd van zijn omgeving, en op dat punt bevindt zich de andere verhaallijn, volledig geschreven in dialoogvorm: Clays tocht door het surreële Rijk der Zieken. Begeleid door zijn 'gids' Susan Sontag moet Clay in een pakhuis een lijf uitzoeken, moet dat lijf vervolgens met zich meedragen, wat te zwaar is, zodat hij op zoek moet naar een kar. De daaropvolgende zoektocht van kafkaëske proporties vormt een sterke metafoor voor het lot van een chronisch zieke in onze bureaucratische maatschappij. Dit deels autobiografische literaire experiment vertelt een relevant verhaal over een onderwerp dat nog te veel in de taboesfeer zit.

Chronische patiënten

Psychologisch verhaal

BEUMER, ANTOINETTE

Mijn vader is een vliegtuig

2018, 236 p.

Door de ogen van de 39-jarige hoofdpersoon Eva kijken we mee in het leven van een succesvolle vrouw die in een vrije val terecht komt na het overlijden van haar moeder. Als ze amper nog normaal kan functioneren, verlaat ze haar gezin om in haar ouderlijk huis tot rust te komen en haar jeugd onder ogen te zien. Die jeugd wordt gekenmerkt door het vertrek van haar vader, toen Eva zeven was, naar een psychiatrische inrichting, waar hij sindsdien verblijft. Eva kampt ook met een gebrek aan herinneringen uit haar vroege jeugd. Op geheel eigen wijze besluit Eva het monster uit haar jeugd in de bek te kijken. Via flashback-achtige herinneringen die getriggerd worden door gebeurtenissen in het heden, nachtmerries en andere beelden wordt de lezer net als Eva heen en weer geslingerd tussen heden en verleden, verbeelding en werkelijkheid, zonder dat dit ergens verwarrend wordt. Snelle, scherp geschreven, visuele debuutroman van een vrouw die tot 2014 als succesvol regisseur werkte. De auteur heeft enkele autobiografische elementen verwerkt in dit bizarre, levensechte, vaak schrijnende verhaal.

Psychologisch verhaal

BIJL, MARTINE

Rinkeldekink

2018, 128 p.

In 2015 kreeg Martine Bijl (1948), op dat moment presentator van 'Heel Holland bakt', een hersenbloeding. Later kwam daar een depressie bovenop. Tegenover de ontreddering, uitputting en wanhoop bleven haar geest en geestkracht overeind. Korte verhaaltjes, eerlijk, openhartig, boordevol taalspel. Een van de clichés waarvan ze zelf vast zou gruwen – 'ziekte kan ook een verrijking zijn' – is toch wel van toepassing. Ze schrijft over wie ze als gezonde vrouw was. Tevreden over zichzelf, zonder een goed oog voor verlies en rouw in haar omgeving en het belang van liefdevolle zorg. Met haar treffende woordkeuze, intelligente waarnemingsvermogen en ongebroken humor schreef ze een boek dat inzicht biedt in de wereld van de 'hersengeletselden' onder ons, zonder dat het verstikkend is. Een hoogtepunt is het verhaal over de valklas, waarin patiënten leren hoe ze moeten vallen als ze vallen. Bijl beschrijft zowel

hilarisch als met mededogen hoe verschillend ze dat allemaal doen. En zij: 'Ikzelf ging gewoon een beetje raar en bangig op mijn kont zitten'. Voor een breed publiek, een opkikker voor zieken en naasten.

CVA; Revalidatie; Verhalen Depressiviteit; Verhalen Informatief

BINCHY, MAEVE

En toen kwam Frankie

Engels, 2010, 430 p.

Noel probeert de saaiheid thuis bij zijn ouders en op kantoor in alcohol te verdrinken. Dat verandert, wanneer zijn Amerikaanse nicht Emily (45) in huis komt, en Stella beweert dat ze terminale longkanker heeft én hoogzwanger is van zijn baby. De geboorte van de baby zal ze zelf niet meer beleven; daarom vraagt ze Noel om hun dochtertje op te voeden. Noel voert een verbeterde strijd tegen de alcoholduivel en voor het behoud van zijn dochtertje. Zal hij het – met de steun van zijn familie en vrienden – redden? Een breed scala van personages betreft de lezer bij het lief en leed in een Dublinse leefgemeenschap. De subtiele woordkeuze, de vele dialogen en de rake typeringen maken de drukbevolkte plot in al zijn eenvoud erg levensecht en herkenbaar. Als geen ander weet de Ierse bestsellerauteur alledaagse dingen zo te portretteren, dat ze bijzonder lijken. Eens te meer levert ze in haar ongeëvenaarde, meeslepende vertelstijl een pageturner af, die romantische feel-goodfans van alle leeftijden in de ban zal houden.

Familie

BIRNEY, ALFRED

De tolk van Java

2016, (2017), 504 p.

Alan wil meer te weten komen over zijn vader Arto, die opgroeide in Nederlands-Indië en meevocht in de oorlog en de eerste politieke actie. Hij en zijn broers hebben te lijden gehad onder het schrikbewind dat Arto in hun jeugd voerde. Als Alan de biografie van Arto leest, wordt hem veel duidelijk. Arto, opgegroeid als bastaard van een Nederlandse vader en Chinese moeder, is in zijn jeugd mishandeld. Hij voelde zich nooit thuis in Nederlands-Indië en beschouwde Nederland als zijn vaderland. De wrede misdaden die hij tijdens de oorlog zag en zelf beging, hebben hem getekend voor het leven. In het werk van Alfred Birney (1951) neemt de Nederlands-Indische geschiedenis een prominente plek in. Dit autobiografische document geeft zowel inzicht in een belangrijk deel van onze koloniale geschiedenis, als in de manier waarop slachtoffers tot daders verworden. Daarbij geeft het een tijdsbeeld van het (bekrompen) Nederland van de jaren vijftig en het verschil tussen de Nederlandse en Indische manier van leven. Het is een bij vlagen ontroerend maar vooral rauw verhaal, waarin vaders en zonen centraal staan. Kreeg de Libris Literatuurlijst 2017, Henriëtte Roland Holst-prijs 2017.

Nederland Oost-Indië, Vader-zoon relatie

Oorlog en verzet, Familie

BLIXEN, KAREN

Out of Africa

Deens, (1937), 2015, 346 p.

Herziene vertaling van deze klassieke, semi-autobiografische roman uit 1937 van de Deense barones Karen Blixen, alias Isak Dinesen (1885-1962) over het leven op een koffieplantage in Kenia in de jaren 1914-1931. Het boek kreeg hier vooral bekendheid na de verfilming (met Meryl Streep en Robert Redford) in 1985. Karen Dinesen trouwt in 1914 met haar neef, baron Bror von Blixen-Finecke, samen vertrekken ze naar de Britse kroonkolonie Kenia om een koffieplantage op te zetten. In het boek vertelt de hoofdpersoon over het leven op de koffieplantage, de geschiedenis, natuur en sfeer van de Afrikaanse hooglanden, de verschillende stammen die

er wonen (de Kikuyu, de Somalis en de Masai), hun gewoontes en gebruiken en over de medebewoners en bezoekers op de plantage. Goed geschreven, mooie, indrukwekkende roman met vele prachtige passages waaruit de diepe interesse en liefde van de auteur voor het land, de natuur en zijn bewoners voortdurend blijkt. Goed vertaald. In 1962 verschenen onder de titel 'Een lied van Afrika'.

Kenia; 1900-1039

BLOEM, MARION

Geen gewoon Indisch meisje

(1983), 2012, 250 p.

Het romandebuut uit 1983 van de schrijfster, cineaste en psychologe (1952), heeft als thema het verloochenen van je afkomst. Hoofdpersoon en verteller is een Indisch meisje dat na geconfronteerd te zijn met haar anders-zijn die cultuurschok nooit te boven is gekomen. Een meisje met twee zielen: Sonja is de 'aangepaste Indische' in haar; Zon symboliseert het 'onaangepaste', het hartstochtelijk identiteitszoekende deel. Een emotioneel beladen, eigentijds verhaal waarin herkenbare types, situatieschetsen en sfeertekeningen zijn verwerkt. Fragmentarisch, in korte zinnen en spreektaal - soms heel Indisch.

Indisch milieu, Cultuurverschillen

BLOEM, MARION

Haar goede hand

2016, 282 p.

Melanie Krijger, ver in de tachtig en wat vergeetachtig, kreeg in Nederlands-Indië als peuter polio, waarna ze haar 'goede', rechterhand niet meer zo goed kon gebruiken. Maar, zoals haar kinderen later merkten, wist ze hen met haar 'losse' linkerhand ook tot de orde te roepen, al was dat vaak onredelijk. In 1950 repatrieerden ze naar Nederland. Vanuit de optiek van haar dochter, met wie ze mede door haar temperamentvolle karakter in een soort haat-liefdeverhouding leeft, wordt in de vorm van flashbacks hun leven beschreven. Van de hand van schrijfster (en o.a. schilderes en filmmaker) Marion Bloem (1952) verschenen zo'n dertigtal titels. Ze brak in 1983 door met 'Geen gewoon Indisch meisje'* (verfilmd en op toneel gebracht), waarop deze nieuwe roman 'Haar goede hand' het langverwachte vervolg is. Ze modelleerde Melanie eerlijk, maar vol respect naar haar eigen moeder. Het is een prachtige, boeiende, openhartige roman geworden, geschreven in een heldere stijl, die erom vraagt om ook 'Geen gewoon Indisch meisje' te (her)lezen. Een aanrader.

Moeder-dochter-relatie

BLOEM, MARION

Meer dan mannelijk

2011, 333 p.

Een jongen raakt op jonge leeftijd gebiologeerd door de beeldschone vriendin van zijn achterneef. De acht jaar oudere Etna heeft Italiaanse roots en wijdt hem in in de seksualiteit. Al snel hebben de twee een passionele overspelige relatie. Ook wanneer zij trouwt en hij een gevierd acteur wordt, kan geen van zijn vele vriendinnen zich ooit met Etna meten. Zijn obsessie voor haar is dermate groot, dat hij er letterlijk door ten gronde wordt gericht. Uiteindelijk komt zijn mannelijkheid door ziekte in het gedrang, en dan pas dringt de ware betekenis van zijn gevoelens voor Etna tot hem door. Een wervelende roman over liefde en lust, en de verregaande gevolgen van een al te passionele relatie. De talrijke seksscènes zijn cru en direct beschreven, waardoor het boek een rauwe stijl heeft, die niet iedereen zal weten te bekoren. De kracht van Bloems vertelkunst zit echter in haar vermogen om de zinnelijkheid te combineren met een mooie psychologische tekening van haar karakters. Een aanrader voor wie houdt van psychologie met een pornografisch kantje.

Erotiek

Psychologisch verhaal

BLOEM, MARION

Een meisje van honderd

2012, 460 p.

Familie-epos van de Nederlands/Indonesische Bloem [1952] over drie familiegeneraties op Bali. De roman verwijst, ook qua titel, naar het debuut 'Geen gewoon Indisch meisje' uit 1983. Hoofdperson is Moemie, die als baby bij een moordpartij haar hele familie verliest. Ze wordt geadopteerd en belandt in Amerika. Moemie is helderziend en voorspelt ziektes, scheidingen en zelfs de aanslag op de Twin Towers. Een van haar achternichten, de lesbische Beila, wil een politieke film maken en gaat op zoek naar haar stokoude tante voor onderzoek naar de familiegeschiedenis. Dit lijvige boek heeft veel (vooral vrouwelijke) personages: zussen, nichten, tantes, dochters en moeders, die over de hele wereld wonen en werken. Moemie is geïnspireerd op de grootmoeder van de auteur die ook honderd werd. Bloem is breedspakig, ze wisselt veelvuldig van perspectief, tijd en personage, waardoor het in het begin minder vlot leest. Fictie over de koloniale geschiedenis met een verrassende plot. Voor een breed (vrouwelijk) publiek.

Nederland Oost-Indië, Indonesië, Indisch milieu, Vrouwenleven, Helderziendheid

BLOM, LILIAN

Slagschaduw

2012, 219 p.

Derde roman van de weduwe van Louis Ferron. Haar vorige twee boeken zijn lovend ontvangen en ook deze roman is, zeker stilistisch, de moeite waard. Ze beschikt over een ouderwets degelijke taalbeheersing. Koos, een eigenzinnige vrouw en moeder van vier kinderen van middelbare leeftijd, wordt opgenomen in een verzorgingshuis. Haar kinderen hebben bij het leegruimen van haar aanleunwoning documenten gevonden die er op wijzen dat hun vader niet die protestantse man was waar hij zich altijd voor uitgaf. Nieuwsgierig geworden proberen ze hun hoogbejaarde moeder aan de tand te voelen over haar oorlogsjaren. Blom weet goed de juiste snaar te treffen met haar personage. Koos weet dat ze aan het aftakelen is, maar ze speelt er ook mee, en soms komt het haar goed uit om te doen alsof ze dingen niet meer weet of hoort. Op een gegeven moment beginnen herinneringen, wanen en dromen, en realiteit echter door elkaar te lopen.

Ouderdom

Psychologisch verhaal

NIEUW

BLOM, ONNO

De jonge Rembrandt

2019, 277 p.

Rembrandt van Rijn woonde vanaf zijn geboorte in 1606 tot 1631 in Leiden. Schriftelijke bronnen of getuigenissen over die jonge jaren zijn er nauwelijks. De plaquette in de stad die zijn verdwenen geboortehuis aangeeft, hangt zelfs op de verkeerde plaats. Om te weten te komen wie de jonge Rembrandt werkelijk was, moeten we volgens Blom daarom kijken naar zijn werk en de 17de-eeuwse omgeving van zijn geboorteplek. De auteur woont zelf in Leiden en houdt van zijn stad en van de schilder. Hij beschrijft minutieus en meeslepend zijn persoonlijke speurtocht door de stad en de archieven en langs de schilderijen van de meester om, vaak met gepast voorbehoud speculerend, het jonge kunstenaarsleven te reconstrueren. Het boek gaat daarmee niet alleen over de schilder, maar ook over de staat van de Republiek en de stad Leiden in het begin van de 17de eeuw. Het boeiend vertelde verhaal is rijk geïllustreerd in kleur en voorzien van een verklarend notenapparaat, verantwoording van illustraties, bibliografie en personenregister.

Rembrandt; Biografieën

Informatief

BLOOM, AMY

Witte huizen

Amerikaans, 2018, 240 p.

Beschrijving van de relatie van Eleanor Roosevelt, vrouw van Franklin Delano Roosevelt, president van de Verenigde Staten, met journaliste Lorena Hickok. Op basis van historisch onderzoek en de bewaard gebleven uitgebreide correspondentie tussen beide vrouwen geeft de auteur een eigen invulling aan het verhaal over de innige vriendschap van deze twee bijzondere vrouwen, in een tijd waarin de liefde tussen mensen van hetzelfde geslacht als afwijkend werd beschouwd. Tegelijkertijd werden de buitenechtelijke affaires van de president oogluikend geaccepteerd. Vanuit het perspectief van Lorena Hickok worden enkele dagen in april 1945 beschreven, vlak na het overlijden van de president, met flashbacks naar de jeugd van beide vrouwen en hun gezamenlijke escapades. De lezer krijgt een intrigerend beeld van de dertigjarige band tussen beide vrouwen, met hoogte- en dieptepunten, en tevens van de verhoudingen binnen het Witte Huis in die periode. Tegelijkertijd geeft het verhaal een beeld van de ellendige omstandigheden waarin een groot deel van de Amerikaanse bevolking leefde als gevolg van de crisis. Vierde roman van de auteur (1953), vooral bekend van korte verhalen (in 1992 bekroond en in 1993 en 2000 genomineerd voor Amerikaanse literatuurprijzen) en tijdschriftartikelen.

Lesbische vrouwen, Presidentsvrouwen

Historisch verhaal, Biografie

BLUM, HILLA

Het bezoek

Hebreeuws, 2011, (2014), 447 p.

Opmerkelijk romandebuut van Blum (Jeruzalem, 1969), die na een carrière als journalist al tien jaar redacteur bij Kinneret (voor- aanstaande Israëliëse uitgeverij) is. Het verhaalt van een jong verliefd stel, Nilly en Natty, dat een romantisch weekje Parijs doet en na een uiterst luxueus diner in problemen komt en geholpen wordt door een merkwaardige miljonair. Negen jaar later belt deze onverwachts op om een afspraak te maken: het bezoek. Inmiddels zijn ze al jaren getrouwd, hebben een dochter uit zijn eerste huwelijk en samen een baby. Door het geheimzinnige telefoontje keren hun gedachten (vooral die van Nilly) terug naar de mooie en nare gebeurtenissen van deze jaren. Als uiteindelijk het bezoek plaatsvindt en de ontknoping volgt, heeft hun relatie een deukje opgelopen. De kracht van dit boek ligt in het spelen met taal op een fenomenale manier: beheerst, creatief, gevoelig. Blum blijkt uiterst taalgevoelig en kan sfeer en gevoelens haarscherp weergeven, zoals de gedachtegang van Nilly. Stond bij verschijnen in Israël direct op de bestsellerlijst. De schrijfster werkt in Amsterdam aan een tweede roman.

BLUM, JENNA

Het familieportret

Amerikaans, 2011, 461 p.

De Duitse Anna beleeft tijdens de Tweede Wereldoorlog een reeks traumatische gebeurtenissen. Na de oorlog zwijgt ze over haar ervaringen. Haar dochter Trudy heeft een foto gevonden van zichzelf als klein meisje met haar moeder en een nazi-officier. Ze denkt dat de officier haar vader is en wordt geplaagd door schaamte en verwarring over haar herkomst. Ze wil niets liever dan met haar moeder een gesprek voeren over het verleden. De verhalen van Anna in de jaren veertig en Trudy in de jaren negentig wisselen elkaar in de roman af. Herhaaldelijk worden grof geweld en gedwongen seksuele handelingen expliciet beschreven. Blum probeert veel aspecten van het leven tijdens de oorlog te belichten, maar vervalt helaas regelmatig in clichés. Zo wordt de poetsdrift van

Anna en Trudy weggezet als typisch Duitse netheid. Debuut van de Amerikaanse schrijfster, zelf half-Duits, half-joods. In Amerika was het een bestseller. Achterin een lijst met veertien leesvragen.

Duitsland; Wereldoorlog II

Psychologisch verhaal, Familie, Oorlog en verzet

BÖHLER, BRITTA

De beslissing

2013, 175 p.

De auteur (Freiburg, 1960) is bijzonder hoogleraar Advocatuur en voormalig lid van de Eerste Kamer voor Groen Links. In dit boek beschrijft ze de beslissing van Nobelprijswinnaar Thomas Mann, die zich op 31 januari 1936 na drie jaren van aarzelingen openlijk tegen het Nazi-regime keert. Zijn geweten en ook de mening en druk van kinderen Erika en Klaus brengen hem ertoe om een open brief bij de redactie van de Neue Zürcher Zeitung in te leveren. De twijfel slaat direct daarna toe: brengt hij zijn uitgever hiermee in gevaar, worden zijn boeken nu verboden, misschien zelfs verbrand... Het boek beschrijft slechts drie dagen: dagen vol gedachten, angsten, twijfels. De spanningsboog is hoog en het taalgebruik toegankelijk en meeslepend. De lezer leert hier Thomas Mann op een nieuwe manier kennen. Een boek voor iedereen die houdt van goede romans, voor geïnteresseerden in de (literatuur)geschiedenis en de psychologie.

Echtscheiding

Biografie

BOOGAARD, OSCAR VAN DEN

Kindsoldaat

2018, 579 p.

Deze roman deed voor verschijnen al veel stof opwaaien, omdat de auteur aangaf een onecht kind van prins Bernard te zijn. Dit thema komt ook in de roman voor, die verteld wordt vanuit een personage dat zich Maxwell noemt, maar die niet echt in de roman voorkomt. Door middel van deze alwetende verteller komen we het verhaal te weten van twee families die – door de tijden heen – zoals elke familie van alles meemaken. De Eerste en de Tweede Wereldoorlog hebben hun impact op de familieleden, maar de auteur beschrijft een en ander afstandelijk. Als lezer zou je meer willen weten wat de gebeurtenissen doen met het innerlijk van de personages, maar dat blijft aan de oppervlakkige kant. eerder verscheen van Oscar van den Boogaard (1964) onder andere 'De tedere onverschilligen*'. Zijn werk werd vertaald, verfilmd en genomineerd voor literaire prijzen.

Historisch verhaal

BORDEWIJK, F.

Blokken, knorrende beesten en bint

(1949), 2012, 198 p.

De bundeling van deze drie oorspronkelijk afzonderlijk uitgegeven novellen behoort zonder twijfel tot het meest gelezende van Bordewijks oeuvre. 'Blokken' (1931) beschrijft een communistische toekomstmaatschappij, even angstaanjagend als 'Brave new world' en '1984', romans die pas later verschenen. 'Knorrende beesten' (1933) gaat over auto's en de rol die ze spelen in het leven van hun eigenaar. Het bekendst is 'Bint', het verhaal van een dictoriaal schoolstelsel, dat in de verpersoonlijking van de directeur, Bint, tot in het uiterste een ijzeren tucht voorstaat. Literair-historisch behoort dit proza tot 'de nieuwe zakelijkheid', dat, wars van sier, zeer direct is in woord- en beeldgebruik. Voor deze heruitgave werd de tekst van 'Blokken' en 'Knorrende beesten' grondig herzien. Voor 'Bint' was dat al eerder afzonderlijk gebeurd in 2009.

Utopieën, Auto's, Schoolleven

BORDEWIJK, F.

Karakter

(1938), 2016, 247 p.

Geremd door zijn armoedige jeugd als zoon van een ongehuwde moeder in vooroorlogs Rotterdam en gedwarsboomd door zijn vader, de machtige deurwaarder Dreverhaven, weet een jonge man zich toch op te werken van kantoorclerk tot advocaat. Dit na zoveel jaar nog in geen enkel opzicht verouderde boek is met zijn feilloze compositie (zelfs in de titels der hoofdstukken), zijn heldere zakelijke stijl en zijn psychologische diepgang een klassiek werk in onze literatuur. Het figureert nog steeds op literatuurlijsten van scholieren. De verfilming door Mike van Diem werd met een Oscar bekroond.

Vader-zoon relatie, Advocaten

BOSCHWITZ, ULRICH ALEXANDER

De reiziger

Duits, 2018, 223 p.

Semi-autobiografische, levensechte, beklemmende en deprimerende emigrantenroman van de bovenste plank over de ervaringen van de Duits-joodse koopman Otto Silbermann. Nog kort daarvoor een gerespecteerd burger, wordt hij door de pogroms van november 1938 (Kristallnacht) niet alleen gedwongen om zijn huis ver onder de waarde te verkopen, maar vindt er ook een aanslag op zijn woning en gezin plaats. Als een vogelvrij verklaarde vlucht hij en reist hij doelloos met de trein door Duitsland, met 40.000 Mark op zak. Na een vruchteloze poging illegaal de Belgische grens over te steken, sluit het net zich al snel om hem. Het zijn vooral de gesprekken en vertwijfelender wordende gedachten van Silbermann (inclusief een haat tegen joods uitziende bekenden, die de als goj uitziende Silbermann in stijgende mate compromitteren) waarmee de auteur (1915-1942) een genuanceerd en levendig beeld schept van een vogelvrij man, die uiteindelijk niemand meer vertrouwt.

Duitsland, jaren dertig

BORST, HUGO

Ma

2015, 208 p.

De bekende schrijver, columnist en journalist (1962) beschrijft zijn ervaringen met zijn sinds enkele jaren dementerende moeder. Eerst woonde ze nog in haar eigen flatje, later ging zij naar een verpleeghuis. Raak en herkenbaar bespreekt hij in columnnachtige stukken wat hij meemaakt, ziet en denkt. Hij beschrijft daarbij bijvoorbeeld ook – eerlijk en in open taal – eigen jeugd- en jongemannenherinneringen. Dit maakt de weg vrij – ook voor de lezer – voor een even open en tegelijk respectvolle bespreking van verpleeghuisaangelegenheden die normaal achter gesloten deuren lijken te moeten blijven. Dit alles geeft het boek een nuchtere natuurlijkheid, die soms ontroert of geestig is. Dit geïllustreerde boek – dat in meerdere media al direct na verschijnen ruime aandacht kreeg – geeft in woorden en beelden aan wat er zoal kan gebeuren met zeer betrokkenen hoofdrolspelers in het ingrijpende proces dat dementeren heet. Een prachtig portret van zoon en moeder.

Moeder-zoon relatie; Verhalen, Dementerende ouderen; Verhalen Informatief

BOURGONJE, FLEUR

Uitval

2014, 187 p.

Een ca. 60-jarige anonieme vrouw heeft net het manuscript van haar nieuwe, autobiografische roman ingeleverd, als haar rechterbeen uitvalt. Ze wordt met spoed naar het ziekenhuis gebracht, waar ze na allerlei onderzoeken uitkomt met medicijnen: twee per dag, levenslang in te nemen. Hierdoor 'herijkt' ze haar verwachtingen, zelfs haar leven. Na een angstige, slapeloze nacht leest ze

het manuscript over de vrouw die ze vóór de uitval was, om haar leven én de taal van zo dichtbij mogelijk te observeren. Hoe ze in een gezin van vijf kinderen opgroeide in een Gelderse boerderij, panisch was toen de oorlog uitbrak, een vleugel brak toen ze engel was tijdens schooltoneel, gepest werd op school. Hoe haar vader, de dorpsmid, stierf, ze doorbrak als schrijfster, haar dochter geboren werd, ze over de wereld zwierf. Heeft de taal haar een loer gedraaid door te versluieren wat ze wilde zeggen? In kritische, poëtische overpeinzingen en in een subtiele balans tussen heden (in de o.v.t.) en verleden (in de o.t.t.!) besluit ze haar levensverhaal terug te halen: het raakt de kern niet, is niet af. Of zal ze...?

Schrijfters

Psychologisch verhaal

BRAAM, CONNY

De handelsreiziger van de Nederlandse Cocaine fabriek

(2009), 2015, 416 p.

Deze Nederlandse journaliste en schrijfster (1948) heeft al een tiental boeken geschreven die veelal gebaseerd zijn op haar eigen ervaringen, zoals haar debuut 'Operatie Vula' (1992), of op historische feiten, zoals de bestseller 'De woede van Abraham' (2000). In haar nieuwste roman gaat het om de feiten rond de cocaïnefabriek die tot eind jaren '60 in Amsterdam gevestigd was, op de plek waar nu het clubhuis van de Hell's Angels staat. Want de Nederlandse relatie met drugs blijkt terug te gaan tot 1900. Braam ontdekte dat deze fabriek Duitse en Engelse soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog schaamteloos van grote hoeveelheden cocaïne voorzag, terwijl Nederland neutraal was in die oorlog. Ze vertelt het verhaal van de Engelse soldaat Robin en de Nederlandse handelsreiziger in cocaïne Lucien, die elkaar na de oorlog ontmoeten, wisselend vanuit beider perspectief. Braam doet dit met vaart en gevoel voor drama. Spanning komt in het plot met een liefdesverhaal tussen Robin en Luciens zus, Swaantje. In een prettige stijl legt Braam een stukje onbekende geschiedenis bloot terwijl ze een meeslepend verhaal vertelt. Een nawoord verantwoordt het verhaal.

Cocainehandel

Historisch verhaal

BRAAM, CONNY

De woede van Abraham

(2000), 2016, 203 p.

Ezeziel is een jonge, kritische journalist uit Haarlem, die in 1864 in contact komt met het uit Rusland verdreven gezin Abraham, dat een boerderij heeft achter de Breesaap, het duingebied rond Velsen. Ze weten niet dat binnenkort wordt begonnen met de omstreden aanleg van het Noordzeekanaal, dat Amsterdam met de Noordzee moet verbinden. Ondanks veel protest wordt de aanleg doorgezet vanwege de financiële belangen van een kleine groep. Ezeziels betrokkenheid bij het lot van de graafarbeiders kost hem in 1872 zijn carrière en verlovings. Hij blijft zichzelf trouw en al kan de opening van het kanaal in 1876 niet verhinderd worden, hij wint het respect van zijn grote liefde. De familie van de schrijfster (kritische journaliste, voorvrouw van de anti-apartheidsbeweging) kwam uit het duingebied. Haar betrokkenheid, kritische geest en schrijftalent resulteerden in een verrassend actuele, goed geschreven roman, die raak duidelijk maakt dat economische vooruitgang altijd weer ten koste gaat van mensen. Toen bij de aanleg van Noordzeekanaal, nu de Betuwelijn.

Noord-Holland; 19e eeuw

Historisch verhaal

BRAAM, CONNY

Ik ben Hendrik Witbooi

2016, 383 p.

Het levensverhaal van de Afrikaanse leider Hendrik Witbooi (ca. 1830-1905) die streed tegen de Duitse kolonisering van Nami-

bie... - In 1884 begint Hendrik Witbooi met zijn Nama-volk aan een profetische trektocht naar het vruchtbare noorden om de droogte van de Kalahari-woestijn te ontvluchten. Tegelijkertijd zet zo'n honderd kilometer verderop de keizerlijke afgevaardigde dr. Heinrich Göring voet aan land in de nieuwe Duitse kolonie Zuidwest-Afrika – het huidige Namibië. Wat volgt is een strijd op leven en dood tussen de Duitse Schutztruppe en de voor hun onafhankelijkheid vechtende Afrikanen. Tijdens de grote opstand van 1904 weet de tachtigjarige Hendrik Witbooi alle Afrikaanse stammen te verenigen. Hij zal de geschiedenis in gaan als een van de grootste vrijheidsstrijders die Afrika heeft gekend. Conny Braam schreef deze heroïsche geschiedenis – kijkend door de ogen van Hendrik Witbooi, die vele honderden brieven in het Kaap-Hollands naliet.

Biografie

BRAAM, CONNY

Het beest van Kruger

2014, 319 p.

Van 1970 tot 1994 was de auteur voorzitter van de Anti Apartheidsbeweging Nederland en heeft in diverse boeken dit gegeven verwerkt, ook in dit verhaal. Tess Minnaert (hoofdpersoon in 'Zwavel', 1996) neemt haar intrek in de Leopard Lodge in Phalabowa, een van de toegangspoorten van het Krugerpark. In de buurt van haar huisje wordt een lijk gevonden, de plaatselijke politie heeft moeite met de identificatie. Mpho Langa, fiscaal rechercheur bij de Sars, Belastingdienst van Zuid-Afrika, bezoekt haar moeder, die in de lodge werkt. Samen met Tess en haar oude schoolvriendje bij de politie onderzoeken zij deze zaak; een tweede lichaam wordt gevonden, en het spoor leidt naar een privé wildtuin, waar veel neushoorns gedood worden. De magische geneeskraft van de neushoornhorens genereert hebzucht, zwarte handel en smokkelpraktijken. Onlangs stond in het NRC Dagblad een artikel over deze jacht op neushoorns, dus de schrijfster (1940) is zeer actueel. Haar kennis van Zuid-Afrika is een pluspunt in dit spannende, goed geschreven boek.

Thriller

BRAAM, CONNY

Sjaco

2012, 397 p.

Sjaco, een alias voor de misdadiger Jacob Frederik Muller, wordt in 1716 gearresteerd. De rentenier Tobias van Thuynhuizen krijgt van zijn oudoom Van Collen, die de hoofdofficier van justitie is, toestemming om de verhoren bij te wonen. Hij zal een kroniek schrijven over Van Collens juridische deskundigheid. Wat in de ogen van de Amsterdamse magistraat een kortdurend proces moet worden, loopt uit op een krachtmeting tussen Sjaco en Van Collem. Zij leidt tot de grootste vernedering in Van Collens leven. Tijdens het proces blijkt dat Sjaco geen eerlijk proces krijgt. Van Thuynhuizen kiest gaandeweg de zijde van Sjaco. De schrijfster (1948) heeft zich grondig gedocumenteerd. Zij geeft een realistisch beeld van de corruptie en de criminele houding onder de Hollandse regenten. Geldbejag was belangrijker dan rechtvaardigheid. Braam geeft een kritisch beeld van Sjaco's tijd. De roman is psychologisch goed opgezet; aan het vertelperspectief op de gebeurtenissen ontlent de (bekende) gebeurtenissen de spanning.

Amsterdam; 18e eeuw

Historisch verhaal

BRANDT CORSTIUS, JELLE

As in tas

2016, 150 p.

Twee maanden na het overlijden van zijn vader besluit Jelle, zoon van Hugo Brandt Corstius, de as van zijn vader uit te strooien in de Middellandse Zee. Hoewel de fietstochten met zijn vader nooit lan-

ger dan twee dagen duurden (daarna kregen ze ruzie), besluit hij in ruim twee weken daar naartoe te fietsen. De tocht is herkenbaar voor de lange afstandsfietser, maar het gaat vooral om de persoonlijke herinneringen van de auteur aan zijn bijzondere vader, al dan niet waar gebeurd, dat weet ook de zoon niet. Die herinneringen zijn vaak bizar, maar de wijze waarop de auteur hierover vertelt, is ontroerend. Uit alles spreekt een machteloos gevoel van liefde voor een vader die dat soort gevoelens nauwelijks toeliet. Ieder hoofdstuk wordt voorafgegaan door een eenvoudig kaartje van de route die daarna beschreven wordt. De auteur schrijft alsof alles hem overkomt, maar bovenal is het een enorme prestatie om op deze onvoorbereide manier zo'n tocht te maken en daar zo'n mooi, prettig lezend, maar vooral aangrijpend reisverhaal aan over te houden, dat je ondanks de persoonlijke teint in een adem uitleest.

Hugo Brandt Corstius
Informatief

BRIJS, STEFAN

Post voor mevrouw Bromley

2011, 510 p.

Na Brijs' positief ontvangen debuut 'De engelenmaker' (2005) valt deze nieuwe roman tegen. Het decor vormt een volkswijk in Londen en het front in België tijdens de Eerste Wereldoorlog. In het eerste deel, 'Het thuisfront', staat de tegenstelling tussen John en zijn 'zoogbroer' Martin over deelname aan de oorlog centraal. John kiest voor de universiteit, Martin wil ten koste van alles deelnemen aan een oorlog die, zo is de algemene verwachting, 'voor kerst' afgelopen zal zijn. Vermeende lafheid, patriottisme en fanatisme slopen de vriendschap. Andere motieven zijn: liefde, trouw, teleurstelling en vaderbinding. Het tweede deel beschrijft Johns ervaringen aan het front. Hij ontwikkelt zich tot een leugenaar: hij censureert de post om de gruwelijke gebeurtenissen voor het thuisfront te verbloemen. In het tweede deel zijn de personages overtuigender uitgewerkt dan in het wat vlak vertelde, voortkabbelende eerste deel. Met de dood voor ogen wordt vriendschap nu veel intenser ervaren dan in het eerste deel. Vlot geschreven.

Wereldoorlog I
Psychologisch verhaal

BRINK, H.M. VAN DEN

Dijk

2016, 188 p.

In het door koorts bevangen brein van een oud-medewerker van de voormalige Dienst van het IJkwezen komen herinneringen boven aan zijn werk, met name aan zijn eigenaardige collega Dijk. Zij begonnen gelijktijdig in 1961 en bleven hun hele werkzame leven aan de dienst en zijn geprivatiseerde opvolger verbonden. De raadselachtige Dijk trok zich niets aan van alle veranderingen. Toen in 2007 zijn dienstverband werd ontbonden, diende de ik-verteller een afscheidstoespraak te schrijven. Dijk bleef echter weg bij zijn eigen receptie. Zestien jaar na 'Hart van glas' komt Van den Brink (1956), medewerker van het Mediafonds, met een nieuwe roman die wat doet denken aan zijn grote succes 'Over het water' (1998). Ook in 'Dijk' is sprake van een zekere nostalgie en tevens van een onbestemde dreiging. De auteur is zeer goed in het oproepen van een tijd die voorbij is (vooral het begin van de jaren zestig) en van een hoofdpersoon die niet goed raad weet met een nieuwe levensfase in een maatschappij die sterk veranderd is. De mooi opgebouwde roman intrigeert en laat voor de lezer nog wat te raden over.

Psychologisch verhaal

BRINK, H.M. VAN DEN

Over het water

(1985), 2012, 143 p.

De hoofdfiguur van deze novelle, een Amsterdamse jongen van eenvoudige afkomst, bezoekt tijdens de oorlogswinter van 1944 weer de rivier (de Amstel) waarop hij in de zomer van 1939, gefascineerd geraakt door het water en gedreven door zijn onwrikbaar verlangen naar het roeien, grote triomfen vierde binnen zijn roeivereniging. Hij herinnert zich dan hoe hij met zijn vriend en onder leiding van zijn coach een tijd beleefde van louter geluk, dat bestond uit de harmonie in de samenwerking tussen hersenen en lichaam bij het roeien tot een beweging in een lichaam en de verbondenheid in vriendschap tussen de jongens onderling en hun coach als hun bondgenoot. Van den Brink (1956) geeft niet alleen een boeiende realistische beschrijving van de conflicterende wereld van de in zich zelf gekeerde jongen met zijn roeivereniging, maar weet vooral het thema van het loutere geluk poëtisch ontroerend te treffen door de suggestie van de afwezigheid van de vriend en de coach op het moment van zijn herinnering.

Geluk, Vriendschap, Roeien
Psychologisch verhaal

NIEUW BROKKEN, JAN

De rechtvaardigen

2018, 503 p.

Na 'De vergelding' schreef Jan Brokken met 'De rechtvaardigen' opnieuw literaire non-fictie die zich grotendeels afspeelt tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ditmaal niet in het dorp van zijn jeugd Rhooen, maar in Litouwen, waar Philips-directeur Jan Zwartendijk (1896-1976) er in 1940 een functie bij kreeg: consul. Als Nederlandse diplomaat slaagde hij erin om grote aantallen joden een visum voor Curaçao te verstrekken. Brokken schat dat de Nederlandse consul op die manier tienduizend joden het leven heeft gered, slechts vijf procent van hen zou de oorlog niet overleven. Zelf heeft Zwartendijk dat nooit geweten. Sterker, hij werd na de oorlog door de Nederlandse overheid berispt*, omdat hij met het uitschrijven van de reispapieren niet volgens het protocol had gehandeld. Brokken beschrijft hoe Zwartendijk te werk ging. Eveneens heeft hij grondig onderzoek verricht naar de vluchtverhalen van verschillende joodse families. Een adembenemend boek, waarmee Zwartendijk eindelijk recht wordt gedaan. Met afbeeldingen in zwart-wit en een uitvoerig, beredeneerd bronnenoverzicht.

Jodenvervolgung; Wereldoorlog II: Verhalen Joodse vluchtelingen, Nederlandse consulaten; Litouwen, Jan Zwartendijk
Informatief

NIEUW BROKKEN, JAN

Stedevaart

2020, 415 p.

Schrijver en journalist Jan Brokken bezocht 22 steden en kijkt nieuwsgierig rond naar culturele beroemdheden die een sterke band hebben met deze locatie. Het resultaat zijn levendige en persoonlijke bespiegelingen over componisten, schilders, schrijvers en ook een boekbinder. Elk verhaal is gebaseerd op grondig onderzoek, met aanstekelijk enthousiasme geschreven en fraai verbonden met eigen ervaringen en fascinaties. Zoals hij zelf stelt: 'door te reizen en door te lezen voeg je telkens kleine stukjes toe aan je eigen autobiografie'. Voor een deel bestrijkt hij bekend gebied, zoals de Cariben, de Baltische staten, Rusland, Frankrijk en de Zuid-Hollandse eilanden. Hij keert terug naar eerder bezochte steden en actualiseert zodoende eerder gepubliceerde reportages over gedenkwaardige ontmoetingen. Dit wordt afgewisseld met enkele primeurs en verrassende bestemmingen, zoals Kyoto. Elke keer is sprake van mooie anekdotes en boeiende vergezichten, een schets van de sfeer en de geschiedenis van een stad aan de hand van een bijzondere inwoner. Een fascinerende combinatie van reisjournalistiek, kunsthistorische essays en autobiografie. Elke

reportage is gedrenkt in een licht gevoel van melancholie.

[Steden; Verhalen, Historische personen; Verhalen](#)

[Informatief](#)

BROKKEN, JAN

De vergelding

2013, 382 p.

Rhoon, geboortedorp van Jan Brokken onder de rook van Rotterdam, was op 10 oktober 1944 het toneel van een verzetsdaad of een sabotage daad tegen een paar Rhoonse vrouwen die aanpapt met de Duitse bezetter. Wie legde de onder stroom staande elektriciteitsdraad over de weg, waardoor een Duitse soldaat gedood werd en Rhoon moest lijden onder executies en razzia's? Het is een vraag die Rhoon (het toneel van Brokkens romans 'De provincie' en 'Mijn kleine waanzin') tot ver voorbij de Tweede Wereldoorlog bezig hield. Brokkens nauwgezette en niet vooringenomen reconstructie van 10 oktober 1944 brengt op zich niet veel nieuws aan het licht. Hij laat een genuanceerd beeld zien van het verzet. Bovendien toont hij aan dat collaboratie niet altijd is wat het lijkt. Maar Brokken' beeld van Rhoon in de Tweede Wereldoorlog is messcherp. Zeer lezenswaardig historisch verslag van de menselijke kanten van fout en goed!

[Verzet, Nederland; Wereldoorlog II](#)

[Oorlog en verzet](#)

BRONTË, CHARLOTTE

Jane Eyre

Engels, (1847), 2011, 559 p.

Na haar opleiding op een strenge kostschool vindt de wees Jane Eyre als achttienjarige werk als gouvernante van de pupil van Mr. Rochester, een gecompliceerde man. Jane en haar werkgever worden verliefd en zullen trouwen. Tijdens de huwelijksplechtigheid blijkt echter dat Rochesters krankzinnige vrouw nog in leven is. Diepbedroefd vlucht Jane naar familieleden. Een verre neef, een dominee, doet haar een aanzoek. Terwijl Jane erover nadenkt, wordt ze op mysterieuze wijze door Rochester teruggeroepen. Zijn vrouw is bij een brand omgekomen en hijzelf is blind en gebroken. Jane overtuigt hem van haar liefde waardoor uiteindelijk het huwelijk nog doorgang heeft. Nog steeds boeiend!

[Gouvernantes](#)

[Historisch verhaal](#)

BROUWERS, JEROEN

Bezonken rood

(1981), 2012, 131 p.

Bij de dood van zijn moeder - met wie hij al jaren geen contact meer had - herinnert de schrijver zich weer de gebeurtenissen die tot die verwijdering geleid hebben. In zijn ogen is zijn moeder geheel ontlusterd in het Japanse concentratiekamp Tjideng, waar zij lichamelijk aftakelde, kaal werd geschoren en bovendien voor zijn ogen - hij was 5 jaar - op een gruwelijke manier werd afgetuigd. In tegenstelling tot "Brief aan mijn moeder" van Ischa Meijer, waarmee het vergeleken zou kunnen worden, is het boek eigenlijk een eerbetoon voor de moeder die onder de meest gruwelijke omstandigheden - Tjideng had een beruchte sadistische kampcommandant - met veel moed haar kinderen probeerde te beschermen.

[Interneringskampen, Nederlands Oost-Indië, Moeder-zoon relatie, Jeugdervaringen](#)

[Psychologisch verhaal](#)

BROUWERS, JEROEN

Bittere bloemen

2011, 285 p.

Dit is een roman over de vergelijkende en niets helende tijd. De 81-jarige hoofdfiguur, Hammer, ooit een beroemd schrijver, 'voelt

zich in de steek gelaten door de tijd'. Hij wordt na een hersenbloeding door zijn bazige dochter op reis gestuurd met een cruiseschip. Het wordt zijn tocht over de Styx. Hij ontmoet Pearlene op wie hij ooit verliefd was. Hammers gedachten staan nooit stil: hij is een man tussen vier vrouwen (moeder, dochter, echtgenote en onbereikbare geliefde). Hij herinnert zich zijn levensverhaal, maar alles wazig en fragmentarisch. Achterop de Vespa van Pearlene voelt hij zich even als herboren; Orpheus hervindt voor even zijn Eurydice. Wat hij beleeft tijdens de cruise, het brengt hem steeds dicht bij zijn dood. Een roman over mensenhaat, zelfhaat en een oefening in versterven, over dood en liefde in subtiel verwerkte klassieke motieven, een roman over de kunst als verbeelding van de liefde en herinneringen. Maar een roman ook met geklaag over de anti-rookfanaten en de digitalisering in het schrijversvak. Een mooi uitgegeven, superieur boek.

[Schrijvers, Ouderdom](#)

[Psychologisch verhaal](#)

NIEUW

BROUWERS, JEROEN

Clïent E. Busken

2020, 256 p.

De roman bestaat uit de monologue intérieur van een zieke bejaarde man, E. Busken, die in een zorginstelling hulpeloos zit vastgegespt in een rolstoel. Busken ergert zich aan de infantiele behandeling door het zorgpersoneel, de arrogante houding van de artsen, de alom gebezigde eufemismen, en het domme en irritante gedrag van zijn medebewoners. Daarom heeft hij besloten voortaan te zwijgen. Maar in zijn hoofd formuleert hij de prachtigste volzinnen. Gefoeter op personeel en medebewoners wordt afgewisseld met herinneringen aan de tijd dat hij nog vol in het leven stond, zijn vroege jeugd in Nederlands-Indië, en zijn verfoede moeder. En ondanks hevige bevingen, schrijft hij op faxrollen lange teksten in geheimschrift. Zijn enige vreugd in de dagelijkse sleur is roken. Maar ook op de rookplek zit het hem tegen. Zijn roken wordt bemoeilijkt door zijn bevingen, en medebewoners hebben het op zijn rookwaar voorzien. Het meest schrijnend zijn Buskens eenzaamheid en totale gebrek aan controle over het eigen leven. Busken wordt geleefd. Ook al zou hij praten, er is niemand die echt luistert. Een magistrale roman.

[Psychologisch verhaal](#)

BROUWERS, JEROEN

Het hout

2015, 282 p.

Het zuidoosten van Nederland, de jaren vijftig van de twintigste eeuw, een mannenkloostergemeenschap met jongenspensioonaat: broeder Bonaventura is hier getuige van seksueel misbruik, sadisme en vernedering van de jongens in het pensioonaat door de kloosterlingen. Bonaventura doet zelf niet mee met de misdadige praktijken, maar zwijgt erover, net als iedereen. Maakt dit hem medeplchtig? Is het lafheid? Goed ontvangen, indringende roman over seksueel misbruik en misdadige praktijken binnen de rooms-katholieke kerk. De Volkskrant: 'Buitengewoon, deze Brouwers. Het draait en wielt op alle niveaus vernuftig in elkaar. Op elke bladzijde is een wonder te vinden...' Tzum literair weblog: 'Brouwers fijn 'archaische' stijl past naadloos bij dit onderwerp. Hij onderzoekt op indringende wijze de schuldvraag van een enkeling met een geweten.' NRC Handelsblad geeft vier sterren (van de vijf). De Morgen: 'De felheid van deze opnieuw uitmuntend gecomponeerde roman verbaast.' De auteur (1940), die met deze roman zijn vijftig jaar schrijverschap viert, zat zelf als puber op een pensioonaat en hoorde daar verhalen over misbruik.

[Seksueel misbruik, Jongenspensionaten](#)

BRUGGEN, CARRY VAN

De verlatene

(1910), 2015, 256 p.

Aan het begin van de twintigste eeuw worden de vier kinderen van het gezin Lehren in een zeer strenge orthodox-joodse traditie opgevoed. Ze ervaren elk op hun eigen manier het anders-zijn, het minderwaardige van het joods-zijn. Na het overlijden van de moeder valt het gezin uiteen en vervreemden de kinderen van het jodendom. Jozef gaat in Amsterdam werken en komt door zijn huwelijk in een modern joods milieu terecht. Daan gaat studeren en keert zich af van de joodse tradities. Esther ontvlucht het voor haar minderwaardige milieu door weg te gaan met een veel oudere niet-joodse minnaar. Roos blijft nog lange tijd trouw aan haar vader, maar keert zich uiteindelijk door een relatie met een christelijke man ook van haar vader af. De spelling van deze roman (oorspronkelijk verschenen in 1910) is gemoderniseerd, waardoor deze gemakkelijker leesbaar is, zonder afbreuk te doen aan het verhaal. In een heldere en ontroerende stijl geeft de auteur (1881-1932) een indringend beeld van de desintegratie van het joodse leven, maar ook uitgebreide beschrijvingen van joodse feesten.

Joods milieu, 20e eeuw

Psychologisch verhaal

BURGESS, ANTHONY

A clockwork orange

Engels, (1962), 2012, 223 p.

Een nieuwe vertaling van dit visionaire meesterwerk uit 1962, die samenvalt met de expositie en filmcyclus in het Amsterdamse filmmuseum Eye van Stanley Kubrick, de regisseur van de toen controversiële en nu beroemde verfilming uit 1971. Alex is een jonge en goedgebekte puber in een futuristische westerse maatschappij die 's nachts met zijn vrienden op strooptocht gaat, op zoek naar geld, opwinding en 'ultrageweld'. Tijdens een van zijn overvallen wordt hij gesnapt en veroordeeld voor moord, maar in de gevangenis kan hij vrijkomen wanneer hij meewerkt aan een nieuw pseudo-wetenschappelijk experiment. Hij wordt nu geconditioneerd om zó heftig op geweld te reageren dat hij daar nooit meer naar zal verlangen (waardoor hij een "clockwork orange" wordt, een 'opwindsinaasappel' zonder vrije keuze dus), maar dat procédé heeft een paar onverwachte bijwerkingen. Gruwelijk, onrustbarend, satirisch, grappig en bijzonder rijk, met een zeer apart taalgebruik (Alex' monoloog wordt doorspekt met Slavische leenwoorden en diverse neologismen), uitstekend vertaald. Met nawoord. Een eerdere vertaling verscheen als 'Boze jongens'.

BURTON, JESSIE

Het huis aan de Gouden Bocht

Amerikaans, (2014), 2015, 380 p.

Nella Oortman moet erg wennen aan haar nieuwe leven, na haar huwelijk met Johannes Brandt, VOC-koopman in het zeventiende-eeuwse Amsterdam. Wanneer ze haar intrek neemt in het huis aan de Herengracht, maakt ze kennis met Maren, Otto en Cornelia, die in plaats van Nella, als vrouw des huizes, de scepter zwaaien. Als Johannes haar een poppenhuis cadeau geeft, een miniatuurversie van hun eigen huis, is Nella verrukt. Maar dan verschijnen er raadselachtige pakketjes met onderdelen voor het poppenhuis, die stuk voor stuk symbool staan voor intieme details uit het persoonlijk leven van de bewoners. Toen de auteur Amsterdam voor het eerst bezocht, was ze op slag verliefd en besloot er een boek over te schrijven en het poppenhuis van Petronella Oortman, te vinden in het Rijksmuseum, vervult de hoofdrol. Ze deed veel research en dat is te merken, ze leverde een roman af om u tegen te zeggen. Vanaf de eerste bladzijden ben je een pion in het grote poppenhuis en kun je niet anders als meespelen. Met plattegrond, verklarende woordenlijst en informatie over inkomsten en uitgaven in een zeventiende-eeuws Amsterdams huishouden. Ondanks

de verwijzingen naar de Bijbel is het een roman voor liefhebbers van historische verhalen.

Poppenhuizen, Amsterdam; 17e eeuw

Historisch verhaal

BURTON, JESSIE

De muze

Engels, (2016), 2017, 397 p.

Tegen de achtergrond van de dreigende Spaanse Burgeroorlog wordt enerzijds het verhaal verteld van de dochter van een Oostenrijks-Engels echtpaar – haar vader is kunsthandelaar – die in het geheim onnavolgbare schilderijen maakt. Een Spaanse broer en zus dringen binnen in haar leven, met grote gevolgen. De tweede verhaallijn volgt de carrière van een meisje uit Trinidad dat in 1967 in Londen gaat werken voor een kunstkenner en verwickeld raakt in het latere lot van de controversiële schilderijen. Het resultaat is niet samen te vatten, maar voortreffelijk verteld en geschreven, met knappe bijna terloopse sfeerbeelden, ter zake kundig wat betreft de kunst(wereld), complex, intrigerend en voortdurend spannend. Eén van de succesvolle elementen is bijvoorbeeld de geloofwaardige manier waarop de confrontatie van het hoogopgeleide meisje uit Trinidad met het leven en de mensen in Londen wordt beschreven. De debuutroman van de schrijfster (1982), 'Het huis aan de Gouden Bocht', werd een bestseller.

Psychologisch verhaal

BUWALDA, PETER

Bonita Avenue

(2010), 2011 542 p.

Vier jaar lang werkte Peter Buwalda (38), oud-redacteur van 'UT-nieuws' en journalist, aan dit romandebuut. De explosie bij SE Fireworks in Enschede (2000) is de voorbode van ontwrichtende familierelaties tussen Siem Sigerius (rector van Tubantia University), Joni en Janis (zijn stiefdochters), Aaron Bever (Joni's vriendje en fotograaf van een gerucht makende foto van Siem, waarop hij naakt in het water springt) en Wilbert (Siems zoon uit zijn eerste, mislukte huwelijk). Wilbert is ontspoord, veroordeeld wegens moord, komt uit de gevangenis en zorgt voor onrust in het gezin. Siem komt erachter dat Joni en Aaron jarenlang geld verdienen met een twijfelachtige hobby. Zowel Siem als Aaron storten daarna volledig in. Joni bouwt een glansrijke carrière op in Californië. Pas acht jaar na de vuurwerkramp komt Aaron er vanuit België achter wat er zich in 2000 allemaal heeft afgespeeld. Ambitieuze, vlot vertelde en spannende psychologische en zedenroman over een sympathieke pater familias die te gronde wordt gericht, over grote thema's als dood, jaloezie, wraak, schuldgevoel en seksualiteit. Libris Literatuurprijs 2011 en Academica Literatuurprijs 2011.

CAMPERT, REMCO

Hôtel du Nord

2013, 134 p.

In deze kleine roman - eigenlijk drie nauw met elkaar verbonden levensgeschiedenissen - is de illusieloze scriptwriter Manning de hoofdfiguur. Naast hem komen de actrice Nora en de filmregisseur Mike voor. Oppervlakkigheid kenmerkt alle drie. Ze zijn kleine krabbelaars in de grote wereld van toneel en film, geld en ego's. Manning gaat er na het onverwachte succes van een film vandoor en sluit zich op in het levenloze gat Duneville om 'te [gaan] leven zonder conventies', al was het maar als 'de held van een verhaal'. Hij mist zelfvertrouwen en is besluiteloos; hij droomt er zelfs van nooit meer een pen op papier te hoeven zetten. Nora heeft een knipperlichtrelatie met Manning, presenteert zich als de diva, maar heeft weinig diepgang. Carrière gaat voor alles, zelfs voor haar stervende vader. Mike wordt heen en weer geslingerd tussen geld en idealen. Aan Camperts verhaal ontbreekt de ironie niet; bovendien bevat het veel treffende observaties. In dit geconcentreerd

geschreven verhaal is Campert (1929) sceptisch over de leefwijze van mensen in een wereld die hij uit ervaring goed kent.

[Filmwereld](#)

CAMUS, ALBERT

De vreemdeling

Frans, (1949), 2011, 126 p.

In Algerije spelend verhaal waarin Meursault, een jonge Fransman, onder invloed van de loop der gebeurtenissen en van de hitte van de zon, een Arabier doodt. Meursault is een vreemde jongeman, goed op zijn werk, maar met weinig emotioneel vermogen. Uitingen van liefde of vriendschap kent hij niet. Zonder enig duidelijk motief vermoordt hij iemand en wordt ter dood veroordeeld. Berouw kent hij evenmin. Door alles heen voelt hij zich een tevreden mens. Een sober, uitzonderlijk goed geschreven verhaal, dat uitstekend is vertaald. Een van de bekendste romans van de Franse schrijver (1913-1960, Nobelprijs 1957). De Vreemdeling werd in 1999 in Le Mondes verkiezing van de beste 100 Boeken van de Eeuw door het Franse lezerspubliek op nummer 1 gekozen.

[Doodstraf](#)

[Psychologisch verhaal](#)

CARRASCO, JESUS

De vlucht

Spaans, 2013, 206 p.

Het spraakmakende romandebuut van de Spaanse schrijver (1972). Voordat het boek verscheen was het al verkocht aan dertien landen. Het betreft een allegorisch verhaal over een naamloze jongen in een niet nader aangeduide tijd die symbolisch zou kunnen zijn voor de Franco-dictatuur na de Spaanse Burgeroorlog. De roman beschrijft de vlucht van een jongen voor het gezin waarin hij leefde en voor de autoriteiten. De enige mens die hij vertrouwt, is een geitenhoeder die hij ontmoet. Tijdens zijn vlucht op het platteland leert hij van hem de lessen die hij later hard nodig zal hebben om te (over)leven in een wereld die wordt beheerst door geweld en onderdrukking. Met name in de eerste hoofdstukken neigt Carrasco naar mooischrijverij, waar de vertaler zichtbaar moeite mee heeft gehad.

[Adolescentie, Dictatuur, Goed en Kwaad](#)

NIEUW

CHABOT, BART

Mijn vaders hand

2020, 410 p.

In deze autobiografische roman blikt dichter, schrijver en televisiepersoonlijkheid Chabot terug op zijn jeugd, die gekenmerkt wordt door huiselijk geweld. Zijn vader slaat en vernedert hem, zijn moeder laat het toe, zijn zus onttrekt zich uit zelfbescherming. Op school wordt hij evenmin begrepen of gewaardeerd: zijn gang door het onderwijs is een ellendig verhaal waaruit hij zich uiteindelijk toch ontworstelt en uitgroeit tot een succesvol schrijver en gevierd publiek figuur. Ondertussen verhuizen zijn ouders naar het buitenland vanwege het werk van zijn vader. Positief wordt het contact met hen nooit, en als de volwassen Chabot inziet dat niet hij maar zijn ouders het probleem zijn, verbreekt hij de banden. Zijn vader spreekt hij nooit meer, het contact met zijn moeder herstelt hij op haar sterfbed. De roman is rechttoe rechtaan, toegankelijk en vaak onderkoeld humoristisch, waardoor de lezer er als een speer doorheen gaat, maar soms ook literaire diepgang en introspectie mist. Een belangrijk boek in het oeuvre van de auteur, waar bij verschijning veel media-aandacht voor was.

[Bart Chabot, Huiselijk geweld](#)

CHADWICK, CHARLES

Brief aan Sally

Engels, (2009), 2011, 175 p.

De Britse auteur (1932) debuteerde in 2005 met 'It's All Right Now', over het leven van een ambtenaar. Hoofdfiguur in zijn derde roman is de bejaarde Naomi, die vanuit haar Londense appartement de buurt bekijkt. Buiten de mensen van de thuiszorg heeft ze alleen haar boeken en haar herinneringen. Als de energieke jonge buurvrouw Sally op bezoek komt, leeft Naomi op. Sally is nieuwsgierig naar Naomi's verleden, vooral naar de jaren die ze in Afrika heeft doorgebracht. Naomi houdt in het begin de boot af. Maar als Sally verhuist zonder afscheid te nemen, schrijft Naomi haar een (roman)lange brief. Ze duikt in haar dagboeken en kijkt als bejaarde, een beetje verbitterde vrouw terug op haar tijd in Oost-Afrika, waar haar man directeur van een zendingspost was en zij als antropologe werkte. Het was geen eenvoudig huwelijk en pas na zijn dood – een roofmoord – komt Naomi meer te weten over zijn jeugd. In een sobere maar levendige stijl brengt de auteur Naomi's eenzaamheid en haar Afrikaanse herinneringen in kaart. Een gevoelige roman die zich ook leent tot bespreking in leesclubs.

[Ouderen](#)

CHANG, JUNG

Wilde zwanen

Amerikaans, (1992), 2011, 671 p.

De Chinese auteur (1952) beschrijft het leven van haar grootmoeder (als vijftienjarige een van de vrouwen uit het concubinaat van een generaal, later vrouw van een arts), haar moeder (een hoge partijfunctionaris, maar bij het begin van de Culturele Revolutie ten val gebracht en verbannen) en van haarzelf. Zij werd opgevoed in een fel communistisch gezin, had tot 1974 een goddelijke verering voor Mao, leed honger en moest als zeventienjarige dwangarbeid verrichten op het platteland. In 1978 kreeg ze toestemming om voor haar studie Engels te vertrekken naar Londen, waar ze in 1991 dit boek schreef. 'Wilde zwanen' is niet alleen de levensgeschiedenis van de schrijfster, maar ook de harde geschiedenis van China in deze eeuw, waarbij de nadruk valt op de Culturele Revolutie (1966-1976). Een boeiend boek, waarin door veel ellende heen de auteur haar optimisme toont en blijft geloven in de mensen. Goede vertaling. Met voorwoord van zestien pagina's over het leven van de schrijfster na de verschijning van haar boek, dat een bestseller werd.

[China; 20e eeuw; verhalen](#)

[Informatief](#)

CLAUDEL, PHILIPPE

Archipel van de hond

Frans, 2018, 237 p.

En daar liggen ze dan op het strand van dat idyllische eilandje, de aangespoelde lijken van drie Afrikaanse migranten. Dat is wel even slikken voor de gewaarschuwde burgemeester, net nu het ambitieuze kuuroordproject vaste vormen aanneemt. Zes mensen zijn nog maar op de hoogte. Snel opruimen dus die handel en verder mond houden. Wat voorspelbaar mislukt, zeker waar de nieuwe onderwijzer – buitenstaander die hij is – zijn morele principes hoog houdt, wat hem dan ook als zondebok duur zal komen te staan. Zo dringt een giftige doem steeds dieper door in de gemeenschap. De collectieve onschuld en gekoesterde waarden blijken een illusie nu het tij keert. 'Ieder voor zich', lijkt het nieuwe motto. Naast 'de Burgemeester' acteren in deze tragische parabel naamloze personages als 'de Dokter', 'de Pastoor', 'de Cafébaas', 'de Onderwijzer', 'de Commissaris', slechts geduid met hun functies, archetypische machtsblokken in een samenleving. Haat en nijd, schade en schande, het menselijk falen kortom, zijn de signalen die de rampzalige neergang aankondigen. Significante opgebouwde spanning en sentiment. De auteur (1962) is tevens cineast, dramaturg en lid van de l'academie Goncourt.

[Migranten, Maatschappij, Eilanden](#)

CLAUDEL, PHILIPPE

De boom in het land van de Toraja

Frans, 2016, 207 p.

Zoals op het Indonesische eiland Sulawesi een dode baby van het volk de Toraja in de stam van een majestueuze boom een beschermende tombe vindt, zo scheidt de ik-figuur in deze beschouwende roman figuurlijk een laatste rustplaats voor zijn beste vriend en producer Eugène, geveld door kanker, maar ook anderen. Herinneringen die geleidelijk zullen vervagen tot een 'schetsmatige aanwezigheid'. Hij beseft 'dat schrijven een uitvaart is waarbij evenveel wordt begraven als er wordt geopenbaard', taal als onvermijdelijke vertekening van de werkelijkheid, maar tegelijk ook veerkracht biedt om door te gaan na een afscheid. De Franse auteur-cineast (1962) illustreert deze bespiegelingen contrastrijk met de emotionele en zakelijke bemoeienissen van alledag, variërend van zijn warmte voor zijn nieuwe geliefde Elena tot de kille bezoeken aan zijn versufte moeder in het verzorgingstehuis, van zijn filmische en literaire ambities tot de doorstart van de productiemaatschappij, van verval en dood tot creatie en nieuw leven. En zo draagt deze gelaagde roman overtuigend een existentiële missie uit. Claudel brak in 2003 door met 'Les âmes grises'.

Psychologisch verhaal

CLAUDEL, PHILIPPE

Grijze zielen

Frans, (2003), 2016, 253 p.

Claudels roman speelt zich af in een slaperig dorpje in het noordoosten van Frankrijk tijdens de Eerste wereldoorlog. Het dorp is niet ver maar raakt het dorp aanvankelijk niet. Dan wordt het dorp opgeschrikt door de moord op de dochter van de herbergier. De vooraanstaande procureur Destinât, die leeft als een kluisenaar, is één van de verdachten. Deze moord houdt de plaatselijke politiman, twintig jaar na dato, nog steeds bezig. Hij laat het gebeuren de revue passeren. Niet om alsnog uit de doeken te doen wie de moord op zijn geweten heeft, maar om te laten zien hoe verschillende levens in elkaar kunnen grijpen. Claudel laat zien hoe snijdend de pijn om de dood van een geliefde is en hoe grijs het schemergebied tussen goed en kwaad. De roman roept veel vragen op en nodigt uit om verder te discussiëren over goed en kwaad, schuld en onschuld. De auteur ontving voor dit boek de Prix Renaudot en de Grand Prix des Lectrices de Elle.

Frankrijk; Wereldoorlog I

Psychologisch verhaal

CLAUDEL, PHILIPPE

Het kleine meisje van meneer Linh

Frans, (2005), 2013, 142 p.

Pas enkele weken oud en al wees. Na de dood van haar ouders, omgekomen bij een bombardement op het rijstveld, ontvlucht haar grootvader met de kleine Sang dit eens zo paradijselijke dorp. En daar zit de oude meneer Linh nu met zijn kleindochter, ver over de zee, in de slaapzaal van het opvangcentrum in die grote stad, eenzaam en vervreemd. Maar dan ontmoet hij, op een bankje voor het park, de dikke meneer Bark die hem van alles vertelt, zijn hart schaamtevol uitstort en een echte vriend wordt, ook al verstaan ze elkaar niet woordelijk. De overplaatsing van meneer Linh en Sang diu, "Sans Dieu", zoals meneer Bark begrijpt, naar een tehuis buiten de stad dreigt de vriendschap te beëindigen. Maar weer vlucht hij weg, vrijheid en vriendschap tegemoet. Met dramatisch gevolg. Claudel (1962) weet een subtiel evenwicht te bewaren, begrippen als eer, vriendschap, waardigheid natuurlijk in te vullen, het verhaal boven de enkelvoudige anekdote uit te tillen en zicht te bieden op wat mensen beweegt. De kracht van goede literatuur.

Vluchtelingen

Psychologisch verhaal

CLAUDEL, PHILIPPE

Het onderzoek

Frans, (2010), 2011, 252 p.

Als de Onderzoeker aankomt in een Franse industriestad om onderzoek te doen naar de zelfmoorden die het Bedrijf, de belangrijkste lokale werkgever, hebben getroffen loopt alles anders dan verwacht. In een steeds Kafkaësk vorm aannemend bezoek, waarin onbegrip, vervreemding en machtsvertoon de boventoon voeren, raakt de Onderzoeker geheel het spoor bijster. De van vele romans bekende Philippe Claudel (o.a. van het ontroerende 'Het kleine meisje van meneer Linh') baseert dit verhaal op ware gebeurtenissen (een reeks van zelfmoorden in een fabriek). Het goed geschreven en mooi vertaalde verhaal leest eerst vlot, de situaties rond figuren als de Portier, de Reuzin, de Oprichter zijn aanvankelijk duidelijk en meeslepend verteld, maar worden allengs surrealistischer, tot het onverwachte einde toe. De filosofisch ingestelde lezer verwachtte wellicht iets meer van de uitwerking van het Bestaan, maar zal ook zeker deze nieuwe roman van Claudel op waarde weten te schatten. Kleine druk.

Sociaal verhaal

CLAUS, HUGO

De geruchten

(1996), 2013, 224 p.

René Catrijsse verdwijnt in de jaren zestig plotseling uit het Belgische Alegem en keert na drie jaar even plotseling in het ouderlijk huis terug. Hij zegt weinig en ziet er ongezond uit. In het dorp vinden opeens allerlei macabere gebeurtenissen plaats en de bewoners leggen verband met de terugkeer van René. De onmogelijke situatie waarin daardoor zijn vader, moeder en broer terecht komen wordt steeds vanuit een ander familielid belicht. Voor deze roman ontving Claus de Libris Literatuur Prijs 1997.

België

COE, JONATHAN

De afschuwelijke eenzaamheid van Maxwell Sim

Engels, 2011, 410 p.

Maxwell Sim is een nogal saaie, doorsnee man uit een doorsneestad met een doorsnee baan (I was hoping to make him a kind of Everyman, aldus de auteur), die na het plotselinge vertrek van zijn vrouw en dochtertje in een depressie is geraakt. Een reisje naar zijn vader in Australië laat alleen maar zien dat ze nog steeds niet kunnen communiceren en ook aan zijn 74 Facebook-vrienden heeft hij geen steun. Als hij een aanbod krijgt om als vertegenwoordiger van een nieuw soort tandenborstel naar de Shetland-eilanden te reizen, grijpt hij die kans met beide handen aan. Er volgt een road trip door Engeland langs anonieme wegrestaurants en hotels waarbij Sim een relatie krijgt met de stem van zijn navigatiesysteem (die hij Emma heeft gedoopt), onverwachte zijwegen inslaat, zijn verleden tegenkomt en allerlei avonturen beleeft. Heel geestige, goed gecomponeerde en onderhoudende moderne schelmenroman (Coe noemt zelf Tom Jones van Henry Fielding als inspiratie) waarin de auteur tussen de soms absurde capriolen van zijn anti-held door, ook de nodige maatschappijkritiek kwijt kan. Coe schreef o.a. De regen voor hij valt, 'De Rotters Club'* en 'Het moordend testament'. Hij kreeg verschillende literaire prijzen voor zijn werk. www.jonathancoewriter.com.

Psychologisch verhaal

COELHO, PAULO

De alchemist

Portugees, (1988), 2012, 140 p.

In Andalusië trekt een jongen met zijn kudde schapen door de velden omdat hij wil zwerven en reizen. In een tweetal dromen wordt hem geopenbaard dat hij naar de piramiden in Egypte moet vertrekken, waar hij een schat zal vinden. Op reis reeën ontmoet hij

een alchemist die over een grote wijsheid beschikt. De jongen ziet uiteindelijk in, dat hij het ware geluk alleen kan vinden als hij door meditatie de geheimen van de wereld om hem heen kan doorgronden. Een goed geschreven roman, waarin de auteur in de zoektocht van de hoofdpersoon naar de schat, de diepere waarheden van het leven, symboliseert. In de vertaling zijn de poëtische stijl en taal van het origineel behouden. Een meesterwerkje. Van de Braziliaanse auteur (1947) verschenen inmiddels reeds veel vertalingen.

Esoterie

COELHO, PAULO

De spion

Portugees, 2016, 174 p.

Het boek bevat twee (lange) brieven, een die de bekende spionne Mata Hari (1876-1917) aan haar advocaat schrijft en een van de advocaat aan Mata Hari over zijn verdediging en waarom hij denkt dat Mata Hari uiteindelijk gefusilleerd is. Margaretha Zelle werd geboren in Friesland en trouwde al jong om aan haar nare jeugd te ontsnappen. Het huwelijk mislukt en ze vlucht naar Parijs waar ze als exotische danseres de naam Mata Hari aanneemt. Ze heeft veel succes, beschermers en minnaars. Als haar succes minder wordt, krijgt ze een uitnodiging om in Duitsland op te treden. Door het uitbreken van de oorlog gaat dat niet door, maar men vraagt wel of ze wil spioneren voor de Duitsers. Terug in Frankrijk geeft ze dit meteen door aan de Fransen en wordt ze beschouwd als dubbelspion. Uiteindelijk kost dit haar leven. Maar uit de brief van de advocaat blijkt dat er geen enkel bewijs was en de veroordeling gebaseerd is op vage vermoedens. De enige fout van Mata Hari is dat ze zichzelf bleef en niet afhankelijk wilde zijn. Het is een tamelijk korte maar bijzonder boeiende roman van de Braziliaanse auteur (1947). Geïllustreerd met enkele foto's.

Mata Hari

Biografie

COELHO, PAULO

De Zahir

Portugees, (2005), 2011, 304 p.

Een internationaal beroemde schrijver wordt zo in beslag genomen door zijn literaire werk dat hij niet in de gaten heeft dat hij steeds verder verwijderd raakt van zijn vrouw Esther. Op het toppunt van zijn roem, wanneer ze in Parijs bij hem is ingetrokken, besluit Esther oorlogscorrespondente te worden. Ze wil weten waarom mensen niet gelukkig zijn en denkt daar achter te komen in een oorlogssituatie. Het laatst wordt ze gezien met een man met Mongoolse trekken. Dan is ze ineens verdwenen en verdenkt men in eerste instantie de schrijver. Het leven van de schrijver gaat verder maar staat nog elke dag in het teken van Esther zijn 'Zahir'. De jarenlange zoektocht naar zijn verdwenen liefde leert de schrijver opnieuw te kijken naar zijn verleden, zijn leven en zijn relaties. 'De Zahir' is een autobiografische roman over liefde, gemis en verlangen. Andere romans van de Braziliaanse auteur zijn o.a. 'De alchemist' en 'Elf minuten'. Het centrale thema van Coelho's werk is de zoektocht van de mens naar harmonie en vrede met het universum. Hij ontving veel internationale prijzen waaronder de Crystal Award van het World Economic Forum en de Franse Ordre National de la Légion d'Honneur. In 2002 trad Coelho toe tot de Academia Brasileira de Letras.

Spiritualiteit, Huwelijksproblematiek

Psychologisch verhaal

COETZEE, J.M.

Langzame man

Engels, (2005), 2013, 285 p.

De langzame man uit de titel is de zestigjarige Paul Rayment, die bij een fietsongeluk een been verliest. Hierdoor wordt hij geconfronteerd met vragen over zijn toekomst, zijn liefdesleven en de zin

van het bestaan. Paul raakt in de ban van zijn Kroatische verpleegkundige Marijana en op dat moment verschijnt Elisabeth Costello ten tonele. Coetzee voerde deze bejaarde Australische schrijfster al eerder op in andere verhalen. In deze roman komt ze als alter ego van de schrijver ingrijpen in het leven van de hoofdpersoon. Hoewel Paul zich aanvankelijk verzet tegen deze indringster, moet hij er gaandeweg in berusten dat zij een 'onruststoker' in zijn leven wordt, die de zuivere motieven waaruit hij meent te handelen tegenover Marijana en haar gezin vol scepsis tegen het licht houdt. Coetzee is een schrijver die zijn lezers liever vragen voorschotelt dan pasklare antwoorden waardoor de lezer geneigd is om gemaakte keuzes nog eens te heroverwegen. Vanaf 1969 schrijft Coetzee fictie. Hij ontving tweemaal de Booker Prize in 1983 voor 'Life and times of Michael K' (Wereld en wandel van Michael K) en in 1999 voor 'Disgrace' (In ongenade). Hij was de eerste auteur die deze prijs twee keer kreeg. Voor zijn literaire werk werd hem in 2003 de Nobelprijs voor de Literatuur toegekend.

Verkeersongelukken

Psychologisch verhaal

COETZEE, J.M.

De schooljaren van Jezus

Engels, 2016, 314 p.

Met deze roman, genomineerd voor de Man Booker Prize 2016, trekt de Nobelprijswinnaar (1940) de lijn door van 'De kinderjaren van Jezus'*. In een vreemde wereld arriveren mensen per boot, hun herinneringen zijn uitgewist. Simón en Inés hebben zich ontfemd over het eigenzinnige, pedante kind dat David genoemd wordt. Na een aanvaring met de leerplichtambtenaar moeten ze vluchten. In een nieuwe stad gaat David naar een dansacademie waar de mooie docente Ana Magdalena hem al dansend hemelse getallen leert oproepen. David hunkert er naar erkend en herkend te worden, maar de afstand tot Inés en Simón, die alsmar minder van hem begrijpen, wordt pijnlijk groot. Intussen nadert de volkstelling en moet David verstopt worden. De vele filosofische en literaire allusies en ook de onbeantwoorde vragen hinderen de spanningsboog niet. Onafwendbaar stevent de plot op een catastrofe af. Deze vakkundig geschreven, fascinerende filosofische roman over de verhouding tussen lichaam en rede, de beperking van de herinnering en de macht van de liefde, is een Coetzee van de bovenste plank.

COGNETTI, PAOLO

De acht bergen

Italiaans, (2016), 2017, 239 p.

Pietro is een eenzame stadsjongen die met zijn strenge vader, een chemicus, en zijn lieve moeder, een sociaal assistente, in Milaan woont. Het gezin heeft één passie: het gebergte. In het dorpje Grana, aan de voet van de Monte Rosa, koopt de vader een landhuis, waar het gezin de zomervakanties doorbrengt. Pietro leert er een plaatselijke jongen kennen, Bruno. Hun vriendschap is de rode draad in de roman. De jonge Pietro wordt door zijn vader ingewijd in het verkennen van de bergen. Het gebergte wordt stilaan bij Pietro een manier van denken. Eenmaal volwassen maakt hij meerdere reizen naar Nepal, maar hij keert altijd naar Grana en Bruno terug. In het tweede deel van de roman gaat hij in de bergen op zoek naar zichzelf. Met spijt constateert hij hoe de bergen hun schoonheid verliezen, doordat ze steeds meer in handen vallen van het toerisme. De titel van de roman verwijst naar een Nepalees verhaal, dat de wereld voorstelt als een wiel met acht bergen. In het centrum staat de hoogste berg, Sumeru. Deze mooie Bildungsroman won in 2017 terecht de Premio Strega.

Psychologisch verhaal

COGNETTI, PAOLO

De buitenjongen

Italiaans, (2017), 2018, 160 p.

Reisverhalen, van mensen die hun stadsleven achter zich laten en de bergen ingaan, brengen de ik-persoon uit hartje Milaan op het idee een hut op een afgelegen plek in de Alpen te huren. Hij wil daar in afzondering leven en het schrijven weer oppakken. Tijdens lange bergwandelingen komt hij tot zichzelf. Wanneer er te veel dagjesmensen in de buurt zijn, klimt hij naar de bergtoppen op zoek naar rust. Op een dag brengt hij weggelopen koeien terug naar hun eigenaar en zo begint een bijzondere vriendschap tussen hem en een herder. De literatuur over de bergen en zijn eigen ervaringen geven hem weer inspiratie om te schrijven. Verhaal over de invloed van de natuur en het leven in afzondering op geest en lichaam. De kracht zit niet in de plot, maar in de beschrijving van de psychologische ervaringen van de ik-persoon. Door de lange volzinnen heb je tijd nodig om aan de stijl te wennen en in het verhaal te komen. Mooie beschrijving van vriendschap en natuur en met citaten uit de literatuur over leven in de bergen. De schrijver baseert zich op eigen ervaringen; vriendschap en bergleven spelen een grote rol in zijn werk. De auteur (1978) ontving voor dit boek de Premio Strega, de Premio Strega Giovani en de Prix Médicis étranger.

Psychologisch verhaal

NIEUW **CONDÉ, MARYSE**

Het onwaarschijnlijke en droevige lot van Ivan en Ivana

Frans, (2017), 2019, 272 p.

De Franse schrijfster (1937) won in 2018 de Alternatieve Nobelprijs voor de Literatuur met dit boek. Condé is wat minder bekend bij het grote publiek, maar heeft ruim 25 titels op haar naam staan. De roman vertelt het verhaal van de tweeling Ivan en Ivana, geboren in de Franse eilandengroep Guadeloupe. Hun jeugd is in eerste instantie lastig, vanwege armoede en de afwezigheid van hun vader die voor hun geboorte vertrekt naar Mali. De band van de tweeling is echter wel erg hecht - soms voelen ze zich daar zelfs ongemakkelijk bij. Op basis van hun levenservaringen en karakter maken zij uiteindelijk zeer verschillende keuzes. Ivana kiest voor een opleiding tot politieagente, Ivan bekeert zich tot de Islam en radicaliseert met alle gevolgen van dien. Thema's in de roman zijn zeer actueel: radicalisering, de invloed van culturele context op ontwikkeling van de identiteit, de aanslagen in Parijs en racisme komen onder meer aan de orde. De roman is goed vertaald, prettig leesbaar, geschikt voor een breder publiek. Een boek om over na te denken.

Sociaal verhaal

COUPERUS, LOUIS

Noodlot

(1890), 2012, 150 p.

Ter gelegenheid van het Couperusjaar werd deze novelle (1e dr. 1890) herdrukt. Hij is een van Couperus' populairste, meest gelezen en vertaalde boeken. De rijke Frank ontmoet in Londen de aan lager wal geraakte Bertie. Frank raakt onder de invloed van deze 'giftigen parasiet'. Frank vermoordt Bertie, als deze de oorzaak blijkt te zijn van het mislukken van Franks relatie met Eva. Nadat Frank zijn straf heeft uitgezeten, willen hij en Eva alsnog trouwen. Bertie blijft tussen hen in staan, waardoor zij minder gelukkig zijn dan zij hoopten. Het geluk zoeken zij in de zelfgekozen dood. Opgebouwd als een klassiek drama staat in deze novelle het mythisch fatalisme centraal: de personages zijn marionetten van het Noodlot. Zij zijn dualistische types met een versmelting van goede en slechte eigenschappen en een (bij Bertie misdadig) verleden. Geen van hen is in staat het eigen leven richting te geven. Uit de karakters en de gebeurtenissen blijkt dat volgens Couperus' de vrije wil niet bestaat: 'niemand kan iets veranderen aan wat is of zijn zal'. Een somber, maar boeiend verhaal. Eenvoudige heruitgave

in de oude spelling zonder nawoord.

Wil

Psychologisch verhaal

CREMER, JAN

Ik Jan Cremer

(2008), 2012, 543 p.

In deze autohagiografie, geschreven met de bravoure die hij al tentoonspreidde in de hier beschreven jaren, is de auteur de verslaggever van zijn leven. Het spektakel begint in de jaren zestig met Cremers vertrek uit het bedompte Holland, waar de strijd tussen de voor- en tegenstanders van zijn debuut 'Ik Jan Cremer' mythische proporties had bereikt. Via Engeland belandt hij ter promotie van 'I Jan Cremer' in de Verenigde Staten, waar hij zo te lezen de spil wordt van de artistieke jetset. Van Bob Dylan tot Andy Warhol, van zangeres Nico van de Velvet Underground tot Jayne Mansfield, allemaal vallen ze voor Jan. De beschrijvingen van zijn talloze bedavonturen gaan op den duur vermoeien, verfrissend intermezzo is dan de humoristische uiteenzetting over seks met een beroemde filmster: 'Je kunt ook eerst beffen en je dan laten pijpen. Zie maar.' Het vaak zeer amusante boek leest door het meedogenloze portret van artistiek hip Amerika anno de jaren zestig (gezien door de ogen van Cremer) als een spannende documentaire.

Zwerven, Kunstenaars, Beatgeneration

DANTZIG, RUDI VAN

Voor een verloren soldaat

(1986), 2015, 254 p.

De wereldberoemde choreograaf en artistiek leider van het Nationaal Ballet Rudi van Dantzig (1933-2012) ontpopt zich in zijn eerste boek als een begaafd auteur. Zijn herinneringen als oorlogskind dat een jaar in Friesland bij een gezin wordt ondergebracht tot een paar maanden na de bevrijding worden zeer subtiel, met een fijn gevoel voor de psychologie, een groot inlevingsvermogen, een sterke verbeeldingskracht en een trefzekere stijl verwoord. Vooral de cruciale passages waarin de kinderlijke onschuld van de hoofdpersoon het aflegt tegen de kracht van een Amerikaanse soldaat, waardoor het kind zich bewust wordt van zijn eigen homoseksualiteit - een inwijding die het verdere leven zal bepalen - worden uiterst terughoudend, smaakvol en voor niemand afstotend beschreven. Dit boek zal een groot publiek aanspreken vanwege de vermenging van de verschillende problematieken: de oorlog, het kinderleven, de ontluikende seksualiteit, en vanwege de heldere voor iedereen toegankelijke en zeker meeslepende stijl van de auteur.

Jeugdervaringen, Oorlogservaringen, Homoseksuele mannen
Kinderleven

DE COSTER, SASKIA

Nachtouders

2019, 374 p.

Saskia en Juli gaan met hun eenjarige zoon Saul naar Canada, waar Saul voor het eerst zijn biologische vader Karl zal ontmoeten. Karls moeder is nieuwsgierig naar haar kleinzoon en zo vertrekken de vier naar een hippie-eiland dat de familie van Karl zich heeft toegeëigend. De afzondering van de buitenwereld, het familiegeheim van Karl en zijn dominante moeder, maken dat Saskia wil vluchten en er ontstaat spanning in haar relatie met Juli. Saskia voelt zich geen echte ouder, anders dan Juli die Saul negen maanden heeft gedragen. Zelfs Karl, die niet veel te maken wil hebben met zijn zoon, heeft door zijn zaad te donoren meer met Saul. Saskia schrijft al haar twijfels van zich af en pas nadat zij en Juli het geheim van Karl horen, is de spanning weg en weet Saskia hoe ze een goede moeder voor Saul kan zijn. Autobiografisch verhaal waarin de Vlaamse schrijfster openhartig vertelt over haar zoektocht naar moederschap bij een niet-biologisch kind. Speels met woorden,

een mix van poëzie en worsteling. Een actueel thema dat ontroerend wordt beschreven vanuit een persoonlijk perspectief.

Psychologisch verhaal

DE COSTER, SASKIA

Wij en ik

2013, 395 p.

Deze roman gaat over de welgestelde familie Vandersanden, die in een villawijkje op een berg in Vlaanderen woont. Het is een wat vreemde familie, met mislukte mannen, manische huisvrouwen en getroebleerde tieners. In het verhaal worden vader Stefaan, moeder Mieke en dochter Sarah gevolgd. Het wordt al snel duidelijk dat Stefaan bezig is zijn eigen ondergang te bewerkstelligen en het is vooral Sarah die achtervolgd wordt door de neerslachtigheid van haar familie. In Amerika, waar ze naartoe reist na de dood van haar vader, probeert ze zich hieraan te ontworstelen. De zesde roman van Saskia de Coster (1976), en ook hier houdt ze haar scherpe, beeldende en soms bevreemdende schrijfstijl vast. In Vlaanderen wordt ze inmiddels tot de grootste schrijvers van het land gerekend, en met dit boek schreef ze een prachtige familieroman, die na de dramatische gebeurtenissen toch hoopvol eindigt. Opzij Literatuurprijs 2014.

DE STOOP, CHRIS

Dit is mijn hof

2015, 285 p.

In de grensstreek van Zeeuws-Vlaanderen en België worden boerderijen onteigend en waardevol cultuurland (in Nederland o.a. de Hedwigepolder) onder water gezet als 'natuurcompensatie' voor de uitbreiding van de havens van Antwerpen. Dat dit de inwoners van het gebied niet onberoerd laat is voor de hand liggend: de door overheid en 'de Groenen' afgedwongen maatregelen zijn voor hen vaak onbegrijpelijk: rijke akkergrond worden schrale moerassen, bewoners moeten verdwijnen. Chris de Stoop, afkomstig uit de streek, verhaalt over de teloorgang van het eigen familiebedrijf, gekoppeld aan de teloorgang van de streek. Niet alleen landschap en bedrijven worden verwoest, maar ook de sociale structuur en de gemeenschap gaan ten onder. Het boek, geschreven in literaire stijl, vertelt zowel het persoonlijk verhaal van de schrijver, als het verhaal van een land dat ooit de trots van de bewoners was, maar dat nu door politiek en economie ten onder dreigt te gaan. Deze mengeling van non-fictie en roman geeft de lezer inzicht in de vaak pijnlijke strijd tussen streekbewoners en overheid.

Boerenleven; Hedwigepolder; Verhalen

Informatief

DE WAAL, EDMUND

De haas met de ogen van barnsteen

Engels, 2010, (2017), 349 p.

Eind negentiende eeuw koopt Charles Ephrussi, steenrijke telg uit een joodse familie, een fors aantal netsukes, Japanse gordelknopen. Hij heeft ze jarenlang tentoongesteld in een speciale vitrine in zijn woning in Parijs. Daarna schenkt hij ze aan zijn neef Victor in Wenen, ter gelegenheid van diens huwelijk. Het is nog een hele operatie om ze met vitrine en aldaar te krijgen. Anders dan in Parijs worden ze in Wenen in een kamer neergezet die alleen toegankelijk is voor de familie. Na de overname van Oostenrijk door de nazi's weet de huishoudster de beeldjes in haar schortzak weg te smokkelen en in haar matras te verstoppen. Na de Tweede Wereldoorlog komen ze in Japan terecht bij een zoon van de familie. Als deze overlijdt, gaan ze naar een neef, de auteur van dit boek. Deze gaat zich verdiepen in de geschiedenis van hun eigenaars. Hij geeft veel aandacht aan hun weelderige huisvestingen, maar ook aan hun kennissen, van Renoir tot Rilke. Hij schetst daarmee een onthullend beeld van fabelachtig rijke mensen met veel interesse voor kunst en cultuur.

Ephrussi,...(familie), Joden; Oostenrijk; geschiedenis, Joden; Frankrijk; Geschiedenis

Informatief

DELACOURT, GREGOIRE

De lijst van al mijn wensen

Frans, (2012), 2013, 165 p.

Wat maakt een leven waardevol? Jocelyne, 47, al 21 jaar getrouwd met de vlezige Jocelyn, zoon en dochter inmiddels het huis uit, drijft een furniturewinkelje. Ze ontroert en troost met haar dagelijkse blog 'tiengoudenvingers', maar weet haar dromen wel vervolgen. Een niet-gekozen leven, een leven dat haar is overkomen, dat zich gaandeweg vult met herinneringen, emoties, verantwoordelijkheden, met anderen, met liefde. En dan wint ze zomaar 18 miljoen euro in de lotto! De kans haar wensdromen te realiseren en dan ... Ja, wat dan? Dan volgt de bezinning. Niets aan wie dan ook vertellen, al gonst heel Arras en haar winkelje van geruchten, vooral dichterbij de waarheid zien te komen. Die zich vervolgens openbaart als een dramatische waarheid. De Franse schrijver (1960) heeft met zijn tweede feel good roman, een etalage van gemakkelijke maar stijlvol gearrangeerde sentimenten, een indrukwekkend verkoopsucces geboekt. Een bewogen ik-figuur, deze Jocelyne! De vertaling verscheen onder een imprint dat zich specifiek op de vrouwelijke lezer. Achterin materiaal voor boekenclubs. Wordt verfilmd.

Romantisch verhaal, Humor

DICKER, JÖEL

De waarheid over de zaak Harry Quebert

Frans, (2012), 2014, 632 p.

De tweede roman van de Zwitserse auteur (1985) gaat over de jonge succesauteur Marcus Goldman die in 2008 in het huis van zijn mentor Harry Quebert zijn writer's block probeert te overwinnen. Als in diens tuin het lijk wordt gevonden van een minderjarige waarmee Quebert een relatie blijkt te hebben gehad en hij wordt gearresteerd, probeert Goldman al schrijvende diens onschuld te bewijzen. Het boek werd in Frankrijk een publiekssucces en veelvuldig bekroond. Het sterk op Amerikaanse thrillerleest geschoeide boek (oppervlakkige karaktertekeningen en een vooral door plot en spanning gestuurd verhaal) boeit aanvankelijk, maar verliest al snel vaart en vooral krediet. De spanning wordt vaker ondermijnd door de vele, vaak onverwachte verhaalwendingen en herhalingen en de bijna pedant aandoende bespiegelingen over het schrijversvak: Queberts adviezen aan Goldman voorafgaand aan ieder hoofdstuk, de citaten uit Queberts 'meesterwerk' 'De wortels van het kwaad' en de flauwe echo's van thematisch verwante literatuur als 'Lolita' van Nabokov of 'In koelen bloede' van Capote. Helaas blijkt de hype niet meer dan een met cliffhangers behangen melodrama voor een breed publiek dat in de verste verte niet kan tippen aan zijn voorbeeld Philip Roth ('De menselijke smet').

Schrijvers, Schuldvraag

Thriller

NIEUW

DIJKSHOORN, NICO

Ooit gelukkig

2019, 235 p.

Na 'Nooit ziek geweest' uit 2012, waarin hij genadeloos met zijn vader Klaas afrekende, wil de schrijver met deze roman een eerbetoen aan zijn moeder Nel brengen. Maar het verhaal neemt onverwachts een andere wending. Zijn demente vader is al enige tijd opgenomen in een verzorgingstehuis als zijn moeder na een plotselinge beroerte naar een verpleeghuis verhuist. Vervolgens sterven kort na elkaar beide ouders. Tijdens een humoristisch beschreven tocht naar het bos om de as van zijn beide ouders uit te

strooien, wordt de schrijver getroffen door een tia. Dit is het begin van een lijdensweg met verschillende tia's en paniekaanvallen. Er volgt een zelfonderzoek, waarin de schrijver tot de conclusie komt dat hij meer op zijn vader lijkt dan hij ooit heeft willen toegeven en dat hij altijd te hard is geweest voor zijn moeder. In een toegankelijke, heldere stijl, die wordt gekenmerkt door korte zinnen, wordt de balans opgemaakt van de levens van vader, moeder en zoon. Een zoon die een vechter is die bij herhaling struikelt, opstaat en verdergaat, ook al is het soms met de moed der wanhoop.

Psychologisch verhaal

DIRIE, WARIS

Mijn woestijn

Engels, (1998), 2014, 238 p.

Dit boek bevat het levensverhaal van Waris Dirie, nomadendochter uit Somalië en tegenwoordig bekend fotomodel en actief bij de Verenigde Naties. Ze vertelt over de schoonheid van haar land, de liefde voor haar familie en de ervaringen uit haar jeugd, waarvan de traditionele besnijdenis het tragische dieptepunt vormt. Dan volgt de vlucht voor een gedwongen huwelijk, het leven in de hoofdstad en vervolgens de reis naar Londen, waar na diverse andere baantjes en verwickelingen rond paspoort en verblijfsvergunning, haar carrière als fotomodel begint. Behalve als veelgevraagd fotomodel geniet de auteur tegenwoordig vooral bekendheid door haar strijd tegen de nog steeds wijdverspreide genitale verminking van vrouwen. Een vlot geschreven, boeiend levensverhaal van een strijdbare vrouw, die in haar leven en werk de kloof tussen Afrika en de westerse wereld overbrugt. Het boek bevat een aantal pagina's met zwartwitfoto's van de auteur en haar familie.

Waris Dirie; Autobiografieën, Vrouwenbesnijdenis; Somalië
Informatief

DIS, ADRIAAN VAN

Familieziek

(2002), 2014, 205 p.

Net als in zijn debuut 'Nathan Sid' en in 'Indische duinen' staat in deze 'roman in taferelen' van Adriaan van Dis een uit Indonesië afkomstig gezin, dat in Nederland een nieuw bestaan probeert op te bouwen, centraal. De vader, steeds Meneer Java genoemd, is een door de oorlog beschadigd man. Zijn zoon, steeds de jongen genoemd, wordt door hem steeds meer bij zijn waanwereld betrokken. De jongen is een stille getuige van de waanzin, terwijl de moeder en dochters (eerstezus, middelzus en derdezus) een sceptisch koor vormen dat commentaar levert op wat er gebeurt. Het verhaal speelt zich af in een dorp aan zee, ten tijde van de Koude Oorlog. Gebeurtenissen uit de wereldgeschiedenis (Nederlanders die uit Indonesië worden gegooid, Russische tanks die Boedapest veroveren etc.) hebben grote invloed op Meneer Java, die alles volgt op de pas aangeschafte televisie ('De eerste in de straat'). De waanzin van Meneer Java gaat steeds verder en uiteindelijk wordt hij opgenomen in Schild en Heil, het gekkengesticht. Omdat de jongen volgens zijn moeder een harde hand nodig heeft, wordt hij naar haar boerenfamilie gestuurd. Een mooie familieroman, goede sfeertekening en prettig leesbaar.

Kinderleven, Indisch milieu, Ouder-kind relatie, Jaren vijftig
Kinderleven

DIS, ADRIAAN VAN

Ik kom terug

2014, 284 p.

Het gevecht om een kist tussen moeder en zoon in de openings-scène is tekenend voor wat volgt. Deze kist is de metafoor voor wat de zoon wil weten en de moeder niet kwijt wil. De eerste en laatste zin van het boek tekent hun beider leven: 'We stonden tegenover elkaar, mijn moeder en ik', culminerend in de kernzin: 'Jij een verhaal, ik een pil' (76). Met het notitieblok in de hand reist

Van Dis in de maanden voor haar overlijden met zijn moeder door Nederland naar bekende plekken en onbekende familieleden. Zo ontfutselt hij haar de verhalen over haar familie, haar echtgenoten, haar ervaringen in de beide wereldoorlogen, herinneringen die zij altijd voor hem verborgen heeft gehouden. Als reactie op haar ervaringen vlucht zij in de esoterie. Afstoten en aantrekken, maar ook afstand nemen en afstandelijkheid bepalen hun relatie. Verantwoordelijkheidsgevoel en respect winnen het uiteindelijk. Een sterke, afwerende, zwijgzame moeder tegenover een gevoelig en hunkerend kind dat zich altijd een buitenstaander voelt. Een mooie samensmelting van autobiografie en memoires.

Moeder-zoon relatie

DIS, ADRIAAN VAN

In het buitengebied

2017, 141 p.

Deze 'roman in verhalen' is meer een novelle over vijf ontmoetingen die de ik-figuur (een schrijver) heeft wanneer hij ergens op het platteland aan een rivier is gaan wonen. Hij probeert zich af te sluiten van 'de wereld die in brand staat', maar de mensen daaruit komen toch gewoon bij hem binnen. Zo lezen we hoe hij een Japanse robotpop met kunstmatige intelligentie in huis neemt, hoe hij contact krijgt met de eenzame zoon van een asociaal gezin, hoe zijn vroegere vrijgevochten en twintig jaar oudere vlam nog éénmaal bij hem op bezoek komt, hoe hij terecht komt in het milieu van de chique vrouw van een landjonker en hoe hij plotseling bezoek krijgt van een getraumatiseerde Afrikaanse asielzoeker die een baan als tuinman bij hem wil. Vijf niet oninteressante vignettes van personages uit het leven van vroeger en nu, samengebracht onder de paraplu van de hoofdpersoon, en (zoals bij deze schrijver gebruikelijk) goed en secuur geschreven. De auteur (1946) ontving in 2015 de Constantijn Huygens-prijs voor zijn gehele oeuvre.

Psychologisch verhaal

DIS, ADRIAAN VAN

Indische duinen

(1994), 2017, 288 p.

De ik-figuur, in Nederland geboren, is lid van een Indisch repatriantengezin dat zich met zijn Japanse-bezettingstijd-ervaringen in 'gastvrij' Nederland tracht te handhaven. Op de zoektocht naar zijn wortels stuit hij op feiten die hem zijn familie leren waarderen - met name zijn gehate gestorven vader. Historische feiten, herinneringen in flashback en eigentijdse belevenissen brengt de auteur (1946) zonder nostalgie bijeen in een bijzondere roman met goede sfeertekeningen. De stijl is recht voor zijn raap. Scherp en helder analyserend spaart de auteur zichzelf daarbij ook niet. Hartverwarmend zijn z'n gevoel voor humor en optimisme.

Indisch milieu, Familierelaties

DIS, ADRIAAN VAN

Tikkop

2011, 221 p.

De hoofdpersoon, Mulder, die eerder in de in Parijs spelende roman *De wandelaar* (2007) optrad, keert terug naar Zuid-Afrika. Als opposant onder de naam Martin keerde hij zich in zijn studietijd tegen het apartheidsbewind. Omringd door nieuwsgierigheid, misdaad, corruptie en dieven woont hij in de Kaapprovincie en krijgt hij sympathie voor een drugsgebruiker. Hij probeert hem te laten afkicken. Dit mislukt. Hij neemt zich voor meer dan vroeger een 'mensenlezer' te worden, die kiest voor 'afstand, uit liefde'. Maar zijn drang om zich met de wereld te bemoeien wint het uiteindelijk. Van Dis schreef een overtuigende, moralistisch getinte geschiedenis over zijn 'geheugenreis' naar Zuid-Afrika. De kern is dat hoop de enige rijkdom van de arme is. Een verhaal met levendige, elkaar vlot opvolgende gebeurtenissen en ontmoetingen.

gen, snelle dialogen, een uitstekende sfeer-tekening en treffende observaties. Mulder is een alias voor Van Dis. In de hoofdpersoon klinkt zelfspot door. Dit maakt deze roman van onheil, teleurstelling en mislukt idealisme zo lezenswaard.

[Zuid-Afrika](#)

DORRESTEIN, RENATE

De blokkade

2013, 186 p.

Autobiografisch relaas van de Nederlandse schrijfster (1954) over het writer's block dat haar in 2011 trof. Haar laatste roman, 'De stiefmoeder', werd enthousiast ontvangen en zij was begonnen aan een nieuwe roman, maar slaagde er niet in die tot leven te wekken. Een verslag over de creatieve blokkade volgt. Schrijven was alles voor haar; zij leefde van de pen. Dorrestein leest over writer's blocks; overweegt hetzelfde lot van andere auteurs; vraagt zich af in hoeverre het een neurologisch defect is; gaat te rade bij collega-schrijvers; krijgt toegang tot filosofen en psychologen en kijkt de blokkade analytisch in het gezicht. Ten slotte komt zij erachter dat de zelfmoord van haar zus in 1981 (die ook schrijfster had willen worden; een schrijverschap dat op Dorrestein overging) ten grondslag ligt aan de onmogelijkheid tot schrijven. Haar oeuvre relativerend, de voorlopigheid ervan beseffend, constateert ze dat ze de utlieme antizelfmoordroman nog moet schrijven. Dit document humain eindigt met het krijgen van een onverwachte foto van de zus. Een indrukwekkend slot van een persoonlijk, eerlijk en bijzonder boek.

[Schrijverschap](#)

[Informatief](#)

DORRESTEIN, RENATE

Hart van steen

(1998), 2013, 237 p.

Ellen van Bommel, een 37-jarige patholoog-anatoom, is zwanger en moet vanwege een dreigende miskraam lange tijd het bed houden. Dat is het 'nu', maar in haar jeugd heeft Ellen een verschrikkelijk drama meegemaakt, dat haar hele leven tot nu beheerst. Haar jeugd in een opvanghuis, haar studententijd, haar relaties, alles is overheerst door wat ze als kind van twaalf heeft meegemaakt en niet kan verklaren. Door haar studie begint ze te begrijpen wat de oorzaak ervan geweest is. Meer dan in sommige andere boeken van de schrijfster heb je als lezer begrip voor de romanpersonages. Het boek laat je niet los.

[Jeugdervaringen](#)

[Psychologisch verhaal](#)

DORRESTEIN, RENATE

Het hemelse gerecht

(2008), 2012, 181 p.

Twee zusters drijven samen een restaurant en delen, hoewel ze onderling zeer verschillen, samen ook dezelfde minnaar. Als deze hen wil verlaten, sluiten ze hem op zolder op. Allengs escaleert de situatie naar een onplezierig einde. De aanvankelijk lichte toon die de schrijfster aanslaat, wordt in de loop van het verhaal grimmiger. De onverzorgelijke houding van de zusters tegenover de trouweloze minnaar wordt heel vanzelfsprekend gemaakt. De lezer kruipt beurtelings in de huid van beide zussen. Zowel wat opbouw en wat taal betreft een geslaagd boek.

[Wraak, Zussen, Restaurants](#)

DORRESTEIN, RENATE

Is er hoop

(2009), 2013, 286 p.

Het ontbreken van een beginhoofdletter in de titel wijst al op het niet zelfstandig bestaan van deze roman. Het verhaal sluit aan op het in 2004 verschenen 'Zolang er leven is'. Desondanks is deze

roman goed zelfstandig leesbaar. De romanpersonen leven aan de zelfkant van de maatschappij. Nettie, overdag werkzaam als toiletjuffrouw in een stationsgebouw, heeft jaren geleden de zorg op zich genomen voor de verstandelijk beperkte Igor, de zoon van haar ongehuwde tienerdochter. Als 16-jarige gaat Igor kennismaken op de sociale werkplaats en kan daar aan de slag. Het soepel vertelde verhaal komt in een stroomversnelling als Igor op 24-jarige leeftijd op een dag besluit zijn grote liefde te gaan bezoeken in het gezelschap van een verkoopster van de daklozenkrant, Lisa. Vanaf dit punt sluit het verhaal aan op de eerder genoemde roman. Voordat Nettie werkelijk begrijpt wat er bij haar thuis aan de hand is, is de situatie van Igor weer helemaal veranderd en besluit hij zelfstandig een andere richting aan zijn leven te geven. De lezer blijft evenals Nettie met vragen achter. Weer een vlot relaas vol tragikomische situaties en actuele kwesties (zijn zwakbegaafden adequate ouders?), in Vrij Nederland vergeleken met de Jerry Springer show.

[Verstandelijk gehandicapten, Tiernmoeders](#)

DORRESTEIN, RENATE

De leesclub

2010, 159 p.

Zeven leesclubvriendinnen, 'mutsen van middelbare leeftijd', staan terecht voor de moord op hun lievelingsauteur: Gideon de Wit. Voor de rechter doen zij hun verhaal. Vol verwachting waren ze, met wat dozen Famous Grouse whisky en Gideon als reisgids, begonnen aan een literaire cruise in de geest van Moby Dick langs de Schotse kust. Het werd een reis vol decepties: de regen, wind, aftandse naar petroleum riekende kotter, het eten (koolrapen) daar was nog overheen te komen, evenals het feit dat hun literaire held beduidend ouder en dikker bleek dan de foto's op de achterkant van zijn boeken deden vermoeden. Moeilijker werd het toen het schip water ging maken (Al Gods schepselen moeten sterven. Maar we waren pas halverwege de Russische Bibliotheek) en de schrijver overboord sloeg. Uiteraard waren de dames hem achterna gesprongen. De schrijfster is goed op dreef in deze onderhoudende, doldwaze komedie, die van het begin tot het eind heerlijk 'over de top' is. Een ode aan leesclubs, lezen en literatuur waarin tegelijkertijd alles en iedereen op de hak wordt genomen, maar waaruit de leesclubmutsen fier en ongeslagen tevoorschijn komen. Achterin, met een vette knipoog, een leesdossier met een interview met de auteur, aantekeningen over Schotland en discussiepunten.

[Leeskringen](#)

DORRESTEIN, RENATE

Reddende engel

2017, 252 p.

De twintigste roman van de bekende, vaak bekroonde 63-jarige Nederlandse schrijfster is een psychologische gothic novel waarin een jonge vrouw arriveert op een boerderij waar twee jaar eerder een andere jonge vrouw door een ongeval om het leven kwam. Niet op de hoogte van wat er gebeurde, ontwaart de hoofdfiguur-vertelster bijna per ongeluk diverse geheimen en verzeilt ze zelf in gevaarlijke situaties. De roman is vakkundig en spannend opgebouwd, geschreven in een impliciete, onderkoelde, ironische stijl, en behandelt thema's en motieven die eerder in haar werk opdoken: familiegeheimen, bedrieglijke herinneringen, de smalle grens tussen waan en werkelijkheid, de spanning tussen altruïsme en egoïsme, de zoektocht naar de eigen identiteit, het verlangen ergens bij te horen en ontspoorde machtsverhoudingen binnen het gezin. Een sterke roman die een ruim lezerspubliek verdient, voor alle fictiecollecties.

[Psychologisch verhaal](#)

DORRESTEIN, RENATE

Weerwater

2015, 301 p.

Renate Dorrestein, de ik-vertelster, woont tijdelijk in Almere om in opdracht van de gemeente als gastschrijver een roman over Almere te schrijven. Ze ziet het als een uitgelezen kans om na haar writer's block van twee jaar weer te kunnen schrijven. En dat lukt! Na een hevig noodweer en een vreemd geluid, blijkt de wereld te zijn vergaan, op Almere na, dat is geïsoleerd door een ondoordringbare, sinistere mist. Gevolgen: hysterie, chaos, plundering, ziekten, vrouwenoverschot; Almere telt na drie jaar nog maar 5000 inwoners; er worden geen kinderen meer geboren. Men probeert orde op zaken te stellen o.l.v. Jacob Kribbe (voormalig p.i.-directeur), een crisisteam (waarvan Renate als stadsschrijver deel uitmaakt) en clanhoofden (ex-gedetineerden!). Bij loting worden 200 Naaste Families (kunstmatige familiebanden) gecreëerd. Dan zet de komst van een baby (als Mozes in een mandje) alles op zijn kop. Is ontsnapping uit de mist nog mogelijk? Dorrestein schrijft gelukkig weer en levert een spannende, originele, goed gecomponeerde pageturner af, een vernuftig spel met feiten en fictie.

Almere

DORRESTEIN, RENATE

Zeven soorten honger

2016, 268 p.

Het echtpaar Nadine en Derek Ravendorp leidt een exclusief kuuroord aan de kust bij Bloemendaal. Rijke mannen proberen hier hun overgewicht kwijt te raken, ze mogen pas vertrekken als ze op hun streefgewicht zijn. Onderpand is hun hoge jaarinkomen. Met hulp van personal trainers en een diëtiste werken de zwaarlijvige mannen aan hun leefstijlverandering. Alles loopt op rolletjes totdat Nadine te veel drinkt, een auto-ongeluk veroorzaakt en gedagvaard wordt. Kort daarna rijdt ze een zwerver aan en neemt hem mee naar het kuurhotel. Nadine verzwijgt alles voor haar man Derek, die op zijn beurt ook met een groot geheim rondloopt. Hij vertrekt naar een conferentie in IJsland en komt met slecht nieuws terug. Als het personeel begint te morren en een klant zijn anorectische dochter van vijftien meeneemt naar het voor obese mannen bedoelde instituut, lijkt de chaos compleet. Toch loopt alles anders dan gedacht. Deze roman van de bekende schrijfster Renate Dorrestein (1954) is makkelijk leesbaar en spannend tot het laatste hoofdstuk.

DRIESSEN, MARTIN MICHAEL

De pelikaan

2017, 199 p.

In deze roman, gesitueerd in het voormalige Joegoslavië, geeft de auteur een mooi, indringend portret van twee mannen. Ze kruisen elkaars pad doordat de een, Andrej, de ander, Josip, probeert te chanteren met foto's die hij gemaakt heeft van een vrijpartij tussen Josip en een andere vrouw. Al gauw ontdekt Josip dat Andrej geld verdonkeremaant, waarmee hij op zijn beurt Andrej weet te chanteren. Noch Andrej noch Josip zijn slechteriken. Ze maken van de gelegenheid gebruik en proberen slechts om zichzelf overeind te houden in een ingewikkelde wereld waar zij weinig van te verwachten hebben. Pakkend geschreven en met een thema dat van alle tijden is: de absurditeit die het bestaan soms aan kan nemen. Martin Driessen (1954) won in 2016 de ECI-literatuurprijs voor zijn novelle 'Rivieren' en dat is niet ten onrechte.

Psychologisch verhaal

DULLEMEN, INEZ VAN

Een schip vol meloenen

2017, 218 p.

In deze gevoelige autobiografische roman gaat de bekende en bekroonde schrijfster (1925), die circa dertig titels heeft gepubliceerd,

in de schoenen staan van een oudere actrice die terugblijkt op haar leven, liefdes en artiestenbestaan. Ze valt niet meer samen met het dromerige kind dat een eerste rolletje speelde, met de verliefde jonge vrouw die ze geweest is, met de bevlogene actrice en prille moeder die een zwaar verlies moest verwerken, en toch reizen restanten van al die fasen mee tot in haar rijpe jaren. Het reizen doorheen tijd en ruimte is een van de centrale motieven in het boek, net als de vogels die van een vrijheid genieten die de mensen niet is gegeven. Wie meer romans van haar las, herkent verwijzingen naar vroegere romans, naar de reisboeken en naar de autobiografische gegevens die de auteur in interviews over zichzelf prijs gaf. Haar mijmeringen zijn neergeschreven in een trefzekere, rijke maar toch uitgepuurde stijl, nergens overladen. Een straf boek waaruit jarenlang gerijpt métier spreekt.

DULLEMEN, INEZ VAN

Twee zusters

2012, 107 p.

Inez van Dullemen (1925) kreeg diverse literaire prijzen. In deze kleine, compacte roman vertelt zij de geschiedenis van Holly en Heather, twee zussen die in hun kindertijd door een hechte band waren verbonden, maar door een familiedrama van elkaar zijn losgescheurd. Na een lange periode keert Holly terug naar het huis van haar kindertijd. Het huis is al lang niet meer bewoond, maar de meubels staan er nog; familiefoto's hangen aan de muur als stille getuigen van een abrupt afgebroken verleden. Ook van de overleden Heather hangen er twee foto's, een ontroerend kinderportret en een foto als puber. Holly neemt de lezer mee terug in de tijd. Herinneringen aan een idyllische kindertijd vormen de opmaat voor een schokkende familiegeschiedenis. Vanuit diverse perspectieven komt Heather tot leven: een kunstzinnig, fantasierijk kind dat zich ontwikkelt tot een multiple persoonlijkheid. Holly herbeleeft het moment dat zij getuige was hoe Heather door haar vader werd verkracht. In uitgebalanceerd proza maakt Van Dullemen de psychologische downfall voelbaar van een incest-slachtoffer.

Zussen, Incest

DUMONT TAK, BIBI

Wolfskwint

2013, 207 p.

De bekende kinderboekenschrijfster (1964) volgt in haar debuutroman voor volwassenen een jonge pianostemster die tijdens haar werk terugblijkt op haar kindertijd. Als jong kind zag ze hoe haar moeder leed onder haar psychische problemen en in een gesticht werd opgenomen, waar ze haar leven lang zou blijven. Na de dood van haar ouders krijgt ze haar moeders dossiers in handen waaruit niet alleen blijkt hoe gruwelijk de behandelingen waren, maar vooral hoe haar vader destijds aanstuurde op gedwongen opname. Ze doorziet nu het loyaliteitsconflict waardoor ze als kind werd verscheurd: ze heeft gekozen voor de ouder die het veiligste leek en zijn wrede spel zelfs meegespeeld. De roman is gebaseerd op een waar verhaal, dat werd geromantiseerd, maar de dossiers en brieven zijn letterlijk overgenomen. Het is een loeiharde vertelling, geschreven in een onderkoelde stijl die nergens larmoyant wordt. Interessant is het weefsel dat de auteur tussen de muzikale en de psychische laag uitspint. Een indrukwekkende roman, waarvan de titel verwijst naar een duivels vals akkoord.

Psychiatrische patiënten

Psychologisch verhaal

DURLACHER, JESSICA

De held

2010, 320 p.

Nadat de joodse vader van een vrouw is overleden, worden zij en haar gezin slachtoffer van een aanranding en een nachtelijke

gewapende overval. Dit gebeurt juist op het moment dat haar oudste zoon in de Verenigde Staten traint voor marinier in het Amerikaanse leger, een keuze die de vrouw moeilijk verdraagt. De keten van noodlottigheden verbindt de vrouw met de weggevallenen overdreven bescherming waar haar vader haar altijd mee bejegende. In haar zoektocht naar de daders doet zij ontdekkingen die de misdaden verbinden met haar vader en zijn verhalen uit de Tweede Wereldoorlog en worstelt zij met woede en gewelddadige wraakgevoelens. Net als in ander werk van de Nederlandse schrijfster (1961), zoals *De dochter* (2000) en *Emoticon* (2004), speelt de tweedegeratieproblematiek van joodse families een grote rol. Deze wordt hier verbonden met ideeën over goed en kwaad in een goed opgebouwd en spannend verhaal. Daarmee is deze uitgave met recht een literaire thriller te noemen, waarbij het bijvoegelijk naamwoord hier niet slechts een verkoopbevorderend versiersel is. Voor een breed literair geïnteresseerd publiek. Winnares Opzij Literatuurprijs 2010.

Tweede generatie, Joods milieu
Psychologisch verhaal, Thriller

ECO, UMBERTO

De begraafplaats van Praag

Italiaans, 2011, 493 p.

In 1897 begint vervalser en dubbelspion kapitein Simone Simonini (60+) een dagboek om zijn eigen identiteit terug te vinden. Na de dood van zijn vader groeit hij in Turijn op bij zijn zeer antisemitische opa; hij krijgt thuisonderwijs en gaat rechten studeren. Als in 1855 zijn opa sterft, erft Simone door diens schulden en diefstal van de notaris niets. Hij wordt klerk bij de notaris, die hem documenten leert vervalsen. In 1860 gaat hij op verzoek van de Italiaanse regering kringen rond vrijheidsstrijder Garibaldi bespioneren. Hij moet daardoor naar Parijs vluchten, waar hij als dubbelspion zulke problemen krijgt dat hij informatie verzint over een complot op de joodse begraafplaats in Praag, met grote gevolgen. Deze goed vertaalde nieuwe roman van de Italiaanse semioticus (1932) die in 1980 bekend werd met 'De naam van de roos', is in Italië een grote bestseller en kreeg lovende recensies. Het meesterlijke, sterk vertelde verhaal is gebaseerd op feiten en geeft een geweldig beeld van de 19e eeuw. Met 59 sfeervolle pentekeningen uit Eco's collectie.

De Protocollen van de Wijzen van Sion
Historisch verhaal

ECO, UMBERTO

De naam van de roos

Italiaans, (1980), 2015, 569 p.

Deze internationale bestseller kan men het best typeren als een historisch-filosofische detective. Historisch, omdat het verhaal zich afspeelt op de grens van middeleeuwen en renaissance. Filosofisch, omdat de onvrijheid van het middeleeuwse, godgebonden denken in conflict komt met het nieuwe mensgerichte denken van de moderne tijd. Een detective, omdat een Engelse monnik langs de moderne weg van de deductie een serie moorden probeert op te lossen in een klooster in Noord-Italië. Dat Eco een erkend deskundige is op het gebied van de geschiedenis en de literatuurwetenschap, blijkt uit de gesprekken van de hoofdpersonen, die een doorlopend citaat zijn uit de Griekse klassieken, de bijbel, enz. Toch maakt dit het boek niet tot zware kost, de spanning blijft tot de laatste bladzijde. Ook verfilmd, met Sean Connery.

Filosofie, Kloosterleven, Italië; 14e eeuw
Historisch verhaal

ECO, UMBERTO

Het nulnummer

Italiaans, 2015, 222 p.

Een groep journalisten bereidt een nulnummer voor, een profe-

ditie van een krant die niet zal verschijnen. Ze houden zich bezig met het herschrijven van elders gepubliceerde artikelen, roddels en fantasieverhalen. Een onderzoek leidt naar het onwaarschijnlijke verhaal dat Mussolini niet vermoord is, maar zich schuil heeft gehouden in het Vaticaan. Moorden op hoogwaardigheidsbekleders hebben te maken met een vrijmetselaarsloge, smeergeld en chantage. Het lijkt allemaal vergezocht tot er een dode valt. In deze roman die speelt in Milaan in 1992 beschrijft Eco de wereld van de journalistiek die nergens voor terugdeinst om een bepaald doel te bereiken. Hij doet het soms heel humoristisch, maar vaker zeer sarcastisch. Het verhaal is gebaseerd op ware gebeurtenissen. Voor lezers die niet op de hoogte zijn van de Italiaanse politiek is het moeilijk te volgen. De Italiaanse auteur (1932), hoogleraar semiotiek en literatuurwetenschap, is bekend van onder meer 'De naam van de roos', 'De slinger van Foucault' en 'De begraafplaats van Praag'.

Journalisten; Italië
Politiek

EGGERS, DAVE

De cirkel

Amerikaans, 2013, 445 p.

De Cirkel is de naam van een enorm softwarebedrijf waar de jonge Mae in dienst treedt. Al snel merkt ze dat dat meer is dan een kille organisatie: de werknemers worden niet gezien als robots of nummers maar als individuen, en omdat iedereen deel uitmaakt van een grote warme gemeenschap, wordt er heel veel prijs gesteld op deelname aan groepsactiviteiten. Mae heeft niet door wat de lezer wel spoedig begrijpt: de enorme sociale druk, het gebrek aan privacy en het blinde positivisme verhullen een organisatie die met haar geavanceerde media-technologie de maatschappij wil gaan beheersen – misschien met de beste bedoelingen, maar toch... Briljante visionaire roman, een soort update van Orwells '1984' die zijn kracht niet alleen aan de boodschap ontleent maar ook aan Eggers' inventiviteit bij de futuristische, maar zeker niet onmogelijke technologische snuffjes, zoals een draadloze camera zo klein als een lolly en een in een mens geïmplanteerde 'tracking'-chip. Binnen het huidige privacy-debat een bijzonder actuele roman, maar ook daarbuiten voorbestemd een klassieker te worden.

Softwarebedrijven, Informatietechnologie, Privacy
Sociaal verhaal

EGGERS, DAVE

Helden van de grens

Amerikaans, 2016, 367 p.

Het verhaal is een spannende en bij vlagen hilarische roadtrip over een tandarts, Josie, die samen met haar twee jonge kinderen Paul (8) en Ana (5) haar praktijk en een mislukt huwelijk in Ohio achter zich laat en probeert in Alaska aan hun bestaan een nieuwe draai te geven. Josie, ontheemd, onrustig en nooit echt gesetteld, vlucht na een aanklacht van een patiënt en het schuldgevoel over de dood van een jongen die ze heeft aangemoedigd als militair naar Afghanistan te gaan. Onheilspellende elementen (inclusief Josie's verleden) en haar vaker impulsief gedrag worden gecombineerd met Eggers' bekende ironisch omver trappen van heilige huisjes als het 'zuivere' Alaska (duur en vergeven van de rare types en bosbranden) en de Amerikaanse droom. Tijdens hun odyssee in een krakkemikkige camper kruipen ze regelmatig door het oog van de naald en blijven op een sprookjesachtige manier altijd ongedeerd, ook tijdens het spectaculaire slot. De grote kracht is de levendige schets van de zorgzame Paul (vaak het geweten van zijn moeder) en de wildebras Ana. Voor een breed publiek.

Psychologisch verhaal

ENG, TAN TWAN

De tuin van de avondnevel

Engels, (2012), 2013, 374 p.

Teoh Yun Ling is een in 1923 geboren Maleisische vrouw die na de Tweede Wereldoorlog advocaat en rechter is geworden en aldus een nieuw leven heeft opgebouwd. Na haar pensioen keert ze echter terug naar een streek uit haar verleden om de laatste eer te bewijzen aan haar gestorven zuster. Daar ontmoet ze de mysterieuze Nakamura Aritomo, de vroegere hovenier van de Japanse keizer, en dat opent vele oude littenkens bij haar. Zo komt de lezer terecht in het verleden, want tijdens de Japanse bezetting van Maleisië verbleef zij in een Jappenkamp, en haar ervaringen aldaar (en de door de Japanners bedreven wreedheden) vormen het pijnlijk kloppende hart van de roman. Op knappe wijze weet de verteller meerdere verhaallijnen (Teoh Yuns verleden, haar heden, de geschiedenis van Aritomo, de tuin die ze laat aanleggen, en de acties van de communistische rebellen die regelmatig guerrilla-aanvallen op de omliggende planterswoningen plegen) samen te weven in een aangrijpende en ontroerende roman over een even kwetsbare als sterke vrouw en een zwarte plek in de twintigste-eeuwse geschiedenis.

Maleisië

ENQUIST, ANNA

Het meesterstuk

(1994), 2011, 313 p.

Een roman vol problematische familierelaties. De vader is de jaarloerse moeder en het gezin reeds lang ontvlucht. Alma houdt zich voornamelijk bezig met het manipuleren van haar zoons. Oscar, die een muzikaal talent is, wordt sterk door haar tegengewerkt. Johan, moeders lieveling, toont aanleg voor schilderen en krijgt de ene aanmoediging na de andere. De onderlinge verhoudingen leiden tot een uitbarsting. Structuur en thematiek van deze roman zijn opgehangen aan Mozarts opera 'Don Giovanni'. Debutantenprijs 1995.

Familierelaties, Huwelijksproblematiek

Psychologisch verhaal

ENQUIST, ANNA

De verdoovers

2011, 309 p.

De nieuwe roman van Anna Enquist is gecomponeerd in sonatevorm: expositie, doorwerking, reprise, coda. Voor dit boek heeft Enquist deelgenomen aan het project 'Schrijver op de afdeling' van het VU Medisch Centrum. Zij koos voor het meelopen op de afdeling anesthesiologie. Een familieroman, die tegelijk speelt met het genre van de doktersroman, is hieruit voortgekomen. Een psychiater, die zijn vrouw verloren heeft, hervat zijn praktijk en krijgt een student in leertherapie. Die student komt later in stage bij de zus van de psychotherapeut, een anesthesiologe. De disciplines van doorvoelen en benoemen versus verdoven komen tegenover elkaar te staan. Benaderwijze van de omgang met leed en pijn worden neergezet binnen een familie en relatie constellatie – er is een overmaat aan familieleed. Professionaliteit wordt met voeten getreden doordat mensen de grenzen van het particuliere overschrijden. Een opvallend licht geschreven roman, ondanks veel medisch jargon, met een zware thematiek, die zicht geeft in de medische wereld. Een indringend en belangrijk boek.

Psychiatrie, Anesthesie

Psychologisch verhaal, Doktersverhaal

ENQUIST, ANNA

Kwartet

2014, 249 p.

De maatschappij en de cultuur in een nabije toekomst is in een nog verdergaande staat van verval. Leden van een kwartet, met

een loodzwaar verleden van verlies en dood, worden in afwisselende hoofdstukken - in meervoudig perspectief - gevolgd. Ook is er daarbij een mooi portret van een hoogbejaarde cello-docent aan de keerzijde van zijn leven. Met kennelijke woede schrijft Enquist over culturele teloorgang en over de verwording van de verzorgingsstaat. Tot zo'n vijftig pagina's voor het einde is dit een mooie muziekroman, die vertelt over de helende kracht van muziek (ook mogelijk voor zware misdadigers) en over hulp en hulpvaardigheid in een barre maatschappelijke werkelijkheid. In die laatste vijftig pagina's (hoewel voorbereidingen al waarneembaar waren) maakt Enquist van haar mooie boek ineens een thriller, met misdaad, gijzelneming en geweld. Dat is jammer (hoewel opgemerkt moet worden dat de apotheose rond de oude cello-docent er zeker toe doet), want hier weet Enquist geen maat te houden. Teveel allegro vivace aan het eind.

Musici

Psychologisch verhaal

ENQUIST, ANNA

Want de avond

2018, 255 p.

In deze jongste roman van Anna Enquist, dichteres en romanschrijfster, komen we dezelfde hoofdpersonages tegen als in haar voorlaatste roman 'Kwartet'. 'Want de avond' is als vertelling een vervolg op 'Kwartet', maar kan perfect losstaand daarvan gelezen worden. Het hoofdthema 'hoe kan een mens uit een diepe crisis opkrabbelen' is universeel en dat is wat alle vier de hoofdpersonages – vrienden van vroeger – moeten doen. Elk doet dat op eigen wijze, de een radicaler (tot in de fysieke verschijning), de ander verkrampt (tot het ombouwen van zijn huis tot vesting). Het verhaal wordt verteld vanuit verschillende personages, maar meestal vanuit Carolien, vrouw van Jochem, celliste en huisarts, die haar leven nogmaals ziet instorten door bruto geweld (eerder verloor ze haar twee zoontjes door een ongeluk). Haar diepe dalen, haar vlucht en wanhoop zijn herkenbaar. Enquists stijl is sober maar helder. De psychologie is eerder eenvoudig, à la een populair-wetenschappelijk maandblad, maar inleefbaar. De catharsis, een onverwacht moment dat de vier vrienden weer samenbrengt, is bijna te mooi om waar te zijn.

Psychologisch verhaal

ENTER, STEPHAN

Compassie

2015, 154 p.

Een nieuw boek van Stephan Enter geldt inmiddels als gebeurtenis. Zijn minutieus observerende proza met doorwrochte thematiek, al opvallend in het debuut 'Winterhanden', kwam tot bloei in een liefdesroman en een ontwikkelingsroman en culmineerde in de vrienden-van-vroeger roman 'Grip'. 'Compassie', in weerwil van wat toonaangevende kranten beweren (weersproken door Frits Abrahams), valt niet tegen. Een in de liefdesrelaties doorknede veertiger komt door een internetdate in contact met een half-Duitse vrouw, een promovenda, die zelf onervaren is in relaties. Hij vat liefde voor haar op en beredeneert deze liefde, maar met de seksualiteit wil het niets worden. Tot in intieme details (en mooi) is deze seksualiteit beschreven. Bij de man is er bij voortduring een weten van de beëindiging van de relatie. Door het vertellen in de ik-vorm en in de tegenwoordige tijd komt de worsteling nog urgenter naar voren. De uitkomst van deze mooie roman laat een prachtige omkering zien. Schijn en wezen staan tegenover elkaar. Een fatale gebondenheid is er die over de grenzen van de liefdesrelatie gaat.

Psychologisch verhaal

ENTER, STEPHAN

Grip

2012, 183 p.

Vier alpinisten (Paul, Vincent, Martin en Lotte) hebben in hun studententijd in de Noorse Lofoten enkele klimtochten gemaakt. Ze zijn elkaar uit het oog verloren en komen na twintig jaar bijeen voor een reünie in Wales. Paul en Vincent reizen samen met de Eurostar door de Kanaaltunnel en worden aan de overzijde opgewacht door Martin en Lotte, inmiddels getrouwd. Via hun herinneringen en gesprekken wordt duidelijk dat er tijdens een van die tochten iets ingrijpends is gebeurd, dat hun levens op dramatische wijze heeft gestuurd. Uit de wisselende perspectieven in de vier delen blijkt dat de drie totaal verschillende mannen gefascineerd zijn (geweest) door de cynische, stuurse Lotte, die een hoofdrol speelt in de twee cliffhangers. Deze alpinisten- en reünieroman is spannend, prachtig geschreven, heeft haarscherpe observaties, boeiende personages, een feilloze compositie en existentiële thema's, over bereikbare onsterfelijkheid, de waarde van vriendschap, het gevaar om risico's te nemen en 'grip' te verliezen en de onmogelijkheid om terug te gaan naar 'vroeger'. In een woord: fenomenaal! 2012: Gouden Boekenuil en de F. Bordewijkprijs.

Vriendschap

Psychologisch verhaal

NIEUW

ENTER, STEPHAN

Pastorale

2019, 285 p.

De 20-jarige Louise keert in de zomer van 1985 terug naar haar ouderlijk huis, een landgoed op de Veluwe. Woede over haar gereformeerde opvoeding maakte haar tot overtuigd atheïst. Desondanks merkt ze nu dat ze ook plezierige herinneringen heeft. Haar jongere broer Oscar is niet zo opstandig, maar kijkt wel uit naar een leven in de grote wereld. Beiden beleven deze zomer een kortstondige vriendschap: Louise met Maarten, de zoon van de nieuwe dominee, Oscar met zijn Molukse klasgenoot Jonkie, wiens zus Dona veel indruk op hem maakt. Oscar wordt zich zo bewust van de Molukse gemeenschap in het dorp en de frustraties die daar leven. Met veel aandacht voor de psychologie van zijn personages en prachtige sfeer- en natuurbeschrijvingen roept Enter in zijn zeer precieze stijl een zomer op waarin veranderingen zich aankondigen. Louise en Oscar zullen aan een nieuwe levensfase beginnen, het in verval rakende landgoed zal verkocht worden, het dorp zal geleidelijk veranderen. Enter, al vaak genomineerd voor literaire prijzen, schreef met Pastorale een van de beste Nederlandse romans van 2019.

Zuid-Molukkers, Gereformeerd milieu

Psychologisch verhaal

NIEUW

ESSEN, ROB VAN

De goede zoon

2018, 381 p.

De ik-verteller, een zestigjarige auteur van 'plotloze thrillers', leeft in een wereld twintig jaar na nu. Zijn demente moeder, die hij jarenlang trouw heeft bezocht, is net overleden en zijn nieuwe boek wordt afgewezen door zijn uitgever. Dan duikt een oud-collega op met wie hij veertig jaar eerder in een archief werkte en die hem nu meeneemt op een reis met voor de ik-figuur onduidelijke bestemming. Gedurende de zeven dagen van deze reis, in een wereld waarin het basisinkomen is ingevoerd en robots en sprekende en zelfsturende auto's het werk uit handen nemen, overziet de ik-figuur zijn leven. Rob van Essen (1963) is recensent voor NRC, vertaler en auteur van diverse romans en verhalenbundels waaronder 'Hier wonen ook mensen'* die werd bekroond met de Biesheuvelprijs. Hij schrijft een vlot lezende grillige science-

fictionroman die ontroert en amuseert, verwart en irriteert. Een roman vol vervreemdende elementen met een plotlijn (de reis) die verzandt, maar ook een verhaal over identiteit en over literatuur dat uiteindelijk vooral ontroert in de beschrijving van het verdriet van een zoon om zijn overleden moeder..Libris-literatuurprijs 2019.

Moeder-zoon relatie

Psychologisch verhaal, Science fiction en fantasy

FAULKNER, WILLIAM

Absalom, Absalom!

Engels, (1936), 2012, 446 p.

William Faulkner (1897-1962) is een van de grote Amerikaanse schrijvers uit de wereldliteratuur. Uitgeverij Veen is bezig met de heruitgave van zijn belangrijkste werken in een nieuwe vertaling door Bartho Kriek. In 2010 verscheen 'Het geluid en de drift', waarvoor Kriek de Vertalersprijs van het Nederlands Letterenfonds ontving. De historische familieroman 'Absalom, Absalom!' vertelt het verhaal van de ambitieuze Thomas Sutpen die in Mississippi een plantage bouwt en in zijn zucht naar rijkdom, aanzien en macht zijn eigen kinderen, hun moeders en uiteindelijk zichzelf te gronde richt. Faulkner maakt de tragiek van het Diepe Amerikaanse Zuiden in de negentiende eeuw voelbaar: slavernij en rassenhaat, blank machismo, seksuele onderdrukking en verstoting vormen het kruitvat waarin een familie ten onder gaat door de idealen van een door oerdriften gedreven ego. Faulkner vertolkt daarmee op extreme wijze een universeel herkenbaar thema. Prachtige uitgave met een informatief nawoord dat deze magistrale en literair complexe roman voor de hedendaagse lezer toegankelijk maakt.

Mississippi (staat); 19e eeuw, Slavernij, Familierelaties

Historisch verhaal

FERRANTE, ELENA

De geniale vriendin

Italiaans, (2011), 2016, 334 p.

Deze roman is het eerste deel (jeugd en puberteit, jaren 1950) van een reeks van de Italiaanse schrijfster (Napels, 1965) over het leven van twee Napolitaanse meisjes. Zij groeien op in een levendige achterbuurt, vol kleurrijke en gewelddadige personages, maar ook vol armoede en onwetendheid. Maar de meisjes hebben de wil om te slagen in het leven en rijk te worden. Lila is de intelligentste van de twee, maar zij kan wegens haar armoede geen middelbare studies aanvatten. Zij is ongemanierd en onsympathiek, maar straalt een charisma uit waaraan haar vriendin Elena en de jongens van de buurt niet kunnen weerstaan. Elena is het brave meisje, dat wel mag studeren. Maar al vlug wordt duidelijk dat studie en kennis voor een vrouw niet zo belangrijk zijn in het arme zuiden. Vaak gaan de wegen van de twee meisjes uiteen, er zijn heel wat conflicten, maar ze zoeken elkaars vriendschap steeds opnieuw op. Het verhaal wordt verteld door de zestigjarige Elena, die op haar leven terugblijkt. Boeiende Bildungsroman, met op de achtergrond de geschiedenis van Napels en Italië, te vergelijken met films als 'Novecento' en 'La meglio gioventù'.

Napels; 1951-1960, Vriendschap

FITZGERALD, F. SCOTT

Great Gatsby

Amerikaans, (1925), 2013, 204 p.

Na een armoedige jeugd weet James Gatz zich dankzij een erfenis op te werken tot miljonair en noemt zich Jay Gatsby. In zijn enorme huis op Long Island geeft hij geruchtmakende parties, die door talloze genode en ongenode gasten worden bezocht. De verteller van het verhaal, Nick Carraway, is Gatsby's buurman. Gatsby heeft een liefdesaffaire met Nicks nichtje Daisy gehad en via Nick zoekt hij weer contact met haar. Ze is inmiddels met Tom Buchanan getrouwd, een rijke snob. Als Daisy bij een verkeersongeluk Toms maitresse Mrs. Wilson doodt, vertelt Tom aan Wilson dat Gatsby

verantwoordelijk is voor haar dood. Wilson schiet Gatsby dood en slaat de hand aan zichzelf. De begrafenis van Gatsby vormt het wrange eind van het boek; slechts een enkeling komt opdagen om Gatsby naar zijn laatste rustplaats te begeleiden. 'De grote Gatsby' is een klassiek geworden liefdesverhaal. De vertaling werd voor de tweede druk geheel herzien. Deze derde druk heeft een scènefoto uit de recente verfilming met Leonardo DiCaprio op het omslag.

Sociaal milieu, Verenigde Staten, Jaren twintig

Sociaal verhaal

FLANAGAN, RICHARD

De smalle weg naar het verre noorden

2013, 388 p.

Deze roman van de Australische auteur (1961), winnaar van de Man Booker Prize 2014, is gebaseerd op de verhalen van zijn vader, die tijdens de Tweede Wereldoorlog als krijgsgevangene meewerkte aan de Birma-Siam spoorlijn. Hoofdfiguur Dorrigo, een Australische dokter, verloofd met Ella, wordt verliefd op Amy, die getrouwd is met zijn oom. Voor het tot een conflict komt, vertrekt Dorrigo naar het front. Als arts moet hij de zieke, ondervoede en uitgeputte krijgsgevangenen aan het werk houden. Huiveringwekkend zijn de beschrijvingen van de operaties, uitgevoerd in de primitiefste omstandigheden, en de rake blik op de Japanners die hun krijgsgevangenen als eerlozen beschouwen, omdat ze geen zelfmoord pleegden. De sadistische kolonel, bezeten door de nekken van zijn slachtoffers, onthoofd nooit zonder haikoe. Na de oorlog maakt Dorrigo, bejubeld als oorlogsheld, een puinhoop van zijn privéleven. Een ijzersterke roman, waarin zowel de liefde als de oorlog zintuiglijk krachtig in beeld worden gebracht, met vaart verteld en vakkundig opgebouwd.

Birma-spoorweg

Oorlog en verzet

FOER, JONATHAN SAFRAN

Extreem luid & ongelooflijk dichtbij

Amerikaans, (2005), 2012, 346 p.

De Amerikaanse schrijver (1977) debuteerde in 2002 met de bestseller 'Alles is verlicht'. Zijn al even boeiende tweede roman 'Extreem luid & ongelooflijk dichtbij' beschrijft hoe drie generaties van een Duitse familie betrokken raken bij twee van de gruwelijkste gebeurtenissen van de jongste geschiedenis. Grootvader Thomas Schell overleeft op miraculeuze wijze het bombardement van Dresden. Vader Thomas Schell komt om bij de aanslag op de Twin Towers. De 9-jarige zoon Oskar Schell hoort de laatste woorden die zijn vader inspreekt op de voicemail en begint een zoektocht naar het slot dat past bij de geheimzinnige sleutel die zijn vader heeft nagelaten. Oskar is de tragi-komische held van het verhaal, een vroegwijze ontdekkingsreiziger met messiaanse trekjes die zoekt naar verlossing in de menselijke tragedie. Het boek bevat zwart-witfoto's, tekeningen, handschrift in diverse kleuren, kaderteksten, (bijna) lege bladzijden: alsof de taal van de gangbare roman tekortschiet om grip te krijgen op de verschrikkingen van de geschiedenis. Op het omslag de (bewerkte) poster van de verfilming (2011) met Sandra Bullock en Tom Hanks.

Rouwproces, Zoektochten, Terrorisme

FOER, JONATHAN SAFRAN

Alles is verlicht

Amerikaans, (2002), 2012, 301 p.

Met Jonathan Safran Foer (USA, 1977) kreeg de literatuur er een meestertverteller bij. In deze eerste roman maken we kennis met de ik-figuur die dezelfde naam draagt als de schrijver, ook zelf schrijft en in Oekraïne op zoek gaat naar een vrouw die zijn grootvader van de Nazi's heeft gered. Al spoedig ontwikkelt zich een vriendschap tussen hem en Alex, zijn Oekraïense tolk. Stukje bij beetje wordt duidelijk welke verschrikkingen zich hier in de oorlog hebben

voorgedaan. Dat wil niet zeggen dat dit een zwaarmoedig boek is; integendeel, het boek staat barstensvol komische, dramatische en absurde verhalen die met verbazingwekkende vanzelfsprekendheid worden opgedist, een beetje à la Garcia Marquez. Ook de frequente genrewisselingen - proza, brieven, dromen, dagboek - maken een volstrekt natuurlijke indruk en dragen bij aan de indruk van lichtheid en feestelijkheid die de lezer ondergaat.

Joods milieu, Oekraïne

Psychologisch verhaal

FOER, JONATHAN SAFRAN

Hier ben ik

Amerikaans, 2016, 683 p.

Beschrijving van een aantal weken uit het leven van Jacob, een joodse televisieschrijver in het hedendaagse Washington, wiens huwelijk onder druk staat. In het samenspel van de betrekkingen met zijn familie worstelt Jacob met zijn eigen identiteit en heeft hij moeite om de realiteit te accepteren. Daarnaast heeft hij een ambivalente relatie met het joodse geloof. In deze periode wordt Israël getroffen door een zware aardbeving, waardoor het conflict in het Midden-Oosten in alle hevigheid oplaait en Joden over de hele wereld gevraagd wordt om voor Israël te strijden. Door gesprekken met een Israëliëse neef die bij hem logeert vraagt Jacob zich af wat zijn echte 'thuis' is: Amerika of Israël? In het laatste gedeelte reflecteert Jacob op zijn leven en ontstaat er meer inzicht in de aard der gebeurtenissen. Derde roman van de Amerikaanse auteur (1977). 'Alles is verlicht' (National Jewish Book Award en de Guardian First Book Award) en 'Extreem luid & ongelooflijk dichtbij' zijn beide verfilmd. Onderhoudend en met typisch joodse humor zeer toegankelijk geschreven roman, met scherpzinnige dialogen vol joodse begrippen en Jiddische woorden. Bevat geregeld seksueel getinte passages.

NIEUW

FORSTER, E.M.

Overtocht naar India

Engels, (1924), 2019, 392 p.

Klassieke roman over het Britse rijk in India en vooral over de (on)mogelijkheid van vriendschap tussen de Indiërs en de heersende Britten. Mevrouw Moore is naar Chandrapore gekomen om haar zoon Ronny op te zoeken, en zij heeft Adela meegenomen, de vrouw met wie Ronny waarschijnlijk mee zal trouwen. Er zijn herhaaldelijk misverstanden die barrières opwerpen niet alleen tussen Indiër en Brit, maar ook tussen hindoe en moslim en tussen man en vrouw. Een van deze misverstanden leidt tot een door niemand gewenst bezoek aan de beroemde grotten van Malabar. Hier gebeurt iets vreemds - wat is niet duidelijk, maar Adela beweert dat haar gastheer, Dr. Aziz, haar heeft aangerand. Een rechtszaak volgt. Boeiende roman.

Rassenvraagstuk

Sociaal verhaal

NIEUW

FRAGGIANI, FRANCO

Het jaar dat Shizo Kanakuri verdween

Italiaans, (2019), 2020, 226 p.

Spelen met een 'delegatie' van slechts twee atleten, waaronder Shizo Kanakuri (1891), op dat moment de beste marathonloper van zijn tijd. De Italiaanse journalist Franco Faggiani vindt in de annalen van de Spelen als tijd voor de marathon van Kanakuri: 54 jaar, 8 maanden, 6 dagen, 5 uur, 32 minuten, 20 seconden en 3 tienden. Meteen stof voor een intrigerende roman 'Het jaar dat Shizo Kanakuri verdween'. Een paar kilometer voor de eindmeet 'verdwijnt' de atleet plotseling uit de race en de auteur start een onderzoek. Inlijving bij het Vreemdelingenlegioen, terugkeer naar een andere streek in Japan en onder een vreemde naam, nieuw beroep, nieuw

'leven'. Wat is er gebeurd? Wat waren de motieven van Kanakuri? In 1962 wordt de atleet opgespoord door een Duits journalist en start het verhaal van 'Het jaar' Grotendeels werkelijkheid, gemengd met aanvaardbare fictie, reconstrueert Faggiani deze nooit eerder beschreven prestatie. En die 'vreemde' eindtijd? Kanakuri overlijdt in 1984, 93 jaar oud. Wonderbaarlijk levensverhaal, internationaal zeer goed onthaald, ideaal filmscenario, poëtisch en vlot geschreven.

FRAGOSO, MARGAUX

Tijger, tijger

Amerikaans, 2011, 413 p.

(Waargebeurd) verhaal waarin de Amerikaanse auteur vertelt over haar vijftien jaar durende relatie met een pedofiel die pas eindigt als hij zelfmoord pleegt. Ze ontmoet Peter (een getrouwde man met twee zontjes) bij een zwembad als ze zeven jaar oud is, hij is dan 51. Als Peter haar en haar moeder bij hem thuis uitnodigt, denkt Margaux dat ze in een kinderparadijs is terecht gekomen. Ze wil er dolgraag weer heen. Margaux, kind van een labiele moeder en een alcoholische, agressieve vader, is een ideale prooi. Ze hunkert naar genegenheid en al gauw brengt ze heel veel tijd door met Peter die haar verwent, leuke spelletjes met haar doet en langzaam haar vertrouwen wint. Margaux staat hem steeds meer toe in ruil voor aandacht en genegenheid waar ze uiteindelijk niet meer buiten kan. Een goed geschreven, schokkend verhaal over een actueel thema waarin de auteur er goed in slaagt zowel het geraffineerde, manipulerende gedrag van de pedofiele Peter als haar eigen gedrag en reacties op Peter te beschrijven. Ze schreef het boek (gebruik makende van haar en zijn dagboeken, brieven en foto's), deels om haar traumatische ervaringen te verwerken, deels om te waarschuwen hoe geraffineerd pedofielen te werk gaan. Kreeg veel aandacht in binnen- en buitenlandse media.

Pedofilie

Psychologisch verhaal

FREDRIKSSON, MARIANNE

Simon

Zweeds, (1985), 2012, 528 p.

De succesvolle Zweedse schrijfster (1927-2007) laat deze sterk autobiografisch getinte roman rond de Tweede Wereldoorlog spelen in Göteborg, haar geboortestad. Het joodse jongetje Simon wordt uit een geheime relatie geboren en geadopteerd door de kinderloze Ingrid en Erik. Ondanks de liefdevolle en rechtvaardige opvoeding blijft hij een buitenstaander, met een eigen wereld van dromen, mystiek en muziek. Door de vriendschap met de eveneens joodse Isak ontstaat een indringende zoektocht naar volwassenheid, waarheid en identiteit. Gemeenschappelijke ervaringen en verlangens scheppen hechte banden tussen de jongens en hun families. Een innerlijk verzet tegen schuldgevoelens en chaos leidt uiteindelijk tot bevrijding en harmonie. Voor de herkenbare, vanzelfsprekende, maar moeilijk grijpbare gevoelens tussen de generaties en tussen mannen en vrouwen vindt Fredriksson de juiste woorden. Haar kracht ligt minder in literaire aspecten dan in het indringend verwoorden van universeel herkenbare ervaringen. In Zweden succesvol verfilmd (2012) onder de titel 'Simon and the Oaks' in een, o.a. Nederlands/Zweedse, coproductie*.

Identiteit, Joodse kinderen, Zweden; Wereldoorlog II

Kinderleven

GAARDER, JOSTEIN

De wereld van Sofie

Noors, (1991), 2011, 558 p.

Op de eerste pagina's van deze 'roman' ontvangt Sofie, de 15-jarige hoofdpersoon, een geheimzinnig briefje van een filosoof. Het blijkt het begin van een uitgebreide en speciaal voor haar ontworpen filosofie cursus. Met Sofie neemt de lezer de chronologisch vertelde

geschiedenis van de filosofie door, waarbij vooral in het begin het verhaal als kapstok dient voor de filosofielessen. Later wordt het verhaal zelf belangrijker, en dat verklaart misschien waarom een aantal belangrijke negentiende- en twintigste-eeuwse filosofen (o.a. Schopenhauer, Nietzsche, Wittgenstein, Heidegger) niet of nauwelijks worden genoemd. Maar al met al is het een origineel boek, dat menig jeugdige lezer met een sluimerende belangstelling voor filosofie zal aanspreken. Niet alleen door de kennismaking met de geschiedenis van de filosofie, maar vooral doordat het filosoferen zelf als iets spannends wordt voorgesteld: de worsteling met tegenstrijdige ideeën of vragen zonder antwoord vormt het middelpunt van Sofies geestelijke avonturen.

Filosofie

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Herinnering aan mijn droeve hoeren

Spaans, (2004), 2011, 108 p.

Hoewel de titel misschien anders zou kunnen doen vermoeden, is dit absoluut geen zinneprikkelende novelle, maar juist een fijn-zinnig en warmbloedig verhaal, zoals het Gabriel García Márquez betaamt. Een oude vrijgezel die enkel de betaalde liefde kent, besluit zichzelf voor zijn negentigste verjaardag een heel bijzonder cadeau te geven: een nacht met een jonge maagd. Een bevriende bordeelhoudster weet zo'n meisje voor hem te vinden, maar op de nacht zelf is het meisje zo moe dat ze de hele nacht doorslaapt, en wanneer de oude man beseft dat hij verliefd op haar is geworden, beginnen de problemen, want de echte liefde (en de bijkomende jaloezie) kende hij nog niet. Hoe een dun boekje van 128 pagina's zoveel humor en wijsheid kan bevatten, is het geheim van meesterverteller Márquez; prachtig geschreven, uitstekend vertaald, en van een enorme levensvreugde die niet zou doen vermoeden dat de schrijver ook al 77 jaar oud is.

Ouderdom, Verliefdheid

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Honderd jaar eenzaamheid

Spaans, (1967), 2016, 432 p.

De beroemdste roman van de Colombiaanse winnaar van de Nobelprijs voor literatuur 1982. José Arcadio Buendía is 24 als hij het dorp Macondo sticht, ergens in Zuid-Amerika. Op zeer hoge leeftijd sterft hij als een krankzinnige. Zijn zoon Aureliano neemt de leiding over en vol verlangen om sociale misstanden te verbeteren ontketent hij tal van revoluties. Het dorp groeit uit tot een stad dankzij een grote bananenplantage. Stakingen dwingen de firma echter de exploitatie te staken. Radicale veranderingen, die in vele generaties Buendía worden doorgevoerd, zijn niet in staat Macondo te redden. Een uiterst spannend boek dat in fictie de trieste realiteit schetst van het Zuid-Amerikaanse volk.

Familierelaties, Colombia

GARCÍA MÁRQUEZ, GABRIEL

Liefde in tijden van cholera

Spaans, (1985), 2012, 510 p.

Deze tragikomische geschiedenis van een levenslange onbeantwoorde liefde speelt zich af tegen de woelige achtergrond van een koloniale stad aan Colombia's Caribische kust rond 1900. García Márquez verwisselt in deze roman de decors van het bekende dorpje Macondo voor die van de telkens oplaaiende burgeroorlog, technische vernieuwingen als luchtvaart en stoomaandrijving in het begin van de 20e eeuw in een stad als Cartagena of Barranquilla in Colombia. De verteltrant is ook minder magisch en universeel als in zijn beroemde 'Honderd jaar eenzaamheid'; de plaats- en tijdsaanduidingen zijn exacter. García Márquez (1928) kreeg in 1982 de Nobelprijs voor zijn literaire werk.

Liefde, Colombia

GARDAM, JANE

De dochter van Crusoe

Engels, (1985), 2018, 287 p.

In 1904, als ze zes jaar is, wordt Polly gedropt bij haar twee vrome tantes in het gele huis aan zee. Ze ontdekt de roman 'Robinson Crusoe' van Daniel Defoe. Ze voelt zich verwant aan de hoofdpersoon omdat ook die alleen in het leven staat. Dan wordt ze gedropt bij Mr. Thwaite, die samen met zijn zus een pension voor verarmde schrijvers en kunstenaars heeft. Ze krijgt enkele relaties: een middelmatige dichter die sterft in de Eerste Wereldoorlog en de zoon van een rijke Duitse industrieel, die sterft in Auschwitz. Polly heeft moeite zich staande te houden in een steeds veranderende wereld, waaraan ze niet echt deel lijkt te hebben. Ze eindigt weer in het gele huis aan zee. Een erg Britse roman met veel innerlijke monologen met soms wat afstandelijke ironie beschreven. De auteur (1928) schreef meer dan dertig boeken. Dit vindt ze zelf haar beste boek.

Psychologisch verhaal

GARDAM, JANE

Een onberispelijke man

Engels, (2004), 2017, 320 p.

Nadat zijn vrouw Betty plotseling is overleden in de tuin van hun huis in Dorset komen bij Sir Edward Feathers (81), gepensioneerd Brits rechter in Hongkong bijgenaamd Old Filth, steeds meer herinneringen aan zijn leven naar boven. Zijn moeder stierf bij zijn geboorte in Singapore, zijn afstandelijke vader bemoeide zich niet met hem en hij werd verzorgd door een kindermisje. Op zijn achtste naar Engeland gestuurd, kwam hij eerst in huis bij een pleeggezin waar hij het zwaar had en kwam daarna terecht op een goede kostschool. Hij gaat op bezoek bij oude familieleden, belandt in het ziekenhuis en neemt dan een verrassende beslissing. De belangrijke Engelse auteur (1928) van fictie voor kinderen en volwassenen publiceerde negen romans, waarvan twee werden bekroond met de Whitbread Award. Deze zevende werd genomineerd voor de Orange Broadband Prize 2005. Zij beschrijft in een uitstekende stijl mooi een man met de Britse 'stiff upper lip', die de buitenwereld belangrijker vindt dan eigen emoties. Hoewel licht ironisch, een zeer invoelend portret van een zeer Britse rechter.

GENOVA, LISA

Ik mis mezelf

Amerikaans, (2008), 2015, 288 p.,

Als Alice Howland, hoogleraar psychologie aan de universiteit van Harvard (VS), een maand voor ze vijftig wordt op het joggingtraject dat ze al jaren loopt, opeens de weg naar huis niet meer weet, vermoedt ze dat haar toenemende verstrooidheid geen overgangsprobleem is. Uit neurologisch onderzoek blijkt dat ze lijdt aan vroege Alzheimer waarvoor nog geen geneesmiddel bestaat. Ze moet niet alleen met haar man John de schok verwerken, maar ook hun drie kinderen vertellen dat ze 50 procent kans hebben de ziekte te krijgen. Terwijl ze stapje voor stapje de greep op haar leven kwijtraakt, merkt ze dat John dat niet aankan, terwijl haar kinderen, vooral haar jongste dochter haar verrassen. De debuutroman van de gepromoveerde Amerikaanse neurowetenschapster is een aangrijpend verslag van een onomkeerbaar proces waarin je de greep op je leven en jezelf kwijtraakt. Door de grote empathie en de positieve toon, die benadrukt dat er ook winstpunten zijn, is dit goed vertaalde boek een must voor ieder die met (vroege) ziekte van Alzheimer te maken heeft. Verfilmd als 'Still Alice', met Julianne Moore en Alec Baldwin, Nederlandse première: voorjaar 2015.

Ziekte van Alzheimer

Psychologisch verhaal

GERRARD, NICCI

Huis van herinneringen

Engels, 2014, 320 p.

Portret van een 94-jarige vrouw en haar verleden. Voor deze Eleanor naar een verzorgingshuis gaat, moeten haar boeken, papieren en foto's worden opgeruimd. Peter, vriend van een kleinzoon, helpt de halfblinde vrouw hierbij. Na een uitgebreide opbouw van het verhaal komen, bij het voorlezen van brieven, herinneringen los, die als een schaduw over Eleanors leven hingen. Deze verhalen staan ook in de derde persoon, waardoor het boek eenheid krijgt. Zoals vaker in de romans van Gerrard (1958) wordt gezocht naar waarheid en achtergronden in levens, die bepalend zijn voor een kring van mensen rond Eleanor. De Engelse schrijfster, bekend van het schrijversduo Nicci French, zet hier opnieuw een bestseller neer. Na haar solo-debuut 'De onderstroom' (2003) publiceerde ze al vijf enthousiast ontvangen romans alleen. Voordien was ze journaliste. Meeslepend, intrigerend boek, met een verborgen liefde en typisch Engelse couleur locale en samenleving. Boeiend geportretteerd, ook de heling van Peter, door het herinneringsproces.

Ouderen

Psychologisch verhaal

NIEUW

GERRARD, NICCI

Woorden schieten tekort

Engels, 2019, 302 p.

Naar aanleiding van de dood van haar vader die aan de ziekte van Alzheimer leed, schreef Nicci Gerrard dit boek. Ook haar schuldgevoel speelde daarbij een rol. Tijdens de ziekteperiode van haar vader had zij te weinig aandacht voor hem. Een zeer rijk boek waarin alle mogelijke aspecten van de ziekte, de diverse stadia en alle mogelijke consequenties en gevoelens naar voren komen. Ook aan de orde komen de naasten, de artsen en de wetenschap, kunstenaars en schrijvers, die een of andere rol spelen met betrekking tot de zieke. Het gaat over het verlies van geheugen, verlies van status – wat betekent dat? Het gaat over de ontkenning, over maskering. Vooral ook over het verlies van jezelf, het verlies van het contact met partners en kinderen en vice versa. Het boek bevat eindeloos veel voorbeelden met ieder weer de eigen emoties. In vele opzichten zal het verhaal zeer herkenbaar zijn voor mensen die op enigerlei wijze met dementie te maken hebben. Met een uitgebreide bronvermelding in eindnoten en een literatuurlijst. Nicci Gerrard is een bekende schrijfster van onder meer thrillers, die zij samen met haar man schrijft onder het pseudoniem Nicci French.

Dementie

Informatief

GERRITSEN, ESTHER

De kleine miezerige God

(2008), 2015, 314 p.

In haar derde roman kruipt de jonge Nederlandse schrijfster (1972) van o.a. 'Normale dagen' (2005) in het hoofd van de jonge Dominique. Dit personage is recent verhuisd naar Amsterdam, haar vader is overleden en haar moeder heeft Alzheimer. Ze lijdt onder haar eenzaamheid en om een getuige te hebben van haar goede daden, roept ze de kleine god in het leven, tegen wie ze spreekt maar die nooit ingrijpt. Ook niet als haar onheil boven het hoofd hangt, zoals een doodgeboren zontje, wat maakt dat ze hem een miezerige god gaat noemen. Dominique raakt ook in de ban van (vaak religieuze) bluegrassmuziek. Dit is echter geen roman over geloof, maar over relaties. Zowel in haar relatie met de oude buurvrouw als met de oerlelijke vader van haar kind is het contact problematisch omdat het bij Dominique veel vragen oproept over hoe écht het contact is en haar rol daarin. Haar universum is soms ondoordringelijk voor de lezer, maar ondanks alle kommer en kwel valt er ook wat te lachen. Gerritsen - met haar achtergrond als toneelschrijver - is bovendien sterk in het uitwerken van scènes en dialogen.

Eenzaamheid, Vrouwenleven

Psychologisch verhaal

GERRITSEN, ESTHER

Superduif

2010, 189 p.

Als enig kind van oude, erudiete ouders is de elfjarige Bonnie Mol uit Haarlem een ouwelijk meisje, dat uitsluitend oorlogsboeken leest. Het leven valt haar zwaar, elke dag wordt ze huilend wakker en wil ze haar bed niet uit. Vriendschap met de vrolijke Ine zet de deur naar een normaal, lichter leven op een kier en biedt Bonnie de kans haar vleugels uit te slaan. Maar eigenlijk is het al te laat. Prachtig van binnenuit (ik-stijl) geschreven 'psychische' worsteling van een meisje in de laatste klas van de basisschool en de brugklas van de middelbare school. Buitengewoon invoelend en gevoelig, en daarmee sterk ontroerend verhaal, een ziektegeschiedenis. Het doet denken aan 'Vanwege een tere huid' van Anton Koolhaas. Wisselen daar dieren- en mensenverhaal elkaar af, in Superduif zijn de twee verhaallijnen harmonieus geïntegreerd. Mensen hunkeren naar lichamelijk en geestelijk contact, maar de afloop is tragisch. Vierde roman van de auteur (1972) die zich hiermee definitief in de kopgroep van de Nederlandse literatuur vestigt.

Kinderleven, Vriendschap

Kinderleven

GERRITSEN, ESTHER

De trooster

2018, 211 p.

In een klooster komen met Pasen veel gasten. Gast Henry zoekt contact met de beheerder, de eerste die hem wegwijs maakt in een geloofswereld die hem vreemd is. Henri blijkt gevluucht en staat afwijzend tegenover bezoekende ex. Beheerder Jacob geniet van de onverwachte aandacht en wil alles doen om Henri te helpen. Wat Henri hem opbiecht brengt hem in de war. De prior en zijn medebroeders schieten te hulp. Jacob voelt een schuld die niet van hem is. Jacob is het ik-personage en via zijn gedachten worden religieuze gedachten verwoord. Niet alleen zijn twijfel ook zijn liefde voor Jezus en Maria. Hij is een buitenstaander, een vreemde binnen het kloosterleven en ook in de wereld. Mismaakt, geen vrienden, geen vrouw. Henri wordt eveneens overtuigend neergezet. De anderen blijven context. De titel verwijst naar de hoofdfiguur van het boek en van het geloof. Het boek is opgebouwd in zeven hoofdstukken, elk gescheiden door een witte pagina. Toegankelijk taalgebruik. Een wijs boek. De auteur (1972) is bekend van romans als 'Roxy', van toneelteksten, verhalen en columns in onder andere de VPRO-gids. Fijnzinnig geschreven worsteling met geloof en moderne wereld.

GERRITSEN, MAAIKE

De achterblijvers

2014, 250 p.

De auteur (1967), Neerlandica, debuteerde met de goed ontvangen roman 'De geboorte van een wees'. Deze nieuwe roman heeft twee hoofdpersonen en een niet-chronologische structuur. De tijd springt heen en weer tussen 2004 en 2008. De hoofdpersonen zijn Sprengler en Fae. Sprengler is een oudere tandarts, lid van het Rampen Identificatie Team dat eind 2004 naar Thailand gaat om slachtoffers van de tsunami te identificeren. Tijdens zijn verblijf daar hoort hij dat zijn dochter dood is. Vlak voor zijn vertrek had zij hem meegedeeld dat ze ophield met haar studie en zijn praktijk niet zou overnemen, iets waar hij altijd naartoe heeft gewerkt. Tijdens die kerstvakantie gaat Fae, een tienermeisje, met haar ouders en broertje op vakantie naar Thailand. Haar broertje overleeft de tsunami niet. In 2008 komt Fae bij toeval met hevige kiespijn bij Sprengler terecht. Deze ontmoeting is het begin van een bijzondere vriendschap. Beiden zijn 'achterblijvers'. Het is een knap geschreven boek, zowel wat betreft het verhaal als het taalgebruik. Het doet uitkijken naar een volgende roman van Gerritsen.

Vriendschap

Psychologisch verhaal

GIORDANO, PAOLO

De hemel verslinden

Italiaans, 2018, 459 p.

Teresa gaat elke zomer met haar vader bij haar oma in het Italiaanse Speziale logeren. Ze ontmoet daar drie halfbroers, die naast haar oma in een boerenhoeve wonen, een zeer nauwe band met elkaar hebben en voor haar heel belangrijk worden. Met één van de jongens, Bern, krijgt ze op 17-jarige leeftijd een relatie en elk jaar ontmoeten ze elkaar weer, totdat Bern plotseling verdwijnt. Als haar oma overlijdt, ziet ze Bern weer op de boerenhoeve en gaat er met hem en vier anderen wonen. Ze vormen er een ecologische, zelfvoorzienende gemeenschap. Later blijven Teresa en Bern samen op de hoeve wonen. Ze hebben een kinderwens, maar deze wordt niet vervuld en dat zorgt uiteindelijk voor het verbreken van hun relatie. Vanaf het begin word je als lezer ondergedompeld in deze intense, prachtig geschreven roman. De perspectiefwisselingen tussen Teresa en één van de halfbroers zorgt voor vaart en onverwachte wendingen in het verhaal.

Psychologisch verhaal

GIORDANO, PAOLO

Het menselijk lichaam

Italiaans, (2012), 2013, 350 p.

De Italiaanse auteur Giordano (1982) werd wereldberoemd met zijn bestseller "De eenzaamheid van de priemgetallen". In deze roman beschrijft hij de wederwaardigheden van een regiment Italiaanse elitesoldaten in Afghanistan. Met de legerarts als hoofdpersonage en daarnaast een aantal zorgvuldig uitgewerkte andere karakters volgen we de verveling, de onderlinge spanning, de ontberingen, de harde intimiteit en het wezen van de oorlog: vechten en sneuvelen. Giordano vervlecht de persoonlijke levens en het militaire leven (ook na de tijd in Afghanistan volgen we sommige personages) en toont de parallellen tussen psychologische oorlogsvoering in het dagelijks leven en de collectieve wreedheid van een echte oorlog. Een briljant geschreven, psychologisch en literair subtiel gecomponeerde, harde, geëngageerde roman, waarin de menselijke natuur genadeloos op de snijtafel ligt, maar waarin naast spanning en ontluistering ook plaats is voor vriendschap en humor.

Oorlogservaringen, Afghanistan

Psychologisch verhaal

NIEUW

GIPHART, RONALD

Alle tijd

2019, 414 p.

Ronald Gipharts nieuwe roman gaat over mannenvriendschap. Bert Wagendorp en Rick Niemann (om een paar auteurs te noemen) gingen hem hierin voor; het is een thema dat het goed doet. Giphart is erin geslaagd om zes mannen een eigen persoonlijkheid te geven: de womanizer, de krachtpatser, de zorgzame, de organisator, de filosoof en de dwarsligger. Gaandeweg het verhaal krijgt elke man zijn eigen profiel. De vrienden samen zorgen voor de typisch mannelijke groepsdynamiek inclusief (verbaal) haantjesgedrag en (stille) trouw. In Utrecht beginnen zij een bierbrouwerij die ze in vijftientig jaar tot een succes maken en kunnen verkopen. Ze beleven hilarische en romantische momenten, maar krijgen ook te maken met verbroken relaties, ziekte en dood. Giphart schrijft toegankelijk. Hij weet de lezer onophoudelijk te vermaken en te ontroeren. Voor maatschappelijke en mondiale issues heeft Giphart weinig aandacht: een manco in een verder vlekkeloos meesterwerk.

Mannen, Vriendschap

GLASER, PAUL

Dansen met de vijand

2016, 336 p.

Tijdens een bezoek aan het concentratiekamp Auschwitz ziet de auteur daar opeens een koffer met de naam van zijn tante. Het confronteert hem ermee dat zijn vader hun joodse achtergrond voor zijn kinderen heeft verzwegen. Hij verdiept zich erin en beschrijft hier chronologisch het leven van zijn kleurrijke tante Roosje (1915-2000). Geboren in Nijmegen, opgegroeid in Kleef, wordt ze danslerares. Na de dood van haar grote liefde, die als piloot bij een ongeluk omkomt in 1936, trouwt ze in 1937 met een dansleraar die onder invloed van zijn broer NSB'er wordt. Ze scheidt later van hem, waarna hij haar verraaft. Roosje en haar ouders worden opgepakt en ze komt via Westerbork en Vught onder andere in Auschwitz, overleeft dat vernietigingskamp en vestigt zich in Zweden. De ex-directeur van zorg- en theaterinstellingen heeft zich goed verdiept en verplaatst in het vitale, optimistische karakter van zijn doortastende tante. Gebaseerd op haar dagboeken en brieven beschrijft hij naast haar kijk op het leven heel oprecht wat ontdekking van hun verborgen joodse verleden in de familie teweegbrengt.

Danseressen; Concentratiekampen; Verhalen, Familierelaties; Verhalen
Informatief

GLASTRA VAN LOON, KAREL

De passievrucht

(1999), 2015, 239 p.

Verhaal verteld vanuit het perspectief van de hoofdpersoon, een man die verneemt dat hij zijn hele leven al onvruchtbaar is geweest. Hij vraagt zich daarom af van wie het kind is dat zijn vriendin ter wereld heeft gebracht (de moeder is al overleden). De roman verhaalt de zoektocht naar de verwekker van dit kind en we komen aan de weet hoe de moeder is gestorven. Na veel omhaal blijkt de vader van de man ook de vader van het kind. Hij raakt hierdoor aan de drank. Uiteindelijk vindt hij houvast in de biologie van de seks, aangevuld met enkele belerende passages uit de bijbel. De roman is vlot geschreven; de lezer blijft in spanning over wie de vader is. Enkele retrospectieve gedeeltes gaan over de 'scene' in Amsterdam eind jaren zeventig. Er zijn wat clichématig aandoende scènes met seks, drank en driehoeksverhoudingen, maar over het eigenlijke thema is duidelijk nagedacht. Bekroond met de Generale Bank Literatuurprijs 1999.

Vaderschap

Psychologisch verhaal

NIEUW

GOEMANS, ANNE-GINNE

Holy Trientje

2019, 415 p.

Het komt zelden voor dat een roman de lezer tot tranen ontroert en doet huilen van het lachen. De compositie is briljant en geloofwaardig, de thematiek schrijnend en de taal doorwrocht, modern en helder. De auteur (1971) heeft veruit de beste maatschappelijke roman geschreven die in de laatste jaren is verschenen. De hoofdpersoon, een oude, enigszins geflipte non raakt geïnspireerd door een, eveneens oude, Amerikaanse vredesactiviste en besluit tot actie over te gaan. Om haar heen verzamelen zich mensen geraakt door het zware verleden van de ramp bij Fukushima, de ondergang van de Marshall eilanden als gevolg van Amerikaanse kernproeven en ander volk. De actie tegen een militaire installatie in Nederland blijft niet zonder gevolgen, zowel voor de actievoerders zelf als voor de samenleving die een renaissance beleeft van de anti-kernwapen protesten uit het recente verleden. Deze roman is geschreven op basis van gedegen onderzoek, reizen, interviews en lang en veel nadenken en verdient alle aandacht van iedereen die

geeft om de wereld. Zeer relevante maatschappelijke roman over een ongebruikelijke vredesactiviste en bijzondere actie. Scherp geschreven.

GOEMANS, ANNE-GINNE

Honolulu King

2015, 347 p.

De tachtigjarige Indische Hardy Hardy runt een toko in Haarlem, met hulp van kameraden met wie hij een Hawaïaan-band vormde en met hulp van zijn met de liefde worstelende kleindochter die interesse heeft voor zijn geluidsarchief met getuigenissen van Indische Nederlanders. Verdriet heeft hij omdat zijn in een verpleeghuis wonende vrouw hem niet meer herkent. Ook het feit dat tegenover de toko juist een Japans restaurant komt, maakt Hardy van streek. Hij komt in contact met de loge van vrijmetselaars en vertelt in zijn toelatingsrede een schokkend verhaal over moorden die hij uit wraak net na de oorlog in Indonesië gepleegd heeft. De derde roman van Goemans (1971), die prijzen won met haar eerste boeken, biedt kleurrijke personages en een vlot lezend verhaal met een lach en een traan. Maar het boek is niet in balans door alle plotlijnen. En de door de personages verstrekte uitgebreide informatie over de vrijmetselarij, Hawaïaan-muziek en de oorlog en onafhankelijkheidsstrijd in Indonesië komt onnatuurlijk over. De daverende verrassing aan het slot komt wel erg uit de lucht vallen. Dit op waarheid gebaseerde verhaal over de vrijmetselaarsloge die de moorden verzwegen, kreeg door de publicatie van deze roman de nodige aandacht in de pers.

Indische Nederlanders, Oorlogservaringen

Psychologisch verhaal

GOLDSCHMIDT, SASKIA

De voddenkoningin

2015, 382 p.

Na een aparte jeugd, waarin haar moeder de kost verdiende als huisnaaister, verlaat Koko na een heftige gebeurtenis het huis en mengt zich in het wervelende leven van de hippies en Paradiso, met de Beatles op de achtergrond. Ze is creatief en heeft een zeer goed zakelijk inzicht. Door het afstruinen van markten en andere vindplaatsen koopt ze partijen oude kleding op die ze een tweede leven geeft. Haar 'imperium' groeit, ze wordt de ongekroonde Voddenkoningin die - ook internationaal - de trend zet. In haar privéleven heeft ze minder geluk. Haar beste vrienden leven aan de rand van de samenleving. Schrijfster Saskia Goldschmidt (1954) was dertig jaar lang succesvol bezig met theater, waarna haar schrijfcariëre begon. Aan de hand van gedegen research ontstond een meeslepend, vlot geschreven tijdsbeeld over een bijzondere vrouw binnen een aparte, soms rauwe wereld, die veel lezers beslist zal interesseren.

Tweedehands kleding

GORT, ILJA

De Vrouwenlagerij

2012, 220 p.

In een gehucht in de Franse Pyreneeën maakt slager Bernadette korte metten met haar onaangename man, als hij haar na de dood van haar vader gaat terroriseren. Ze stuurt hem symbolisch op een verre reis, waarvan hij nooit zal terugkeren. Die geschiedenis herhaalt zich per ongeluk nog enkele keren, als blijkt dat vrouwen om haar heen eveneens wraak willen nemen op hun horkerige partners. Op een zeker moment maken vier vrouwen de slagerij nog succesvoller dan ze al was, maar dan lijkt er een eind te komen aan hun gelukkige leven, als iemand van buiten de streek wel erg veel vragen gaat stellen. De veelzijdige schrijver, componist en wijnboer, die zelf al jaren in Frankrijk woont, schreef een kostelijke roman die je achter elkaar uitleest. Uitstekende stijl, prima Franse sfeer, lichtvoetig en verrassend. De lezer moet misschien geen

uitgesproken vegetariër zijn, want dan zou hij nog wel eens kunnen gruwen van al dat gedoe rond vlees en worst, maar dat is uiteraard juist de charme van dit humoristische, Roald Dahl-achtige verhaal.
Humor

GRANNEC, YANNICK

De godin van de kleine overwinningen

Frans, (2012), 2013, 141 p.

Anna is als documentaliste verbonden aan het Institute for Advanced Study (IAS) te Princeton, waar ook de beroemde wiskundige en logicus Kurt Gödel (1906-1978) werkzaam was. Zij moet Adèle, Gödels weduwe ertoe bewegen om zijn nagelaten geschriften aan het Instituut over te dragen. Tussen de jonge en oude vrouw komt het tot een deal: ze vertellen elkaar hun levensverhaal. Voor Adèle is dit Wenen in de crisisjaren, waar ze als nachtclubdanseres haar brood verdiende, de opkomst van het nazisme, de vlucht met Gödel naar Amerika, Gödels werk in Princeton met bevriende collega's als Einstein en Oppenheimer, de intolerante McCarthy-periode en vooral de vaak moeizame huwelijksjaren met een geniale, maar bij vlagen paranoïde man; voor Anna haar liefdeloze jeugd en huidige impasse. Zowel vanuit historisch als psychologisch oogpunt is deze roman boeiend en goed geschreven, met interessante inkijkjes in de wetenschappelijke actualiteit van de jaren 1935-1970. Met noten en bibliografie. De Franse schrijfster van dit met de Prix des Libraires 2013 bekroonde romandebut is industrieel ontwerpster.

Kurt Gödel

Biografie

GREEN, HANNAH

Ik heb je nooit een rozentuin beloofd

Engels, (1963), 2015, 344 p.

Herdruk van de internationale bestseller, die ook is verfilmd. Het is een semi-autobiografische vertelling van de Amerikaanse schrijfster (1932) over een meisje dat na een zelfmoordpoging in een psychiatrische instelling wordt behandeld voor schizofrenie. Het boek schetst het ontstaan van het ziektebeeld en hoe de ouders zich daarin opstelden. De meeste aandacht gaat uit naar de fasen van de behandeling op weg naar een herstel van de emotionele balans. Een indringende kijk in de beleving van een psychiatrisch patient in het naoorlogse Amerika. Nieuw in deze herdruk is een nawoord van de auteur (13 blz.) waarin ze beschrijft hoe het haar is vergaan in haar verdere leven en welke reacties ze op het boek heeft gekregen. Dit blijft een boek dat op veel boekenlijsten van scholieren voor komt.

Schizofrenie, Zelfdoding, Psychiatrische inrichtingen

Psychologisch verhaal

GREEN, SOPHIE

De leesclub aan het einde van de wereld

Engels, (2017), 2019, 366 p.

Het verhaal speelt in de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw toen er nog geen internet of mobiele telefoon bestond. Sybil woont op een afgelegen boerderij in de binnenlanden van Australië. Het leven wordt beheerst door de seizoenen, het is ofwel heel erg droog, ofwel heel erg nat. Het enige contact met de buitenwereld is een telefoon waarbij iedereen kan meeluisteren. Van enige privacy is geen sprake. Als Sybil merkt dat haar schoondochter het moeilijk heeft met de eenzaamheid, besluit ze een leesclub op te richten. Niet alleen om te lezen, maar vooral om elkaar te ontmoeten. De groep bestaat uit vijf vrouwen elk met een heel andere achtergrond. Al gauw vertrouwen ze elkaar en vinden steun tijdens hun bijeenkomsten. Of het nu gaat om liefde, werk of zwangerschap. Deze roman gaat over vriendschap en de belangrijke rol die die speelt in het leven van vrouwen die vele uren rijden van anderen wonen. Het is een ontroerend verhaal over vrouwen die elk vanuit een heel andere achtergrond in Australië terecht zijn

gekomen.

GREGORY, PHILIPPA

De rozenkoningin

Engels, (2009), 2015, 415 p.

In 1461 gaat Lady Elizabeth Grey na de dood van haar man met haar beide zontjes terug naar het huis van haar vader, Sir Richard Woodville. Ze ontmoet er de Engelse troonpretendent Edward van York (1441-1483) die haar in het geheim trouwt en dat bevestigt als hij koning Edward IV is. Daarmee brengt hij zijn belangrijke politicus Warwick in verlegenheid, omdat de Woodvilles eerst tegenpartij Lancaster steunden. Ook wekt de manier waarop de Woodvilles hun familie bevoordelen en uithuwelijken veel irritatie en dit maakt het Edward moeilijk. Na zijn dood in 1483 wordt zijn zoon Edward V koning, maar afgezet door zijn oom Richard. Het huwelijk van Elizabeth wordt onwettig verklaard. Na de succesvolle serie over de Tudors van de Engelse literatuurhistorica (1954) waarvan delen zijn verfilmd, is dit het veelbelovende eerste deel van een serie over de Engels-Franse koningsfamilie Plantagenet. Het levendige verhaal is boeiend door goed beschreven hoofdpersonen, een hoog tempo, enige romantiek en een uitstekend tijdsbeeld. De schrijfster heeft slechts vrijheden genomen met haar versie van de prinsjes in de Tower.

Rozenoorlogen Engeland; 15e eeuw

Historische roman

GROEN, HENDRIK

Pogingen om iets van het leven te maken

2014, 356 p.

In dagboekantekeningen beschrijft de auteur op geestige spitse wijze, openhartig en met de nodige zelfspot, het leven in een verzorgingshuis in Amsterdam-Noord. Een jaar lang leeft de lezer mee met Hendrik en de andere bewoners, de staf, verzorgers en de directie die eigen initiatieven van de bewoners niet verwelkomt. Oud worden is niet leuk, ziekte, aftakeling, dementie, maar Hendrik Groen laat zich er niet onder krijgen, met veel humor schrijft hij over zijn eigen ongemakken en die van anderen, en over de selecte Oud-maar-niet-dood club die hij met een paar gelijkgestemden opricht. Met deze club gaat hij, tot verontwaardiging van jaloerse medebewoners, op alternatieve uitjes zoals naar het Casino en Tai Chi-workshops. Hendrik Groen is een pseudoniem, de auteur woont niet in een verzorgingshuis en de in de ondertitel genoemde leeftijd 83 _ is natuurlijk een speelse variatie op die van Sue Townsends Adrian Mole. Bijzonder onderhoudend, geestig en vlot leesbaar dagboek over oud zijn en wonen in een verzorgingshuis.

NIEUW

GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN

De storm

Deens, (2018), 2019, 236 p.

Het leven van Adam (62) en Harriët (55) neemt een stormachtige wending. Adam lijdt geruime tijd aan een schrijversblok en Harriët zegt plotseling haar baan bij het ministerie op om in Jutland voor haar demente vader te zorgen. Ze zetten hun rijtjeshuis in Kopenhagen te koop. Dochter Rebecca, uit Adams eerste huwelijk met Ruth, is cocaineverslaafd en lijdt aan een psychose. Ze woont in Tel Aviv. Peter, zoon van Adam en Harriët, en zijn vrouw Clare willen een kind, maar zwangerschap blijft uit. Onverwacht en chaotisch meldt Rebecca haar komst naar Denemarken. In vliegende vaart rijdt Adam door zeer ruig weer naar Kopenhagen om op tijd op het vliegveld te kunnen zijn. Ten slotte raakt hij ook nog betrokken bij een MeToo-incident. Hoewel de roman geen autobiografie is, zijn aspecten uit Grøndals schrijverscarrière herkenbaar. Van Grøndahl zijn ruim vijftien romans verschenen in Nederland. Geniale Grøndahl-zinnen, ontsproten aan inzichten, ontbreken niet. Maar dat de storm die buiten raast, samenvalt met stormachtige momenten in

het leven van Adam, dat komt een tikje geforceerd over. Eigentijdse thematiek.

Psychologisch verhaal

GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN

Portret van een man

Deens, (2014), 2015, 366 p.

De ik-persoon in deze roman is naamloos, loopt tegen de zestig en blikt terug op zijn leven. Hij komt uit een eenvoudig gezin, dat hij langzaam ontgroeit als hij in aanraking komt met kunst, cultuur en muziek. Cruciaal is dat zijn moeder, die ook buiten het gezin naar andere waarderingen zocht, overlijdt. Dit verlies werkt door in zijn relaties met vrouwen. Zijn huwelijk met Maria, die uit een welgesteld milieu komt en psychotherapeut is, loopt spaak. Maria kleineert hem als hij hun kleine dochter Julia meeneemt naar een museum om met haar de schoonheid van kunst te beleven. Als leraar en mentor op een middelbare school verzint hij activiteiten om de moeilijk bereikbare pubers in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Vrouwen en seksualiteit spelen een belangrijke rol in zijn leven, maar hij zit in een spagaat. Hij wil zijn dochter een veilige plek bieden en hij houdt ervan zich afgezonderd van de wereld te verdiepen in literatuur en muziek. Hij protesteert niet als een vrouw hem verlaat voor een man die meer zekerheid biedt. Prachtig meeslepend boek, vol juweeltjes van zinnen die de lezer moeiteloos de diepte intrekken.

Psychologisch verhaal

GRØNDAHL, JENS CHRISTIAN

Vaak ben ik gelukkig

Deens, (2016), 2017, 150 p.

De Deense auteur Jens Christian Grøndahl (1959) is populair in Nederland. In deze roman laat hij de zeventigjarige Ellinor zich in briefvorm tot haar vriendin Anna richten. Bijna vijftig jaar geleden waren Anna en haar man Georg met Ellinor en Henning op skivakantie. Twee stelletjes. Anna en Henning verongelukten op de skipiste. Achteraf bleek dat ze een verhouding hadden. Ellinor ontfermde zich over de moederloze tweeling. Later trouwde ze met Georg, waardoor ze officieel de stiefmoeder van de jongetjes werd. De aanleiding van de brief aan Anna is de recente dood van Georg. Voor het eerst vindt Ellinor woorden voor de pijn van het verraad. Een bevrijding. Deze roman toont, soms ironisch, scherpe tijdsbeelden over verhoudingen, sociale omgevingen en na-oorlogsleed. Een indrukwekkend relaas over rouw, leven en liefde.

Psychologisch verhaal

GROSSMAN, DAVID

Uit de tijd vallen

Hebreeuws, 2012, 143 p.

In Nederland schreven Anna Enquist en A. F. Th. van der Heijden over het verlies van een kind. De Israëlische schrijver David Grossman ('Zigzagkind', 'Zie: liefde') verloor vijf jaar geleden een zoon op het slagveld. Grossman's rouwzang vol stemmen van ouders die hun kind hebben verloren, leest als een hoorspel. Zijn sterk poëtische taal cirkelt rond het leed, dat amper te beschrijven is. Het verhaal kruipt altijd weer terug naar het verlies en het gemis. Rijk aan inhoud en rijk aan beelden heeft Grossman een indringend en aangrijpend verhaal verteld dat eigenlijk geen verhaal meer is. Wie uit de tijd valt leeft alleen nog voort in de herinnering van hen die hem of haar lief hadden.

Rouwproces

Psychologisch verhaal

GROSSMAN, DAVID

Het zigzagkind

Hebreeuws, (1995), 2012, 319 p.

De 13-jarige Nono Feiberger wordt aan de vooravond van zijn

bar mitswa (en dus volwassenwording) 'ontvoerd' door Felix, een oudere heer die vroeger als charmeur en meesteroplichter door het leven ging. Tijdens het beleven van enkele kostelijke avonturen, waarbij ze ook kennismaken met Lola Ciperola, Nono's favoriete actrice, ontdekt Nono het ware verhaal van zijn vader en zijn overleden moeder, en dat brengt hem ertoe zich af te vragen wie hij eigenlijk is. Het vlot geschreven boek is zowel een liefdes- als ontwikkelingsroman. Vertederend, komisch en ontroerend. De auteur hoort met recht bij de grootste Israëlische schrijvers van dit moment.

Identiteit, Joods milieu, Familie

Psychologisch verhaal

GROULT, BENOÎTE

Uit liefde voor het leven

Frans, (2006), 2016, 252 p.

Het duurde achttien jaar voor er van Benoîte Groult (1920), na het succesvolle 'Zout op mijn huid', een nieuwe roman verscheen. Evenals in haar vorige romans geeft zij volop ruimte aan affaires, het leven van de gegoede stand, het feminisme. Ze doet dit met het inlevingsvermogen waarvan ze ook in haar eerdere boeken blijk gaf. In dit verhaal geeft ze vorm aan de moderne oudere vrouw Alice die nog volop in het leven staat, meeleeft met haar (klein)kinderen en zich niet afgeschreven wenst te voelen. Dochter Marion beleeft ondertussen, evenals haar moeder vroeger, een heftige affaire. Maar uiteindelijk kan ze na de dood van enige geliefden niet meer om de vragen rond dood en leven heen. Intelligent geschreven roman over twee sterke vrouwen, moeder en dochter, waarbij Groult duidelijk wil maken dat leeftijd feitelijk geen rol speelt in het (romantische én dagelijkse) leven. Boeiend en realistisch verhaal dat veel oudere (en hopelijk ook jongere) lezers zal aanspreken.

Ouderdom

Psychologisch verhaal

GROULT, BENOÎTE

Zout op mijn huid

Frans, (1988), 2016, 238 p.

De Franse schrijfster (1920) werd bekend door haar feministische publicaties. Deze roman, waarin een man en vrouw gelukkige partners zijn, is dan ook verrassend. De intellectuele Parisienne George brengt als kind de zomers door in het Bretons dorpje waar haar latere minnaar, die ze 'Gauvain' noemt, opgroeit. George komt uit een toonaangevend milieu en wordt een succesvol historica, 'Gauvain' wordt visser. Ondanks de maatschappelijke en psychologische barrières zijn hun met moeite gearrangeerde, schaarse ontmoetingen steeds weer een hoogtepunt. Na jaren blijkt hun liefde meer dan louter lichamelijk te zijn geworden. De individualistische George wordt overrompeld door de onvoorwaardelijke liefde van 'Gauvain'. Diens plotselinge dood behoedt deze relatie voor een navranter einde. Behalve het thema van de lichamelijke liefde is er dat van de persoonlijke ontplooiing van de vrouw. Hierdoorheen loopt het thema van de schrijfster op zoek naar een ideale manier om haar verhaal te vertellen.

Seksualiteit, Vrouwenemancipatie, Klassenverschillen

Psychologisch verhaal

GRÜNBREG-KLEIN, HANNELORE

Zolang er nog tranen zijn

2015, 172 p.

Na Kristallnacht 1938 besluiten de joodse ouders van Hannelore Klein uit Berlijn te emigreren. Met veel moeite krijgen ze een visum voor Cuba en vertrekken op 13 mei 1939, maar bij aankomst weigert Cuba de 937 joodse passagiers op te nemen. Als na wekenlang onderhandelen het schip moet terugkeren naar Europa, willen Frankrijk, België, Engeland en Nederland mensen opnemen. Het

gezin Klein komt eerst terecht in Amsterdam, maar na de Duitse bezetting in Westerbork, tot juli 1942 vluchtelingenkamp voor Duitse joden dat valt onder Justitie. Daarna wordt het een nazi-kamp en vanaf 14 juli 1942 vinden er de beruchte dinsdagtransporten naar de vernietigingskampen plaats. Het gezin Klein gaat naar Auschwitz, Hannelore overleeft als enige. De auteur (1927-2015) schreef haar herinneringen in 1990 op om er vanaf te zijn, niet voor publicatie. Nu zijn ze gelukkig postuum alsnog uitgegeven. Goed geredigeerd, van noten, nawoord en familiefoto's voorzien door haar zoon, schrijver Arnon Grunberg, is dit boek moedig, ontroerend en belangrijk.

Jodenvervolgingen; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen
Informatief

NIEUW **GRUNBERG, ARNON**

Bezette gebieden

2020, 425 p.

De hoofdpersoon, de psychiater Kadoke, heeft een alternatieve therapie op zijn patiënte Michete uitgevoerd. Zij gaat met het verhaal van de therapie naar een schrijver, die er een boek over schrijft. Vanaf dat moment raakt het leven van Kadoke in een stroomversnelling. Hij wordt van gruwelijke zaken verdacht en het wordt breeduit in de media uitgemeten. Hij kan zich niet verweren tegen allerlei leugens en onwaarheden en zijn reputatie wordt kapot gemaakt.

Psychologisch verhaal

GRUNBERG, ARNON

De man zonder ziekte

2012, 221 p.

Hoofdpersoon in de nieuwe roman van Arnon Grunberg is een empathische architect, Samarendra Ambani, een Zwitser van Indiase afkomst. Hij woont in Zürich, samen met zijn moeder en een door spierziekte gehandicapte zus. Hij heeft een bijna perfecte vriendin, op een klein snorretje na. De naïeve architect doet mee aan een competitie om een operagebouw in Bagdad te ontwerpen. Hij wordt gevangengenomen, vernederd, maar komt na interventie van het Rode Kruis en de Zwitserse ambassade vrij. Het tweede deel van deze roman spiegelt het eerste. Hij gaat naar Dubai om een grote bibliotheek te ontwerpen met daaronder een bunker. Ook in het tweede deel wordt de architect overgeleverd aan onberekenbare autoriteiten. De afloop kan niet verraden worden, maar het is een weergaloos spel dat Grunberg speelt op (spannend) verhaalniveau; een spel met spiegelingen, met identiteit, met waarheid en met wat zichtbaar is en wat niet. Een verbluffende roman.

Midden-Oosten

Psychologisch verhaal

GRUNBERG, ARNON

Moedervlekken

2016, 399 p.

Sterke, biografisch getinte roman voor een breed publiek over een sterk rationaliserende man die door machten van buiten aan het wankelen wordt gebracht. De veertigplusser Otto Kadoke is een in suïcidepreventie gespecialiseerde psychiater die werkt op de crisisdienst. Nadat de Nepalese verzorgsters van zijn bejaarde joodse 'moeder' vertrokken zijn omdat hij zich aan een van hen heeft vergrepen, moet hij op zoek naar een nieuwe verzorgster. Al vroeg blijkt dat de moeder al dood is en de vader zijn depressie alleen kon overwinnen door de rol van de moeder over te nemen. Dat wordt zó knap gebracht dat je dat vaak vergeet. Als noodgreep neemt Kadoke in een poging tot 'grensoverschrijdende psychiatrie' een jonge suïcidale patiënte als verzorgster in huis. Daarna wordt het in dit in verhaalontwikkeling nogal pover, maar qua gedachten en thema's rijke en vaker wrang-humoristisch boek steeds moi-

lijker om wat betreft hulp te bepalen wat normaal of grensoverschrijdend is, of wie redder of slachtoffer, met als motto dat we allen een voortzetting van andermans trauma's zijn.

Moeder-zoon-relatie

Psychologisch verhaal

GYASI, YA

Weg naar huis

Amerikaans, (2016), 2017, 398 p.

Historische roman, beginnend in het achttiende-eeuwse Ghana, waar twee halfzussen verschillende wegen gaan. Effia wordt uitgehuwelijkt aan een Engelse slavendrijver, Esi wordt als slavin verscheept naar Amerika. In ieder hoofdstuk wordt een nakomeling van hen beschreven, acht generaties en drie eeuwen lang, op twee continenten: Afrika (Ghana) en Amerika. Achtergronden zijn stammenstrijd en de oorlog in Ghana tegen de Britse kolonisatie en slavernij, het werk op de plantages, de Amerikaanse Burgeroorlog en de grote migratie naar het noorden (Harlem) en de altijd aanwezige rassenscheiding, soms uitlopend in een verslaving. Elke generatie blijkt gevormd door een vorige. Meeslepend vertelt de Ghanees-Amerikaanse schrijfster (1989) de diverse geschiedenissen, geïnspireerd na een bezoek in 2009 aan haar geboorteland. De achterstelling van zwarte mensen, ook nu nog, wordt aangrijpend neergezet. Een stamboom voorin verduidelijkt de plaats van de nakomelingen. Nu al geldt deze debuutroman als een Amerikaans meesterwerk.

Ghana, Slavernij

Historisch verhaal

HAASSE, HELLA S.

Berichten van het Blauwe Huis

(1986), 2012, 161 p.

Na lange jaren in het buitenland te hebben geleefd, ver van elkaar, keren twee zusters terug naar het huis van hun jeugd. De confrontatie van hun uiteenlopende temperamenten, de evaluatie van hun zeer verschillende levenslopen, wekken emoties op die ten slotte zelfs hun burens beïnvloeden. Het lot drijft de zusters weer uiteen. De beschrijving van hun verblijf in het oude huis wordt afgewisseld met de weergave van indrukken en reacties van mensen om hen heen. Knap geschreven in een helder en zorgvuldig Nederlands.

HAASSE, HELLA S.

Heren van de thee

1992, (2015) 302 p.

In 1873 komt een jonge Nederlandse chemisch technoloog aan in Java, waar zijn ondernemende en vooruitstrevende familie plantages bezit. Hij begint een eigen plantage, Gamboeng, die zijn leven gaat beheersen. Ook nadat hij uit liefde is getrouwd met de levendige, gevoelige Jenny blijft alles in het teken van het afgelegen Gamboeng staan. Pas na haar zelfmoord in 1907 gaat hij begrijpen hoezeer hij haar en anderen te kort heeft gedaan en zichzelf heeft geïsoleerd door zijn onbuigzaamheid. Hella Haasse (1918), vooral bekend door haar historische romans waarin feit en fictie knap zijn verwerkt, groeide op op Java. Zij weet de sfeer van het eiland dan ook uitstekend op te roepen in deze mooie roman. Uitgaande van bestaande correspondentie en documenten, en in de van haar bekende zorgvuldige stijl, beschrijft ze fragmentarisch en uiterst boeiend de ontwikkeling van de hoofdpersonen. Dit boek werd genomineerd voor de AKO-literatuurprijs 1993.

Nederlands Oost-Indië; 19e eeuw

Historisch verhaal

HAASSE, HELLA S.

Mevrouw Bentinck; Onverenigbaar van karakter& De groten der aarde

(1978), 2014, 615 p.

Aan de hand van brieven, dagboekantekeningen en zelfportretten van alle betrokkenen wordt een beeld gegeven van het leven van Charlotte Sophie von Aldenburg (1715 - 1800). In deel 1 is zij gehuwd met Willem Bentinck en heeft zij een verhouding met Albrecht Wolfgang zu Schaumberg-Lippe. In deel 2 - De groten der aarde - leeft Charlotte gescheiden van haar man. Eerst woont ze aan het hof van Frederik de Grote in Berlijn, later omgeeft ze zich met de luister van de Habsburgers. Documentair boek over mensen in de eeuw van de Verlichting.

Charlotte-Sophie Bentinck-von Aldenburg
Historisch verhaal

HAAASSE, HELLA S.

De verborgen bron

(1950), 2012, 133 p.

Bij een bezoek aan het sinds jaren onbewoonde, aan zijn vrouw toebehorende landgoed doet een man ontdekkingen over zijn schoonmoeder (die hij nooit heeft gekend). Aanvankelijk lijkt zij hem een romantische, gevoelige vrouw met eigenschappen die hij in zijn eigen vrouw steeds heeft gemist. Maar bij het lezen in de nagelaten papieren wordt het hem duidelijk dat zijn schoonmoeder egocentrisch en liefdeloos was en verantwoordelijk voor de trieste jeugdijaren van zijn vrouw. Hij krijgt nu een heel ander beeld van zijn huwelijk. Een gevoelige roman met veel sfeer- en natuurbeschrijvingen.

Moeder-dochter relatie, Huwelijksproblematiek, Zelfdoding
Psychologisch verhaal

HABASH, GABE

Stephen Florida

Amerikaans, (2017), 2018, 319 p.

North Dakota, eind jaren zeventig: het leven van de jonge, ouderloze student Stephen (Forster) Florida draait volledig om het wedstrijd worstelen met het schoolteam, maar een fatale blessure zorgt voor een mentale crisis. Deze debuutroman van Gabe Habash gaat in feite niet over de worstelsport. Hoewel de nasleep van zijn blessure voor enige suspense zorgt, is dit eigenzinnige verhaal voornamelijk een karakterstudie van een jonge, eenzame student die 'worstelt' met vriendschappen, verlies en seksualiteit. Vanuit het ik-perspectief wordt een gefragmenteerde verhaallijn gevolgd die een vrij groot beroep doet op de bereidwilligheid van de lezer en daarom niet iedereen zal kunnen bekoren. Wie de strijd met het boek toch aandurft, krijgt indringende literaire situaties die nog lang in het geheugen zullen blijven rondhangen. Een bijzondere debuutroman.

Psychologisch verhaal

HANNAHAM, JAMES

Aardse vruchten

Amerikaans, (2015), 2016, 381 p.

Amerikaanse tendensroman over moderne slavernij in het Diepe Zuiden van de Verenigde Staten. De zwarte Nat en Darlene zijn dolgelukkig als hun zoontje Eddie wordt geboren. Met hun kruidenierswinkel voorzien zij in hun levensonderhoud. Als Nat zich gaat bemoeien met de plaatselijke politiek wordt hij vermoord. De politie denkt aan een ongeluk en stelt geen serieus onderzoek in. Darlene belandt in de prostitutie en raakt verslaafd aan crack. Op een dag wordt haar een aanlokkelijke baan aangeboden op een sinaasappelplantage. Darlene blijkt er keihard te moeten werken voor kost en inwoning en voor de crack die haar dagelijks wordt verstrekt. Eddie weet zijn moeder te vinden, maar wordt vervolgens zelf ook als slaaf aan het werk gezet. Een aangrijpende roman met een uitgekende structuur en een knap vertaalde realistische schrijfstijl. Uit enkele details blijkt dat het verhaal zich afspeelt in deze tijd. James Hannaham (1968) schreef met deze literaire anti-slavernijroman een aanklacht tegen een sociale misstand die

nog steeds niet is uitgeroeid. Bekroond met de 2016 PEN/Faulkner Award for Fiction.

Sociaal verhaal, Politiek

HARMENS, ERIK JAN

Hallo muur

2015, 229 p.

In korte monologen gericht tot de muur tegenover hem kijkt de hoofdpersoon in dit boek terug op zijn jeugd in een gebroken gezin en zijn latere leven dat lange tijd beheerst is geweest door zijn alcoholverslaving, met een burn-out en echtscheiding tot gevolg. Anderhalf jaar nadat hij met drinken is gestopt, vertelt hij zijn verhaal. Fanatiek hardlopen is zijn nieuwe verslaving geworden, eenzaamheid, het verlangen naar een geliefde vormt nog wel een probleem. Maar inmiddels kan hij zeggen: 'Het gaat goed met me.' Een rauw, openhartig, triest en soms komisch verslag van een leven dat beheerst wordt door een verslaving. Nadrukkelijk als autobiografische geschiedenis gepresenteerd, maar door stijl, vorm en overgangen in de tijd meer dan het zoveelste ervaringsverslag. Harmens (1970) publiceerde eerder diverse dichtbundels en romans en was in 2002 Nederlands kampioen 'poetry slam'.

Alcoholisme

HART, MAARTEN 't

Dienstreizen van een thuisblijver

2011, 319 p.

Dit boek is een zeer lichtvoetige Maarten 't Hart. Uit deze autobiografische impressies blijkt hij een thuisblijver die zich onttrekt aan de hem opgelegde dienstreizen ('Lesereisen'), de uitgeverijacties ter promotie van zijn boeken in binnen- en buitenland. Ook herinneringen aan zijn jeugd spelen een rol. Zijn enige troost is 'échte muziek', dat wil zeggen: geen popmuziek, maar klassieke muziek. Daarover vertelt hij met enthousiasme en met grote kennis van zaken. Zijn muziekvoorkeuren lopen als een rode draad door deze bundel en zijn de lezenswaardigste passages. De toon van deze bundel is humoristischer dan die in zijn romans. Hij drijft de spot met andere schrijvers. Soms op het venijnige af. Ook zelfspot ontbreekt niet. Hij staat ambivalent tegenover zijn geboorteplaats Maassluis: hij wordt daar met een wereld geconfronteerd die radicaal verdwenen is. Geen diepgravende bundel, maar wel een met veel informatie over muziek en op veel plaatsen zeer hilarisch. Dit boek past terecht in de prestigieuze Privé-domein reeks.

Maarten't Hart

Informatief

HART, MAARTEN 't

Magdalena

2015, 224 p.

De moeder (gestorven in 2012) van Maarten 't Hart (1944) groeide op in Maasland in een streng gereformeerd gezin, trouwde met de streng gereformeerde grafdelver 't Hart en hertrouwde met haar jeugdliefde. Het strenge geloof (alles is zondig), haar wantrouwen, haar angsten, haar jaloezie, koppigheid, haar afkeer van veranderingen ('geen denken aan', was haar adagium) bepaalden haar levensgang. Ze werd beheerst door de vermeende ontrouw van haar echtgenoten. Ondanks haar kuren had Maarten 't Hart een sterke band met haar. In gesprekken bespreekt hij met haar geloofszaken en (de eigenaardigheden van) haar gezins- en familieleden, die soms een komisch effect hebben. Hij stelt zijn redelijkheid (en ongelof) tegenover de godsdienstwaan en paranoia voor van alles en nog wat van zijn moeder. 't Hart geeft in een gevarieerde stijl in brieven, dialogen, jeugdherinneringen een intrigerend en respectvol beeld van zijn moeder. Hij tekent genadeloos het streng christelijke milieu waaruit de hij stamt en is in deze roman de boeiende chroniqueur van deze voorbije wereld.

Moeder-zoon relatie, Geloofsproblematiek

Protestants milieu

NIEUW **HART, MAARTEN 't** **De nachtstemmer**

2019, 315 p.

Net als in eerder werk van de alom geprezen auteur Maarten 't Hart (1944) speelt ook in deze roman geloof, de Bijbel en klassieke muziek een grote rol. Hoofdpersoon Gabriel Pottjewijd, een Groningse orgelstemmer, moet voor een klus naar een Zuid-Hollands havenstadje. Aldaar botst hij al snel met de plaatselijke bevolking: er is wantrouwen, miscommunicatie, er zijn twisten over de Bijbel en de kerk, en hun dagelijkse lawaai maakt zijn stemwerk onmogelijk, waardoor hij dat noodgedwongen naar de nacht verplaatst. Wat ook al snel kwaad bloed zet bij met name de lokale mannen – zelfs uitmondend in de bizarre ontknoping van deze roman – is zijn opbloeiende contact met de Braziliaanse weduwe Gracinha. Haar dochter wordt in de gemeenschap gezien als een raar, verstandelijk gehandicapt meisje, maar Pottjewijd ziet in haar juist de briljante assistente bij zijn lastige werk aan het orgel. Deze eigenzinnige liefdesroman te midden van een beklemmende (geloofs)gemeenschap is een prettig leesbare toevoeging aan het rijke oeuvre van 't Hart.

HART, MAARTEN 't **Het woeden der gehele wereld** (1993), 2011, 282 p.

De jeugdijaren van Alexander Goudveijl worden vooral bepaald door zijn vergaande belangstelling voor muziek, religie en liefde, gegevens die bij de auteur vaak een overheersende rol spelen. Ook is er weer een ouderpaar dat, zoals in vorige verhalen, een overdreven religieuze bekrompenheid vertoont, die niet bepaald met waardering wordt beschreven. Het oorlogsverleden van deze ouders draagt ook niet bij tot enthousiasme over hen. De achtergrond van het verhaal blijkt te worden gevormd door de mislukte vlucht poging in de meidagen 1940 van een aantal mensen met een logger naar Engeland. Deze mensen spelen steeds een rol als de moord op een politieagent ter sprake komt – een moord die teruggaat op een authentiek voorval in Maassluis – maar geen oplossing vindt. Fans van de auteur zullen dit boek zeker waarderen, andere lezers zullen zich afvragen of zij niet erg veel uit vorige romans bekende gegevens tegenkomen. Bekroond met de Gouden Strop 1994.
Muziek, Maassluis

HASHEMZADEH BONDE, GOLNAZ

Wachten op Noora Zweeds, (2017), 2018, 197 p.

Nahid, die met haar familie in Iran woont, raakt in een anti-Islamitische demonstratie haar jongste zusje Noora kwijt. Nahid voelt zich hier de rest van haar leven schuldig over. Ze vlucht samen met haar man en haar dochtertje Aram naar Zweden om weg te zijn uit de Islamitische dictatuur. Jaren later wordt daar ontdekt dat ze ongeneeslijke kanker heeft en nog zes maanden te leven heeft. Ze vecht tegen de dood om te overleven tot het dochtertje van Aram geboren zal zijn. Dat lukt op het nippertje en dat dochtertje gaat ook Noora heten. Het verhaal geeft duidelijk inzicht in het leven van Iraanse mensen en vooral ook in de soms moeilijke manier van elkaar tonen hoeveel ze van elkaar houden. Een aangrijpend boek door de Iraanse schrijfster (1983) in ik-vorm geschreven.
Psychologisch verhaal

HEALEY, EMMA **Ze is zoek**

Engels, 2014, 333 p.

De ruim 80-jarige demente hoofdpersoon Maud (ik-persoon) wordt steeds vergeetachtiger en haar wereld wordt steeds chaotischer.

Langzaam verliest ze de controle over haar leven en kan ze niet meer zelfstandig wonen. Ondertussen begrijpt ze maar niet waar haar vriendin Elizabeth gebleven is. De nooit opgeloste verdwijning van haar zusje, zo'n zeventig jaar eerder, speelt daardoor weer een grote rol. In haar onafgebroken zoektocht nemen de mensen om haar heen haar niet meer serieus. Zelfs dochter Helen verliest af en toe haar geduld, als ze niet tot haar moeder kan doordringen. Bijzonder knap geschreven debuutverhaal van de Engelse schrijfster. Ze kruipt in de huid van de hoofdpersoon en beschrijft op die manier wat er zich afspeelt in het chaotische brein van een Alzheimerpatiënt. Heden en verleden wisselen elkaar op vloeiende wijze af, eindigend in een bijzondere ontknoping van de zoektocht. Prima uitgewerkte en geloofwaardige personages. Origineel verhaal dat met de nodige humor is verteld en respectvol richting de Alzheimerpatiënt. Een must voor hulpverleners in de dementiezorg.

Psychologisch verhaal

HEIJDEN, A.F.T.H. VAN DER **Asbestemming**

2012, 309 p.

Vader/zoon-verhouding, geschetst door de zoon na het overlijden van de vader. 'Woede, gelatenheid, afkeer, compassie, verongelikt-hed, verdriet, nogmaals woede, zelfmedelijden, afgrijzen, droefheid, haat, symphatie, berusting.... alles in bonte en zwartwitte afwisseling. Stemmingen, over elkaar heen struikelend, parend, bekechtend, elkaar afstotend en vernietigend en opvretend'; de beeldende en uiterst precieze beschrijvingen maken de wisselende stemmingen tijdens zo'n rouwproces navoelbaar.

Vader-zoon relatie, Rouwproces

HEIJDEN, A.F.T.H. VAN DER **De helleveeg**

2013, 243 p.

Kort na de uitreiking van de P.C. Hooftprijs 2013 verscheen 'De helleveeg'. De roman is het vijfde deel van de cyclus 'De tandeloze tijd', maar ook los te lezen. De observerende ik, als kind vanuit de periferie opererend, is de reeds bekende Albert Egberts. De helleveeg uit de titel is tante Tiny, een vrouw die na misdaden haar aangedaan door wrok en wraak wordt gestuurd. Verongelikt slaagt deze door smetvrees bezochte vrouw (de gele stofdoek is haar banier) erin familiebijeenkomsten te derangeren met vileine onthullingen. Het is een serpent, maar tegelijk gaat er erotische aantrekkingskracht van haar uit. Dat zal culmineren. Het echech van tante Tiny is haar kinderloosheid. Het is weer knap wat Van der Heijden met deze familiegeschiedenis doet. Meanderend door de tijd, met leidmotieven als houvast, vanuit aanvankelijk schuldeloos perspectief, de verhaalgegevens zorgvuldig doserend, schrijft hij messcherp naar een deconfiture toe. Wat geweest is, gaat niet voorbij. Zeker niet voor de helleveeg, die ondanks haar betiteling mededogen oproept. Normale druk.

Psychologisch verhaal

HEIJDEN, A.F.T.H. VAN DER **Mooi doodliggen**

2018, 365 p.

Uitgangspunt voor dit verhaal is de gefingeerde moord in mei 2018 op de Russische journalist Babtsjenko, in deze roman Grigori Moerasjko geheten. Moerasjko wil Rusland aanklagen voor het neerhalen van vlucht 'MX17'. Vanwege bedreigingen is hij met vrouw en kinderen naar Oekraïne gevlucht. Omdat hij ook daar niet veilig is, bedenkt hij samen met de geheime dienst in Kiev een bizar plan: een gefingeerde moord gevolgd door zijn crematie. Tijdens de nacht die hij levend in het mortuarium doorbrengt, wordt hij door twijfels overvallen. Hij ontsnapt en verschijnt de volgende dag op de persconferentie over zijn dood. Iedereen keert

zich van hem af: zijn vrouw voelt zich verraden en zijn collega's beschuldigen hem van nepnieuws. De enige die hem blijft steunen, is zijn vriend Natan Haandrikman, een Nederlandse oorlogsfotograaf (het alter ego van de overleden zoon van de schrijver). Deze sterk in de actualiteit gewortelde roman bewijst dat deze schrijver na veertig jaar schrijverschap nog steeds de vinger aan de pols van de maatschappij heeft. Proloog van een aangekondigde roman over de MH17-ramp.

Psychologisch verhaal, Politiek

HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER

De ochtendgave

2015, 296 p.

In 1672 trouwt de Nijmeegse arts en lijkschouwer Casper Sonmans, ik-figuur in deze roman, met de mooie Sara Stermont. De ochtend na hun huwelijksnacht is Sara verdwenen en hebben de Fransen de stad ingenomen. Zes jaar later is Casper als ambassade-secretaris betrokken bij de totstandkoming van de Vrede van Nijmegen. Sara heeft in de tussentijd jaren als (dubbel)spionne en minnares van een Franse markies geleefd. Na het sluiten van de vrede is hen weer slechts korte tijd samen gegund. In 1705 vertelt de oude Casper over de gebeurtenissen aan de zoon die, negen maanden na zijn huwelijk, bij hem werd bezorgd. Deze eerste historische roman van Van der Heijden, voortkomend uit een opdracht van de gemeente Nijmegen, vertelt een verhaal over liefde en overspel, spionage en verraad tegen de achtergrond van bekende historische gebeurtenissen. Die setting wordt smeug en niet zonder humor beschreven. De cyclische structuur maakt nieuwsgierig naar de oorzaken van beschreven situaties, al is de plot wat mager. Een sfeervol geheel, dat overigens losstaat van Van der Heijdens grote romancycli.

Historisch verhaal

HEIJDEN, A.F.TH. VAN DER

Tonio

2011, 632 p.

'Vanaf nu tot aan het einde van mijn dagen zal Tonio's dood er nooit eens even niet zijn.' De auteur verloor een jaar geleden, op Eerste Pinksterdag 2010, zijn 21-jarige zoon Tonio bij een verkeersongeluk. In deze roman doet de auteur het enige wat hij nog kan, zien te overleven en schrijven over de dood van zijn zoon en wat het teweeg heeft gebracht: verdriet, gemis, pijn, woede, angst, schuldgevoelens, machteloosheid en radeloosheid. Hij probeert het onmogelijke: het te begrijpen en dragelijk te maken. Herinneringen aan Tonio en het leven van de auteur en zijn vrouw met hun zoon worden afgewisseld met de gebeurtenissen rond en na Tonio's dood en de gevoelens en reacties van de schrijver en diens vrouw. Het naakte, rauwe, onbeschrijflijke verdriet spreekt uit ieder woord. Indrukwekkende, overweldigende roman over een van de ergste dingen die een mens kan overkomen: de dood van een kind. Van der Heijden schreef de romancyclus 'De tandeloze tijd' en is bezig met de cyclus 'Homo duplex'. Hij schreef eerder de requiemromans 'Uitdorsten', 'Asbestemming' en 'De sandwich' ter nagedachtenis aan zijn ouders, jeugdviend en jeugdliefde. Op de voorkant het zelfportret van Tonio als Oscar Wilde uit de tijd dat hij aan de Amsterdamse Fotoacademie studeerde. NS Publieksprijs 2012.

Rouwproces

HEIJMANS, TOINE

Op zee

2011, 191 p.

In dit tweede boek van Volkskrant journalist Toine Heijmans (1969) keert een man, een Einzelgänger, zijn kantoor de rug toe en zoekt het avontuur gedurende drie maanden, op zijn zeilboot, op zee. De laatste etappe, vanaf Denemarken naar Nederland, zal hij begeleiden

worden door zijn 7-jarige dochter. Het moet een glorieuze intocht worden in Harlingen, maar dat gaat anders dan verwacht. In korte zinnen, het verhaalheden beschreven in de presens, wordt de microkosmos op een zeilschip belicht. Het onbetrouwbare ik-perspectief voert de lezer mee in de hallucinaire gedachtespinsels van de hoofdpersoon. Twintig bladzijden voor het einde is er een perspectiefwisseling naar de vrouw van de hoofdpersoon (Hagar; het schip heet intussen Ismaël; er zijn Bijbelse referenties, maar ook Moby Dick, Slauerhoff en Paul Biegel zijn niet ver). De dingen zijn niet zoals zij lijken; de lijfelijk aan de lezer overgedragen angst wordt, tot opluchting, getemperd. De illustraties in deze strak gecomponeerde, meeslepende roman zijn van Jenna Arts.

Zeilsport

Psychologisch verhaal

HEIJMANS, TOINE

Pristina

2014, 347 p.

Na het ook in Frankrijk zo succesvolle debuut 'Op zee'* (2011, bekroond met de Prix Médicis) verschijnt hier de tweede, ambitieuze, roman van de Volkskrantcolumnist (1969). In deze nieuwe roman staat de ritselende, zelfgenoegzame repatriëringsambtenaar Albert Drilling (die voor de reputatie van zijn minister schrijvende asielzoekergevallen heimelijk de grens over masseert) tegenover de innemende Irin Past, een vernederlandste Kosovaars-Servische. Zij verblijft op een klein Waddeneiland. Het eiland en zijn bewoners sluiten zich om haar heen. De rigoureuze ambtenaar infiltreert in de gemeenschap; hij is op het Waddeneiland, maar hij doet ook voorbereidend werk in Egypte en in Kosovo. De ambtenaar lijkt in zijn missie te slagen. Het individuele leed van een asielzoekster tegenover de rigiditeit van de ambtenarij (mens tegenover dossier) krijgt gestalte. De karakteruitdieping en de structurering is wel eens schematisch. Dat schematische opent intussen wel de weg naar haast surrealistische (Kafkaëske) vergezichten. Een mooie roman die tot nadenken en verontwaardiging over het lot van individuen stemt.

Asielzoekers

Sociaal verhaal

HEMMERECHTS, KRISTIEN

Gitte

2011, 315 p.

Roman van de bekende Vlaamse auteur Hemmerrechts [1955]. Woud, Gitte en Onno wonen met hun ouders bij het boswachtershuis van hun overgrootvader Lionel, op de grens tussen België en Frankrijk. Lionel werd 60 jaar geleden vermoord in zijn eigen bos. Het gezin leeft afgezonderd en de kinderen trekken intensief met elkaar op. Hun idylle wordt doorbroken door twee gebeurtenissen: de uitnodiging van de bekende dichter Meerseman, de ex van hun moeder, en de obsessie van Woud voor opa Lionel. Het verleden dringt zich steeds sterker op. Moeder vervalt in boosheid op haar ex en Woud raakt in een psychose omdat hij denkt Lionel te zijn. Het gezin valt uit elkaar en Gitte gaat op zoek naar de waarheid over beide zaken die, blijkt later, nauw met elkaar verweven zijn. Als studente ontmoet ze de zoon van de dichter, Paul Meerseman, en wordt verliefd op hem. Mooi geconstrueerde roman voor een groot publiek.

Psychosen

Psychologisch verhaal

HEMMERECHTS, KRISTIEN

Wolf

2018, 240 p.

Vladimir Oeltsjenko is een vijftigjarige man met zowel Belgische als Russische wortels, die zijn brood verdient met het op piano begeleiden van een blinde gekleurde stand-up-comedian. Vladimir is

leven en zijn relaties worden beheerst door woede en onbegrip: vlak na zijn geboorte werd hij door zijn moeder aan zijn grootmoeder afgestaan, of pakte zijn oma hem juist af? Hoe dan ook, zijn vader is al helemaal buiten beeld en ook na een halve eeuw probeert Vladimir nog gemoedsrust te vinden, maar zolang hij niet met zijn verleden en zijn woede in het reine kan komen, kan hij ook niet liefhebben. Een nieuwe therapeute biedt hem een kans, maar wanneer hij haar volgt naar een 'Centrum ter Bevordering van de Glimlach en de Vriendelijkheid' raakt hij betrokken bij een crisis die zijn leven en dat van de mensen om hem heen op hun kop zet. Enigszins cerebrale roman over een buitenstaander wiens richtingloze woede gelukkig de sympathie van de lezer niet in de weg staat. Zijn familierelaties zijn misschien wat overdadig, maar de fraaie en soms poëtische schrijfstijl maakt veel goed.

Psychologisch verhaal

HERMSEN, JOKE J.

Blindgangers

2012, 370 p.

Schrijfster en filosofe Joke Hermsen (1961) publiceerde romans en essays waaronder het succesvolle 'Stil de tijd' (2009). In 'Blindgangers' beschrijft ze een intellectueel-artistieke vriendengroep uit de generatie van de jaren zestig die bijeenkomt voor een weekendje Drenthe. Via uitgebreide portretten bereidt Hermsen de confrontaties voor die gaan volgen en waarin thema's als liefde, vriendschap, relaties, succes, carrière, illusies en modern leven aan de orde komen. Dit boek is een hoge gooi naar de combinatie van een ideeënroman, een psychologische roman, een analyse van de tijdgeest en een filosofisch vertoog. Die slaagt voor een groot deel. Het boek is spannend, de verrassing ontknopend en een grote bron van herkenning. Jammer is dat Hermsen soms niet de juiste toon vindt voor de taal van haar personages, dat de ideeën iets te vaak ook worden uitgelegd en dat de auteurshand in alle personages zichtbaar blijft. Dit neemt niet weg dat humor, satire en bittere ernst het boek tot een boeiend en veelkleurig geheel maken.

Vriendschap

Psychologisch verhaal

HERMSEN, JOKE J.

Rivieren keren nooit terug

2018, 262 p.

Een vrouw maakt, om de dood van haar vader te verwerken, een reis door Frankrijk naar het idyllische plekje van haar jeugd, waar ze haar eerste vriendje had. De rivier staat symbool voor de tijd: ook wat geweest is, keert niet terug. Poëtisch en melancholiek geschreven roman met bespiegelingen over het leven. Veel informatie over de plekken die de hoofdpersoon in Frankrijk bezoekt. Joke Hermsen (1961) is filosofe en romanschrijfster. Voor lezers die houden van diepgang en voor francofielen.

Reizen, Frankrijk, Rouwproces

Psychologisch verhaal

HERTMANS, STEFAN

De bekeerlinge

2016, 317 p.

In Rouen wordt in 1070 Vigdis geboren, dochter van een welgestelde christelijke familie. Als ze vijftien is, ontmoet ze de joodse David, zoon van een opperrabbin, op wie ze stapelverliefd wordt. Na korte tijd laat ze alles achter en vlucht met hem naar Navarra. Haar vader achtervolgt haar, daarom vertrekken ze naar een kleine plaats in de Provence. Ondertussen is ze joods geworden en heet nu Sarah. Rondom hen woeden de godsdienstoorlogen. Na een korte tijd van rust slaat het noodlot opnieuw toe. De plaats wordt getroffen door een pogrom met dramatische gevolgen. Sarah overleeft met haar jongste en vlucht opnieuw, nu naar Caïro.

Stefan Hertmans (1951) romanschrijver, dichter, essayist (met een groot oeuvre, waaronder 'Oorlog en terpentijn'*) schrijft vanuit de verteller deze op ware gebeurtenissen berustende roman. Hij kent de Provence goed, gaat achter de bronnen in Rouen, Navarra, Provence, Caïro en Cambridge aan en weeft op ingenieuze wijze heden en verleden door elkaar. Bloemrijk geschreven, uitstekend gedocumenteerd dramatisch verhaal dat veel lezers zal weten te vinden.

Historisch verhaal

HERTMANS, STEFAN

Oorlog en terpentijn

2013, 333 p.

Aan de hand van hem nagelaten memoires van zijn grootvader Urbain reconstrueert de Vlaamse schrijver (1951) in beeldrijke taal het leven van zijn grootvader die rond 1900 in armoede opgroeide in Gent. Hertmans verbindt op indrukwekkende wijze vroege jeugdervaringen van zijn grootvader met de latere, toen Urbain als jong soldaat hachelijke dagen en nachten in de loopgraven overleefde. Zo worden de gruwelen van de Eerste Wereldoorlog aangekondigd met de beschrijving van een argeloze Urbain, die terecht komt in een oude gelatinefabriek, waar dierenkoppen worden gekookt. 'Een zwarte stierenkop rolde tot tegen een tafelpoot. Meteen kropen de witte maden ertegenaan als een onstuitbaar leger dat uit een andere wereld naar hier was gestuurd om alles te bedekken en zich loos te vreten (...). Ook beschrijft Hertmans de transformatie van tijdgeest en stadslandschap, waarbij de schone natuur in vredestijd niets verraadt van het bloed en lijden dat de vruchtbare aarde opslopte. Tegelijkertijd definieert de kleinzoon de afstand en de verwantschap met zijn grootvader. Winnaar Libris Literatuurprijs 2014.

België; Wereldoorlog I, Oorlogservaringen

NIEUW

HINES, BARRY

Kes

Engels, (1968), 2019, 223 p.

'Kes' is een nooit eerder in het Nederlands vertaalde roman die in Engeland een klassiekerstatus heeft. In 1969 werd het boek succesvol werd verfilmd door Ken Loach. Barry Hines vertelt het verhaal van Billy die in de jaren zestig opgroeit in een armoedige buitenwijk van een arbeidersstadje in de Engelse mijnstreek Yorkshire. Zijn vader heeft het gezin verlaten, zijn moeder bekommert zich meer om haar minnaars dan om hem en zijn oudere broer treitert hem voortdurend. Ook op school is hij het mikpunt van de meeste leerlingen en onderwijzers. Billy, die liegt, steelt en vecht omdat ... het moet, vindt troost bij Kes, een valk die hij als jong uit een nest 'steelt' en zelf africht aan de hand van een 'geleend' boek. De roman is zo (virtuoos) geschreven dat je met Billy meekijkt naar alles wat hij observeert en meevoelt bij alles wat hem overkomt. Af en toe valt er ook wat te lachen, maar een gunstig effect heeft dat nooit voor Billy. Een happy end hoeft de lezer niet te verwachten.

Kinderleven

HIRAIDE, TAKASHI

De kat

Japans, (2001), 2015, 185 p.

Op het eerste zicht lijkt 'De kat' geen ambitieuze roman met zijn eenvoudige uitgangspunt van hoe een zwerfkot in het leven van een kinderloos koppel komt. Schijn bedriegt echter, want het boek geeft een inkijk in het leven van een bescheiden paar dat bewust ingaat tegen de hectiek van het Japanse kantoorleven. Door voorzichtige uitstapjes naar Machiavelli's filosofie van het noodlot, of door expliciet aandacht te besteden aan de Japanse vastgoedbubbel van eind jaren '80, reikt de auteur de lezer tips aan hoe zijn werk geïnterpreteerd kan worden. Overpeinzingen

over de natuur, kleine anekdotes en de steeds weerkerende symboliek (de wildgroei in de verwaarloosde tuin, de verkommering van de hoofdwoning) duiden in de richting van een groot thema. Zekerheden bestaan immers niet en omgevingsfactoren veranderen voortdurend, hoezeer de mens zich daartegen ook verzet. Zelfs over het banale dagelijkse leven van een huisdier blijkt men uiteindelijk bitter weinig te weten. De kracht van 'De kat' ligt dan ook in de eenvoudige manier waarop het zijn publiek filosofische vragen meegeeft.

Katten

Dieren

HODGKINSON, AMANDA

Britannia Road 22

Engels, (2011), 2012, 374 p.

Omdat de Pool Janusz sinds 1940 in de Britse luchtmacht zit, kan hij na de Tweede Wereldoorlog Brits staatsburger worden en met zijn hervonden vrouw Silvana en hun zontje Aurek (7) een nieuwe start maken in een cottage op Britannia Road 22 in Ipswich. Maar al gauw blijkt dat ze alle drie in de zes jaar dat ze elkaar niet zagen, zoveel belastings hebben meegemaakt, dat het heel moeilijk is om samen een nieuw bestaan op te bouwen. Janusz worstelt met zijn gevoelens voor de Franse Helene, zijn vrouw en zoon hebben in een Pools bos wel erg veel meegemaakt. Als de vader van een schoolvriendje van Aurek verliefd wordt op Silvana lijkt dat het einde van hun huwelijk te betekenen. Debuutroman van de Engelse literatuurwetenschapster die in Zuid-Frankrijk woont. Het is een prachtige roman die heel indringend beschrijft hoe groot de invloed van traumatische ervaringen is op de verdere loop van ons leven, en erg goed de innerlijke strijd van de hoofdpersonen uitwerkt. Met info/vragen voor leesclubs. Prettig leesbare vertaling.

Polen; Wereldoorlog II, Oorlogservaringen

Psychologisch verhaal, Oorlog en verzet

HØEG, PETER

Smilla's gevoel voor sneeuw

Deens, (1992), 2011, 428 p.

Smilla Jaspersen is de dochter van een Groenlandse zeehonden-vangster en een rijke Deense arts. Een jonge vrouw, opgegroeid in twee culturen. Smilla kent de eigenschappen van sneeuw en ijs als geen ander. Wanneer haar buurjongetje Esajas dood in de sneeuw aan de voet van een steiger wordt gevonden, ziet zij dat de voetsporen op het dak niet kloppen met de verklaring dat hij tijdens zijn spel gevallen zou zijn. In het decor van Kopenhaagse straten en een Groenlandse gletsjer ontrafelt Smilla haarfijn de omstandigheden die leiden tot Esaja's dood, te beginnen met Esaja's vader die stierf tijdens een expeditie naar Groenland. Brutaal en eigenzinnig baant zij zich een weg door een kluwen van wetenschappers en ambtenaren, die met of zonder goede bedoelingen een rol in het gecompliceerde complot spelen. Kristalheldere sneeuwanalyses en onzuivere motieven voor wetenschappelijk onderzoek geven als basisingrediënten een speciale - aangename - smaak aan deze literaire thriller.

Sneeuw, Groenland

Psychologisch verhaal, Thriller

HOES, ISA DE

Toen ik je zag

(2013), 2015, 287 p.

Isa Hoes (1967) en Antonie Kamerling (1966) leren elkaar in 1990 kennen tijdens audities voor de soapserie 'Goede Tijden Slechte Tijden'. Ze worden verliefd op elkaar, gaan samenwonen en trouwen. Het stel krijgt twee kinderen: Vlinder en Merlijn. Isa en Antonie spelen beiden in verschillende televisieseries, speelfilms, toneelstukken en musicals. Voor de buitenwereld zijn ze een geslaagd en stralend paar, maar Antonie kampt steeds vaker met

depressies, terwijl Isa het gezin bij elkaar probeert te houden. Antonie's depressies worden zo erg dat hij op 6 oktober 2010 een einde aan zijn leven maakt. In dit boek vertelt Isa over het leven met haar grote liefde Antonie, vanaf het moment dat ze elkaar leren kennen tot de periode na zijn dood. Een indrukwekkend en aangrijpend relaas over het leven met een partner die manisch-depressief is.

Antonie Kamerling, Depressiviteit: Verhalen, Zelfdoding; Verhalen Informatief

HOFFMAN, ALICE

De duivenhoudsters

Amerikaans, (2011), 2012, 508 p.

Vier vrouwen van verschillende leeftijden en achtergronden vertellen in elkaar chronologisch opvolgende lange hoofdstukken over hun leven voor en tijdens hun verblijf in Masada, een onneembaar lijkend fort hoog in de bergen van Judea. De gebeurtenissen vinden hun hoogtepunt in de vroege jaren 70 na Christus, als de Romeinen het land letterlijk in vuur en vlam zetten en iedere jood op hun pad ombrengen. Omdat de Romeinen het niet kunnen verkroppen dat er vrije joden in een rotskasteel zitten, net als de Katharen 1200 jaar later in Montségur, zetten zij alle middelen in om hen te vernietigen. En ook toen was het einde gruwelijk. De vier vrouwen brengen hun dagen door als houdsters van de duiven waarvan de mest dient om de schrale aarde vruchtbaar te maken. Zij verhalen over hun leven, hun liefdes en vooral over hun tegenslagen. De Amerikaanse schrijfster (1952) weet heel goed de sfeer uit die tijd over te brengen waarin (bij)geloof en angst voor onbekende zaken naar hedendaagse begrippen een knellend harnas vormen. Een indringend verhaal dat je geboeid uitleest. Met onder andere een verklarende woordenlijst, een interview met de auteur, vragen voor een leesclub en een lijst van personages.

Joods milieu, Romeinse Rijk; 1e eeuw

Historisch verhaal

HOFSTEDE, BREGJE

Drift

2018, 397 p.

Bregje Hofstede (1988) schrijfster, journalist en columnist bij De Correspondent debuteerde in 2014 met de roman 'De hemel boven Parijs'. Twee jaar later verscheen 'De herontdekking van het lichaam' over haar burn-out. In 'Drift' onderzoekt Hofstede de relatiebreuk met haar middelbare schoolliefde. Op een winteravond verlaat zij het echtelijke appartement in Brussel, met in haar rugzak de dagboeken die zij gedurende de relatie heeft bijgehouden. Zij probeert er achter te komen waar en hoe het is misgegaan. Zij gebruikt daarvoor haar dagboeken, een logboek dat haar ouders over haar jeugd bijhielden en haar ongepubliceerde debuutroman 'Welp'. De verschillende verhalen zijn slim in elkaar gevlochten en laten steeds een andere kant van de hoofdpersoon Bregje Hofstede zien. Na een zwerftocht van 40 dagen door de stad, overnachtend op verschillende adressen, trekt zij de conclusie dat het niet goed meer zal komen.

Psychologisch verhaal

HOLLINGHURST, ALAN

Kind van een vreemde

Engels, 2011, 493 p.

Alan Hollinghurst (1954), schrijver, wetenschapper en journalist, maakte naam met onder meer "De zwembadbibliotheek". Homoseksualiteit is in zijn werk een terugkerend motief. In "Kind van een vreemde" volgen we het leven van een jong meisje tot oude vrouw. Een in de Eerste Wereldoorlog gesneuvelde dichter, vriend van haar broer, schreef een gedicht voor het jonge meisje. De overschatte dichter krijgt een cultstatus, maar zijn familie en de hare zijn voorgoed met elkaar verbonden. Via 5 hoofdstukken

(en locaties) volgen we haar leven en krijgen we een zedenschets van Engeland in de 20ste eeuw voorgeschoteld: het verval van de aristocratie, de rol van het geheugen, liefde en hartstocht (homo en hetero). Via een (soms te) groot aantal personages, intriges en ontwikkelingen komt het tot ons, zinderend van spanning en ingehouden erotiek, met veel humor, stilistisch en compositorisch bijzonder knap (ondanks sommige redactionele slordigheden). Vijfhonderd pagina's familie- en maatschappijgeschiedenis in een moderne historische roman voor lezers met een stevige spanningsboog. Bekroond met de Man Booker Prize.

Dichters, Groot-Brittannië

HOOGENDIJK, INGRID

Ons gaat her in ieder geval nog goed

2018, 415 p.

Oost-Pruisen in het uiterste oosten van het Duitse Rijk werd na 1945 verdeeld tussen Rusland en Polen. In 1922 kwam de Rotterdamse textielkoopman Hoogendijk in het bezit van het Rittergut Schakenhof, 500 ha, nu in Rusland. Hij exploiteerde dit landgoed in de Duitse tijd tot 1946. Tot in de oorlog had het gezin er een paradijselijke tijd, maar later ging het bergafwaarts toen de Russen kwamen. Nazaat Ingrid Hoogendijk kreeg het familiearchief en schreef over het leven van dit gezin, dat na 1945 volledig uit elkaar viel. Ze schreef een goed leesbaar boek over deze familiegeschiedenis van Nederlanders die de oorlog als de Duitsers hebben meegemaakt: dood, honger en verdrijving. Bijzonder is de doorwerking van de nazipropaganda op de kinderen Hoogendijk, want een aantal dochters trouwde Duitse nazi's. Een deel van de familie vond de dood, onder wie de ouders, de rest vertrok naar het westen. Deze indrukwekkende geschiedenis is behalve met een katern familiefoto's ook elders geïllustreerd in zwart-wit en besluit met een stamboom en een bronnenlijst.

Nederlanders; Oost-Pruisen; 1921-1945; Verhalen
Informatief

HOSSEINI, KHALED

En uit de bergen kwam de echo

Amerikaans, 2013, 415 p.

Het is 1952 en Abdullah moet lijdzaam toezien hoe zijn kleine zusje Pari achterblijft bij een rijke, kinderloze vrouw in Kabul. Nila kan de ziekte van haar veel oudere man Wahdati niet aan en vertrekt met het meisje naar Parijs. Na haar dood ontdekt Pari dat Nila niet haar echte moeder was en dat ze nog familie heeft in Afghanistan, waaronder een broer. Tussen deze geschiedenis door zijn verschillende verhaallijnen geweven, variërend van de kok/chauffeur in dienst van Wahdati in de tijd dat het nog een vreedzaam land was tot aan de 21e eeuw waarin oorlog en geweld de boventoon voeren. Khaled Hosseini (1965), Amerikaans schrijver en arts van Afghaanse afkomst, werd beroemd met 'De vliegeraar' en 'Duizend schitterende zonnen'. In deze derde (mooi vertaalde) roman wordt opnieuw in vaak bloemrijke taal een indrukwekkend beeld gegeven van verschillende in en buiten hun land levende Afghanen, in verschillende perioden, die allemaal op de een of ander manier met elkaar verbonden zijn. Uitstekende roman die zeker een grote lezerskring zal krijgen.

Sociaal verhaal

HOUELLEBQC, MICHEL

De kaart en het gebied

Frans, (2010), 2011, 343 p.

In zijn nieuwe, met de Prix Goncourt bekroonde roman beschrijft de auteur het leven van de fotograaf-schilder Jed Martin. De enigszins autistische artiest wordt gevolgd op zijn pad naar internationale roem, met in de marge aandacht voor een problematische verhouding met zijn verwarmingsketel, zijn oude vader en de onweerstaanbaar mooie Russin Olga. De roman krijgt vaart als

Jed Martin voor een expositie contact opneemt met de auteur, die beschreven wordt als een label, somber en verloederd personage dat een gruwelijk lot tegemoet zal gaan. Met de oplossing van deze moord krijgt het verhaal de allure van een traditionele detectiveroman, totdat het filosofische karakter weer de overhand krijgt als de hoofdpersoon zich als Candide van Voltaire eenzaam terugtrekt in de diepte van het vredige Franse platteland. De roman, met veel humorvolle en geestige terzijdes, lijkt een serene testament van de auteur die de lezer vanaf de achterflap melancholiek aankijkt.

Kunstenaars

Psychologisch verhaal

HOUELLEBQC, MICHEL

Onderworpen

Frans, 2015, 234 p.

In 2022 heeft de Moslimbroederschap in Frankrijk de verkiezingen gewonnen en krijgt Frankrijk een islamitische president, Ben Abbas. De samenleving verandert snel en geruisloos, de islam wordt de staatsgodsdienst, het onderwijs op islamitische leest geschoeid, polygamie doet weer zijn intrede en vrouwen worden uit werk en studie weer het huis in gemanoeuvreed waardoor de werkloosheid afneemt. Hoofdpersoon is François, hoogleraar aan de Sorbonne, specialist in het werk van de auteur Joris-Karl Huysmans (1848-1907). Hij is een eenzame, gedesillusioneerde intellectueel van middelbare leeftijd met vluchtige seksuele contacten - vooral met studentes - die met Huysman als ijkpunt de islamisering van de Franse samenleving afstandelijk en passief gadeslaat. Als hij als ongelovige niet meer welkom is op de inmiddels islamitische Sorbonne zoekt hij via bekering tot de islam een uitweg voor zowel zijn universitaire status als zijn relatie met vrouwen. Een controversiële, satirische toekomstroman, waarin humor de somberheid en cynische toon wat verlicht. De vrijwel probleemloos verloopende snelle islamisering van de Franse samenleving komt niet geheel geloofwaardig over. Heeft in Frankrijk en daarbuiten al heel wat discussie losgemaakt.

Moslimfundamentalisme, Frankrijk

Sociaal verhaal

HULME, KERI

Kerewin

Engels, (1985), 2016, 607 p.

In Nieuw-Zeeland spelende roman over de intense en ontroerende relatie die ontstaat tussen een man, een vrouw en een klein jongetje. Kerewin, een artieste, ontmoet bij haar afgelegen huis aan het strand een klein jongetje dat alleen via gebarentaal of het geschreven woord kan communiceren. Al gauw leert ze ook zijn stiefvader kennen, met wie de jongen een vreemde haat-liefdeverhouding heeft, waarbij gewelduitbarstingen regelmatig voorkomen. Het is niet mogelijk dit geweldige boek recht te doen via een korte inhoudsbeschrijving, daar is het te complex voor. Menselijke verhoudingen, creativiteit, identiteitscrises (beide volwassenen zijn gedeeltelijk van Maori-afkomst), menselijk onvermogen, de Maori-cultuur en het land zelf spelen allemaal een belangrijke rol. Heel indrukwekkend, bijzonder en boeiend en in een directe en levendige stijl geschreven. Achterin een verklarende woordenlijst van de gebruikte Maoritermen. Bekroond met de Bookerprize 1985.

Maori's, Cultuurverschillen, Nieuw-Zeeland

Psychologisch verhaal

HULSCHBOSCH, CHARMAINE

Drie weduwen, een graf

2014, 124 p.

Charlotte en Sybe hebben een gepassioneerde relatie. De scheidingspapieren van beider vorige huwelijken zijn amper getekend als hun zontje Auke wordt geboren. Op de eerste verjaardag van het kind vertrekt Sybe (met drie bemanningsleden) om een

pas gekochte viskotter die ze willen verbouwen naar Cuxhaven (Duitsland) te varen. Ze komen daar echter nooit aan en tot op de dag van vandaag is niet duidelijk wat er mis is gegaan, hoewel uiteindelijk het wrak is gevonden en drie van de vier bemanningsleden (waaronder Sybe) konden worden geïdentificeerd. Deze roman is gebaseerd op een waar gebeurd verhaal. De actrice en docent drama debuteert met deze roman, die in een plezierige schrijfstijl in de ik-vorm is geschreven, hoewel ze aangeeft dat er ook fictieve elementen zijn in het verhaal. Ze is heel open en eerlijk, maar ook -mogelijk doordat er inmiddels twaalf jaren zijn verstreken - enigszins afstandelijk. Toch wordt het de lezer goed duidelijk hoe moeilijk het is met een vermissing om te gaan: aanvankelijk het leven tussen hoop en vrees, dan de wens het af te kunnen sluiten. Dreigend omslag.

[Verdwijningen](#)

HULST, AUKE

En ik herinner me Titus Broederland

2016, 266 p.

Dystopische roman over een tweeling die probeert te overleven in een apocalyptisch landschap. De jongvolwassen broers groeien op in een verlaten bos waar ze leven als bannelingen vanwege hun 'duivelse' afkomst. Zij lezen verboden boeken en leren gitaar spelen. Als hun vader sterft en hun leefwereld wordt vernietigd, vluchten ze naar zee, een bestemming van mythische proportie. Titus is de hardste van de twee, moedig maar ook wreed en ongenaakbaar. De vertellende broer, ik-figuur en hoofdpersoon, is zachter van karakter, poëtischer en daardoor taaier, de overlever. De barre tocht die de broers maken wordt opgetild naar een existentieel, bijna mystiek overlevingsverhaal. De profetische boodschap ervan behelst niet alleen kritiek op de uitbuiting van de aarde en op religieuze zwendel en onverdraagzaamheid, maar krijgt een kosmische dimensie in puur poëtische zinnen.

[Politiek](#)

IJLANDER, GIJS

Vergeef ons onze zwakheid

2014, 206 p.

Een arts in een zorgcentrum pleegde volgens de voorgeschreven procedures euthanasie, maar een dochter van de overledene uit de VS accepteert de Nederlandse wetgeving niet en beschuldigt hem van moord.. - Sybrand heeft zich strikt aan de regels gehouden en zorgvuldig gehandeld. De dood op verzoek van de oude heer Mos is zonder problemen verlopen. Toch komt zorginstelling De Uiver onder vuur te liggen wanneer de dochter van Mos, woonachtig in Amerika, de verpleeghuisarts wil laten vervolgen wegens moord. 'Trek de stekker uit de telefoon, zorg dat je voorlopig incommunicado bent, is het advies van zijn baas. Maar de pers heeft er al lucht van gekregen en Sybrand wordt meedogenloos opgejaagd. Hij vlucht naar zijn huisje op een Schots eiland, maar ook daar vindt hij geen rust. Uit het keukenraam ziet hij een aangespoelde walvis op het strand liggen en kan amper geloven hoe de eilanders met het enorme beest omgaan. IJlander beschrijft het langzame sterven van de gigantische potvis in ongewone scènes. Met kiplpenvel zien wij Sybrands verontwaardiging over de nog levend gefileerde reus en begrijpen zijn paniekerige reacties na het sterven van de heer Mos. We constateren volledig geboeid door het verhaal hoe moeilijk het soms kan zijn om het goede van het kwade te onderscheiden. Vooral als het om een leven gaat. Wij zijn geneigd te denken dat wij principieel vragen over leven en dood verstandig en moreel verantwoord tegemoet treden. Maar Gijs IJlanders betoverende roman laat zien hoe een aangespoelde walvis en de doodswens van een oude man ons in uiterste morele verwarring kunnen brengen.

[Euthenasie](#)

[Sociaal verhaal](#)

IPEREN, ROXANE VAN

t Hooge Nest

2018, 381 p.

Van Iperen woont met haar familie in villa 't Hooge Nest in 't Gooi. Ze ontdekte dat haar woonhuis tijdens de Tweede Wereldoorlog heeft gefunctioneerd als een onderduikvilla, van waaruit twee Joodse zusjes daadwerkelijk actie ondernamen tegen de bezetter en dat pal onder de neus van NSB-buren en nazikopstukken. 't Hooge Nest werd daardoor een symbool van verzet. Van Iperen beschrijft het waargebeurde verhaal van de twee zussen Brillleslijper en hun familieleden en zij doet dat zodanig dat de lezer zeer indringend verslag wordt gedaan van hoe de bezetter de Endlösung in Nederland implementeerde. 't Hooge Nest groeide uit tot een van de grootste onderduikadressen van Nederland en laat goed zien dat ook Joden zich daadwerkelijk hebben verzet. Uiteindelijk werden ook zij verraden en door de Jodenjagers van de Colonne Henneicke aan de Duitsers overgedragen. Met het allerlaatste transport uit Westerbork werden ze naar Auschwitz getransporteerd.

[Jodenvervolgning; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen](#)
[Onderduikers; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen, Verzet; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen](#)
[Informatief](#)

IPEREN, ROXANE VAN

Schuim der aarde

2016, 267 p.

Deze debuutroman bestaat uit een vertelling met drie verhaallijnen. Het verhaal zelf speelt zich bijna geheel af in en rondom de sloppenwijken van Rio de Janeiro. Er is Anjo, de zwaar getraumatiseerde, als baby afgegeven en als sekslaaf doorverkochte jongen. Hij kan zijn slavenbestaan op de droge vlakte van Noord-Brazilië ontvluchten. Dan is er Lucy, een levenslustige tienerprostitutuee, die in de anarchistische jungle van de sloppenwijk woont en werkt. En ten slotte Elisabeth, de echtgenoot van de hoofdcommissaris van politie van de stad. Het verhaal is voor een groot deel bedoeld om in gruwelijke en breed uitgewerkte detailbeschrijvingen te laten zien wat de rauwe werkelijkheid van de sloppenwijk is, hoe corrupt de politie te werk gaat en wat de gevolgen hiervan zijn voor de karakters. Geschreven in meervoudig perspectief is er van echte karakterontwikkeling nauwelijks sprake. Hierdoor komt de psychologische omslag, waar de roman naar toe werkt, ook als complete verrassing.

ISIK, MURAT

Verloren grond

(2012), 2019, 374 p.

Een realistisch beeld van het dagelijkse leven op het platteland in de jaren vijftig van de twintigste eeuw in Oost-Turkije van een Zaza gemeenschap. We volgen drie generaties van boeren in hun strijd om het bestaan. In de winter van 1915 vallen de Russen een dorp in Oost-Turkije binnen; een grootmoeder en haar kleinzoon zijn de enigen van de familie die overleven. De kleine jongen groeit op tot een zachtmoedige man. Hij trouwt met een meisje uit een ander dorp en vestigt zich daar; twee zoons en een dochter blijven in leven. Luxe, elektriciteit, medische zorg ontbreken in deze afgelegen Koerdisch alevitische gemeenschap. Een dorpsleraar komt voor anderhalf jaar met ijzeren discipline in een vreemde taal de kinderen de leuzen over het Vaderland bijbrengen. Miran moet voortaan Mehmet heten; hij heeft net leren lezen als de leraar weer vertrekt. Vader breekt zijn been, het wordt net op tijd afgezet in het ziekenhuis. Het vee wordt verkocht, het gezin verhuist naar vaders geboortedorp, maar de grond die hij daar bezit is inmiddels door anderen in gebruik genomen; zij zijn niet welkom. Deze debuutroman van de Nederlands-Turkse jurist (1977) is een indrukwekkende

familiekroniek, geïnspireerd op de familie van de auteur zelf.

[Turkije; 1951-1960, Koerden](#)

[Sociaal verhaal, Familie](#)

ISIK, MURAT

Wees onzichtbaar

2017, 596 p.

Tweede roman van Murat Isik (1977) die met zijn succesvolle debuut 'Verloren grond' onder meer de publieksprijs van De Bronzen Uil won. De verteller en ik-persoon is Metin, een Turkse jongen die in de jaren tachtig en negentig van de twintigste eeuw opgroeit in de Bijlmer. Ondanks zijn tirannieke vader die een zwaar stempel op het gezinsleven drukt en de gestage teloorgang van de ooit idealistisch ontworpen Bijlmer, blijft de zachte Metin zich met vallen en opstaan door zijn kindertijd en puberteit heen worstelen. In ruim honderd korte hoofdstukken wordt met veel mededogen het verhaal van een jong allochtoon gezin en dat van een jonge probleemwijk verteld. De auteur heeft een heel eigen stijl die zich kenmerkt door een heldere vertelstem zonder literaire pretentie en oog voor verbluffend veel sprekende details. Het houdt het midden tussen een typisch 'coming of age'-verhaal en een grotestadsroman en is een absolute aanrader voor wie de tijdsgeest wil vatten van Nederland in de laatste decennia van de twintigste eeuw. Een belangrijk boek.

[Turkse migranten; Bijlmermeer \(Amsterdam\)](#)

ITURBE, ANTONIO

De bibliothecaresse van Auschwitz

Spaans, (2012), 2013, 413 p.

Dita Dorachova (Praag, 1929) kwam in 1944 in het concentratiekamp Auschwitz terecht. In haar barak richtte Fredy Hirsch een schooltje op. Boeken waren verboden door de nazi's, er mocht alleen gespeeld worden. De acht boeken waaruit de bibliotheek van het schooltje bestond waren dus levensgevaarlijk. Dita Dorachova bewaarde de boeken onder haar jurk. De Spaanse schrijver Antonio Iturbe kwam dit verhaal op het spoor in een boek van Alberto Manguel. Hij raakte gefascineerd, zocht Dorachova op en schreef deze gemakkelijk toegankelijke roman. Hij bleef daarbij dicht bij de feiten en bij de getuigenissen die hij gebruikte. Zijn bewondering voor Dorachova steekt hij niet onder stoelen of banken. Dat geldt ook voor zijn opvatting dat onderwijs en cultuur basisingrediënten zijn van de menselijkheid.

[Auschwitz \(concentratiekamp\)](#)

[Oorlog en verzet](#)

JACOBSON, HOWARD

De Finklerkwestie

Engels, 2010, 382 p.

Hoofdpersoon van deze roman is Julian Treslove, een voormalige televisieproducer van de BBC, die op een avond in Londen op straat beroofd wordt door iemand die hem en passant 'Jood' lijkt te noemen. Dat brengt de toch al labiele Treslove ertoe om vraagtekens bij zijn identiteit te zetten en zich te spiegelen aan zijn twee (wel echt) joodse vrienden, de flamboyante Sam Finkler en de hoogbejaarde Libor Sevcik. Het resultaat is een roman waarin niet echt veel gebeurt, maar die is opgebouwd uit lange bespiegelingen, dialogen en redeneringen die allemaal min of meer draaien om wat de joodse identiteit is, wat daar voor verplichtingen uit voortvloeien, hoe joden en niet-joden met elkaar moeten omgaan, of een jood verantwoordelijk is voor anti-semitisme, welk recht de staat Israël heeft om gewelddadig op te treden enz. Met veel ironie, humor en relativeringsvermogen gebracht, en daardoor ondanks de (te) grote lengte zeer leesbaar, maar wat veel van het goede, en bovendien misschien vooral voor joodse lezers interessant. Winnaar van de prestigieuze Booker-prijs.

[Joods milieu](#)

[Psychologisch verhaal](#)

JANSEN, SUZANNA

Het pauperparadijs

(2008), 2016, 255 p.

Aan de hand van haar eigen familiegeschiedenis beschrijft journaliste Suzanna Jansen (1964) anderhalve eeuw Nederlandse armoede en wat daar aan gedaan werd, te beginnen met het heropvoedingsexperiment in Veenhuizen in Drente. Jansen ontdekte dat haar overgrootmoeder in 1856 werd geboren in een van de drie grote gestichten in Veenhuizen. Hier probeerde men sinds 1823 wezen, landlopers, arme stadsgezinnen en andere arme sloebers via hard werken, tucht en orde te heropvoeden tot nuttige, keurige burgers. Een goed en toegankelijk geschreven, heel boeiend en aangrijpend stuk sociale geschiedenis. Honderd jaar pogingen om de sociale onderklasse te verheffen is erin verbonden met de persoonlijke geschiedenis van een familie die hiermee van doen had, zich aan de ellende, de vernederingen en het onrecht wist te ontworstelen en 'van een dubbeltje een kwartje' werd. Met stamboom en twee katernen met zwart-witfoto's, uitgebreide bronvermelding en verantwoording van de illustraties. Volgens demograaf Carel Harmsen van het CBS heeft 'ten minste een op de zestien Nederlanders voorzaten die een heropvoeding hebben ondergaan in de Drentse paupergestichten van de negentiende eeuw'. Aan deze herdruk is een nieuw hoofdstuk toegevoegd over reacties op het boek en de theaterproductie.

[Nederland; Sociale geschiedenis; 19e eeuw, Nederland; Sociale geschiedenis; 20e eeuw, Maatschappij van Weldadigheid Informatief](#)

NIEUW

JANSEN, SUZANNA

Wael

2019, 174 p.

Wael is een 26-jarige ICT-student aan de Vrije Universiteit in Amsterdam. Hij groeide op in Syrië en was 19 toen de oorlog uitbrak. In dit boek doet Suzanna Jansen, die ook de bestseller 'Het pauperparadijs' schreef, verslag van wat Wael meemaakte in Syrië en tijdens zijn vlucht en asielprocedure in Nederland. In 2010 woont hij met zijn familie in een goede buurt in Homs. Hij studeert en heeft een baan en een vriendin. Als de oorlog begint, keert hij zich tegen Assad en zet zich in voor vluchtelingen en gewonden via het Rode Kruis. Omdat het leger hem zoekt, vlucht hij. Na Libanon en Egypte komt hij als bootvluchteling vanuit Libië naar Italië. Van daaruit belandt hij via Frankrijk en België in Nederland. Na verschillende AZC's en baantjes lukt het hem om zich in te schrijven bij de VU en weer te gaan studeren. Een goed (in de ik-vorm) geschreven, confronterend boek dat een intrigerend beeld geeft van hoe het leven van een gewone jongen opeens kan omslaan in een achtbaan van angstaanjagende belevenissen.

[Syrische vluchtelingen; Verhalen, Waargebeurd](#)

[Informatief](#)

JAPIN, ARTHUR

Goed volk

2016, 159 p.

Arthur Japin reist veel, hij heeft niets met vasthouden aan geboortegrond en identiteit. Deze eerder her en der gepubliceerde reisverhalen en aantekeningen van ontmoetingen met marginalen, buitenstaanders, bedreigden en verstotenen in den vreemde spelen zich onder andere af in Zuid-Afrika, Amerika, Londen, Frankrijk, Italië, Argentinië, Suriname, Indonesië. De schrijver (1956) heeft het niet zo begrepen op literaire evenementen in het buitenland. Vol mededogen en respect bericht hij van individuen die lijden onder homohaar, armoede of alcoholisme en anderen die een originele oplossing voor de wrijvingen met hun omgeving hebben bedacht.

Soms laat hij die personen grotendeels zelf aan het woord, andere keren brengt hij verslag uit van gebeurtenissen, zoals de viering van drie eeuwen betrekkingen tussen Ghana en Nederland. Statements over verbeelding, intuïtie en schrijverschap duiken op in gesprekken met onder anderen de Italiaanse romancier Alberto Moravia. Ook opgenomen is het verhaal van een mislukte bootreis met zijn vader en diens zelfmoord. Meestal niet literair bedoeld, maar met origineel verwoorde observaties, intense verhalen over individuen in nood, reportages naast monologen, reisverhalen en jeugdherinneringen.

Verhalen

JAPIN, ARTHUR

Kolja

2017, 342 p.

De hoofdpersoon van deze roman is Nikola (Kolja) Konradi, een Russische man die als doofstom kind spraakles heeft gehad van Modest Tsjajkovski (1850-1916), de broer van de wereldberoemde componist Peter Iljitsj Tsjajkovski (1840-1893). Wanneer Kolja hoort dat Peter aan cholera is overleden, reist hij naar Sint-Petersburg om Modest bij te staan, maar de verwijdering tussen hen beiden is niet zo eenvoudig te verhelpen. Bovendien ontdekt Kolja dat er misschien wel meer aan de hand was dan een dodelijke besmetting, waar toch eigenlijk iedereen wel voor op zijn hoede was. Een knappe mengeling van historische roman, psychologie, 'who-dun-it'-mysterie en muzikale verhandeling. Afwisselend hoofdstukken over Kolja's jeugd en spraakles vanuit het perspectief van Modests dagboeken en hoofdstukken over Kolja's latere pogingen om achter de waarheid omtrent Tsjajkovski's dood te komen. Met als extra dimensie de homoseksualiteit van de drie hoofdpersonen in een tijd en een land waarin dat nog behoorlijk taboe was (en is).

Peter Iljitsj Tsjajkovski

Historisch verhaal, Psychologisch verhaal

JAPIN, ARTHUR

Maar buiten is het feest

2012, 311 p.

De hoofdfiguur, Weijntje, is een beroemde zangeres met de artiestennaam Zonne. Zij werd in haar jeugd door haar stiefvader misbruikt. Tijdens de rechtszaak tegen haar stiefvader om de voogdij over haar nichtje (de dochter van haar zus en haar stiefvader) wordt in flashbacks het drama van Weijntjes jeugd beschreven. Deze roman speelt zich af op twee niveaus: in het gezin waar de hoofdfiguur opgroeit en haar ontwikkeling als zangeres en eerste optredens. Nu eens spiegelen beide niveaus elkaar, dan weer fungeren ze als elkaars contrapunt. Alle personages zijn slachtoffer: de weggijkende moeder, de misbruikte dochters met hun angst weer een vader te verliezen, de stiefvader met zijn onbeheersbare lustgevoelens. Japin schuwt de details van de incestscènes niet. In zijn maniakale beheerszucht overtuigt de stiefvader niet. Aan de dosering van de feiten, de onbestemde dreigingen die steeds duidelijker vorm krijgen, de sfeer van terreur in het gezin en het perspectief van Zonne als zelfbewuste opvoedster van haar nichtje ontleent het verhaal z'n spanning. Boeiend.

Incest

Psychologisch verhaal

JAPIN, ARTHUR

De overgave

(2007), 2012, 366 p.

Opnieuw schreef Arthur Japin (1956) een op historische feiten gebaseerde roman met een eenzaat als hoofdpersonage. Dat deed hij eerder onder andere in de succesvolle boeken 'De zwarte met het witte hart' en 'Een schitterend gebrek', waarvoor hij in 2004 de Libris Literatuurprijs kreeg. In deze uitgave vertelt een oude Amerikaanse pioniersvrouw in retrospectief haar leven, dat boven alles

bepaald is door de dag waarop haar familie tijdens een overval van indianen uiteen werd gereten: de mannen werden vermoord en een aantal van haar (klein)kinderen als buit ontvoerd. Zijzelf overleeft de aanval meer dood dan levend, maar houdt zich strijdbaar op de been door de vurige hoop haar lievelingskleindochter ooit terug te vinden. Een hartverscheurend en mooi verhaal met veel couleur locale, waarmee Japin echter dicht tegen de streekroman aanzit. Zijn proza kenmerkt zich hier door gedachten die vaak bladzijdenlang uitgesponnen en uitgelegd worden en het hoofdpersonage blijft met haar steeds herhaalde wijsheden enigszins karikaturaal. NS Publieksprijs 2008. Winnaar Boek-delenprijs 2009.

Indianen, Texas; 19e eeuw

Psychologisch verhaal, Historisch verhaal

JAPIN, ARTHUR

Een schitterend gebrek

(2003), 2010, 239 p.

Op een groot feest nabij Venetië wordt de veertienjarige Lucia verliefd op de zeventienjarige Giacomo Casanova. Voor beiden is dit de eerste grote liefde. Na korte tijd verdwijnt Lucia, een verraad dat Casanova's kijk op vrouwen voor altijd bepaalt. Als zij elkaar jaren later weer ontmoeten, blijkt dat zij zichzelf uit liefde voor hem heeft weggecijferd. 'Een schitterend gebrek' speelt zich af in de kleurrijke wereld van de achttiende eeuw en vertelt het verhaal van Lucia's omzwervingen in Italië, Frankrijk en ten slotte Amsterdam. Winnaar Libris Literatuurprijs 2004.

Giacoma Casanova, Italië; 18e eeuw, Amsterdam; 18e eeuw, Liefde

Psychologisch verhaal, Historisch verhaal

JAPIN, ARTHUR

Zoals dat gaat met wonderen

2011, 464 p.

Arthur Japin (1956) is een van Nederlands succesvolste schrijvers: bestsellerauteur in binnen- en buitenland. In deze dagboekanteekeningen 2000-2007 reist de lezer mee door de wereld bij tal van lezingen en door het hoofd van de schrijver. Japin geniet met volle teugen van zijn succes in werk en liefdes en beschrijft zijn geluk in gloedvolle bewoordingen. Aanvankelijk kost het enige moeite de schrijver sympathiek te vinden, zo tevreden als hij is met zichzelf en zo Messiaans mensvriendelijk. Maar gaandeweg word je gegrepen door zijn authentieke persoonlijkheid en zijn aanstekelijke positiviteit. Japin lijkt als dagboekauteur een beter stilist dan in zijn romans. Al met al een lekker dik, onderhoudend en niet droevig makend boek over een sprookjescarrière en een vrijmoedige, emotioneel gedreven en gelukkige auteur.

Arthur Japin; Dagboeken

Informatief

JAPIN, ARTHUR

De zwarte met het witte hart

(1997), 2019, 389 p.

Een magistrale en onthutsende historische roman, gereconstrueerd uit officiële en privédocumenten. In 1837 werden twee Afrikaanse prinsjes door de Nederlandse regering als onderpand in een illegale handelstransactie naar Nederland gevoerd en hier opgevoed. De ene prins past zich aan, wordt als een Nederlander, de ander probeert zijn Afrikaanse identiteit te behouden. Maar beiden gaan eraan ten gronde. Een van hen, prins Kwasi, vertelt in 1900 in flash-backvorm tijdens het schrijven aan zijn dagboek op Java hun beider trieste levensgeschiedenis. Hoogtepunt is zijn ontmoeting met hun 'ontvoerder', die de oorzaak van hun ondergang uit gewetenswroeging onderzocht. De prins bleek het slachtoffer van de toentertijd heersende opvatting dat het bestuur in Indië gebaseerd diende te zijn op de morele en intellectuele superioriteit van het blanke ras over het bruine. Deze boeiende, ontroerende, soms wrange roman is een indrukwekkende verbeelding van isolement

en tragiek, en van morele inferioriteit bij het toenmalige Nederlandse gezag en haar ambtsdragers.

Racisme, Kolonialisme, Nederland; 19e eeuw

Historisch verhaal, Psychologisch verhaal, Rassenvraagstuk

JARAWAN, PIERRE

De zoon van de verhalenverteller

Duits, (2016), 2017, 446 p.

De zoon van een uit Libanon gevlucht echtpaar loopt een trauma op als de vader het gezin ogenschijnlijk zonder reden in de steek laat. Als jongvolwassene probeert hij het geheim van zijn vader in Libanon te onttraadselen. De auteur verbindt de zoektocht naar de vader met de jongste geschiedenis van Libanon, zoals de burgeroorlog, de Israëlische invasie en de cedarrevolutie. Daardoor krijgt dit interessante, vlot geschreven - hier en daar wat sentimentele - familie-epos enigszins het karakter van een geschiedenisles. Hoewel de hoofdpersonen wat vlak blijven en de handeling wat uitgesponnen is, zullen veel lezers deze vertelling kunnen waarderen en benieuwd blijven naar de afloop. Stond in 2016 op de Spiegel-Bestsellerlijst. De schrijver (1985) emigreerde op driejarige leeftijd met zijn Libanese vader en Duitse moeder naar Duitsland. Debuutroman.

Libanon

JONASSON, JONAS

De 100-jarige man die uit het raam klom en verdween

Zweeds, (2009), 2011, 358 p.

Romandebuut van de Zweedse, in Zwitserland woonachtige journalist en auteur (1963). De hoofdpersoon is Allan, die op zijn honderdste verjaardag het door hem zo gehate bejaardencentrum ontvlucht. Bij het busstation ontvreemdt hij een zware koffer die gevuld blijkt te zijn met een grote hoeveelheid door criminele activiteiten vergaard geld. In het vervolg van het meesterlijk gecomponeerde verhaal openen zowel de politie als diverse criminelen en andere in het geld geïnteresseerden de jacht op hem. Dat brengt Allan er niet van af, tijdens zijn tocht door Zweden terug te kijken op een avontuurlijk leven, waarbij hij betrokken was bij een grote hoeveelheid historische gebeurtenissen, zoals de ontwikkeling van de atoombom en een reddingsactie voor Mao's vriendin. Het met spanning, (zwarte) humor en absurditeit gevulde en uitstekend vertaalde verhaal leest in een ruk uit en doet herinneren aan het werk van de Finse auteur Arto Paasilinna. Een heerlijk boek.

JONG, OEK DE

Cirkel in het gras

(1985), 2012, 431 p.

Deze roman van Oek de Jong (1952) kwam voor het eerst uit in mei 1985. Daarna verschenen al snel vele drukken. Ook werd het boek in meer talen vertaald. De inhoud: een Nederlandse journaliste vertrekt voor twee jaar naar Rome, ontmoet daar een kunsthistoricus en wordt hartstochtelijk verliefd, terwijl hij aarzelt. In afdeling twee is het een jaar later: nu wil hij samen verder gaan, maar zij vertrekt, alleen weer naar Nederland. Naast liefdesroman zou je deze roman ook een kunstenaarsroman, een politieke roman en een ideeënroman kunnen noemen, waarbij het verlies van de eigen persoonlijkheid in al deze romanvormen aan de oude komt. Een boeiend gegeven, goed vormgegeven.

Relaties

Psychologisch verhaal

JONG, OEK DE

Pier en oceaan

2013, 803 p.

Deze roman in twee delen verhaalt van de jeugdijaren van Abel Roorda. Op Abels karakter zijn de religieuze afkomst, de familie- verhoudingen, het Friese en Zeeuwse landschap en de tijdgeest

van de jaren vijftig en zestig van grote invloed. In het eerste deel staan centraal de labiele moeder, haar ervaringen met haar familie, het geloof, haar in zichzelf gekeerde man en de kinderjaren van Abel. Dit deel is vooral een familiegeschiedenis. In het tweede deel probeert Abel hiervan los te komen. Hij wordt zelfstandiger, zoekt zijn plaats in de wereld, raakt zijn geloof kwijt en zet zich af tegen zijn egocentrische vader en streng gelovige grootvader. Een belangrijk thema is zijn seksuele ontwikkeling, waardoor dit deel ook een liefdesroman is geworden. Deze kroniek van een jongensleven heeft de allure van Vestdijks Anton Wachterromans. Abels ontwikkeling is met groot inlevingsvermogen geschreven. De bijna fatale gebeurtenis op een zandplaat brengt hem tot zelfinzicht. Klein menselijk leed bepaalt de dramatiek in deze mooie roman.

Adolescentie, Nederland; 1951-1970, Geloofsproblematiek

Psychologisch verhaal

NIEUW JONG, OEK DE

Zwarte schuur

2019, 489 p.

Maris Coppoolse, een 59-jarige Zeeuw, heeft een expositie in het Stedelijk Museum waarvoor veel belangstelling is. Dan verschijnt er een artikel in een tijdschrift dat de tragische gebeurtenis uit zijn jeugd beschrijft. Toen hij 14 jaar was is door zijn toedoen een meisje van 14 jaar, Matty, om het leven gekomen. Zijn leven nam vanaf dat moment een dramatische wending. Zijn ouders verhuisden naar Rotterdam. Hijzelf ging na zijn tuchtstraf naar Amsterdam. Hij was verlegen, zwijgzaam, maar vond in tekenen zijn rust. In Amsterdam ontmoette hij de jonge galeriehoudster Oscar. Kort daarna vertrekt hij, depressief, naar New York, waar hij vijf jaar blijft. Op zijn 39e ontmoet hij Fran, met een dochter van vijf en een zoon van drie. Met haar is hij twintig jaar samen. De traumatische gebeurtenis kan hij echter nooit van zich af zetten. De verwijdering van zijn ouders en zijn geliefde Zeeland, zijn bindingsangst, het gevoel achtervolgd en bespied te worden. Al zijn emoties en gedachten, zijn contacten en de wisselende landschappen worden indringend met directe, treffende bewoordingen beschreven en als een schilderij opgebouwd. Met zijn vorige roman, 'Pier en oceaan', won De Jong (1952) in 2013 zowel de Gouden Uil Literatuurprijs, als de Zeeuwse Boekenprijs en de F. Bordewijk-prijs.

Psychologisch verhaal

JORIS, LIEVE

Op de vleugels van de draak

2013, 317 p.

De Vlaamse publiciste Lieve Joris heeft al heel wat reisverhalen op haar naam staan, die merendeels over Afrika gaan. Deze publicatie bundelt tien verhalen van reizen tussen Afrika en Azië, in het bijzonder tussen China en Afrikaanse landen als Congo en Zuid-Afrika. Het eerste verhaal speelt zich echter af in Dubai, waar Congolezen inkopen doen voor hun winkel thuis. De meeste verhalen zijn in China gesitueerd, in de steden Guangzhou, Beijing, Shanghai en Jinhua. Zo vliegt de Malinese koopman drie keer per jaar naar Guangzhou om daar handel te drijven. En een Chinese kunsthistoricus verkoopt horloges op de straten in Zuid-Afrika. Joris vertelt van binnenuit over de Afrikanen en Chinezen die ze ontmoet. Zo krijgt men een goed beeld van hoe men in een andere samenleving zaken doet en wat de psychologische gevolgen zijn van de ontmoeting met andere culturen. Bijzonder is dat het nu eens niet over westerse mensen en hun relatie met de zgn. tweede en derde wereld gaat, maar om de ontmoeting tussen Afrikanen en Aziaten.

Afrikanen; Handelaren; China, Chinezen; Handelaren; Afrika,

China; Reisbeschrijvingen

Informatief

JORIS, LIEVE

Terug naar Neerpelt

2018, 255 p.

Door middel van flashbacks verhaalt de schrijfster (1953) van haar jeugd in de jaren zestig en zeventig in het Vlaamse dorp Neerpelt, waar ze opgroeide in een tamelijk welvarend katholiek gezin van negen kinderen. Centraal in haar verhaal staan haar ouders en grootmoeder, maar vooral haar artistiek begaafde en verslaafde broer Fonny, wiens lotgevallen en de reacties van zijn omgeving hierop uitvoerig worden beschreven, en waarmee de schrijfster haar eigen levensgeschiedenis verweeft. Het boek geeft zeker een tijdsbeeld, maar de vermelding van talloze intieme familiegelegenheden werkt al spoedig vermoeiend en roept ook gevoelens van gêne op. Dit is geen romankunst die ontroert of verheft. Niettemin zal dit verhaal ongetwijfeld velen weten te boeien.

Familie

KEHLMANN, DANIEL

Tijl

Duits, 2017, 352 p.

In deze alom bejubelde roman keert de auteur (1975) terug naar de historische roman en combineert die met een kunstenaarsroman (het ontstaan van de Duitse taal en literatuur). Hij verplaatst Tijl Uilenspiegel van de dertiende naar de zeventiende eeuw, naar de Dertigjarige Oorlog. Als proloog zet hij met zijn streken een dorp aan tot geweld, waarbij hij zich een ongenaakbare, duistere socio-paat en kind van zijn tijd toont, die zich steeds weet te onttrekken aan moeilijke situaties en zich aan niets en niemand hecht. Na zijn harde jeugd (hij ontvlucht met Nele zijn dorp als zijn vader als occultist opgehangen is) volgen we zijn leven op een a-chronologische en episodische wijze. Indrukwekkend is het deel waarin hij hofnar is van de 'Winterkoning' Frederik V. van de Palts die met een alles-of-niets politiek de veroorzaker van de oorlog was. Kehlmans onderkoelde stijl werkt uitstekend in dit vaak gewelddadig decor met magisch-realistische passages en andere historische figuren, maar identificatie met Tijl is zo goed als onmogelijk.

Tijl Uilenspiegel, Dertigjarige Oorlog (1618-1648)

Historisch verhaal

KEROUAC, JACK

On the road

Amerikaans, (1957), 2012, 212 p.

In de titel van deze moderne klassieker uit 1957 is de hele inhoud samengevat. De Amerikaanse jongeren van eind jaren '50 willen vrij zijn en ervaringen opdoen. Daarvoor zijn ze voortdurend liftend op weg tussen New York en San Francisco en Mexico-City. Onderweg maken ze contacten, sluiten vriendschappen, gaan verder en later weer terug. Elk verblijf is vluchtig, landschappen veranderen, bij geen enkele situatie staan ze lang stil. Ze proberen alles uit, auto's, meisjes, hash. In een overvloed van woorden wordt de onrust van deze nieuwe generatie van de jaren '50/'60 door de Amerikaanse schrijver (1922-1969) op een ook nu nog, zeker ook voor jongeren, aansprekende wijze weergegeven. Op het omslag een scène uit de recente verfilming (2012).

Reizen, Verenigde Staten; 1951-1960, Beatgeneration

KEUKEN, TEUN VAN DE

Goed volk

2017, 189 p.

Debuutroman op autobiografische basis van journalist en documentairemaker Teun van de Keuken (1971). Bij het sterfbed van zijn vader kijkt hij terug op zijn lagere schooltijd en vroege jeugd in Amsterdam. Als jongste kind van links-idealistische, artistieke en intellectuele ouders heeft hij het met zijn twee oudere halfbroers (kinderen van moeder uit een eerdere relatie) en leidend aan een ernstige vorm van eczeem niet makkelijk. Hij zit op een

volksschool - zijn ouders zagen dat als een ideologisch statement - waar de kinderen niet bepaald subtiel met elkaar omgaan. Hij is een buitenbeentje: door zijn eczeem, maar ook doordat zijn ouders zo heel anders zijn dan de ouders van klasgenoten. Zijn lagere schooltijd staat in het teken van overleven, zorgen dat hij buiten schot blijft en niet gepest wordt, dat ze hem gewoon niet zien. Van de Keuken weet openhartig en treffend een prachtig tijdsbeeld te schetsen van een aandoenlijk kind in de jaren zeventig en tachtig van de twintigste eeuw, dat opgroeit in een bijzonder milieu. Af en toe heel schrijnend en wrang, maar ook met humor en mededogen. Door zijn televisiewerk is Van de Keuken een Bekende Nederlander. Dit boek is een prachtig geschreven tijdsdocument geschikt voor een groot publiek.

Kinderleven

KEULEN, MENSJE VAN

De gelukkige

(2001), 2015, 237 p.

De titel van deze in 2001 goed ontvangen roman van Mensje van Keulen (1946) moet niet letterlijk opgevat worden, want ook al lijkt hoofdpersoon Nora Wiarda alles te hebben wat haar hartje begeert, toch doet ze niet anders dan wegllopen. Eerst ontvlucht ze als zestienjarig meisje het ouderlijk huis om in Schotland, zwanger, met de twee keer zo oude garagehouder Martin Borger in het huwelijk te treden. Jaren later, wanneer haar overspelige echtgenoot een vorstelijk inkomen verdient als directeur van een houtfabriek, gaat ze er met haar minnaar vandoor naar Islamabad. Maar na drie weken heeft ze genoeg van hem en keert op haar schreden terug. Nora zoekt het geluk (een meisjesboekentitel), zou je kunnen zeggen, en Nora wordt door schade en schande wijzer. Maar of ze gelukkiger wordt? In dat opzicht lijkt ze sterk op personages uit vroegere boeken van Van Keulen. Het verschil is dat die meestal uit lagere sociale klassen afkomstig zijn, zodat ze ook nog in financieel moeilijke omstandigheden verkeren. Op het materiële vlak ontbreekt het Nora aan niets, maar dat schijnt er niet toe te doen: het gras is altijd groener aan de andere kant van de heuvel.

Vrouwenleven

Psychologisch verhaal

KEULEN, MENSJE VAN

De laatste gasten

(2007), 2014, 166 p.

Van Keulen (1946) publiceerde in haar 35 jaar durende schrijverschap talloze jeugdboeken, verhalenbundels en romans. Haar nieuwste roman laat ze afspelen in een pension voor kunstenaars, die daar lijken te verblijven om aan hun mislukkingen te ontsnappen in plaats van kunst te maken. Het hoofdpersonage, Florrie, komt daar te werken als een inwonende hulp in de bediening na de dood van haar wrede tante. Ze leert de gasten van het pension kennen en binnen korte tijd wordt duidelijk dat niet iedereen is wie hij of zij lijkt te zijn. Op knappe wijze bouwt Van Keulen de spanning op. Ze laat zien dat de waarheid omgekeerd kan worden en dat dat dan ook een waarheid is, zoals een van de pensionsgasten zegt. In haar mooie stijl toont Van Keulen het spel van zijn en schijn. Tot op de laatste pagina weet zij alles aan het wankelen te brengen. Het verhaal blijkt bij herlezing knap gestructureerd - 'alles raakt alles aan' (p.76) - en wordt verrijkt met bespiegelingen en uitspraken van filosofische aard.

Kunstenaars

KEULEN, MENSJE VAN

Liefde heeft geen hersens

2012, 189 p.

Mensje van Keulen [1946] staat bekend om haar realistische proza. Ook hier geen gelukkige families, maar getroebleerde personages in een deprimerend Haags flatgebouw. Romy, een weduwe met

twee volwassen kinderen en een baan bij een uitvaartcentrum, zorgt voor haar bejaarde buurvrouw Irma. Als Romy haar dood in een stoel aantreft, vermoedt ze dat Irma slachtoffer is van een roofoverval. Omdat ze haar eigen zoon verdenkt, wist ze de sporen uit. Ook roept ze de hulp in van huismeester Harro. De 43-jarige Harro woont bij zijn moeder en is heimelijk verliefd op Romy. Weet hij wellicht meer? De dochter van Romy leeft samen in hetzelfde wooncomplex De Regent en zorgt voor een asociale kolos van 190 kilo. Alles lijkt op een natuurlijke dood, toch is iedereen verdacht (ook vriend Otto). Deze roman lijkt thrillerelementen te bevatten, maar het verhaal blijft vaag. Opvallend zijn de perspectiefwisselingen tussen Harro en Romy. Soepel geschreven verhaal over liefde en dood voor een breed publiek.

KEULS, YVONNE

Koningin van de nacht

2013, 271 p.

De auteur beschrijft hoe een halfjoods gezin de Tweede Wereldoorlog beleefde. Roman met veel autobiografische elementen, die op een verfilming lijkt te wachten. Het leven van vader Daniël en zoon Daan Maandag staat centraal, van 1940 tot 21 november 1944, toen in Den Haag de actie Schneeflocke, een grote razzia, plaats vond. De intense relatie tussen de naïeve vader, een musicus, en zijn fantasierijke zoon wordt ontroerend neergezet, tegen een achtergrond van ontberingen en onderduikplannen. De rol van de gestorven katholieke moeder, een beroemde violiste, in hun leven is belangrijk, maar dat geldt ook voor instrumenten en vrienden van de straat. Vooral de belevingswereld van de jonge Daan en zijn opgroeien en ontwaken krijgen aandacht. De bekende en bekroonde Nederlandse schrijfster (1931), ook werkzaam geweest als jeugdwerker, onderwijzeres en activiste, heeft hier de novelle 'Daniël Maandag' uit 1988 met succes uitgebreid tot een interessante, ontroerende roman in de derde persoon, met een schitterend jeugdportret tegen de achtergrond van de Tweede Wereldoorlog.

s Gravenhage; Wereldoorlog II, Vader-zoon relatie, Joods milieu,

Muziek

Psychologisch verhaal, Oorlog en verzet

KEULS, YVONNE

Mevrouw mijn moeder

(1999), 2018, 246 p.

In deze roman beschrijft Yvonne Keuls (1931) haar Indische afkomst, de repatriëring naar Nederland en de aanpassingsproblemen hier. Maar vooral is het een beschrijving van haar moeder. Deze vrouw, zeer koppig, maar ook fantasierijk, vertelt de mooiste verhalen over Indonesië, haar afkomst en al of niet verzonnen familiebelevissen. Maar ook aan het vasthouden aan gewoontes en normen van Indië wordt aandacht geschonken. De schrijfster vertelt met heel veel humor, maar ook vol liefde over haar verhouding met haar moeder. Ook de langzame aftakeling van haar moeder wordt door de schrijfster op een ontroerende manier verhaald. De verhalen van en over haar moeder zijn juweeltjes van vertelkunst.

Indisch milieu, Moeder-dochter-relatie

KING, SHELLY

De leestip

Amerikaans, (2014), 2015, 286 p.

Als Maggie Dupré werkloos wordt, brengt ze een deel van de dag door in Dragonfly, een tweedehandsboekwinkeltje. Ze wordt er medewerkster en wanneer ze een uitnodiging krijgt voor een boekbespreking van 'Lady Chatterly's Lover' bij een leeskring voor zakenvrouwen ontdekt ze iets bijzonders in haar exemplaar van het boek. Er staan romantische aantekeningen in die de correspondentie vormen tussen een Henry en een Catherine. Dat intrigeert haar en ze probeert te ontdekken wie die personen zijn

onder andere door op de website van de winkel stukken uit die correspondentie te publiceren wat de winkel populair maakt. Dan komt ze voor een keuze: een topbaan elders of het voortbestaan van de winkel. Deze goed geschreven debuutroman speelt zich af in Silicon Valley in het jaar 2009. Door haar zoektocht krijgt Maggie antwoorden op vragen over haar eigen leven. De sfeer van het boekwinkeltje is knap weergegeven: boeken die een verleden hebben in combinatie met onverwachte ontmoetingen. Achterin het boek tien discussievragen, op de kaft de winkelkat Grendel. Een boek voor boekenliefhebbers en boekenlezers.

Romantisch verhaal

KNIJFF-POT, RITA

Een jaar later

2017, 191 p.

Miriam van Renoij wil een aantal columns over haar leven als expat bundelen en uitgeven. Haar man Carel kent een uitgeefster, Nadine, die net als hij lid is van een filosofisch genootschap over ethiek. Vanaf hun eerste ontmoeting voelt Miriam zich bij Nadine niet op haar gemak. De gevoelens van onrust blijken terecht. Toezeggingen door Nadine worden niet of laat nagekomen, correcties op de drukproeven worden niet uitgevoerd. Daar bovenop komt er kritiek van het bedrijf dat in de columns centraal staat. De roman start met de vondst van het lijk van Nadine. Een bezoek van de politie brengt een flashback door de ogen van Miriam op gang. Carel heeft een fascinatie voor de ijsvogel en lijkt een dubieuze rol te spelen. Abrupt open einde. Indeling in titelloze hoofdstukken met verwarrende markerings door asterisken. Soap-achtige setting. Uit het nawoord blijkt dat de schrijfster/kunstenaar feit en fictie heeft gecombineerd, evenals in haar eerdere romans.

Detective

KOCH, HERMAN

De greppel

2016, 318 p.

Toegankelijk geschreven psychologische roman, van de schrijver van onder andere 'Het diner' (2009) en het Boekenweekgeschenk 2017, over een zelfverzekerde burgemeester van Amsterdam die aan het wankelen gebracht wordt. Hij vermoedt namelijk een buitenechtelijke relatie tussen zijn vrouw en een wethouder. De lezer leest zijn gedachten en ervaart zo de toenemende twijfel. Terwijl de burgemeester zijn vrouw in toenemende mate wantrouwt, moet hij omgaan met de sterfwens van zijn hoogbejaarde ouders en met de verantwoordelijkheden op zijn werk. De spanning zit in de opbouw van het verhaal, dat verrassende wendingen bevat. Passages over de twijfel en jaloezie van een mogelijk buitenechtelijke relatie en uitgebreide herinneringen wisselen elkaar af. Thematiek als het voltooid leven, het milieuvraagstuk en natuurwetenschappelijke ontwikkelingen komen zijdelings aan de orde. Interessant is het overkoepelende thema van aanhoudende onzekerheid over de blik van een persoon op de realiteit: in hoeverre bestaat deze, wat doe je ermee en is er mens in staat de werkelijkheid te bevatten?

Psychologisch verhaal

NIEUW

KOCH, HERMAN

Finse dagen

2020, 307 p.

In 1973 verbleef de toen 19-jarige Herman Koch (1953) op een boerderij in Finland. Een vlucht: geen diploma, zijn moeder overleden, zijn overspelige, vaak afwezige vader aandringend op een studiekeuze. Herinneringen, vooral aan een korte romance en de ontmoeting met een dichter, komen boven als de bekende auteur Koch in 2012 Finland bezoekt en opnieuw in 2016 tijdens een vakantie. Die herinneringen beslaan het eerste deel en de laatste 30 pagina's. De tussenliggende 175 pagina's beschrijven de

moeizame gezinssituatie en de frustraties van de jonge Koch, leidend tot drankgebruik en het opzoeken van gevaar. En ze tonen het ontstaan van een schrijverschap: de jonge ik-figuur maakt verhalen van zijn ervaringen. De volwassen ik-figuur onderzoekt hoe hij met die herinneringen is omgegaan en wil omgaan. Het slot van het vlakke eerste deel intrigeert, maar krijgt pas op de laatste pagina's een verrassend vervolg. Het middendeel vertelt, kleurrijk maar nogal uitgebreid, het verhaal dat Koch voor deze roman (want dat is het) heeft gemaakt over zijn jonge jaren.

Herinneringen, Schrijverschap
Psychologisch verhaal

KOCH, HERMAN

Zomerhuis met zwembad

2011, 380 p.

Herman Koch (1953) is een succesvol auteur ('Het diner' is een veel vertaalde bestseller) en televisiemaker. In 'Zomerhuis met zwembad' geeft hij de plot in de eerste pagina's al weg en slaagt er juist daardoor in het verhaal bloedstollend spannend en meeslepend te maken: een arts begaat een medische fout, die misschien geen fout is maar opzet. We volgen de ik met zijn gezin op een vrolijke zomerse vakantie, waarbij liefde, lust, overspel en geweld de gevaarlijke ingrediënten zijn. Koch schrijft met een natuurlijke literaire toon en laat humor en tragiek elkaar versterken. Zijn personages zijn psychologisch interessant, zijn stijl is nergens clichématig of gezocht en de plot is buitengewoon ingenieus. Daarbij kloppen alle details. In cynisme, visie en literaire architectuur lijkt Koch het hedendaagse neefje van W.F. Hermans, zij het dat Koch vooral zichzelf is en met dit boek er wederom in kan slagen een groot publiek voor de echte literatuur te winnen door de briljante mengeling van kwaliteit en spanning. Een gruwelijk, meeslepend en fascinerend boek dat zich niet laat weglekken.

Artsen

KOELEMEIJER, JUDITH

Hemelvaart

2013, 270 p.

Dit werk is gebaseerd op gebeurtenissen uit het eigen leven van de auteur. Als 18-jarig meisje ging ze na haar eindexamen in 1985 met vijf vriendinnen op vakantie naar Griekenland. Op de laatste avond, Maria Hemelvaart (15 augustus), gebeurt er een dodelijk ongeluk met Annette. Met zijn vijven komen ze terug; ze zijn voorgoed hun jeugd en onschuld verloren. Vijfentwintig jaar later onderzoekt de auteur wat de dood van Annette met haarzelf, de vriendinnen, de ouders van Annette en andere betrokkenen heeft gedaan. Ze keert terug naar Paros en reconstrueert de laatste dagen van Annette aan de hand van herinneringen, dagboek aantekeningen, rechtbankverslagen en gesprekken. Op zoek naar tekens en vooruitwijzingen wil ze het ongeluk verklaren. De gebeurtenissen uit het verleden en de zoektocht en reconstructie vijfentwintig jaar later zijn knap met elkaar verweven. Een mooi en aangrijpend verhaal, geschreven in een toegankelijke stijl. Geschikt voor de vele liefhebbers van waargebeurde verhalen.

Waargebeurd

KOELEMEIJER, JUDITH

Het zwijgen van Maria Zachea

(2001), 2011, 272 p.

De moeder van een groot, katholiek gezin krijgt op hoge leeftijd een hersenbloeding en hult zich daarna in een voortdurend stilzwijgen. Omdat ze niet willen dat zij naar een verpleeghuis moet, nemen de twaalf volwassen kinderen vrijwillig de zorg op zich: dagelijks is een van hen, gedurende de acht jaar tot haar dood, bij haar volgens een strak schema. Elk van hen beschrijft vanuit eigen perspectief de gezamenlijke jeugd in de jaren '50 en '60 en de herinneringen aan de ouders, elkaar, de maatschappij.

De schrijfster (1967) is journaliste en raakte geïntrigeerd door het beeld van haar zwijgende oma en de rol die zij had in het leven van haar ooms en tantes. Zij laat hen een voor een aan het woord, van de oudste tot de jongste. Er zijn overeenkomsten, maar opvallend zijn de verschillen in hun beleving. Deze lijn is knap doorgetrokken naar het nu: de oude moeder en de beslissing over leven en dood die de kinderen met elkaar moeten nemen. Het boek speelt in de Zaanstreek, maar is herkenbaar voor een breed publiek. Bekroond met de NS Publieksprijs en het Gouden Ezelsoor (best verkochte debuut). Met katern familiefoto's.

Familierelaties, Jaren vijftig, Jaren zestig, Euthenasie, Moeders

KOELEWIJN, JANNETJE

Heilbrons hel

2014, 317 p.

Tegenover elkaar staan Cor Heilbron, topman van het grote internationale voedingsmiddelenconcern B4YOU en verdacht van betrokkenheid bij handel met voorkennis, en officier van justitie Lucas Pauw die hem hiervoor koste wat het kost wil laten hangen, schuldig of niet. Maar de gezette lekkerbek Pauw is met zijn gedachten meer bij een potentiële nieuwe vriendin die hij op onbeholpen wijze voor zich tracht te winnen. En dan is er ook nog de journaliste die zichzelf op de kaart wil zetten via een interview met Heilbron maar er zelf ten onder aan dreigt te gaan. Een vlot geschreven, fascinerende, soms zelfs spannende levensschets over mensen uit de wereld van het grote geld, voor wie veel winst maken de primaire drijfveer in hun leven is en zelfreflectie een onbekend begrip. Geen sleutelroman, maar dat de personages zo levensecht overkomen is niet verwonderlijk. 'Ik heb zo weinig mogelijk verzonnen' aldus de auteur, die zelf voor de NRC veel grote ondernemers interviewde en het wereldje kent. Zo stond o.a. de Rotterdamse havenbaron Frans Swarttouw model voor haar hoofdpersoon Heilbron. Bij de ambitieuze journaliste had ze de Friso-kwestie in gedachten waarbij ze zelf met voorkennis handelde en aan de schandpaal werd genageld.

Ondernemers

KOELEWIJN, JANNETJE

De hemel bestaat niet

2011, 288 p.

Als kind praatte Jannetje Koelewijn nooit met haar vader, er was weinig echt contact, maar aan het eind van zijn leven krijgt hij de behoefte te praten over zijn leven, huwelijk en het mislukken daarvan. Hij wil met haar praten alsof zij geen vader en dochter zijn. De neerslag van deze uitvoerige gesprekken, en die met Jannetjes moeder, vormen dit boek. Ook het leven van de grootouders en het milieu waaruit zij allen kwamen (gereformeerden uit Spakenburg) komen uitgebreid ter sprake. Wim Koelewijn (1929) was de zoon van een gereformeerde politiemann uit Amsterdam en kleinzoon van een Spakenburgse visser. Hij streefde altijd naar beter en hoger. Zijn kinderen gingen allemaal studeren, zelf werd hij na zijn pensionering nog meester in de rechten, maar onderweg raakt hij zijn vrouw, de liefde van zijn leven, kwijt. Ook zijn geloof is wankel. Boeiend, indringend, zeer openhartig portret van twee mensen en hun (gezins)leven, dat zowel de aangename als de onaangename kanten laat zien, intieme details niet schuwt, soms pijnlijk eerlijk en hard is, maar altijd liefdevol. Achterin een verantwoording van de auteur. Koelewijn is redacteur bij NRC Handelsblad en publiceerde onder meer de interviewbundel 'De alledaagse dood: gesprekken over het einde van het leven'.

Families; Nederland; 20e eeuw; Verhalen

Informatief

KOLLAARD, SANDER

Stadium IV

2015, 157 p.

Tijdens de proefrit met hun nieuwe camper krijgt Sarie (62 jaar, ex-lerares aardrijkskunde), vrouw van Barend (64, gepensioneerd politiemans) een toeval. Ze wordt opgenomen en blijkt uitgezaaide kanker te hebben: ongeneeslijk, niet-kleincellig longcarcinoom, stadium IV. In plaats van hun plan voor een trektocht door Europa besluiten ze naar Öland te reizen, het idyllische Zweedse eiland waar in 1968 hun liefde onstuimig begon. Barend, fors van postuur, kerngezond, levenskunstenaar, 'dossierijger', probeert de plotselinge chaos en radeloosheid in zijn leven te bestrijden met het lezen van wetenschappelijke verhandelingen, aanleggen van lijstjes, strikt hanteren van regels, en wijdt zich vol overgave aan de verzorging van zijn vrouw, die de kunst van het sterven onder de knie probeert te krijgen. Totdat Barend een drastisch besluit neemt. Sfeervol, ontroerende, 'vanuit het hart' geschreven, niet-chronologisch vertelde, psychologische roman, met subtiele details (knikker, stenen keilen), waarin Kollaard (1961) evenwichtig afstand neemt van beschrijvingen van goedkope, clichématige emoties.

Kanker

Psychologisch verhaal

KOOIMAN, DIRK AYELET

Montyn

(1982), 2013, 340 p.

Deze biografische roman van de Nederlandse schrijver (1946) vertelt het onrustige leven van de Nederlandse kunstenaar Jan Montyn (1924). Hij groeide op in Oudewater als zoon van een streng-gereformeerde koetschilder. Hij ontvlucht zijn ouderlijk huis tijdens de Tweede Wereldoorlog door dienst te nemen bij de Duitse Jeugdstorm. Vanaf dat moment bestaat zijn leven uit vechten, ontberingen en overleven, met deelname aan het vreemdelingenlegioen, krijgsgeschiedenis, Korea en de Vietnamoorlog. Dit boek is een groot avontuur, realistisch en rauw beschreven. Jan vindt, via allerlei relaties, uiteindelijk rust bij de Indonesische Hien; bij de geboorte van zijn dochter eindigt zijn rusteloze zoeken. Het boek is meer dan dertig jaar geleden voor het eerst uitgegeven maar is nog steeds populair bij zowel volwassenen als jongeren.

Jan Montyn, Oorlogservaringen

Oolog en verzet, Biografie

KOOTEN, KIM VAN

Lieveling

2015, 236 p.

Wanneer Puck en haar moeder hun huis verruilen voor een villa, verandert het leven van de vijfjarige Puck compleet. Na amper geld te hebben om rond te komen, kunnen ze nu alles krijgen; alleen zijn zij niet meer met zijn tweetjes. Al het geluk dat zij nu ineens ervaren, wordt betaald met Pucks jeugd en vrijheid. De stiefvader van Puck vindt het namelijk leuk om Puck drie keer per week te wassen, af te drogen met zijn handen en vingers te plaatsen op plekken waar vingers niet horen te zijn. Puck wil vragen aan meester Hofslot of het normaal is dat ze wordt afgedroogd met zijn handen, maar ze durft het niet; straks wordt Ome Meneer boos. Bij wassen blijft het niet, want Puck moet steeds meer doen. Na jaren van misbruik is Puck niet meer het meisje dat geniet van het speelgoed dat ze krijgt en eet of praat ze niet meer. Deze debuutroman van Kim van Kooten (1974) is gebaseerd op ware gebeurtenissen, namelijk op de jeugd van een vriendin. Het boek is, ondanks het onderwerp, op een luchtige en vlotte manier geschreven, waardoor je je inleeft in het personage. Een heftig onderwerp dat op luchtige manier beschreven is, zal het goed doen bij lezers.

Kinderen; Seksueel misbruik, Kindermishandeling

Kinderleven

KRABBE, TIM

Het gouden ei

(1984), 2012, 94 p.

Tim Krabbé (1943) is bekend als schaakmeester, wielerveder, sportverslaggever en als schrijver van filmscripts, verhalen en romans. Krabbé heeft ook in deze novelle, zijn meeste bekende, een flitsende stijl, met geestige, bizarre, maar ook zeer gevoelige momenten. De structuur is verrassend knap: achteraf passen alle stukjes in elkaar. Dit sprookje van de misdaad verhaalt van de vakantieis van Rex en Saskia. Saskia verdwijnt op een raadselachtige manier bij een benzinstation. Jaren later ontdekt Rex hoe dat gebeurd is. Dit boek is bij uitstek geschikt voor een zeer breed publiek. Verfilmd als 'Spoorloos' en 'The vanishing'.

Verdwijningen

Thriller

KRAKE, FRANK

Menthol

2016, 312 p.

Amper voor te stellen nu, maar vóór de Tweede Wereldoorlog hadden de meeste Nederlanders nog nooit een 'zwarte' man in levende lijve ontmoet. Deze als roman verpakte biografie van Joseph Sylvester beschrijft het leven van een nomade uit het Caribisch gebied, die zich na jaren zwoegen in de Verenigde Staten en Parijs uiteindelijk in Hengelo vestigde. Sylvester was een geboren marktkoopman, die naam maakte met de verkoop van Babajaba Menthol-tandpasta. Hij 'leerde Nederland tanden poetsen'. Hij trouwde met een welgestelde Hengelose vrouw die hij in Amsterdam had leren kennen. Het doorzettingsvermogen en de daadkracht van deze man moeten de lezer van nu als bijna bovenmenselijk voorkomen. Mister Menthol en zijn tijdgenoten overleven de crisis, de bezetting, de zinloze bombardementen van Hengelo. Hij onder meer door een handel in dierenvelen en de steun van Hengeloërs die hem weten vrij te krijgen uit een interneringskamp voor buitenlanders. Het boek bevat veel foto's, afbeeldingen van Menthols advertenties en van officiële documenten. In 2010 kwam een tv-documentaire over Menthol uit. Met vaart geschreven documentaire roman waarvoor veel onderzoek is gedaan; de auteur houdt zich aan de feiten, verzon voornamelijk de dialogen. Prachtig tijdsdocument. Luchtig vormgegeven.

Joseph Sylvester, Zwarten; Nederland; 20e eeuw

Informatief

KRIELAARS, MICHEL

Het brilletje van Tsjechov

2014, 414 p.

In dit boek maakt de journalist Krielaars een reis door Rusland, zowel in afstand als in tijd. Hij bezoekt met de auto, per boot of trein of met de bus alle plaatsen, waar de schrijver Anton Tsjechov ooit is geweest, van zijn geboortehuis in Taganrog tot zijn graf in Moskou. Van Jalta, waar Tsjechov een woning had - nu een museum - tot Oost-Siberië, waar hij onderzoek heeft gedaan. Overal waar Krielaars komt, gaat hij in gesprek met suppoosten in musea en bewoners van stad of dorp. Hij verbindt fragmenten uit verhalen van Tsjechov met de huidige situatie in Rusland en benoemt daarbij ook trieste situaties, zoals de positie van de vrouw of het moeilijke werk van mensenrechtenorganisatie Memorial. 't Mooist zijn de zijpaden, waarin bezoeken worden gebracht aan de huizen van beroemde schrijvers, zoals van Anna Achmatova en Boris Pasternak, of waar verteld wordt over bekende Russische literaire figuren. Het is een mooi beeld van de tolerante, energieke, doortastende schrijver Tsjechov, zijn leven en werk. Een soepel geschreven, informatief en onderhoudend boek.

Rusland; Reisbeschrijvingen

Informatief

KUMPFMÜLLER, MICHAEL

De heerlijkheid van het leven

Duits, (2011), 2013, 236 p.

Het laatste levensjaar van de bij zijn dood al beroemde Praagse schrijver Franz Kafka (1883-1924) wordt hier op uitzonderlijke en pregnante wijze beschreven. Na een aantal amoureuze relaties ontmoette de al ernstig tuberculeuze Kafka in de Oostzeepadplaats Müritz een kleuterleidster. Zij viel voor hem als een blok terwijl hij zoals steeds aarzelde. Uiteindelijk gaf hij zich gewonnen. Vanaf dat ze samenwonen in Berlijn raakten ze steeds meer op elkaar gericht. Hij werd voor haar het middelpunt van het heelal. Kafka sterft ten slotte in haar armen in een kliniek bij Wenen. De auteur van deze biografische roman kruipt nu beurtelings in de huid van de beide hoofdpersonen en legt op uiterst fijnzinnige wijze hun zielenroerselen bloot, hun leven naar elkaar toe met de dood in het vooruitzicht. Het is een aangrijpend, tragisch biografisch verhaal geworden, mede gebaseerd op brieven, verhalen en nagelaten materiaal. Deze terecht bejubelde roman voegt iets essentieels toe aan ons begrip van Kafka, maar daarnaast is het ook een adembenemend literair landschap dat zich voor de lezer ontrolt.

Franz Kafka

Biografie

KUNDERA, MILAN

De ondraaglijke lichtheid van het bestaan

Tsjechisch, (1984), 2012, 377 p.

Ideeënroman aan de hand van de levens van twee stellen, Tomas & Tereza en Franz & Sabina, waarbij Sabina, een onafhankelijke schilderes die Tsjechoslowakije na 1968 verliet en in Genève woont, een verbindende rol tussen de koppels speelt door haar verhouding met Tomas. Ook deze chirurg en rokkenjager vlucht, met Tereza, uit Tsjechoslowakije naar Zwitserland. Beiden zullen echter terugkeren. Franz is een Zwitserse linkse intellectueel die aanvankelijk een ideale maîtresse vindt in Sabina. Kundera laat zien hoe op beslissende momenten in hun diverse levens lichtheid en zwaarte verwisselbaar zijn, liefde en haat, trouw en verraad, schoonheid en lelijkheid, kunst en kitsch, het komische en tragische, afhankelijk van ieders levensperspectief. Contrapunsgewijs weeft Kundera hun diverse levens door elkaar, becommentarieert ze en veralgemeent ze met filosofische aforismen. Kundera (1929), vooraanstaand Tsjechisch schrijver, woont sinds 1974 in Frankrijk.

Relaties

Psychologisch verhaal

KUSHNER, RACHEL

De vlammenwerpers

Amerikaans, (2013), 2015, 478 p.

In dit soms wat complexe verhaal komt de jonge kunstenaar Reno in 1975 naar New York. Ze heeft maar één passie, ze wil uit haar fascinatie voor motoren en snelheid kunst maken. In de tumultueuze kunstscene van de stad krijgt ze een verhouding met Sandro, telg uit de rijke Italiaanse motorfamilie Valera. Met hem vertrekt ze naar zijn geboorteland, dat juist in die periode wordt overspoeld door politiek radicalisme. Deze zo verschillende werelden van snelheid, kunst, rijkdom en politiek radicalisme worden door Kushner op een caleidoscopische, boeiende wijze met elkaar in verband gebracht. Opvallend is hierbij haar stijl van schrijven. Ze schrijft in korte zinnen die de lezer heel dicht bij het verhaal houden.

Als ze in New York is teruggekeerd, is Reno, onder de invloed van de tegengestelde werelden waarin ze heeft vertoefd, veranderd. Een levendige en overweldigende roman waarin Kushner fictie en werkelijkheid knap weet te combineren. Tweede roman van de Amerikaanse schrijfster (1968)..Een van de tien beste boeken van 2013 volgens de New York Times Book Review. Wordt verfilmd.

Motoren, Kunstenaressen

KWAST, ERNEST VAN DER

De ijsmakers

2015, 303 p.

Een oude ijssalon op de Oude Binnenweg in Rotterdam (en wat een goeie!): Venezia. Een Italiaanse familie – ijsmakers tot in het voorgeslacht – baat deze zaak uit. Het vak gaat over van vader op zoon. In de winter, wanneer de ijssalon gesloten is ('Tot ziens in maart!'), verblijft de familie in de bergen van Noord-Italië. Over deze familie heeft Van der Kwast een mooie roman geschreven. Het is een familiegeschiedenis. De oudste zoon breekt met de ambachtelijke familietraditie, laat het ijs liggen en gaat in de poëzie. Als latere directeur van het World Poetry Festival reist hij over de wereld, terwijl de zomers aan de jongere broer voorbijgaan. Hij tobt zich af in de zaak. Familiale verhoudingen, ambachtelijkheid, het voortbrengen van nageslacht, het voorgeslacht (waar het boek mee eindigt) en liefde staan centraal, maar tegelijk is er veel anekdotiek over consumptie-ijs, een geschiedenis ervan, een glansrol voor sneeuw en een ode aan de poëzie. De smaak van ijs wordt wellustig, haast erotisch beschreven. Een heerlijk boek. Niet gedacht dat ijs op papier zo kon smaken.

Consumptie-ijs

KWAST, ERNEST VAN DER

Mama Tandoori

(2010), 2011, 214 p.

Een Indiase moeder met een bevlogen en vurig karakter zwaait de scepter in het Rotterdamse gezin waarin de hoofdpersoon opgroeit. Deze jongen, die ook Ernest van der Kwast heet en later schrijver wordt, moet zich een weg naar volwassenheid zien te banen en zich ontworstelen aan zijn moeder met haar excentrieke opvattingen. De hoofdstukken lichten losse fragmenten uit Ernests jeugd uit, en dan vooral de zonderlinge streken van zijn moeder: van mensen te lijf gaan met een deegroller tot haar exuberante verzamelwoede. De luchtige, vaak ironische formuleringen roepen zulke situaties heel concreet op. Veel diepgang biedt de roman niet, maar de snedige, subtiel geformuleerde zinnestjes maken hem allerminst oppervlakkig. Hij leest als een kleurrijke schets van een onalledaagse familie. Zonder flauw te worden blijft hij tot het einde toe geestig. De auteur schreef eerder verschillende romans onder pseudoniemen, waaronder het veelgelezen en -geprezen 'Man zoekt vrouw om hem gelukkig te maken'.

Familie, Humor

LEE, HARPER

Ga heen, zet een wachter

Amerikaans, 2015, 268 p.

Een jonge vrouw reist in de jaren vijftig van de vorige eeuw naar haar geboorteplaats in het zuiden van de Verenigde Staten om daar haar vakantie door te brengen. Die verloopt heel anders dan zij zich had voorgesteld. Zij wordt namelijk op ruwe wijze geconfronteerd met de voor haar schokkende veranderingen die met name haar vader in zijn houding tegenover niet-blanken heeft ondergaan. Maar voor dat dat zover is, moet je als lezer eerst door zo'n honderd bladzijden heen, die iets weg hebben van een met enige humor geschreven betere damesroman. Pas daarna begint het boek wat interessanter te worden. Wie 'Spaar de spotvogel'*, het veelgeprezen en bekroonde enige andere boek van de auteur kent, zal de optredende figuren herkennen, al speelt dit verhaal zo'n twintig jaar later. In feite gaat het hier om een eerder geschreven versie daarvan, die op aandrang van de uitgever volledig herzien werd. En terecht zoals uit deze uitgave blijkt. De kwaliteit van dit 'oerboek' is duidelijk niet die van 'Spaar de spotvogel'.

Racisme, Verenigde Staten, Jaren vijftig

Rassenvraagstuk

LEE, HARPER

Spaar de spotvogel

Amerikaans, (1960), 2015, 365 p.

In het diepe zuiden van de VS wordt in de jaren '50 rassensegregatie alom geaccepteerd. Wanneer een blanke advocaat een zwarte man verdedigt, die onterecht beschuldigd wordt van het verkrachten van een blanke vrouw, is het dorp in rep en roer. Het bijzondere van het verhaal is het perspectief: alles wordt gezien door de ogen van de jonge dochter van de advocaat die niet alles begrijpt wat ze ziet, maar belangrijke levenslessen leert. Een klassieker die door alle schoolkinderen in de VS wordt gelezen. De nieuwe vertaling van Ko Kooman is vakkundig en leest vlot. Er gaat (vermoedelijk onvermijdelijk) veel verloren in de vertaling, met name de kleurrijke dialecten van de zwarte bevolking en arme blanken. In 1961 won Gregory Peck een Oscar voor zijn filmvertolking van de advocaat. Oorspronkelijke titel: 'To Kill a Mockingbird'.

Racisme, Verenigde Staten; 1931- 1940

Rassenvraagstuk

LEEUWEN, JOKE VAN

Feest van het begin

2012, 246 p.

Dit verhaal speelt zich af in de tweede helft van de achttiende eeuw in Frankrijk. Catho is te vondeling gelegd en belandt in een door nonnen geleid vondelingenhuis. Door haar vrijgevochten natuur is ze daar al gauw niet op haar plek. Dat geldt ook voor Berthe, een non die teleurgesteld is in het gebrek aan diepgang dat de andere zusters tonen en allerlei capriolen uithaalt om het kloosterleven te ontvluchten. Berthe wordt Catho's steun en toeverlaat. Parallel daaraan loopt een verhaallijn over een klavecimbelbouwer en een beul, die zich verdiepen in de ontwikkeling van de guillotine. De verhaallijnen zijn kunstig met elkaar verweven. De historische context (Franse Revolutie) wordt zijdelings belicht; centraal staat de ontwikkeling van de hoofdpersonages die hun eigen keuzes leren te maken. Dit maakt het boek voor liefhebbers van historische romans minder interessant, maar het zorgt er wel voor dat de roman actueel is. Derde roman voor volwassenen van de schrijfster (1952) die vooral bekend is van haar kinderboeken, o.a. 'Iep!' (Zilveren Griffel, 1997).

Frankrijk; 18e eeuw

Historisch verhaal

LEEUWEN, JOKE VAN

Hier

2018, 231 p.

Het verhaal speelt zich af aan een onbekende grens, waar een vader de grenspost bewaakt. Zoon Bardo zoekt bevrijding, maar komt uiteindelijk in een zelfde beroep terecht. Hij vindt en dreigt daarna zijn grote liefde te verliezen en beziet de wereld door een paranoïde bril, waarvan zijn vrouw Mara en kind Onna slachtoffer dreigen te worden. Bardo heeft zijn moeder jong verloren en vriendschappen lijken onmogelijk voor hem. Verwijten maken lijkt een erfelijke karaktertrek. Zijn geliefde Mara offert haar leven op: ze verzorgt haar schoonvader, verdraagt Bardo en blijft hopen. Zal de kleine Onna uit de gevangenis van erfelijkheid en de omgeving kunnen ontsnappen? De auteur (1952) is schrijfster van jeugdboeken, gedichten en toneel en sinds enige tijd ook van romans. Ze is ook nog illustrator en performer. Chronologisch opgebouwd in vijf hoofdstukken met een vooruitblik in cursief; met Onna, Mara en Bardo als personale vertellers. In 'De Huid', het laatste hoofdstuk, noemt Mara Bardo's huid veelzeggend de beschadigde grens tussen binnen en buiten. Samenvattend: mooi van taal, pijnlijk van inhoud: een juweel met scherpe randjes. Filosofie in een roman.

Ouder-kind-relatie, Grenzen

Psychologisch verhaal

LEEUWEN, JOKE VAN

De onervarenen

2015, 237 p.

Odile is de hoofdpersoon en vertelster (ik-vorm) van deze roman van de veelbekroonde Nederlandse schrijfster en dichteres (1952). Ze is in deze migratieroman, die midden negentiende eeuw speelt, een bastaardkind. Haar moeder is door haar bemiddelde ouders verstoten. Als de moeder onterecht in een krankzinnigengesticht wordt opgenomen, gaat Odile in op de avances van boer Koben. Na het mislukken van de aardappeloogst en dreigende uitzetting gaan ze in op de propaganda van de Maatschappij voor Overzeese Volksplanting om samen met vijftig streekgenoten overzees een mooie toekomst op te bouwen. Daar aangekomen blijken alle beloftes gebakken lucht en worden ze al snel geconfronteerd met ziekte, tegenslag, na-ijver, verdeeldheid, sektevorming en de onmogelijkheid om hun schulden af te betalen. Net als in het soortgelijke 'Muskietenkust' van Paul Theroux blijft Odile lang de steeds stuggere en dominante Koben trouw, terwijl de florerende moeder erop aandringt om met haar weg te gaan. De auteur roept met sober beeldend taalgebruik en subtiele vooruitverwijzingen een pakkend beeld op van een vergeten geschiedenis.

Nederlandse migranten; 19e eeuw

Historisch verhaal, Sociaal verhaal

NIEUW

LEFTERI, CHRISTY

De bijenhouder van Aleppo

Engels, 2019, 335 p.

Nuri in Aleppo, Syrië, zet het familiebedrijf in stoffen niet voort. Hij is geïnspireerd geraakt door Mustafa, wees en bevlogen bijenhouder. Nuri besluit ook professional imker te worden. Hij heeft met bijen, vrouw en zoontje een harmonisch bestaan tot de oorlog uitbreekt en hun kind omkomt. Nuri en zijn vrouw vluchten, nadat Mustafa al is vertrokken. Nuri hallucineert, zijn vrouw is blind geworden, maar door doorzettingsvermogen en te blijven hopen om weer met Mustafa herenigd te worden bereiken zij Athene. De hel kan niet erger zijn, armoede, geweld, orgaanhandel en uitzichtloosheid. Uiteindelijk komen ze in toch Engeland aan en krijgen te maken met kafkaëske eisen van de immigratiedienst. Tenslotte worden hun kwalen als horend bij PTSS gediagnosticeerd. Het weerzien met Mustafa doet hen goed. Beschreven in een stijl die feitelijk en poëtisch taalgebruik combineert, in een reeks herinneringen en real time. De auteur (1980) was getuige van de erbarmelijke omstandigheden in Athene. Wordt vergeleken met 'De vliegeraar'. Een noodzakelijk en onontkoombaar boek.

Sociaal verhaal

NIEUW

LENNEP, JACOB VAN

De lotgevallen van Klaasje Zevenster

(1865), 2018, 515 p.

Op Sinterklaasavond wordt bij een studentendispuut een pakje bezorgd waarin een babymeisje zit: Klaasje. De jongens besluiten het kind te adopteren, brengen het onder in een pleeggezin en later in een pensioonaat. Het boek begint als Klaasje van het pensioonaat komt en op eigen benen moet gaan staan. De studenten zijn inmiddels verspreid en advocaat, dominee, dokter of koopman geworden. Klaasje is lief, zorgzaam en argeloos, maar heeft geen geld en status. Ze valt al snel ten prooi aan de boze buitenwereld. Gelukkig zijn er ook goede mensen. Door het lot komt ze ook in contact met al haar pleegvaders, van wie een aantal geen contact meer met haar had. Gera de Bruijn heeft het boek (oorspronkelijk verschenen in 1865) bewerkt en ingekort tot een frisse roman die met duivels plezier is geschreven. Vergeet Dickens: wij hebben Van Lennepe! Een Nederlandse klassieker, door de bewerking heel goed

leesbaar in de huidige tijd.

Historisch verhaal

LEROY, GILLES

Alabama Song

Frans, (2007), 2011, 217 p.

Genomineerd voor maar liefst vier literaire prijzen (Goncourt, Renaudot, Médicis, Fémina) moet deze roman van Leroy (1958), "zijn grote Amerikaanse roman", over de flamboyante "Southern Belle" Zelda Sayre (1900-1948), vrouw van de grote schrijver Scott Fitzgerald (1896-1940) wel intrigeren. Aan het vaalblauwe kaftje zal het niet liggen. Wel aan het onderwerp zelf natuurlijk: de uitspattingen van de jet set, de lichamelijke en geestelijke aftakeling tot en met de finale zelfdestructie. Maar wat is nu de meerwaarde? Die ligt in het gekozen perspectief, het verlies van macht over de eigen handel en wandel beleefd vanuit Zelda zelf. De gedachten en gevoelens die Leroy haar toekent, deels afgeleid van de feiten, deels verzonnen en/of kenmerkend voor zijn eigen preoccupaties, tonen een ontheemde, artistieke vrouw sans gêne, geneigd tot extatische losbandigheid, intens de sensualiteit van het mannelijk lichaam proevend, zoals bij haar minnaar Joz, Frans vlieger, gedoemd tot horigheid aan het ego van haar levensgezel, letterlijk en figuurlijk opgebrand na een uitputtend leven. Raak! Normale druk. Prix Goncourt 2007. - Raak portret van Zelda, de vrouw van schrijver Scott Fitzgerald. Prix Goncourt 2007.

F.Scott Fitzgerald

Biografie

LIESHOUT, TED

Mijn meneer

2012, 253 p.

Jeugdboekenschrijver en beeldend kunstenaar Van Lieshout (1955) vertelt in de woorden van een elfjarige jongen die brieven schrijft aan Maria hoe het kind in contact komt met een volwassen hetero-man, een relatie krijgt en ten slotte de relatie verbreekt. Dit autobiografische verhaal beschrijft nauwkeurig de behoefte van het kind om gekend en gezien te worden, de aanvankelijk vormen de waarde van het contact, de angst van het kind voor de buitenwereld en veroordeling van het contact, maar ook de manipulatie, de omslag van pedofilie naar pedoseksualiteit en de verwarring bij het kind als de man zijn lust botviert ten koste van het kind en het daarmee psychisch beschadigt. In een nawoord stelt Van Lieshout dat het voor hem (het kind) liefde was, maar dat hij seks met kinderen afkeurt. Dit boek is een moedige bijdrage aan een vaak heterige discussie: expliciet, maar niet vulgair, psychologisch subtiel, scherp en met humor geformuleerd, genuanceerd en stellingnemend.

Pedofilie, Kinderleven

Kinderleven

LIESKE, TOMAS

Alles kantelt

(2010), 2011, 245 p.

De nieuwe roman van de Nederlandse schrijver (1943) speelt met de tijd. En met personages. In de jaren zeventig ontmoet Anton, een epileptische (en daardoor met een verscherpte waarneming toegeruste) dertiger die zijn vrouw heeft verloren, zijn jeugdige zelf: het jongetje dat hij vroeger in Den Haag was. Met hem reist de Shakespeare-specialist naar het door de Rote Armee geterroriseerde Duitsland om toneelvoorstellingen te zien. Het verhaalheden botst op het verleden. Voor de kleine Anton, met een dominerende vader, is het Duitse meisje Rosemarie dat in het gezin verblijft, het hoogste schepsel. Met haar ontwikkelt zich een relatie. De oudere Anton kan zich weinig van deze Rosemarie herinneren. Hij denkt aan zijn overleden vrouw. In Duitsland keert Rosemarie op onverwachte wijze terug. In deze roman over een verbeelde onmogelijk-

heid speelt Lieske een spel met afstanden tussen vertellende en belevende ikken, met verschillen in kennis van de levensloop en met afwisseling in de grammaticale tijden. Een weergaloos literair spel. De beschrijvingskunst in de knappe stijl van Lieske is groots. Een bijzondere roman.

Psychologisch verhaal

LIESKE, TOMAS

Retourschip de Liefde

2015, 127 p.

Dit nieuwe boek van Lieske zet de tijd op scherp. In een gedegeneerd milieu (vader mishandelt moeder) beleeft de in 1982 geboren Florianne Dodenbier haar eerste jaren. In een tehuis, op achtjarige leeftijd, geholpen door een ziekte, besluit Florianne de tijd over te doen. Zij gaat terug en maakt een nieuwe start. Na de middelbare school, zij zit dan in een pleeggezin, begint ze een studie, maar wordt telefoonhoer. Zij reist naar Indonesië en komt na een nautisch avontuur terecht bij een zeventiende-eeuws VOC-schip (De Liefde). Haar tijd botst op die van de zeventiende eeuw. Met een van de bemanningsleden heeft zij de ultieme seksuele ervaring. Terug in Den Haag vindt zij geen gehoor voor haar avontuur; zij vertrekt naar Parijs waar ze de man meent te zien die haar gelukkig maakte. Volmaaktheid van de details, daar gaat het om bij het overdoen van het leven (slotzin) en dat is Lieske gelukt. Surrealistische werkelijkheden botsen op realistische kaders (zoals vaak bij Lieske), maar altijd is er de dwingende kracht van de compositie en een grote stijlbeheersing.

LISH, ATTICUS

Ter voorbereiding op het volgende leven

Amerikaans, (2014), 2015, 494 p.

De gemengd Chinees-Oeigoerse illegale immigrante Zou Lei moet in de VS na 9/11 altijd uitkijken voor de immigratiedienst die haar al eens drie maanden vastzette. Opnieuw wordt ze uitgebuit door Chinese werkgevers. Het leven in de achterbuurten van New York City is hard en onzeker. Dan ontmoet ze de jonge Amerikaan Skinner, net terug uit Irak. Skinner kan zijn vreselijke ervaringen niet verwerken, maar is desondanks door het leger met een zak pillen en een afzwaai-premie de straat opgestuurd. De twee vinden steun bij elkaar en langzaam ontluikt een onwaarschijnlijke, tere, ontroerende liefde. Dit romandebuut is overladen met prijzen. Lish vertelt het verhaal vanuit de verschillende personen. Langzaam vervlechten die zich met elkaar en stevenen op een dramatische climax af. Lishs stijl verandert met de persoon en de omstandigheden. Zou Lei's verleden beschrijft hij poëtisch als in een Chinese tekst, Skinner bondig, in donkere beelden. Hun conversaties lijken op te borrelen, met halve en hele gedachten. Lish stelt belangrijke ethische vragen en toont het harde leven van velen. Knap vertaald. Een boek dat ondanks de vlotte schrijfstijl een ervaren lezer vraagt. Belangrijke toevoeging aan de Amerikaanse literatuur. Besproken door het boekenpanel van het tv-programma 'De Wereld Draait Door' (september 2015).

Chinees migranten; Verenigde Staten

Psychologisch verhaal

LOO, TESSA DE

Een goed nest

2014, 206 p.

Psychologische roman van De Loo [1946], die bekend is van 'De tweeling' en het recente 'Kenau'. Net als in 'De tweeling' gaat het verhaal over twee zussen. Noor en Eva hebben elkaar jaren niet gezien als Noor, de jongste, vanuit Amsterdam naar de Achterhoek afreist om Eva te bezoeken. Het doel is Eva te confronteren met een bijna dertig jaar oud, zeer precair familiegeheim. De twee zussen, allebei rond de vijftig, zijn zo verschillend van karakter en levensinstelling dat de kloof tussen hen onoverbrugbaar lijkt.

Het ongemakkelijke bezoek brengt bij beide vrouwen oud zeer naar boven, zoals de scheiding van hun ouders en de ziekte van hun moeder. De onthulling van het geheim zet de zussenrelatie op scherp en legt een bom onder hun gezinnen. Het verhaal is spannend en vlot geschreven, het wisselt per hoofdstuk van perspectief van de ene zus naar de andere. Steeds meer puzzelstukjes uit het verleden maken de familiegeschiedenis compleet. Een echte pageturner, geschikt voor een groot (vrouwelijk) publiek.

Zussen, Geheimen

Psychologisch verhaal

LOO, TESSA DE

Isabelle

(1989), 2011, 127 p.

Een mooie, Franse filmactrice, Isabelle, wordt ontvoerd door een afzichtelijk lelijke vrouw die jaloers is op de schoonheid van haar slachtoffer. De schrijfster beschrijft in deze korte roman de strijd tussen de twee vrouwen, die eigenlijk de strijd tussen schoonheid en lelijkheid is. Ondertussen stelt een jeugdkenis van Isabelle, een altijd om zijn dikte en lelijkheid geplaagde man, alles in het werk om haar terug te vinden. Behalve deze man spelen mannen verder geen rol van betekenis. De Loo's proza is bijzonder compact en beeldend, waardoor het verhaal zich als een 'trein' laat lezen. Deze stijl, gecombineerd met de geringe omvang van het boek, zou de indruk van magerheid kunnen wekken. Het tegendeel is echter waar. Verfilmd met Halina Reijn en Tineke Caels in de hoofdrol.

Uiterlijk, Jaloezie, Ontvoeringen

Psychologisch verhaal, Thriller

LOO, TESSA DE

Liefde in Pangea

2017, 287 p.

Op de middelbare school raakt Fidel in de ban van Sacha, een meisje dat hem aantrekt en afstoot. Op de laatste dag van een schoolreis naar Rome pleegt ze zelfmoord door voor de ogen van haar klasgenoten uit het raam te springen. Jaren later, als hij bioloog is en onderzoek in Portugal gaat doen naar kameleons, komt hij contact met haar familie en wordt de achtergrond van het meisje meer duidelijk. De kameleon is een metafoor voor het karakter van Sacha, maar ook van de aantasting van de natuur door toerisme. Pangea is de aarde als geheel, toen de continenten nog niet uit elkaar gedreven waren. Goed opgebouwd en boeiend verteld verhaal, prettig leesbaar. De schrijfster (1946) van onder meer 'De tweeling' woont in het zuiden van Portugal en de beschrijvingen van dat land zijn beeldend weergegeven.

Zelfdoding

Psychologisch verhaal

LOO, TESSA DE

De tweeling

(1993), 2013, 435 p.

Tessa de Loo (1946) debuteerde in 1983 met de veelgeprezen verhalenbundel 'De meisjes van de suikerwerkfabriek'. Sindsdien verschenen van haar de romans 'Meander' en 'Isabelle' en het boekenweekgeschenk 'Het rookoffer'. 'De tweeling' is een lijvige roman over het lijden van gewone Duitsers in oorlogstijd. De Duitse tweelingzusjes Anna en Lotte, geboren in 1916, worden na de dood van hun ouders van elkaar gescheiden. Anna komt terecht in het boerse en katholieke milieu van haar grootvader. Lotte belandt in Nederland bij een oom met socialistische idealen. Na zeventig jaar ontmoeten de zussen elkaar weer in het kuuroord Spa. Ze vertellen elkaar hun levensverhaal, dat vooral een oorlogsverhaal is. Lotte heeft joodse onderduikers geholpen. Anna was met een SS-militair getrouwd en heeft als verpleegster gewerkt in Duitse veldhospitelen. Aangrijpende roman met een overtuigende structuur en een prachtige, zeer leesbare stijl.

Tweelingen, Vrouwenleven, Wereldoorlog II

Psychologisch verhaal

LOUW, ANNA M.

Kroniek van Perdepoort

Zuid-Afrikaans, (1975), 2014, 396 p.

De Zuid-Afrikaanse schrijfster (1913-2003) had uitgebreide studies en een respectabele lijst met literaire publicaties achter de rug toen in 1975 'Kroniek van Perdepoort' verscheen, een nadien veelbekroond en als klassiek beschouwd werk. Zij vertelt het verhaal van een machtige en sjieke boerenfamilie die ten onder gaat aan de zeven grote zondes: hoogmoed, hebzucht, wellust, jaloezie, gulzigheid, woede en luiheid. Deze boerenroman ('plasroman') zou een gewone streekroman kunnen zijn, zeker gezien de soms wat traditioneel literaire taal, ware het niet dat er in de vertelvorm een voor dit genre ongebruikelijke structuur wordt gebruikt. Daarnaast is er geenszins een happy ending en heeft de gespletenheid van de Zuid-Afrikaanse samenleving rondom geloof en apartheid een ontwrichtende werking. Zo werd deze roman baanbrekend en een voorbeeld voor auteurs als André Brink, J.M. Coetzee en Marlene van Niekerk ('Agaat'). Een belangrijke roman die nog niets aan betekenis heeft ingeboet.

NIEUW

LUISELLI, VALERIA

Archief van verloren kinderen

Amerikaans, 2019, 437 p.

Verslag van een roadtrip van een Amerikaans gezin - twee geluidsdocumentairemakers met ieder een kind uit een vorige relatie - van New York naar het Apachegebied op de grens van Arizona-Mexico. Hij wil een documentaire maken over de geschiedenis van de Apaches. Zij (de verteller) is bezig met een documentaire over de vele illegale asielzoekerskinderen die in de VS verdwijnen (verloren kinderen). Hun huwelijk loopt op zijn einde en ook hun eigen kinderen (jongen van tien, meisje van vijf) voelen zich verloren. Wat gaat er gebeuren aan het einde van de reis? In het slotstuk neemt de jongen de vertellersrol over. Diepgravende, complexe, meervoudig gelaagde roman waarin persoonlijke, actueel-politieke en cultuurhistorische aspecten mooi met elkaar verweven zijn. Deze genre-overschrijdende roman geeft een schat aan informatie over Amerika toen en nu, een schrijnend beeld van de Amerikaanse migratiepolitiek én van een uiteenvallend huwelijk. Daarnaast geeft het een mooi, levensecht portret van twee kinderen. Fascinerend, origineel en actueel. De Mexicaanse auteur (1983) woont in de V.S. en won al vele prijzen met haar werk.

MALOT, HECTOR

Alleen op de wereld

Frans, (1878), 2016, 523 p.

Deze integrale vertaling van het klassieke kinderboek uit 1878 is met veel zorg tot stand gekomen. Dat blijkt niet alleen uit het nawoord, waarin de vertaler een biografische schets geeft van Hector Malot en een analyse van het boek (twaalf pagina's plus bibliografie), maar vooral door het lezen van deze prachtige editie. De vertaler is helemaal in de sfeer van het verhaal gebleven en dat is een verademing na alle populaire vertalingen en bewerkingen. De zinnen zijn vrij lang en er komen wat ouderwetse woorden in voor, maar dat doet niets af aan de toegankelijkheid. Van Rémi's Napolitaanse lied is ook de bladmuziek opgenomen.

Vriendschap, Frankrijk; 19e eeuw, Onbekende ouders,

Zoektochten

Historisch verhaal

MANKELL, HENNING

Geschiedenis van een gevallen engel

Zweeds, 2011, 411 p.

De internationaal befaamde Zweedse auteur werd vooral bekend door zijn Wallander-detectives. In deze, op historische gegevens berustende, lijvige roman is de Zweedse jonge vrouw Hanna het hoofdpersonage. In het begin van de 20e eeuw groeit Hanna op in Noord-Zweden, waar het leven wordt gekenmerkt door harde arbeid en armoede. Als haar vader sterft, moet Hanna naar de stad om zelf haar kost te verdienen, eerst als dienstmeisje en later als kokkin op een stoomschip, dat hout naar Australië moet vervoeren. Onderweg raakt zij verliefd op stuurman Lars Lundmark. Het stel trouwt, maar het huwelijk duurt maar een maand: Lars overlijdt en ontvangt een zeemansgraf. Ruim een jaar later, in 1906, is Hanna niet meer het schuchtere en afhankelijke meisje, maar een vrouw met macht en invloed. Zij is de eigenaresse van het grootstede bordeel in Lourenço Marques, de hoofdstad van Mozambique. Een mooi gecomponeerde en spanningsrijke roman die zicht geeft op de wonderbaarlijke menselijke kracht die in extreme situaties kan ontstaan: de meeslepende lotgevallen van een gevallen engel.

Vrouwenleven, Mozambique; 1900-1914

Psychologisch verhaal, Historisch verhaal

MANKELL, HENNING

Verteller van de wind

Zweeds, (1998), 2015, 250 p.

Voor de veelzijdige Zweedse wereldburger en schrijver van (politie-)romans, toneel en jeugdboeken Mankell (1948) is de solidariteit met de armen en zwakken een (literair) erewoord. Ook in deze in Maputo, de hoofdstad van Mozambique, spelende roman staat hij aan hun kant. Nelio, een tienjarig straatkind, wordt stervende gevonden en verpleegd door de bakker José. Negen nachten lang weigert Nelio medische hulp en vertelt zijn schokkend levensverhaal van geweld, vlucht en armoede, maar ook van moed en liefde. Het harde leven maakte hem oud en wijs, met een bijzondere uitstraling van onaantastbare vanzelfsprekendheid. Met veel invoelingsvermogen, spanning en optimisme beschrijft Mankell de schrijnende sociale werkelijkheid van de straatkinderen. Deze roman werd in 1996 genomineerd voor de literatuurprijs van de 'Noordse Raad'. In de vertaling komt de toegankelijke schrijfstijl van Mankell goed tot uiting. Bevat Portugees-Afrikaanse woordenlijst. Een aangrijpend en bijzonder verhaal.

Straatkinderen, Mozambique

Sociaal verhaal

MANN, THOMAS

De Buddenbrooks

Duits, (1901), 2018, 662 p.

Met deze eerste roman trok Thomas Mann (1875-1955) in 1901 zeer de aandacht. Niet alleen omdat het een sleutelroman was over zijn familie en geboortestad Lübeck, maar vooral om de al zo rijke en voldragen stijl. Het werk verhaalt de bloei en neergang van een koopmansgeslacht over diverse generaties. De geschiedenis van Hanno, de laatste telg, die als middelbare scholier aan de intensiteit van zijn muzikale toelief te gronde gaat, vormt een roerend slot. De indringende beschrijving van Hanno's schoolgang zal vele lotgenoten kunnen boeien. Deze klassieke roman is niet alleen geschikt voor een literair gefixeerd publiek.

MANN, THOMAS

De Toverberg

Duits, (1924), 2012, 972 p.

In het kunstmatig isolement van een op ijle hoogte gelegen sanatorium ontmoet de hoofdfiguur, een gezonde ontvankelijke ingenieur die er zijn neef bezoekt, diverse markante levenssferen, verpersoonlijkt in andere 'gasten'. In zijn gesprekken met hen beleeft hij in zijn eentje de hele westerse cultuurgeschiedenis opnieuw, vooral de sinistere en ironische trekjes daarin. Na lange jaren van experimenteren met gevoel en verstand loopt zijn lot

tenslotte geheel parallel aan dat van Europa en verlaat de lezer hem op het slagveld van W.O. I.

MANTEL, HILARY

Acht maanden in de Gazastraat

Engels, (1988), 2017, 351 p.

De Engelse cartografe Frances Shore volgt in de jaren tachtig van de twintigste eeuw haar man Andrew naar Djedda in Saudi-Arabië, waar hij tegen een riant salaris als architect wordt ingehuurd door een bouwbedrijf voor een groot bouwproject. Omdat ze niet in de expat-compound willen wonen, huren ze woonruimte in een appartementengebouw, waar Frances in het ultraconservatieve islamitische land haar beroep niet kan uitoefenen en veel thuis komt te zitten. Ze heeft alleen wat contacten met buurvrouwen die een wonderlijke kijk op westerlingen hebben en komt zelden buiten. Daardoor raakt ze steeds meer in de ban van wat er wel of niet gebeurt in de lege flat in het gebouw. De romans van de belangrijke Engelse auteur (1952), die in 2009 en 2012 de Man Booker Prize ontving, vallen op door een elegante stijl, psychologisch drama, de ontmaskering van hypocrisie en (zwarte) humor. Dat geldt ook voor deze mooie roman, waarin ze in een meesterlijke, onderkoelde stijl Frances' leven in het streng gereguleerde en gesegregeerde Saudi-Arabië treffend beschrijft, tot schokkende ontwikkelingen een wel heel verrassend slot inleiden.

Saudi-Arabië, Jaren tachtig

MÁRAI, SÁNDOR

De erfenis van Eszter

Hongaars, (1939), 2011, 109 p.

De eerste in het Nederlands verschenen roman van de Hongaarse schrijver Sándor Márai (1900-1989), 'Gloed', bleek een groot succes. In korte tijd werd het boek verschillende malen herdrukt. 'De erfenis van Eszter' (1939) doet voor 'Gloed' niet onder. De hoofdpersoon is een al wat oudere vrouw, die vroeger in de steek is gelaten door haar geliefde, de bij iedereen populaire vlotte leugenaar en bedrieger Lajos. Als hij twintig jaar later bij Eszter op bezoek komt om haar het laatste wat ze bezit af te nemen, kan ze aan hem geen weerstand bieden en gaat ze op al zijn eisen en wensen in. Het verhaal heeft geen bijzondere diepgang, maar de plot is goed uitgewerkt en de spanning tussen de personages is op een knappe manier voelbaar gemaakt. De roman is geschikt voor een breed publiek.

MÁRAI, SÁNDOR

De nacht voor de scheiding

Hongaars, (1935), 2010, 207 p.

De avond voordat rechter Kõmives de echtscheidingszaak van zijn oud-studiegenoot en dokter Imre Greiner moet behandelen, komt deze hem opzoeken en vertelt over het leven dat hij en zijn vrouw Anna jarenlang hebben geleid; een voor de buitenwereld verborgen totaal mislukt huwelijk. Terwijl Greiner die façade blootlegt, dringt het tot rechter Kõmives door dat hijzelf een doorslaggevende rol heeft gespeeld in het mislukken van dat huwelijk. In 'De nacht van de scheiding' ontleeft Márai scherp de ondergang van de burgerij in het Hongarije tussen twee oorlogen. Márai wordt sinds de herontdekking van zijn romans, eind jaren negentig, beschouwd als één van de grootste schrijvers van de twintigste eeuw. In 2000 werd zijn boek 'Gloed' voor het eerst vertaald in het Nederlands. In 2003 werd 'Gloed' bewerkt tot een theatervoorstelling die in dat zelfde jaar de NRC Handelsblad Toneelpublieksprijs 2003 - 2004 kreeg. In 2007 gaat de theaterbewerking van Márai 's 'Kentering van een huwelijk' in première. 'De nacht van de scheiding' is een herziene Nederlandse versie van 1939.

Psychologisch verhaal

MARIAS, JAVIER

De verliefden

Spaans, (2011), 2013, 367 p.

María is redactrice bij een uitgeverij en gaat elke ochtend in hetzelfde café ontbijten. Ze raakt gefascineerd door het echtpaar Miguel en Luisa, dat voor haar een soort ideaalbeeld van verliefdheid vertegenwoordigt. Op een dag ziet ze hun niet meer en komt ze er achter dat Miguel is vermoord. Pas maanden later komt Luisa weer naar het café en maken ze voor het eerst kennis. Ze worden vriendinnen en Maria leert ook de huisvriend van Luisa, Javier, kennen. Aanvankelijk wordt ze zelfs verliefd op deze Javier, maar gaandeweg begint ze hem te wantrouwen. Dit simpele plot wordt zeer minutieus uitgewerkt door de schrijver, die vele pagina's besteedt aan filosofische uitweidingen over de diepere betekenis van verliefdheid, verlies van een geliefde en de herinnering aan de doden. Marias (Spanje, 1951) is een van de belangrijkste hedendaagse Spaanse schrijvers. Zijn werk is in vele talen vertaald. Dit boek werd door Spaanse critici verkozen tot het beste boek van 2011.

Psychologisch verhaal

MARTEL, YANN

Het leven van Pi

Engels, (2001), 2012, 317 p.

Levend in Canada blikte de hoofdpersoon terug op zijn bizarre avontuur op een sloep in de Grote Oceaan. De vader van de zestienjarige Indiase jongen Pi heeft een dierentuin in een plaatsje in India. Men besluit het land te verlaten met medeneming van alle dieren. Het schip vergaat echter en de enige overlevenden zijn de jongen en een paar dieren, waaronder een Bengaalse tijger. Het kost de jongen veel inventiviteit en moeite om samen met de tijger te leven en het 227 dagen uit houden in de sloep. Prachtig uitgewerkt verhaal, waarin de jongen alle tijd heeft om te filosoferen over een groot aantal levensvragen. De opzet van de roman vraagt wat meer van de lezer omdat niet altijd wordt vastgehouden aan de chronologische volgorde. De vertaling voldoet aan de te stellen eisen. Deze roman van de in Spanje geboren Canadese schrijver (1963) won de Booker Prize 2002. Verfilmd door regisseur Ang Lee (2012).

Overleven

MATSIER, NICOLAAS

De advocaat van Holland

2019, 358 p.

Een dieptepunt in de Nederlandse geschiedenis was de onthoofding van raadspensionaris Johan van Oldenbarnevelt (1547-1619) op het Haagse Binnenhof. De staatsman was als slachtoffer van een politiek en religieus geschil met Prins Maurits veroordeeld wegens hoogverraad. De auteur volgt Van Oldenbarnevelt vanaf zijn arrestatie in zijn stadspaleis aan de Kneuterdijk op 29 augustus 1618 tot aan zijn dood op 13 mei 1619. Gedurende negen maanden wordt de raadspensionaris verhoord en opgesloten in een ruimte achter de Ridderzaal. Daar overdenkt de zeventiger zijn schitterende carrière, zijn verwijdering met Maurits en recente gebeurtenissen als de Slag bij Nieuwpoort en de strijd rondom de protestantse geloofsopvatting. Door die overpeinzingen leert de lezer Van Oldenbarnevelt kennen als een rationele, onkreukbare politicus, zelfbewust en een liefhebber van luxe en bezit, die jammer genoeg blind blijkt te zijn voor zijn eigen kwetsbaarheid. Goed onderbouwde biografische en psychologische roman die qua stijl doet denken aan Hillary Mantel. Met lijsten van begrippen en jaartallen.

Johan van Oldenbarnevelt

Historisch verhaal

NIEUW

MATZEN, ROBERT

Het Nederlandse meisje

Amerikaans, 2019, 395 p.

Over actrice Audrey Hepburn (1929-1993) zijn al tientallen biografieën verschenen. De meeste zijn geschreven door Amerikaanse auteurs die geen Nederlands kenden, waardoor er weinig onderzoek is gedaan naar Hepburns jeugd in onder meer Velp en Arnhem vóór en tijdens de Tweede Wereldoorlog. Robert Matzen heeft met dit boek deze lacune gesloten. Velp herbergde destijds tientallen nazi-kopstukken, zoals Rijkscommissaris Arthur Seyss-Inquart. Dat zorgt in deze biografie voor een extra dimensie aan het verzetswerk in die regio, waaraan Hepburn deelnam als hulpje van een ziekenhuisarts die een groot onderduikersnetwerk leidde. Ook hielp zij met clandestiene balletvoorstellingen geld voor dit netwerk in te zamelen, dat behalve joden en werkweergaars ook honderden buitenlandse piloten redde. Het feit dat haar moeder, Ella barones van Heemstra, eerst een bewonderaarster was van Hitler en de nazipartij, maakt Hepburns levensverhaal vrij uniek. Ze overleefde ternauwernood de Hongerwinter en de bombardementen op Velp en omgeving. In latere interviews verwees ze vaak naar wat ze als kind in de oorlog had ervaren en geleerd. Met een fotokatern, bronnenoverzicht, literatuurlijst, register en stamboom. Empathisch, met gevoel voor spanning ook geschreven, innemende stijl.

Audrey Hepburn

Informatief

MAZZANTINI, MARGARET

Schittering

Italiaans, (2013), 2016, 351 p.

In deze roman vertelt de Italiaanse actrice en schrijfster Margaret Mazzantini (1961) over de bijna veertig jaar durende aantrekkingskracht tussen twee mannen. De een is zoon van een conciërge; in appartementen boven hem woont de kansrijkere zoon van een dermatoloog, de ik-verteller. Ondanks erotische aantrekkingskracht bekennen zij zich niet onvoorwaardelijk tot elkaar. Zij trouwen allebei en leven een dubbelleven. Een blijft in Rome; de ander brengt het tot hoogleraar kunstgeschiedenis in Londen. Steeds zijn er kortstondige ontmoetingen; één keer bijna fataal. Met veel inlevingsvermogen dringt de schrijfster door in de mannelijke psyche. Met ingehouden kracht, soms plezierig expliciet, is de erotische aantrekkingskracht verwoord. De sfeerbeschrijving in de steden is gloedvol. Het portret van het huwelijk van de kunsthistoricus, met een prachtige rol van de aangenomen dochter, is (waarschijnlijk) onvergetelijk. Aan het slot is er een mooi cyclisch moment. Een krachtige, in voorname stijl geschreven roman, met indrukwekkende bijfiguren, over de kracht van liefde en de schittering van leven.

Psychologisch verhaal

MCCARTHY, MARY

De groep

Amerikaans, (1969), 2012, 408 p.

Negen ambitieuze vriendinnen, die elkaar leerden kennen in hun studietijd aan het Vassar College te New York, houden na hun afstuderen onderling contact. Allen zijn afkomstig uit de hogere middenklasse, maar hun politiek linkse opvattingen en de gevolgen van de economische crisis begin jaren dertig van de 20e eeuw sluiten een respectabele maatschappelijke positie vrijwel uit. Een huwelijk voorkomt materiële zorgen in het leven van enkele vriendinnen, maar confronteert hen met de onderdrukkende (seksele) moraal van hun echtgenoten. Zowel binnen het huwelijk als daarbuiten, in relaties met minnaars of werkgevers, blijkt vrijheid voor vrouwen beperkt; is bedrog, vernedering en uitsluiting door mannen hun deel, wat soms catastrofale gevolgen heeft. Deze in 1963 verschenen en binnen de feministische literatuur inmiddels

klassieke roman van de Amerikaanse auteur (1912-1989), geroemd en gevreesd om haar politieke activisme en vlijmscherpe literaire kritieken, is in 1966 verfilmd door Sidney Lumet.

Feminisme

MCCOURT, FRANK

De as van mijn moeder

Engels, (1996), 2014, 408 p.

Frank McCourt was de oudste zoon in een doodarm Iers gezin in het New York van de jaren '30. Zijn vader was een zachtmoedige man, maar ook een onverbeterlijke alcoholist die er niet in slaagde zijn gezin te onderhouden. Als hij dronken thuiskwam, haalde hij steevast zijn zoontjes uit bed om hen nationalistische Ierse liederen te laten zingen. De magie van het woord Ierland was er snel af toen het steeds groter wordende gezin door geldnood gedwongen remigreerde en in bittere armoede in Limerick kwam te wonen.

Verhaal over een ongelukkige Ierse, katholieke jeugd, geschreven zonder bitterheid, zelfs met veel humor en warmte.

Jeugdervaringen, Ierland

Kinderleven

MCCULLERS, CARSON

Het hart is een eenzame jager

Engels, (1940), 2016, 367 p.

De doofstomme John Singer is 32 als zijn beste vriend, een eveneens doofstomme Griek, met wie hij al tien jaar een etage deelt in een stad in het zuiden van de VS, ziek wordt en wordt opgenomen in een gesticht. Singer is geschokt en voelt zich eenzaam, maar een jaar later is hij het middelpunt van een groepje erg verschillende, eenzame mensen. De cafetariabaas, de dronken monteur, de onbegrepen zwarte huisarts en het muzikale meisje dat zo graag volwassen wil zijn, zoeken de intelligente, wijze Singer op, omdat ze wél tegen hem kunnen praten, maar hij niet terugpraat. Als Singer na de dood van zijn beste vriend in 1939 zelfmoord pleegt, zijn de vier positief door hem veranderd. Belangrijke thema's in McCullers (1917-1967) fictie zijn isolement en liefde. Het indringendst zijn ze verwerkt in twee klassieke romans 'The ballad of the sad cafe' en deze, haar debuut. Het is een prachtig, soms ironisch verhaal over eenzaamheid en het zoeken naar begrip en liefde van gevoelige mensen.

Eenzaamheid, Doofheid

Psychologisch verhaal

MCEWAN, IAN

De kinderwet

Engels, 2014, 205 p.

De 59-jarige familierechter Fiona Maye krijgt te maken met een huwelijks crisis als haar man nog een keer de passie van een nieuwe verhouding wil ervaren. Ze verdringt een en ander omdat haar aandacht gevraagd wordt door een bijzondere zaak: de bijna meerderjarige Adam Henry en zijn ouders, Jehova's getuigen, weigeren een noodzakelijke, levensreddende bloedtransfusie voor de aan leukemie lijdende Adam. Fiona's uitspraak komt tot stand na een bezoek aan de jongen in het ziekenhuis - waar ze elkaar vinden in een uitvoering op muziek van een gedicht van Yeats - en heeft grote gevolgen. Scherpzinnig en genuanceerd analyseert McEwan (1948) in prachtig proza de huwelijks crisis, de tegenstellingen in het proces en Fiona's door deze zaak aangewakkerde verdriet om wat ze gemist heeft in het leven. Tegenover religie plaatst hij, niet voor het eerst, een geloof in de kracht van de kunst, met name klassieke muziek. Twee cruciale scènes balanceren op de grens van het geloofwaardige, maar de lezer accepteert ze binnen het kader van deze roman. Mooie roman, zeer geschikt voor leesclubs.

Jehova's getuigen, Rechters

Psychologisch verhaal

NIEUW

MCEWAN, IAN

Machines zoals ik

Engels, 2019, 347 p.

Engeland, 1982, in een alternatieve werkelijkheid. Argentinië heeft de Falklandoorlog gewonnen, Engeland rouwt, Thatchers opvolger besluit uit de EU te treden en de Britse wiskundige/computerpionier Alan Turing leeft nog waardoor de ontwikkeling van computer en kunstmatige intelligentie versneld heeft plaatsgevonden.

Hoofdpersoon Archie heeft net een van de eerste op de markt gebrachte hightech androïdes (robotmensen), Adam, gekocht. Tussen Archie, zijn vriendin Miranda, en Adam, die verliefd wordt op Miranda, ontstaat een vreemde driehoeksverhouding. Die eindigt abrupt als de adoptie van een kind door Archie en Miranda dreigt te mislukken doordat de rechtlijnige Adam Miranda bij de politie wil aangeven vanwege iets uit haar verleden. Fascinerende what-if roman van een van de beste hedendaagse Britse auteurs (1948) over een zeer actueel thema. Kan een androïde wel gevoelens hebben? Hoe verhoudt zich de algoritme-ratio van de androïde ten opzichte van de vaak irrationele emoties van de mens? Gelden mensenrechten ook voor een androïde? Goed geschreven, meeslepend, inventief en geestig.

Kunstmatige intelligentie, Robots

Psychologisch verhaal

MCEWAN, IAN

Notendop

Engels, 2016, 190 p.

De beroemde Engelse schrijver (1948, Aldershot) presenteert ons een overtuigende moderne variant op Hamlet. De verteller is een foetus van bijna negen maanden. Zijn 28-jarige moeder Trudy heeft haar man John uit zijn verwaarloosde, maar dure Londense herenhuis gestuurd, zogenaamd om elkaar wat ruimte te geven. Ze heeft ondertussen een relatie met Claude, Johns broer, een nogal domme, maar viriele macho en vastgoedmakelaar. De ongeboren baby krijgt lucht van hun plannen om zijn vader te vergiften en er samen met de miljoenen van de opbrengst van het huis ervandoor te gaan. Het boek is zijn uitgebreide monoloog vol reflecties hoe hij hun plan zou kunnen verhinderen. Hij heeft een aanstekelijke sardonische wereldwijsheid (opgedaan via meeluisteren met radio en educatieve podcasts), is een wijnsnob, geeft commentaar op het wereldgebeuren (vluchtelingproblematiek) en de auteur maakt hem soms wijzer dan mogelijk is. De met Hamlet bekende lezer zal smullen van de vele verwijzingen, maar de diepgang en nuance van de tragedie is vervangen door humor, satire en pastiche.

MEER, VONNE VAN DER

Het smalle pad van de liefde

2013, 218 p.

Een Nederlands gezin brengt al een aantal jaren hun zomervakanties door bij vrienden, een Frans-Nederlands gezin dat in de Auvergne is gaan wonen om een nieuw leven op te bouwen na de dood door een noodlottig ongeval van hun jongste kind. Er is een zeer hechte vriendschap tussen de twee stellen, misschien ook wel wat meer: 'Toch hing er als de twee paren in elkaars gezelschap waren iets verliefderigs in de lucht'. Na zeven jaar worden de vader van het overleden kind en de vrouw uit Nederland echt verliefd op elkaar. Een onmogelijke liefde die niet langer stand zal houden dan die ene zomer, zo spreken de twee ook met elkaar af. De vrouw bekent haar overspel aan een non met wie ze bevriend raakt via haar werk en langzaam ontstaat er in haar een religieus bewustzijn. Een goed geschreven, boeiende en fijngevoelige roman over verlies, rouw, vriendschap, een onmogelijke liefde, schuldgevoelens en - een thema dat tegenwoordig zeldzaam is, - over religieus ontwaken. De dichtregel 'Wij wilden zonden bekennen en er was

niemand aan wie' van Czeslaw Milosz speelt daarbij een belangrijke rol. Vonne van der Meer werd zelf in de jaren negentig, toen ze in de veertig was, katholiek.

[Overspel, Schuldgevoelens, Geloofsbeleving](#)

NIEUW **MEER, VONNE VAN DER**

Vindeling

2019, 237 p.

Jutka, gevluucht met haar moeder uit Hongarije in 1956, vindt op een dag een damestas. Het vinden bevat haar en ze hoopt dat ze door het vinden ook zichzelf terugvindt. Ze noemt zich vindeling. Door het voortdurend naar de grond kijken, krijgt ze een bochel. Ze vindt onder andere een broche, een gouden boekje, en een relatie. Maar niks houdt stand, ook in Parijs niet. Ze achterhaalt haar vader, in Hongarije, en er ontstaat een moeizaam contact. Na een vondst van een baby in een vuilcontainer besluit ze op te houden met vindeling zijn. Haar biografie laat ze achter voor een vinder. Over de structuur: begin en eind komen samen: als aanleiding voor haar biografie. Personaal en ik wisselen elkaar af: Jutka als personale verteller de anderen als ik. Een indrukwekkend boek in beeldrijke taal: 'een ansichtblauwe zee'; een 'hoepelrok van een treurwilg'. De titel verwijst naar de term die Jutka voor haar vindtocht bedacht, maar als lezer is het even wennen.

[Psychologisch verhaal](#)

MEER, VONNE VAN DER

De vrouw met de sleutel

2011, 218 p.

Een 59-jarige vrouw die na de plotselinge dood van haar man eenzaam en zonder inkomsten achterblijft, biedt zichzelf via een advertentie aan als voorlezer voor het slapen gaan ('beslist geen seks. bedoelingen'). Een aantal mensen reageert op de advertentie en Nettie gaat, aanvankelijk aarzelend, van start. Via haar voorleessessies strijkt Nettie neer op de rand van bedden in allerlei slaapkamers en leert ze heel verschillende mannen, vrouwen en kinderen kennen, ieder met zijn of haar eigen verhaal. Haar leven verandert, want geleidelijk raakt ze steeds meer betrokken bij de levens van sommige klanten, zoals dat van een 11-jarig meisje en een ongewild kinderloze vrouw. Zelf wordt ze heimelijk verliefd op een veel jongere man die ze voorleest. Op hun beurt hebben Nettie en de boeken en verhalen (eigen verhalen, Couperus, Dostojevski, Van Schendel) ook weer hun invloed op haar klanten. In dagboekvorm geschreven toegankelijk, helder en goed geschreven verhaal (eigenlijk een reeks verhalen) over eenzaamheid, intermenselijke relaties en de macht van verhalen.

[Voorlezen](#)

[Psychologisch verhaal](#)

MEER, VONNE VAN DER

Winter in Gloster Huis

2015, 139 p.

Twee broers ontvangen een enorme erfenis, met de opdracht er iets goeds mee te doen. Het is 2024, de Klaar Met Leven-wet is aangenomen: ouderen hebben het recht hun leven te beëindigen. De oudste broer bouwt een Vaarwelhotel, waar mensen in een luxe omgeving kunnen sterven. De jongste begint op de tegenoverliggende oever van het meer een hotel voor gasten van zijn broer bij wie hij twijfel ziet over hun doodsverlangen. Met name de ontwikkeling van een van hen wordt gevolgd, afgewisseld met het verhaal van de als ik-verteller optredende jongste broer. De setting is kunstmatig en het gaat Van der Meer (1952) niet om een gedetailleerde schets van het leven in 2024, maar om de thematiek van het zelfgekozen levenseinde. Zoals zo vaak brengt ze een morele kwestie onder in een aansprekend, goed geschreven verhaal. Geen detail is overbodig, motieven worden fraai uitgewerkt, de karak-

tertekening is genuanceerd. Extra charme voor wie haar werk kent, vormen de lijntjes naar haar eerdere boeken. Thematiek om over na te denken in een mooi opgebouwd geheel: leesclubs hebben er weer een geschikte titel bij.

[Euthanasie](#)

[Psychologisch verhaal](#)

MEIJSING, DOESCHKA

100 % chemie

2002, (2012), 159 p.

De ik-figuur in deze autobiografische roman probeert van haar moeder een beeld te krijgen van haar verleden. Maar deze geeft niet thuis. Uit kleine aanwijzingen en het gruis van herinneringen weet de vertelster toch haar familiechroniek te reconstrueren; er duiken beelden op van het hoedenatelier van de Duitse grootmoeder, een scheldende papegaai, een oom die op een emmer werd geboren, een aan breien verslaafde moeder en een tante die in Duitsland een schoenenimperium opzette. Elk hoofdstuk is geschreven vanuit een bepaalde activiteit van een van de familieleden, die het mozaïek van de familiegeschiedenis aanvult. Trefzeker tekent Meijnsing (1947) hoe deze familie zich door de cesuren van de twintigste eeuw, zoals Wereldoorlog I, de Weimarpubliek, Wereldoorlog II en het Wirtschaftswunder wist heen te slaan. Meijnsing verwerkt op welhaast achteloze wijze in dit verhaal haar formidabele kennis van de cultuurgeschiedenis van Europa, waardoor deze familiechroniek ook tot een kleine kroniek van de 20e eeuw uitgroeit. Een mooi en lezenswaardig verhaal.

[Moeder-dochter relatie, Europa; 20e eeuw](#)

[Psychologisch verhaal](#)

MEISTER, MARIE DE

De stilte van Thé

2016, 347 p.

Sophie Keller is een bekende televisieverslaggever en wordt door een adoptiezaak geconfronteerd met haar eigen afkomst. Ze is opgegroeid in een groot katholiek gezin met een warme pleegmoeder en strenge pleegvader. Vragen die ze als kind had over tante Thé werden doodgezwegen. Als achttienjarig meisje hoort ze dat tante Thé haar moeder is en als volwassen vrouw gaat ze op zoek naar haar en vindt haar in een stiltekluis in Brabant. Haar moeder heeft de keuze gemaakt voor de stilte in het religieuze leven en haar dochter afgestaan aan haar broer en schoonzus. Een indringend en aangrijpend verhaal waarin het heden van Sophie wordt afgewisseld met het verleden van haar moeder als jonge vrouw aan de hand van brieven. Hiermee wordt de keuze van de moeder steeds duidelijker en kan de dochter deze keuze steeds beter begrijpen. Het verhaal, geschreven in een heldere, realistische stijl, neemt de lezer van het begin af aan in de ban. Marie de Meister (1952) is het pseudoniem van Rikki Holtmaat, hoogleraar aan de Leidse universiteit. Eerder verscheen van haar: 'De koningin van Lombardije : verhalen' (1998), 'Het gebroken woord : roman' (2000), 'De vertellers : roman' (2002). Voor een ruim lezerspubliek.

[Psychologisch verhaal](#)

MELISSEN, SIPKO

Een kamer in Rome

2012, 264 p.

Sipko Melissen (1941) publiceerde eerder poëzie, novellen en drie romans, waarvan er een werd bekroond met de Anton Wachterprijs. 'Een kamer in Rome' is het verhaal van een jonge letterenstudent en aspirant-schrijver die in Italië op zoek gaat naar de auteur van een geheimzinnige novelle. Daarbij komt hij voor tal van verrassingen te staan, ook over zichzelf. Melissen produceerde een gelaagde roman, die naast een literaire detective ook een boek is over het wezen van literatuur, over de verhouding oudere-jongere, over seksuele identiteit, over de verhouding leven en litera-

tuur, fictie en werkelijkheid. In een briljante constructie vertelt Melissen een spannend verhaal, vol intertekstuele verwijzingen. Zonder twijfel is 'Een kamer in Rome' zijn beste roman, een schier volmaakt werk (op enkele onnodige herhalingen na), dat zowel literatuur- en wetenschappers als ontspanningslezers en Italië-fans ook bij herlezing zal boeien door de gelaagdheid, de thematiek en de zorgvuldige stijl.

Italië, Identiteit, Literatuur, Zoektochten

Psychologisch verhaal

MENKVELD, ERIK

Het grote zwijgen

2011, 387 p.

Van de dichter Erik Menkveld (1959) verscheen deze grote roman over historische personages die zich afspeelt tussen 1910 en 1921. De titel is ontleend aan het symfonisch lied 'Im großen Schweigen' van de Nederlandse componist Alphons Diepenbrock. In de roman treffen we de muziekrecensent en latere componist Matthijs Vermeulen aan in Amsterdam. Berooid is hij uit Helmond gekomen. Hij heeft een compromisloze liefde voor de muziek, wat herkenning bij Diepenbrock oproept. Een vriendschap ontstaat. Gustav Mahler beweegt zich op de achtergrond. Behalve een roman over vriendschap en muziek, over de Eerste Wereldoorlog en over het meester-leerling motief is dit een roman over overspelige liefde. Diepenbrock bemint Jo en Vermeulen wat liefde op voor de vrouw van Diepenbrock. Met psychologische diepgang zijn de overwegingen over deze 'verboden' liefdes geschreven. Mooi zijn de bladzijden gewijd aan muziek van Diepenbrock, Vermeulen, Mahler en de uitvoeringen van Mengelberg. Deze roman is voornamelijk en breed verteld. Het is een schitterend boek, de werkelijkheid volgend, goed gedocumenteerd.

Alphons Diepenbrock, Matthijs Vermeulen

Biografie

NIEUW

MERCIER, PASCAL

Het gewicht van de woorden

Duits, (2020), 2019, 447 p.

Psychologische roman van de schrijver van 'Nachttrain naar Lissabon'. Zestiger Simon Leyland is vertaler en uitgever en woont in Italië. Er wordt bij hem een dodelijke hersentumor vastgesteld. Na elf weken krijgt hij echter te horen dat deze diagnose op een vergissing berustte. Zijn röntgenfoto's waren verwisseld met die van een andere patiënt. Leyland heeft dan inmiddels zijn uitgeverij in Triëst, die hij na de dood van zijn Italiaanse vrouw had voortgezet, verkocht. Hij keert terug naar Londen, waar hij een huis heeft geërfd, om zijn toekomst en verleden te overdenken. Dit is een roman over de liefde van de hoofdpersoon voor taal, maar ook over identiteit en de vraag of deze onveranderlijk is (een bekend thema van de auteur). De Zwitserse auteur (1944), wiens echte naam Peter Bieri is, was tot 2007 hoogleraar filosofie aan de Vrije Universiteit van Berlijn. Zijn romans worden gekenmerkt door toegankelijke beschouwingen en heldere inzichten.

Psychologisch verhaal

MERCIER, PASCAL

Nachttrain naar Lissabon

Duits, (2004), 2017, 414 p.

Midden in de les verlaat Raimund Gregorius, leraar klassieke talen, het leslokaal. Hij laat zijn geordend leven achter zich en vertrekt met de nachttrain vanuit Bern naar Lissabon. In zijn tas zit een boek met literaire aantekeningen van Amadeu de Prado, een raadselachtige Portugese arts en schrijver. Gregorius is in de ban geraakt van diens inzichten in de menselijke ervaringen en gaat op zoek naar de sporen van Prado. Gedreven door zijn verzet tegen opgelegde ideeën zoekt Gregorius bij Prado de kracht van de taal

waarmee de strijd kan worden aangeboden tegen onwaarheid en onwaarachtigheid. Hij wil zijn eigen leven met een zelfde diepte peilen als Prado en zo een definitieve wending aan zijn leven geven. 'Nachttrain naar Lissabon' is een epos over een reis door Europa en door ons denken en voelen rond de thema's van het leven: liefde, eenzaamheid, loyaliteit en vriendschap. Pascal Mercier publiceerde onder zijn eigen naam Peter Bieri het filosofische werk 'Das Handwerk der Freiheit'. Eerder schreef hij de romans 'Perlmanns Schweigen' en 'Der Klavierstimmer'. Zijn roman 'Nachttrain naar Lissabon' werd in Duitsland een groot succes en werd in verschillende talen vertaald.

Rouwproces, Musici

Psychologisch verhaal

MERCIER, PASCAL

De pianostemmer

Duits, (1998), 2012, 447 p.

De 25-jarige tweeling Patrice en Patricia heeft elkaar zes jaar niet gezien als hun moeder belt dat hun vader in Berlijn tijdens een opvoering van de opera Tosca de tenor heeft doodgeschoten. Patrice reist vanuit Chili naar Berlijn, Patricia komt uit Parijs, beiden in de hoop uit te vinden wat er is gebeurd en waarom hun vader, een zeer bekwame Zwitserse pianostemmer die in Berlijn voor de firma Steinway werkt en in zijn vrije tijd componeert, een moord heeft gepleegd. Als Patricia na twee weken terugkeert in Parijs, koopt ze schriften waarin ze o.a. schrijft over de te intense gevoelens van de tweeling die zes jaar geleden leidden tot hun scheiding. Patrice verdiept zich intussen in wie zijn vader was en in de broeierige sfeer in hun gezin. De Zwitserse filosoof (1944) publiceerde onder de schrijversnaam Mercier vier romans (o.a. 'Nachttrain naar Lissabon'), waarvan deze uit 1998 de tweede is. Een prachtige, in zeer zorgvuldige stijl geschreven, goed vertaalde roman die door de kritiek werd geprezen en waarin de lezer actief wordt betrokken via de filosofische vragen die worden gesteld.

Tweelingen, Incest

Psychologisch verhaal

MEYERHOFF, JOACHIM

Ach, deze leegte, deze verschrikkelijke leegte

Duits, 2016, 312 p.

De jonge J. Meyerhoff wordt zeer tot zijn eigen verbazing aangenomen op de toneelschool in München. Hij is een onzekere jongeman. Beschreven wordt de drie jaar die hij in de villa van zijn grootouders doorbracht tijdens zijn verblijf op de toneelschool, waarin hij op zoek is naar zijn ware ik en zijn bestemming (titel!). De Duitse acteur en auteur J. Meyerhoff (1967) beschrijft deze episode uit zijn leven in deze, zijn derde, roman uit de cyclus 'Alle Toten fliegen hoch' op een haast klassieke manier. Hij doet dit met de hem bekende humoristische en beschouwende stijl, vol spot en zelfspot. Hij wordt desondanks nooit neerbuigend, hatelijk of kleinerend, maar brengt juist met veel gevoel en uiterst genuanceerd een deel van zijn ontwikkeling en het aandeel van de hem omringende mensen tot leven. De vertaling van J. B. Kanon is uitstekend en weet ook in het Nederlands de juiste toon te treffen. Een roman die qua literaire en inhoudelijke kwaliteiten van absolute topklasse is en die veel lezers zal aanspreken. Een absolute aanrader.

Acteurs

MINCO, MARGA

Het bittere kruid

(1957), 2013, 89 p.

In de bekende novelle 'Het bittere kruid' schrijft Marga Minco (1920) over de jodenvervolgging tijdens de bezettingstijd. In korte hoofdstukken realiseert zij de sfeer van toenemende onzekerheid en angst. Zelfs als de bezetter toeslaat, blijft er nog een spoor van hoop om aan het lot te ontkomen. Met kleine middelen roept

de schrijfster een sfeer op van dreiging, ongegronde hoop en verwachting, die precies weergeeft wat in die jaren in de harten van de vervolgd leefde. Achterin een verklarend woordenlijstje met joodse termen.

Jodenvervolgning, Nederland; Wereldoorlog II

Oorlog en verzet

MIRVIS, TOVA

De damessalon

Engels, (1999), 2012, 364 p.

Als in Memphis, de jonge weduwe Batsheva met haar dochtertje komt wonen zal het leven in de orthodox-joodse wijk nooit meer hetzelfde zijn. Ze overschrijdt alle traditionele grenzen, door als weduwe gebruik te maken van de rituele baden en het aanknopen van een vriendschappelijke verhouding met Yosef, de zoon van de rabbijn en de oogappel van de hele gemeenschap. Batsheva gaat les geven aan de meisjes op de middelbare school. Het weglopen van een van hen leidt ertoe dat de vrouwen haar in een vergadering (de Damessalon) wegstemmen. Het verhaal van een joodse gemeenschap in het diepe zuiden van Amerika, waarin ouders, vooral de moeders, proberen hun dochters vast te houden in de joodse normen, waarden en tradities.

Joods milieu

MITCHELL, DAVID

Tijdmeters

Engels, (2014), 2015, 591 p.

In deze fantasierijke roman volgen we verschillende personages, zoals het pubermeisje Holly (de centrale figuur) dat in 1984 van huis wegloupt, een student die bijverdient als oplichter, een oorlogsverslaggever die getrouwd is met de nu volwassen Holly, en een zelfingenomen schrijver. Elk van hen krijgt echter te maken met inwendige stemmen en vreemde visioenen, en dan blijkt dat zij allen betrokken zijn geraakt bij een groot conflict tussen de "Chronometristen" (die eeuwig kunnen bestaan) en de "Carnivoren", die proberen onschuldige zielen in te palmen en te offeren. Wanneer het verhaal tot 2020 is gevorderd ontsproten deze sterke psychologische portretten tot een onnavolgbare science-fiction / fantasy-achtige strijd tussen de twee bovennatuurlijke groepen, totdat de roman eindigt in 2040, in de duistere periode nadat de klimaatcrisis en de energiecrisis de beschaving zo goed als uitgeroeid hebben en de oude Holly haar dagen slijt in een lers dorpie. Bizar, experimenteel, grappig, zeer goed geschreven, zelfverzekerd, soms onbegrijpelijk en irritant, maar steeds interessant.

MO YAN

Kickers

Chinees, (2009), 2012, 413 p.

Kickers, de meest recente roman van de in 2012 met de Nobelprijs voor literatuur bekroonde Chinese schrijver Mo Yan, is gebaseerd op het levensverhaal van Mo Yans eigen tante, die een spectaculaire transformatie onderging van een geroemd plattelandsvrouw tot een meedogenloos uitvoerster van China's eenkindpolitiek. Mo Yan laat in vier brieven en een toneelstuk zien hoe de voormalige redster van kinderlevens vanaf de jaren 1970 onder meer klopjachten hield op 'illegaal zwangere' vrouwen om hen tot abortus te dwingen. Eenmaal gepensioneerd blijft deze sterke, koppige en grofgebekte vrouw met een levensgroot schuldgevoel achter. Door het verleden te contrasteren met het heden, waarin ook de gezinsplanning met de tijd meegaat, roept Mo Yan op zijn typische, plastische wijze vragen op over de Chinese politiek en maatschappij. Mo Yan is in Nederland bekend van (het verfilmde) Het rode korenveld, De knofookliederen, De wijnrepubliek, Grote borsten, brede heupen en de verhalenbundel Alles voor een glimlach. Kickers is zijn eerste roman die direct uit het Chinees is vertaald.

China

Sociaal verhaal

MODIANO, PATRICK

Het gras van de nacht

Frans, (2012), 2014, 166 p.

Al vele jaren schrijft de Franse auteur (1945) over personages die gevoelig zijn voor 'mensen en dingen die op het punt staan te verdwijnen'. Meestal wandelend door een gedetailleerd beschreven Parijs komen bij hen herinneringen terug aan mensen die zij kort hebben gekend. In deze roman herinnert een oudere auteur zich het meisje Dannie met wie hij medio jaren zestig van de 20e eeuw een korte relatie had. Ze verdween uit zijn leven, waarna Jean door een inspecteur werd ondervraagd over haar en enkele figuren die zij ontmoetten in een hotel in Montparnasse. Twintig jaar later leert het politierapport Jean dat hij in kringen van Marokkaanse activisten moet hebben verkeer. Maar weer twintig jaar nadien dringen de vervagende herinneringen zich op en biedt het altijd bijgehouden aantekeningenboekje maar beperkt houvast. In een melancholische en dromerige sfeer glijdt de hoofdpersoon heen en weer in de tijd. De personages blijven schimmen, onthoemd en onzeker over hun identiteit. Raadselachtig in zijn thematiek, maar glashelder en prachtig geschreven. Voor de Modiano-fan een vertrouwd en ongetwijfeld weer welkom geluid. Modiano won onlangs de Nobelprijs voor literatuur.

Parijs; 1961-1970

Psychologisch verhaal

MÖRING, MARCEL

Eden

2017, 399 p.

Het belang van verhalen en herinneringen, de joodse traditie, buitenstaanderschap en de zoektocht naar identiteit en een thuis zijn vaste onderdelen in het werk van Möring (1957). Ze vormen ook de kern van het ambitieuze 'Eden', na 'Dis' (2006) en 'Louteringsberg'* (2011) het laatste van drie door Dante's 'Divina Commedia' geïnspireerde boeken. Centraal staan twee verhaallijnen: de op de legende van de Wandelende Jood terugrijpende geschiedenis van een eeuwige zwerver en het hedendaagse verhaal van de aan zijn leven en professie twijfelende freudiaanse psychiater Mendel (de titelheld uit Möring's debuut 'Mendels erfenis', 1990), die in Assen onder andere te maken krijgt met een man wiens identiteit ongewis blijft. Möring verknoot de twee verhalen en verrijkt het geheel met andersoortige elementen, zoals een wetenschappelijk artikel, een reisverslag, afbeeldingen en grafische elementen. Zo ontstaat een boek waarin de lezer aan het werk gezet wordt. Wie zich laat uitdagen, wordt beloond met een stilistisch en thematisch rijke roman met morele lading: 'wie één mens redt, redt de mensheid'.

Psychologisch verhaal

MÖRING, MARCEL

Het grote verlangen

(1992), 2011, 248 p.

Drie kinderen van wie de ouders zijn verongelukt, groeien op in verschillende pleeggezinnen - vrijwel zonder enig contact. De roman vertelt over hun richtingzoekende volwassen leven, waarin zij telkens bij elkaar komen en herinneringen ophalen aan de tijd voordat zij hun ouders verloren. Het is de met een sterk geheugen toegeruste zuster Lisa die bijna bezwerend herinneringen uitsprekt. Haar herinneringen moeten een deel van de werkelijkheid voor de 'herinneringloze' ik-figuur verbergen. Het boek dat zich afspeelt tegen de achtergrond van een maatschappij in verval, beschrijft een zoektocht naar een onbereikbaar verleden en naar 'het geheim van de liefde'. Het boek, dat op verschillende niveaus kan worden gelezen, bevat momenten die grotere verbanden weerspie-

gelen. Er is een veelheid aan details die onnadrukkelijk - zonder schrillheid - worden herhaald, waaruit de ingenieuze structurering van de roman eens te meer blijkt. Maar niet alleen thematisch en structureel, ook stilistisch is er aan dit boek bijzonder veel te beleven. Een prachtige roman, bekroond met AKO-literatuurprijs 1993.

Herinneringen

Psychologisch verhaal

NIEUW **MOOR, MARENTE DE** **FOON**

2018, 319 p.

In een afgelegen huis in de bossen bij Sint-Petersburg wonen Nadja en Lev, een zoölogenechtpaar. Hun kinderen zijn vertrokken naar de grote stad, het verderop gelegen dorp is verlaten, zij zijn alleen met de geluiden van de dieren en het bos. Geluid speelt een belangrijke rol in deze roman. Naast de vele geluiden van de natuur klinkt er boven het bos regelmatig een raadselachtig geraas. Ooit hadden Nadja en Lev een biologisch laboratorium in het bos. Daarnaast drevten zij een asiel voor verweesde berenwelpen, dat na een dramatisch voorval gesloten is. Dit voorval heeft een bepalende invloed gehad op hun leven. Tegen de achtergrond van de recente Russische geschiedenis vertelt Nadja in deze poëtische, impressionistische roman hoe alles in verval is geraakt. Haar twintig jaar oudere man Lev is dementerend, haar dochter verslaafd, haar zoon een reactionaire materialist, haar huis vervallen en haar lab overwoekerd. Nadja's vertellingen zitten vol sprookjesachtige gebeurtenissen en vaak is het aan de lezer om te bepalen waar de grens tussen feit en fictie ligt. De schrijfster (1972) heeft acht jaar in Rusland gewoond.

Psychologisch verhaal

MOOR, MARENTE DE **De Nederlandse maagd**

(2010), 2011, 297 p.

Het is zomer 1936. De 18-jarige schermster Janna gaat naar de schermmeester (maître) Von Bötticher op een landgoed bij Aken om haar opleiding te vervolgen. De maître is verminkt uit de Eerste Wereldoorlog teruggekeerd. Janna wordt tijdens haar opleiding, die weinig om het lijf lijkt te hebben, geconfronteerd met een geheim tussen de maître en haar vader. Wat is er ooit tussen beide mannen gebeurd? Janna probeert het geheim te ontraadselen. Brieven (geschreven, verzonden, niet verzonden, nooit beantwoord) spelen in de plot een grote rol. Het landgoed van de maître is een gesloten, ideale wereld voor Janna's schermopleiding. Maar van de persoonlijke rancunes en hartstochten bij de aanwezigen en van de nazistische opvattingen bij de bezoekers gaat een steeds sterker wordende dreiging uit. Parallellen tussen situaties, gebeurtenissen en personages dragen de roman. Janna is aanvankelijk toeschouwer, maar door bepaalde keuzes wordt zij deelnemer en verliest zij een deel van zichzelf. De roman komt traag op gang, is nogal omslachtig. Maar Deel III met de tragische ontknopning is zeer overtuigend. Ako Literatuurprijs 2011.

Schermen, Geheimen

Psychologisch verhaal

MOOR, MARENTE DE **Roundhay, tuinscène**

2013, 336 p.

Deze nieuwe roman van AKO-prijswinnares Marente de Moor (1972, dochter van schrijfster Margriet de Moor) speelt zich af in de prille dagen van de uitvinding van de film. In 1890 verdwijnt de uitvinder daarvan, Valéry Barre, in Frankrijk. Deze man is gemodelleerd naar Louis Le Prince, maker van de eerste film ooit, Roundhay Garden Scene (1888) van nog voor Edison en Lumière. Andere uitvinders en patentjagers staan te dringen om nieuwe uitvindingen op hun

naam te schrijven. Zo ook Edison, de verduisteraar, die zich ideeën van anderen probeert toe te eigenen. Elf jaar na de verdwijning van Barre gaat diens zoon op zoek naar zijn vader. Op de grens van de oude en de nieuwe wereld, in een periode van geloof in vooruitgang, maar ook aarzeling, speelt deze sfeervolle ideeënroman zich af. De werkelijkheid en het vastleggen van het ogenblik in de prille dagen van de film worden geëvoceerd. In een zorgvuldige stijl, in wisselend perspectief, met een veelheid aan leidmotieven wordt dit geheimzinnige verhaal over verdwijnen en vastleggen verteld. Geen gemakkelijk boek, deze doorwrochte roman, maar zeker origineel en betoverend.

Film

Psychologisch verhaal

MOOR, MARGRIET DE **Eerst grijs dan wit dan blauw**

(1991), 2011, 283 p.

Dubbelportret van De Moor (1941) viel op door de psychologische diepgang en de ingehouden maar trefzekere vertelstijl. Ook deze psychologische roman vertoont deze kenmerken, maar is hechter gestructureerd en brengt intrigerende figuren naar voren. Het verhaal is opgebouwd als een vierluik en start op de ochtend dat een oogarts Magda, de vriendin van zijn vrouw (ook zijn ex-minnares), vermoord aantreft. Dit dode personage draagt verder de hele roman. In het tweede luik, dat drie jaar eerder speelt, ontdekt de man van Magda dat ze verdwenen is en het derde deel focust in op de reis die ze onderneemt langs de locaties die haar leven bepaalden. In hun wanhopige pogingen om zinvolle relaties aan te gaan, staan de volwassen personages in wezen niet ver af van een emotioneel gestoorde puber. Toch is dit geen koud, desolaat boek geworden, daarvoor beschrijft de auteur haar figuren met te veel warmte, mededogen ook. Het verhaal is bijzonder vakkundig geconstrueerd. Maar het meest indrukwekkend blijft de vlijmscherpe karaktertekening. Bekroond met de AKO-literatuurprijs 1992.

Relatieproblemen, Dood

MOOR, MARGRIET DE **Mélodie d'amour**

2013, 332 p.

In haar negende roman focust Margriet de Moor (AKO Literatuurprijs 1992) op de allesoverheersende kracht die de liefde uitricht in het leven van mensen. Die liefdeskracht kan leiden tot groot geluk en evengoed het leven totaal ontwrichten: altijd is de liefde groter dan de mens kan bevatten. De roman bestaat uit vier verhalen die vanuit verschillende perspectieven aan elkaar zijn geschakeld. Hoofdpersoon is de Rotterdamse stadsarcheoloog Luuk van Doesburg die in alle vier verhalen een dominante bijrol speelt. Eerst als jongste zoon in het huwelijksdrama van zijn ouders dat zich afspeelt in de wederopbouw van de jaren vijftig. Later als overspelige echtgenoot en minnaar van een labiele lerares klassieke talen, die wraakgierig instort als Luuk haar inruilt voor de veel jongere Roselynde. Het slotverhaal wordt verteld door Luuks wettige echtgenote Myrte, die op haar beurt weer een heel eigen liefdespad inslaat. Een knap gecomponeerde, sensitief geschreven roman over de veelkleurige caleidoscoop van de liefde en de prijs die voor passie en overspel wordt betaald.

Overspel

Psychologisch verhaal

MOOR, MARGRIET DE **Van vogels en mensen**

2016, 250 p.

Margriet de Moor (1941) beschrijft in haar negende roman, fijnzinniger dan voorheen, het verhaal van de in 1986 ten onrechte voor roofmoord veroordeelde bejaardenverzorgster Ina Post. Die heet in dit boek Louise Bergman, met als belangrijkste protagoniste de

dochter Marie Lina. Deze pleegt uit wraak voor de wijze waarop haar moeder door het justitiële apparaat onschuldig verpletterd is op haar beurt een uitermate zwaar delict. Als zo vaak bij De Moor komen er als symbolische illustraties veel vogels voor, terwijl de man van de hoofdpersoon vogelverjager op Schiphol is. Heen- en weerkaatsend tussen hoofd- en zijlijnen en nevenpersonages, vooruit en achteruit in de tijd, in een alledaagse wereld en met een rijk scala aan gevoelens, vertelt De Moor in drie delen en korte hoofdstukken haar verhaal. Geschreven in uitmuntend toegankelijke taal, blijft tot de laatste pagina boeiend.

Psychologisch verhaal

MORAVIA, ALBERTO

De onverschilligen

Italiaans, (1929), 2011, 277 p.

In het fascistische Rome van de jaren '20 ontstaan in een gezin vreemde situaties wanneer de minnaar van de moeder tevens de minnaar van de dochter wordt. De zoon des huizes poogt de minnaar te doden. Als dat mislukt begint hij een relatie met een van diens vroegere geliefden. Het eigenlijke onderwerp van de roman is de behoefte van de welgestelde en intens verveelde hoofdpersonen om hun levens te veranderen. Door hun onverschilligheid, hun hang naar het bekende en hun onvermogen tot onderlinge communicatie slagen zij daar niet in. Deze roman is de eerste en volgens velen ook de meest indringende van de auteur.

Familierelaties, Rome; 1919-1939

MORTIER, ERWIN

Gestameld liedboek

2011, 190 p.

Erwin Mortier (1965), onder meer auteur van het bejubelde 'Godenslaap', beschrijft in 'Gestameld liedboek' het dementeringsproces van zijn moeder. Daarbij spelen het verleden van hun gezin, de rol van de herinnering en de verwerking van het verdriet een grote rol. Mortier overtreft zichzelf in dit boek met zijn messcherpe formuleringen: vaak poëtisch, dikwijls schrijnend, niet zelden met humor. Waar zijn collega Tom Lanoye voor het lijden van zijn moeder in 'Sprakeloos' ruim 350 pagina's nodig heeft, weet Mortier in 190 pagina's een wereld op te roepen die universeler is dan die van Lanoye. Dat komt ook doordat Mortier niet, zoals Lanoye wel, steeds tussen de lezer en de moeder gaat staan. Het draait hier niet om Mortier, het gaat over aftakeling, ziekte, afscheid, herinnering en liefde. Mortier weet elke zin in dit boek daarbij de glans te geven die het ware meesterschap kenmerkt. Een aangrijpend, indrukwekkend en briljant boek.

Dementie

NIEUW

MORTIER, ERWIN

Marcel

(1999), 2020, 142 p.

Dit alom geprezen romandebuut (uit 1999) voegt zich naadloos in de specifiek Vlaamse romantraditie van Cyriel Buysse tot Leo Pleysier. Centraal staat ook nu weer het Vlaamse familieleven, hier dan gezien vanuit het kinderspectief van een kleine jongen die in het gezin van zijn grootouders en in de context van een bekrompen Vlaams dorpsleven zijn wereld ontdekt. Beslissend in dit geval is het beschamend verleden: een lid van de familie, Marcel (zie de titel), heeft als SS'er in de oorlog met de Duitsers gecollaboreerd en dit schandelijke gegeven wordt door de familie vanuit een rechts Vlaams nationalisme toegedekt. En daarmee komt er over de kleine gebeurtenissen van iedere dag voor de jongen iets van een magische bezwering te hangen: banale handelingen als het afstoffen van foto's van overledenen worden rituelen en de dagelijkse werkelijkheden van tijd en natuur worden spiegelbeelden van de gevoelens van het kleine kind. Zo wordt deze kleine

roman tot een groot meesterwerk van een - soms wat overdadig - bezielende verbeelding.

Psychologisch verhaal

MOSHFEGH, OTTESSA

Mijn jaar van rus en kalmte

Amerikaans, 2018, 237 p.

In de herfst van 2000 wordt een vijf jaar eerder aan Columbia afgestudeerde, nooit bij naam genoemde jonge kunsthistorica ontslagen door een galerie in New York om haar toenemend pillengebruik. Ze vindt dat ze een jaar rust en ontspanning nodig heeft om haar leven weer op orde te krijgen. Op het oog heeft ze alles: ze is knap, goed opgeleid en met de erfenis van haar overleden ouders kon ze een mooi appartement in New York kopen. Toch is ze niet gelukkig, haar ex-vriend Trevor ziet ze af en toe, net als vriendin Reva op wie ze veel kritiek heeft. Met de pillen die ze van slechte psychiater krijgt, wil ze rust, die weinig lijkt te brengen, maar een project van kunstenaar Ping Xi, die ze kent uit de galerie, brengt haar terug bij zichzelf. In het werk van de Amerikaanse auteur (1981), wier tweede roman 'Eileen'* werd genomineerd voor de Man Booker Prize 2016, staat zwarte humor centraal. Ook deze uitstekend geschreven, mooie derde roman, die een somber beeld lijkt te geven van de hoofdpersoon, geeft voor wie verder kijkt veel subtiele, vaak ook geestige kritiek op de Amerikaanse kunstwereld en maatschappij.

MULISCH, HARRY

De aanslag

(1982), 2012, 246 p.

Tijdens de hongerwinter wordt het Haarlemse gezin Steenwijk, bestaande uit vader, moeder en twee zonen, dat juist in een bijna klassieke rust aan een spelletje 'Mens erger je niet' wil beginnen, om acht uur 's avonds opgeschrikt door zes schoten: een collaborerende politiechef is door het verzet gedood. Buren verslepen het lijk tot voor het huis van de familie Steenwijk. De oudste zoon poogt het lichaam alsnog te verplaatsen, maar de Duitsers arriveren en zijn jongere broer, de twaalfjarige Anton, komt in een Duitse legerauto terecht. Vader, moeder en broer Peter worden - bij wijze van represaille - met andere buurtbewoners vermoord; Anton blijft alleen achter. Op cruciale momenten in de wereldgeschiedenis ontmoet de lezer Anton dan weer, die naarmate de tijd vordert steeds meer naar die ene, alles bepalende gebeurtenis in zijn leven 'terug groeit'. Schokkende, spannende en prachtig geschreven roman van een zeldzaam hoog niveau met een glasheldere compositie.

Schuldvraag, Wereldoorlog II

Psychologisch verhaal

MÜNNINGHOFF, ALEXANDER

De stamhouder: een familiechroniek

2014, 329 p.

Van de hand van journalist Alexander Münnhoff (1944) verschenen eerder enkele schakersbiografieën en een boek met herinneringen aan zijn tijd als correspondent in Rusland. In 'De stamhouder' vertelt hij op meeslepende wijze de opmerkelijke, soms verbijsterende geschiedenis van zijn Nederlands-Duits-Baltische familie in de twintigste eeuw, vanaf de avonturen van zijn puissant rijke grootvader in het interbellum, via de Tweede Wereldoorlog en zijn dramatische nasleep, tot de dood van zijn aan lager wal geraakte moeder in 1999. Met zijn kritisch-afstandelijke blik, behoedzame formuleringen en onderkoelde esprit weet Münnhoff zelfs de meest tragische lotgevallen van zijn verwanten - die bovendien met duizend-en-een draden aan de Grote Geschiedenis verbonden zijn - aangrijpend te beschrijven zonder dat het ook maar ergens pathetisch wordt. Het enige nadeel van deze in alle opzichten meesterlijke familiechroniek is het ontbreken van enige

vorm van verantwoording of bronvermelding om deze intrigerende reconstructie van het verleden te ondersteunen.

[Münninghoff,....\(familie\)](#)

Informatief

MURAKAMI, HARUKI

De kleurloze Tsukuru Tazaki en zijn pelgrimsjaren

[Japans, \(2013\), 2014, 363 p.](#)

De Japanse auteur Haruki Murakami (geb. 1949) is na een valse start – zijn eerste in het Nederlands vertaalde boeken haalden net 600 exemplaren – uitgegroeid tot een hooglijk gewaardeerde schrijver. Iedere nieuwe titel van hem komt direct op de bestsellerslijst. Zo ook dit boek, waarin hij op zijn eigen wijze vorm geeft aan de zoektocht van een eenling naar de motieven van zijn vroegere vrienden om hem zo'n zestien jaar eerder zonder enige uitleg uit hun vriendengroep te stoten. Hij vertelt over diens ervaringen in het grensgebied tussen droom en werkelijkheid en zijn pogingen zijn bestaan te duiden. Tsukuru Tazaki ziet zichzelf als een onbeduidende figuur, maar komt er naarmate het verhaal vordert achter dat anderen wel een zekere waardering voor hem hebben. Murakami schrijft onderkoeld in een vlotte stijl waarin al het overbodige is weggelaten. Daarbij vermengt hij typisch Japanse aspecten met elementen uit de Westerse cultuur. Daarin is hij uniek voor een Japanse auteur en dat maakt dat ook dit boek zeer toegankelijk is voor zowel Japanse als niet-Japanse lezers.

[Vriendschap](#)

[Psychologisch verhaal](#)

MUTSAERS, CHARLOTTE

Harnas van Hansaplast

[2017, 306 p.](#)

De achterflap van deze uitgave noemt dit een roman, maar verder wordt dit boek gepresenteerd als een autobiografisch document. Daarin beschrijft de schrijfster (geboren in 1942, P.C. Hooft-prijs in 2010) hoe zij samen met haar zus eind 2001 hun ouderlijk huis in Utrecht moest uitruimen na de dood van haar broer die daar altijd was blijven wonen. Terwijl zij daarmee bezig zijn, loopt de ik-figuur door het huis en beschrijft de kamers die ze terugziet. Onvermijdelijk komen dan herinneringen naar boven aan haar opvoeding en haar ouders, eigenzinnige en afstandelijke mensen die hun kinderen leerden om altijd hun eigen pad te volgen, maar die ze in liefde ook wel tekort hebben gedaan. Dat levert een pijnlijke schets op die niet om de hete brij heen draait, waarbij het portret van de vereenzaamde broer een mooie mengeling van afschuw en medelijden is. Goed geschreven met een precies vocabulaire, maar met soms ook wat te populair taalgebruik ('Maps, waar is je feestneus? Hihi', van hier tot Tokio'). Redelijk maar niet extreem interessant of schrijnend.

MUTSAERS, CHARLOTTE

Rachels rokje

[\(1994\), 2011, 310 p.](#)

Deze roman van Charlotte Mutsaers is een literair rokje. Het bestaat uit zevenendertig plooiën, telkens voorafgegaan door auctoriale hoofdstuktitels, en zeven sessies waarin tegenover denkbeeldige rechters het voorafgaande nogmaals wordt doorgenomen. Op bijna dertienjarige leeftijd sloeg bij Rachel Stottermaus de bliksem in, toen haar taalleraar, Douglas Distelvink, de klas betrad. Dertig jaar later redt deze levenslang bewonderde leraar haar, wanneer hij haar voor de wielen van een uitzwenkende autobus wegsleurt. Dit boek, een roman over hartstocht en overgave, vol leidmotieven, allusies, spiegelingen en uitweidingen, vertelt niet zozeer dit verhaal, maar associeert, vol speelse ernst, daaromheen. Inhoudelijk is deze roman grillig, maar hij schittert van taal. Het is een origineel letterkundig kunstwerk, dat zijn weerga in de huidige literatuur nauwelijks kent.

[Liefde](#)

NIEUW

MYTTING, LARS

De vlamberken

[Noors, \(2014\), 2018](#)

Edvard is opgegroeid bij zijn grootvader. Hij ontdekt dat zijn ouders in 1971, toen hij drie was, in zijn bijzijn in Frankrijk zijn omgekomen door een gifgasgranaat. Edvard was daarna drie dagen zoek, werd gevonden in een dokterspraktijk meer dan honderd kilometer verder. Twintig jaar later, na de dood van zijn grootvader, gaat hij op zoek naar de werkelijke gebeurtenis rondom de dood van zijn ouders. Die tocht leidt hem naar de Shetlandeilanden, Noord-Frankrijk en naar zestien walnootbomen die verkleurd zijn door gifgas uit de Eerste Wereldoorlog. Onderweg krijgt hij te maken met zeer verschillende en sterke vrouwen. Een Schots upperclass-meisje ontpopt zich als een cruciale schakel in zijn zoektocht. Maar ze laat niet altijd het achterste van haar tong zien. De geschiedenis wordt afgepeld als een ui. Steeds als je als lezer denkt te weten hoe de vork in de steel zit, komt er weer een nieuwe onthulling die je de greep houdt. Ruim 400 pagina's ademloos lezen! Een prachtig boek, knap en beeldend geschreven. De lezer leest niet, maar beleeft!

NAIPAUL, V.S.

Een huis voor meneer Biswas

[Engels, \(1961\), 2018](#)

Het levensverhaal van een op het platteland van Trinidad geboren Hindoestaan, nazaat van destijds uit India geïmmigreerde arbeidskrachten. Het is de vader van de schrijver die model heeft gestaan voor de hoofdfiguur, een 'kleine man', niet geboren voor grote daden, die zijn leven lang moet worstelen met armoede en tegenslagen, maar die ten slotte toch zijn grote droom, een eigen huis, in vervulling ziet gaan. Het is een rijk geschakeerd verhaal, vol milde humor en mededogen. In een inleiding beschrijft Naipaul hoe hij als vijftientigjarige, wonende in Londen, er toe kwam dit boek, zijn eerste grote werk, te schrijven. In en door dit boek rijpte hij als schrijver en werd hij zich bewust van zijn eigen West-Indisch-Hindoestaanse wortels. Voor lezers die de in 1932 op Trinidad geboren en in 2018 overleden schrijver kennen uit zijn latere werk, zal dit boek dus een welkome kennismaking zijn.

[Journalisten, Familierelaties, Trinidad \(eiland\)](#)

[Sociaal verhaal](#)

NÉMIROVSKY, IRÉNE

De affaire Koerilov

[Frans, \(1933\), 2011, 186 p.](#)

Een ex-revolutionair en balling leidt in Nice een teruggetrokken leven en kijkt via een autobiografisch geschrift terug naar de tijd waarin hij actief en machtig was. Als kind van terroristen hoorde hij automatisch de partij toe en werd door het revolutionaire comité in Genève naar Rusland gestuurd. Hij zou daar een tsaristische minister uit de weg moeten ruimen. De schrijfster beschrijft op meesterlijke wijze hoe de hoofdpersoon niet gedreven door enig vuur vanwege zijn achtergrond deze weg op werd geduwd. Ze kijkt steeds achter elke figuur die ze beschrijft. Ze laat zo zien dat machthebbers en terroristen ook maar kleine zwakke mensjes zijn en dat macht aan beide kanten als een bedwelmende drug werkt. Via uitstapjes in verleden en heden verneemt de lezer hoe het de hoofdfiguur vergaat en met welke gevoelens hij bij zijn acties en de gevolgen daarvan te kampen had. De in geschiedenis en psychologie geïnteresseerde lezer zal van dit boek smullen. Voorzien van inleiding over de schrijfster (in Auschwitz gestorven, postuum bekroond met literatuurprijs) en lijst met boekbeschrijvingen.

[Rusland; 1900-1919, Russische revolutie](#)

[Psychologisch verhaal](#)

NICHOLLS, DAVID

Wij

Engels, (2014), 2015, 411 p.

Een Engels echtpaar van middelbare leeftijd besluit nog eenmaal met hun 17-jarige zoon een rondreis door Europa te maken alvorens te gaan scheiden. Althans, de vrouw wil die scheiding, dus tijdens hun tocht door Parijs, Amsterdam en München probeert de man wanhopig om het zijn vrouw en zijn rebelse zoon naar de zin te maken, maar wanneer de laatste er in z'n eentje vandoor gaat, reist de man hem achterna naar Florence, Barcelona en Madrid. Met veel vaart vertelde, half-humoristische half-melancholische roman die handig pendelt tussen drie plotelementen: de voorgeschiedenis van het echtpaar in hun huwelijk, de huidige verhouding tussen vooral de vader en zijn zoon, en de bezoeken aan de Europese steden en hun musea. De neiging van de sociaal enigszins onhandige vader (vanuit wiens perspectief het verhaal wordt verteld) om in zeven sloten tegelijk te lopen wordt af en toe wel voorspelbaar en irritant, maar dankzij de warmte van de personages, de herkenbaarheid van de situaties en de humor is dit uiteindelijk toch een ruimschoots geslaagd boek. Vierde roman van de Britse auteur-scriptschrijver (1966).

Familie

NOORDERVLIET, NELLEKE

Aan het eind van de dag

2016, 146 p.

De auteur (1945) werd in 1987 bekend met 'Tine, of De dalen waar het leven woont' en ontving in 1994 de Multatuliprijs voor 'De Naam van de vader'. Het thema van de memoires, de persoonlijke geschiedschrijving, gevangen tussen feit en fictie, keert vaak terug in haar werk, ook in deze roman. Het hoofdpersonage Katharina Donker, een ex-minister en auteur van twee bestsellers over politiek, krijgt nu van een jonge vrouw de vraag om mee te werken aan haar eigen biografie. Meteen wordt duidelijk dat Katharina goede redenen heeft om bepaalde passages uit haar leven uit het daglicht te houden, maar de biografie is slim en elke poging tot toedekken dreigt het omgekeerde effect te hebben. Voor zichzelf schrijft Katharina op wat ze eigenlijk niet kwijt wil. Dit resulteert in een boeiende evocatie van pijnlijke episodes uit haar privé- en politieke leven in de jaren zeventig. Een sterke psychologische roman over een politica die haar dochter en partners verliest, over ouder worden en de balans opmaken, geschreven in een onderkoelde, analytische stijl die bij het thema past.

Psychologisch verhaal

NOORDERVLIET, NELLEKE

Altijd roomboter

(2005), 2013, 207 p.

Engelbertha Wiggelaar, geboren 1856, groeit op in een burgerweeshuis in Arnhem. Als zij twintig jaar is, werkt ze als dienstbode en wordt bezwangerd door de heer des huizes. Het kind is zwak en overlijdt kort na de geboorte. Een paar jaar later komt ze in dienst van dezelfde heer en na enige tijd raakt ze weer zwanger. Het kind is gezond en nu treft Engelbertha een lieve man die haar wil trouwen. Hij is zilversmid en samen krijgen ze twaalf kinderen. Het leven van Engelbertha is tekenend voor vrouwen in die tijd. Er waren nauwelijks keuzemogelijkheden voor een vrouw en het grote gezin overspoelde haar eigen identiteit. De schrijfster van dit boek heeft het leven van haar overgrootmoeder gereconstrueerd aan de hand van feiten en geschiedkundige gegevens op het gebied van maatschappelijke en politieke ontwikkelingen in Nederland. Op deze wijze ontstaat een beeld van hoe dat leven mogelijk was. Het boek geeft een aardig tijdbeeld en geeft inzicht in de manier waarop in die tijd geleefd werd. De eigentijdse schrijfstijl en verhalende vertelvorm maken het een gemakkelijk leesbaar boek.

Arbeidersgezinnen; Leiden; 19e eeuw; Verhalen, Arbeidersgezinnen; Leiden; 1900-1939: Verhalen Informatief

NOORDERVLIET, NELLEKE

Het oog van de engel

(1991), 2013, 262 p.

Historische roman waarin de lotgevallen worden beschreven van twee meisjes en hun vader. Zij vluchten in 1787 voor de strijd tussen Patriotten en Oranjegezinden uit Haarlem. In Frankrijk gekomen steunen zij de revolutionaire beweging. Als de vader sterft sluiten de dochters, Elisabeth en Maaïke zich aan bij een rondtrekkend arts, Doppet. Deze brengt nieuwe vindingen ten eigen bate aan de man. Elisabeth heeft een uitpuilend oog en treedt op als Engel van de Apocalyps, die de idealen van vrijheid, blijheid en broederschap verkondigt.

Zussen, Waarzeggen, Franse revolutie

Historisch verhaal

NOORDERVLIET, NELLEKE

Tine, of De dalen waar het leven woont

(1987), 2013, 188 p.

In 1987 debuteerde Nelleke Noordervliet (1945) met deze roman. Het is een gefingeerd dagboek dat Tine (= Everdine van Wijnbergen, de eerste vrouw van Multatuli) gedurende de laatste maanden van haar leven bijhield. Zij bevindt zich in 1874 in Venetië, samen met haar kinderen Edu en Nonnie, terwijl Eduard Douwes Dekker met vriendin Mimi (de latere echtgenote) in Nederland vertoeft. Tine blikt in de dagboekbladen terug op haar getormenteerde leven. Belangrijke momenten - bekend uit het leven van Multatuli - worden via haar ogen gereleveerd. Zo worden onder andere de periode in Menado beschreven, het verkwistend verlof in Nederland, de zaak van Lebak, de terugkeer in Europa en het schrijven van de 'Max Havelaar', van 'Minnebrieven', de amourettes van Multatuli, etc. Biespiegelend en vol zelfkritiek maakt Tine de balans op van haar leven. Deze met kennis van zaken geschreven roman is een indrukwekkend monument voor de opofferingsgezinde en dikwijls onbegrepen eerste echtgenote van Eduard Douwes Dekker.

Vrouwenleven, E.H. Douwes Dekker-van Wijnbergen, Multatuli

NOORDERVLIET, NELLEKE

Vrij man

2012, 463 p.

De schrijfster en haar fictieve hoofdpersonage, de 17e-eeuwse arts en jurist Menno Molenaar, ontmoeten elkaar in New York. Ze zijn Rotterdammers die gestudeerd hebben in Leiden. Terug in Nederland volgt een tocht langs de plaatsen waar Menno heeft gewoond en geleefd. Via Menno schrijft Noordervliet over het leven in de Gouden Eeuw, de sociaal-maatschappelijke omstandigheden, de gespannen politieke situatie en de veranderingen in het denken over wetenschap en religie. Menno komt in aanraking met de kring rond Spinoza. Door diens ideeën raakt hij los van het geloof. Hij wordt gedwongen bij Johan de Witt te spioneren voor de Engelsen. Na een gewelddaad vlucht hij naar New York. De schrijfster is personage in de roman. Historische figuren dragen evenzeer bij tot de verbeelding van het leven in de Republiek als de bedachte personages. Hoop, wanhoop, verraad en agressie beeldt zij overtuigend uit. Menno's dilemma's zijn herkenbaar. Uit haar interventies als romanfiguur wordt duidelijk dat elke verbeelding van het verleden de werkelijkheid vertekent. Zeer aanbevolen.

Gouden Eeuw (Nederland)

Historisch verhaal

NORDBERG, JENNY

De verborgen meisjes van Kabul

Amerikaans, (2014), 2015, 400 p.

Op basis van jarenlang journalistiek onderzoekswerk in Afghanistan en ontmoetingen met diverse meisjes en vrouwen wordt een beeld geschetst van hun leven en hun positie in de Afghaanse samenleving. Het boek gaat over de opvattingen die in deze sterk door mannen bepaalde samenleving over vrouwen leven en over hoe vrouwen hieronder lijden en hun weg proberen te vinden. Centraal in het boek staat het verschijnsel dat er meisjes zijn die tot hun puberteit als jongen door het leven gaan omdat hun ouders hen willen laten ervaren 'hoe het leven er aan de overzijde uitziet'. De auteur beschrijft hoe het leven van deze verborgen meisjes is en ook hoe moeilijk het voor ze is wanneer ze weer voor de buitenwereld een meisje moeten zijn. De auteur werkt als buitenlandcorrespondent in New York, schrijft voor een Zweeds dagblad en heeft meerdere belangrijke prijzen gewonnen voor haar journalistieke werk.

Meisjes; Afghanistan; Verhalen
Informatief

NOTHOMB, AMÉLIE

Nostalgie van het geluk

Frans, (2013), 2014, 153 p.

Over haar mythische liefdesverhouding met Japan, het land van haar vroegste herinneringen, raakt de Belgische schrijfster (1966) maar niet uitgeschreven. In het voorjaar 2012 is het weer zover: Japan lonkt. Vergezeld van een cameraploeg gaat zij op zoek naar de heilige plaatsen van een lang vervlogen kindertijd. Een wrikken-de confrontatie, een veelal zintuiglijke overdosis! De aardbeving van Kobe van 1995, renovatie en massificatie hebben een nieuwe wereld tot stand gebracht. Haar oude kleuterschool staat er gelukkig nog en haar ontmoeting met de stokoude oppas Nishio-san is aangrijpend. Maar haar zelfanalyse tijdens een pelgrimstocht door Tokio met Rinri, haar Japanse vriend uit 1989, is toch wat flets, laat weinig 'smaakimpressie' na in weerwil van al haar erudiete associaties. Ook het bezoek aan het getroffen Fukushima oogt wat obliagaat. Terug in Parijs wacht haar de banaliteit van alledag, terug naar de verhoging van de btw op boeken. Deze autobiografische roman, een reisreportage eigenlijk, weerspiegelt de weemoed van de vergankelijkheid, het verlangen naar wat boven ons uitstijgt.

Japan

O'BRIEN, EDNA

De rode stoeltjes

Engels, (2015), 2016, 287 p.

In deze roman na tien jaar stilte varieert de beroemde Ierse auteur (1930) op haar hoofdthema, de veerkracht van vrouwen na tegenslag. In het fictieve Ierse provincieplaatsje Cloonoila verlangt Fidelma McBride na twee miskramen naar een kind. Als de vreemdeling Dr. Vladimir ('Vlad') Dragan uit Montenegro opduikt, een nauwelijks verholde verwijzing naar Radovan Karadzic, en zich uitgeeft voor heler en sekstherapeut, volgt een buitenechtelijke affaire met hem. Hij wordt op een bepaald ogenblik ontmaskerd als een oorlogsmisdadiger en zij blijkt zwanger van hem te zijn. Hierna volgt een neerwaartse spiraal en zoektocht naar de waarheid, die haar naar Londen en uiteindelijk naar het Internationaal Gerechtshof in Den Haag brengt. De roman boeit door de gedetailleerde beschrijving van personages, plaatsen en sferen, met soms te sterke contrasten (romantiek tegenover bruut geweld). De auteur weet de vele ontheemden in het boek een eigen stem te geven en verlost ze zo uit hun anonimiteit. De titel verwijst naar de 643 lege rode kinderstoeltjes die in 2012 in Sarajevo werden neergezet ter nagedachtenis aan de vermoordde kinderen tijdens de Bosnisch-Servische burgeroorlog (1992-1996).

Psychologisch verhaal

OBAMA, MICHELLE

Mij verhaal = Becoming

Amerikaans, 2018, 479 p.

Michelle Robinson Obama (1964) groeit op in een warm en stabiel arbeidersgezin, omringd door familieleden in een steeds zwarter wordend Chicago South Side. Na een rechtenstudie aan Harvard komt ze in dienst bij een advocatenkantoor en ontmoet daar de zeer talentvolle en nog studerende Barack Obama. Mede onder invloed van zijn maatschappelijke betrokkenheid geeft ze haar veelbelovende en goedbetaalde juridische carrière op om zich professioneel voor de publieke zaak in te zetten, waarin het versterken van kansarme jongeren een hoofdthema is. Een voortdurende uitdaging vormt de combinatie van haar eigen ambities met de zorg voor hun twee dochters en de carrière van haar man die vanaf 2004 in een stroomversnelling terecht komt en uitmond in het presidentschap. Goed geschreven en prettig leesbare memoires met een heldere en serieuze toon waarin onder meer een mooi beeld wordt geschetst van haar jaren zeventig-jeugd in Chicago en het leven van de eerste zwarte First Family in het Witte Huis.

Michelle Obama; Autobiografieën
Informatief

NIEUW OBREHT, TÉA

Achterland

Amerikaans, 2019, 470 p.

Ronkende woorden als 'groots', 'meeslepend' en 'mythisch' zijn nu voor een keer waar, betreffende dit bedwelmende epos over het Wilde Westen van de Amerikaanse schrijfster (Orange Prize for Fiction 2011 voor 'The tiger's wife', vertaald als 'De tijgervrouw van Galina*'). Er worden twee verhaallijnen uitgerold, die op het eind schitterend samenkomen. In het ene verhaal volgen we een dag lang het harde leven van kolonistenvrouw Nora in 1893 in Arizona Territory (New Mexico). Langzaam verdorstend wacht ze op de terugkomst van haar man en zonen. De eerste, een idealistische krantenmaker, is op zoek naar water en al enkele dagen te laat, haar twee zonen blijken na een ruzie onvindbaar. Thuis is haar jongste zoon ervan overtuigd dat er een mysterieus beest rondwaart. In het andere verhaal verschuilt de getinte wees Lurie, die soms door geesten wordt bezeten, zich na een misdrijf voor een sheriff in een (non-fictieel) infanterieregiment, dat experimenteert met kamelen als vervoersmiddel. Een verhaal dat authentiek aandoet. Daarnaast is het bovendien onderhuids een actuele ode aan immigranten en vluchtelingen.

ONDAATJE, MICHAEL

Blindganger

Engels, 2018, 286 p.

Vlak na het einde van de Tweede Wereldoorlog laat de moeder van Rachel en Nathaniel haar kinderen achter onder de hoede van een onbekende onderhuurder. Ze noemen deze man De Mot omdat hij vooral 's nachts actief is. Via De Mot komen de kinderen in aanraking met een kleurige stoet mensen die zich kort over de kinderen ontfermen. Het verhaal wordt verteld door Nathaniel. Hij is veertien jaar als zijn moeder vertrekt. Via de vrienden van De Mot raakt hij betrokken bij obscure zaken. In het tweede deel werkt Nathaniel bij de overheid en ziet hij kans om in archieven iets te weten te komen over de rol van zijn moeder tijdens en na de oorlog. Deze roman gaat over de groei naar volwassenheid en de zoektocht van Nathaniel naar zijn moeder. De auteur (1943), bekend van 'The English patient', zet alles bijzonder sfeervol neer, zoals de beschrijvingen van het nachtleven na de oorlog en de onzekerheid van de jongen. Maar het verhaal is ook gevuld met korte beschrijvingen, met verhaaltjes die verteld worden door bijvoorbeeld de grootmoeder, de beschermers van de kinderen en met de ervaringen van hun moeder.

Adolescent

Psychologisch verhaal

OP DE BEECK, GRIET

Het beste wat we hebben

2017, 318 p.

Griet op de Beecks vierde boek deed veel stof opwaaien. In het televisieprogramma DWDD vertelde ze over haar persoonlijke incestgeschiedenis waardoor de discussie over 'vergeten herinneringen' losbarstte in kranten en op social media. Het verhaal wordt verteld door veertiger Lucas, die op een kantelpunt in zijn leven staat. Hij neemt onbetaald verlof van zijn respectabele rechtersbaan, verlaat vrouw en kind en vestigt zich vlakbij een 'zelfmoordbrug' in de hoop potentiële zelfmoordenaars te 'redden'. Dat lukt hem een paar keer, maar soms gaat het ook gruwelijk mis. Daarnaast heeft hij alle tijd voor zijn zus, die psychiatrisch patiënt is. Bij stukjes en beetjes, via terugblikken, wordt het verleden opgehaald, en ook Lucas krijgt inzicht in zijn eigen gemankeerde leven en huwelijk. De schrijfster neemt (soms wat te lang) de tijd om Lucas' gevoelsleven bloot te leggen. Jammer genoeg ontbreekt de veelkleurigheid van haar debuutroman 'Vele hemels boven de zevende'. Taalgebruik is een 'aangepast' Vlaams, veel 'gij' en ongebruikelijke zinswendingen. Een must voor de liefhebbers van haar eerdere boeken.

Seksueel misbruik, Jongenspensionaten

Psychologisch verhaal

OP DE BEECK, GRIET

Kom hier dat ik u kus

2014, 381 p.

Na het indrukwekkende debuut 'Vele hemels boven de zevende' werd reikhalzend uitgekeken naar dit tweede werk van deze schrijfster (1973). Het verhaal bestaat uit drie delen, waarin Mona (ik-figuur) achtereenvolgens haar ervaringen als tiener, twintiger en dertiger beschrijft. De naïeve observaties van het kind Mona zijn geloofwaardig. De knap volgehouden kinderlijke toon in het eerste deel overtuigt en maakt dat de herkenbare, op zich weinig opzienbarende, ervaringen van Mona en haar (stief)ouders, broer en stiefzus des te schrijnender overkomen. Het effect van haar enigszins gemankeerde jeugd werkt door in haar relaties op haar werk en in de liefde. Typisch Vlaamse uitdrukkingen en het gebruik van 'ge' geven extra sfeer. Herhaalde details in de karakters van de verschillende goed uitgewerkte personages roepen op den duur bijna irritatie op. Wanneer bereikt Mona het punt waarop zij haar traditionele gedrag weet te doorbreken? De auteur geeft de lezer inzicht in diens eigen patronen. Ze maakt met deze gevoelige roman de verwachtingen meer dan waar.

NIEUW

OP DE BEECK, GRIET

Let op mijn woorden

2019, 415 p.

De hoofdpersoon Lise probeert als vijftienjarige overeind te blijven in het gezin waar haar ouders veel ruzie maken en waar ze tussen moet bemiddelen of moet kiezen om te zwijgen. Waar incest dreigt te zijn, maar niet wordt uitgesproken. En ze niet weet hoe ze moet leven. Ze voelt zich erg eenzaam op school, en krijgt een relatie met een docent. In het tweede deel van het verhaal is Lise volwassen en werkzaam als arts in opleiding. Ze heeft een eetprobleem, maar vindt dat het haar sterk maakt. Ze worstelt met de zieke kinderen, met het leven en met relaties en gaat ondanks alles door en probeert iemand te worden. Vanaf de eerste pagina wordt je als lezer meegezogen in deze intense roman. Nare gebeurtenissen blijven verborgen en weggelachen. Het is geschreven in een prachtige, sobere stijl, kenmerkend voor de auteur (1973).

Psychologisch verhaal

OTTEN, CHRISTINE

Om adem te kunnen halen

2013, 190 p.

Een schrijfster die jaren haar onderwerpen ver van huis heeft gezocht (de aanslagen op de Twin Towers, het leven in Amerikaanse getto's) besluit haar eigen familiegeschiedenis te onderzoeken. De aanleiding is het hernieuwde contact met haar vader die al zolang zij zich kan herinneren last heeft van psychische instabiliteit. De problemen van haar vader hebben zo'n stempel gedrukt op haar jeugd dat ze er niet goed mee om weet te gaan. Gaandeweg blijkt dat haar leven tot dusverre een vlucht is geweest voor die psychische problemen. In feite is ze bang dat ze op haar vader lijkt. Mooie ontdekkingstocht naar de eigen wortels die stevig verankert liggen in het Deventer arbeidersmilieu. Otten (1961) weet met weinig stijlmiddelen de juiste sfeer op te roepen; de bezoeken van de ik-persoon aan haar moeder zie je gewoon voor je. Het boek is een mooie mengeling van het alledaagse met het buitengewone, van fictie en non-fictie. De titel slaat op de noodzaak van de schrijfster om Deventer als achttienjarige te verlaten.

Vader-dochter relatie

Psychologisch verhaal

OTTEN, CHRISTINE

Rafaël: een liefdesgeschiedenis

2014, 221 p.

Winy Methorst is 21 jaar als ze op het Griekse eiland Kos de Tunesische vluchteling Nizar Khemiri ontmoet. Ze trouwen na drie maanden en gaan naar Tunesië waar Winy zwanger raakt. Om in haar eigen land te bevallen keert ze terug naar Brabant na een mislukte poging om een visum te regelen voor Nizar. Dan breekt de Jasmijn-revolutie uit en sluiten de Europese grenzen zich, ook voor Nizar. Hij gaat als bootvluchteling naar het Italiaanse eiland Lampedusa en doet alles om te overleven onder zware, soms onmenselijke omstandigheden. Hoogzwanger reist Winy naar het opvangkamp Lampedusa om te proberen haar man vrij te krijgen. Het waargebeurde verhaal wordt in korte hoofdstukken beurtelings verteld door Winy (ik-figuur) en Nizar, een enkel cursief gedrukt stuk komt van baby Rafaël. Een indrukwekkend, actueel boek waarvoor de veelzijdige schrijfster (1961) ter plekke research heeft gedaan waardoor een realistisch beeld is weergegeven. Deze moderne Romeo en Juliastory kreeg terecht veel aandacht in de media en wordt verfilmd. Prachtige foto op de voorkaft van een baby op de met vleugels getatoeëerde rug van een man.

Sociaal verhaal

OZ, AMOS

Judas

Hebreeuws, (2014), 2015, 392 p.

De nieuwe grote roman van Amos Oz (1939) is het verhaal van een oponthoud in 1959. Nadat zijn geliefde hem heeft verraden, zijn financiële ondersteuning van zijn ouders is beëindigd en hij vastgelopen is in zijn studie, reageert de 25-jarige idealistische Sjmoeël Asj op een annonce. In een eigenaardig huis in Jeruzalem (prachtig beschreven), waarin kamers zich een voor een voor hem openen, verzorgt hij een oude man en praat eindeloos met hem. Haast essayistische visies op idealisme, religie en de staat Israël zijn er. De bekoorlijke en dwingende schoondochter van 45 die haar man in de Onafhankelijkheidsoorlog op gruwelijke wijze verloor, trekt Sjmoeël aan. Haar inmiddels overleden vader, een Joodse leider, is terzijde geschoven vanwege verraad; hij ging de dialoog aan met de Arabieren. Intussen verdiept de visie van Sjmoeël op Jezus en Judas (vanuit joods perspectief; voordien zijn afstudeeronderwerp) zich. Verraad en idealisme krijgen op diverse niveaus gestalte. Een ideeënroman, een historische en psychologische roman met personages waarvan je als vanzelf gaat houden.

Jeruzalem; 1951-1961, Verraad

Psychologisch verhaal

PALMEN, CONNIE

Jij zegt het

2015, 267 p.

Het huwelijk van Sylvia Plath (1932-1963), de Amerikaanse dichteres en schrijfster van de autobiografische roman 'The bell jar', met de Engelse dichter Ted Hughes (1930-1998) klonk als een sprookje, maar de bipolaire stoornis van Plath en Hughes' relatie met de dichteres Assia Wevill verstoorden hun relatie zodanig dat Plath uiteindelijk zelfmoord pleegde. Door bewonderaars van Plath werd Hughes later vaak gezien als de oorzaak van haar veel te vroege dood en als zodanig verguisd; zelf heeft hij nooit op die beschuldigingen gereageerd, maar in deze fictieve autobiografie geeft Connie Palmen hem alle ruimte om zijn kant van het verhaal te vertellen. Hoewel we hier veel over Hughes' persoonlijkheid leren, gaat de roman toch ook weer vooral over Plath: haar fixatie op haar overleden vader, haar verstikkende liefde, haar impulsieve gedrag, haar bipolaire stoornis inclusief enorme woede-uitbarstingen, haar poëzie en haar incidentele doodsdrijf. Een boeiend psychologisch portret, zeer goed en bloemrijk geschreven en met een fascinerende persoonlijkheid als onderwerp.

Ted Hughes, Sylvia Plath

Psychologisch verhaal

PALMEN, CONNIE

Logboek van een onbarmhartig jaar

2011, 239 p.

De rouwverwerking van de dood van Ischa Meijer, Palmens vorige echtgenoot, werd pas drie jaar na zijn dood het onderwerp van een boek: 'I.M.'. Over haar reactie op de dood van Hans van Mierlo maakte zij na 48 dagen de eerste aantekening. Het zullen 'aantekeningen tegen het vergeten' worden. Zij groeien uit tot haar intieme beeld van Van Mierlo. In tegenstelling tot 'I.M.' is dit een boek -het heeft de vorm van een logboek- waarin geen afstand tussen haarzelf en haar omgaan met de tragische gebeurtenis bestaat. Daardoor dwingt Palmen de lezer mee te gaan in de intiemste gevoelens voor haar gestorven geliefde. Haar onomwonden noodkreten, haar radeloosheid en eenzaamheid maken de lectuur van dit boek soms ongemakkelijk. Maar dit logboek is ook een poging opnieuw ruimte voor zichzelf te vinden. Palmen schrijft tegen het vergeten, omdat ze al snel met 'het eerste craquelé in de herinneringen' geconfronteerd werd. Ze citeert veelvuldig rouwliteratuur van collega's. Deze schreeuw van een zeer persoonlijke strijd is een onthutsend boek geworden.

Hans van Mierlo, Rouwproces

Psychologisch verhaal

PALMEN, CONNIE

De vriendschap

(1995), 2012, 310 p.

Het verhaal van het hechte verbond (de vriendschap) tussen twee vrouwen, de iele, taalbehendige Catherina en de zware woordblinde Barbara. 'De vriendschap' gaat over het verlangen om je te hechten, over de angst voor bindingen, over verslavingen en obsessies, over de familie, het lot en de keuze, over schuld, schaamte, angst en over de noodzaak van verandering. AKO Literatuurprijs 1995.

Vriendschap

Psychologisch verhaal

PAMUK, ORHAN

Het huis van de stilte

Turks, (1995), 2010, 315 p.

Drie kleinkinderen brengen hun vakantie door in het oude huis van hun grootmoeder in een kustplaats ca. 50 km verwijderd van de Turkse hoofdstad. De grootmoeder is een in zichzelf gekeerde vrouw. Zij leeft met de herinneringen aan haar overleden man, een

verbannen arts, wiens levenswerk bestond uit het schrijven van een encyclopedie. Haar verleden verbergt ook een verschrikkelijk geheim, dat zij en haar bediende, de dwerg Recep, kennen. De kleinkinderen laveren tussen de beklemming in het huis en hun eigen moeilijkheden. Door de gekozen vorm wordt elk personage bijzonder belicht. Het verhaal rijgt zich met oplopende spanning vloeiend aan. Tevens weerspiegelt de auteur de problemen van de 20e-eeuwse Turkse samenleving in die van een Turkse familie. Orhan Pamuk (1952, Nobelprijs 2006) is een belangrijke hedendaagse Turkse schrijver. Dit boek bewijst zijn groot schrijverschap.

Grootmoeders, Turkije

Sociaal verhaal

PAMUK, ORHAN

Sneeuw

Turks, (2002), 2012, 573 p.

Orhan Pamuk (1952, Nobelprijswinnaar 2006) is niet alleen in Turkije bekend, zijn werk behoort tot de wereldliteratuur. Deze roman speelt in Kars, een arme oostelijke Turkse provincie stad met oude Armeense en Russische bouwwerken. Ka, de hoofdpersoon, een politiek vluchteling, is uit Duitsland naar Kars gekomen om een reportage over de lokale verkiezingen en over de zelfmoorden van gelovige, jonge meisjes te schrijven die door scholen wegens hun hoofddoek geweigerd worden. Tijdens zijn bezoek sneeuwt het voortdurend en naast een speciale sfeer ontstaat er isolatie waardoor de lokale overheid, vertegenwoordiger van de seculiere staat, een coup kan plegen om de stad van islamisten te zuiveren. Ka is verliefd op Ipek, de knappe ex-vrouw van een studiegenoot van hem en wil haar mee nemen naar Duitsland.

Turkije, Politieke vluchtelingen

Sociaal verhaal

PATTAVINA, VALENTINA

De boekhandelaarster uit Orvieto

Italiaans, (2010), 2012, 219 p.

Debuutroman van de Italiaanse auteur Pattavina [1968]. De alleenstaande veertiger Matilde verhuist naar Orvieto in Umbrië. Het is een vlucht waarbij ze alle banden met het verleden verbreekt. Ze vindt emplooi in de boekhandel van professor Paolini. Diens neef, journalist Michele, werkt aan een coldcase en vraagt haar te helpen met het oplossen van de tien jaar oude zaak. In het bos werd een man gevonden, opgehangen aan een boom, maar met zijn voeten op de grond. Intussen schrijft Matilde brieven aan de (fictieve) Livia, waarin ze haar eigen verleden onderzoekt. Ieder hoofdstuk begint met I-Tjing-achtige beschrijvingen. Dit boek heeft kenmerken van een detective en een psychologische/spirituele roman. Er zijn veel verwijzingen naar de wereldliteratuur. Het verhaal is mysterieus; wat Matilde drijft blijft mistig. Er is veel aandacht voor boekenliefde en voor de Italiaanse couleur locale, zoals eten en drinken, typische dorpsbewoners en oude stadscentra. Achterin info en vragen voor leesclubs. Voor een breed publiek van vooral Italië-liefhebbers.

Boekhandels, Umbrie

Psychologisch verhaal

PAUW, MARION

Daglicht

(2008), 2013, 308 p.

Een advocate en moeder van een moeilijk opvoedbaar kind leidt een stressvol leven. Een tbs'er, een autist die is veroordeeld voor de moord op zijn buurvrouw en haar dochtertje, wordt naar een nieuwe omgeving gebracht, waar hij zich onveilig voelt. Deze twee personen zijn beurtelings aan het woord en uiteindelijk kruisen hun levens elkaar. De advocate besluit de zaak van de tbs'er te heropenen omdat ze hem gelooft als hij beweert dat hij onschuldig is. Een zeer spannende thriller, intelligent en eigentijds geschre-

ven, met goede inleving in de twee hoofdpersonen. Winnaar van de Gouden Strop 2009. In deze editie staan enkele kleurenfoto's uit de verfilming met o.a. Angela Schijf en Monique van de Ven op de binnenzijde van het omslag.

Thriller

PAUW, MARION

De experimenten

2019, 253 p.

Charlie gaat zeer tegen haar zin haar stiefmoeder Alma verzorgen, die 96 jaar is en op sterven ligt. Ze heeft haar vijftig jaar niet gezien: ze was van huis weggelopen omdat ze het leven met haar stiefmoeder niet meer kon volhouden: de kleineringen, de dwang en de alles verstikkende liefde werden haar te veel. In de intimiteit van het noodgedwongen samenzijn vertelt Alma voor de eerste keer van de gruwelen die zij heeft ondergaan in concentratiekamp Auschwitz in de Tweede Wereldoorlog. Dit werpt een ander licht op de relatie vader-slachtoffer: Charlie leert begrijpen vanuit welke motieven haar stiefmoeder vroeger gehandeld heeft bij haar opvoeding. Ze wordt hierbij geholpen door haar dochter Sofia die als therapeut probeert te bemiddelen. Een hoofdstuk uit het heden wordt steeds afgewisseld met het verleden, waarin beurtelings zowel de jeugdijaren van Charlie als het verleden van Alma verteld worden. Het einde blijft open: het is aan de lezer om te bepalen hoe het verder gaat. Een goed geschreven roman in eenvoudige taal; de lezer moet zich echter wapenen tegen de Auschwitz-ervaringen.

Moeder-dochter relatie, Auschwitz (concentratiekamp)

PAUW, MARION

We moeten je iets vertellen

(2015), 2016, 227 p.

Een schrijfster raakt van slag nadat haar vriend, een getrouwde man met een gezin, een abortus voor haar heeft geregeld. Het bevestigt haar trauma als kind, het gevoel dat ze onzichtbaar moet zijn, dat ze niet mag bestaan. Tijdens half doorwaakte nachten schrijft ze dingen op maar ze herkent die niet als haar eigen aantekeningen. Ook wordt ze bezocht door een herinnering die ze niet kan plaatsen, het beeld van een man die haar als kind probeerde te wurgen. Ze gaat op onderzoek uit in het dorp waar ze opgroeide en waarover ze een succesvolle roman heeft geschreven, rond het waargebeurde verhaal over seksueel misbruik door een voorganger van de Evangelische gemeente aldaar. Haar gelovige ouders en het halve dorp nemen haar dat boek kwalijk. Geleidelijk komt ze achter de feiten over haar eigen roots. De speurtocht wordt beschreven als een work in progress van een schrijfster die halfhartig de regels voor het schrijven van thrillers toepast, met meestal sarcastische voetnoten bedoeld voor haar uitgever, lezers, recensenten en mensen die later een rolletje zullen spelen in het verhaal. Een bewust literair niet-correcte roman rond de speurtocht van een steeds hysterisch wordende schrijfster naar de diepe redenen van een jeugdtrauma. Deprimerend én vermakelijk.

Psychologisch verhaal, Thriller

PEEK, GUSTAAF

Godin, held

2014, 274 p.

Deze roman wordt beheerst door één thema, namelijk het metafysisch mysterie van de lichamelijke liefde tussen man en vrouw. In een relatief sober gehouden plot wordt dit onderwerp geënceneerd via het verhaal van Tessa en Marius die elkaar leren kennen op de middelbare school maar beiden een burgerlijk huwelijk aangaan met andere partners. Ze zullen elkaar verder hun gehele leven door blijven ontmoeten, heimelijk in anonieme hotelkamers of andere publieke ruimtes. Hun levensverhaal wordt in retrospectief verteld, beginnend met het overlijden van Tessa,

eindigend op het moment waarop ze elkaar leren kennen. Het is een kunstgreep die uiteindelijk de leeservaring niet in de weg zit. Peek (1975) schrijft goed, zijn taal heeft een sterk poëtische zeggingskracht. Alleen, de overdaad aan en gedetailleerdheid van de seksueel getinte scène's is, ondanks hun functionaliteit, uiteindelijk misschien contraproductief.

Erotiek

Psychologisch verhaal

PEETZ, MONIKA

De dinsdagvrouwen

Duits, (2010), 2013, 275 p.

Roman van de Duitse, in Amsterdam wonende, redacteur Monika Peetz [1963]. In Duitsland werd de roman een bestseller. Het verhaal gaat over vijf hoogopgeleide vriendinnen die elkaar vijftien jaar geleden op Franse les leerden kennen. Iedere dinsdagavond dineren 'de dinsdagvrouwen' met elkaar in hun favoriete restaurant. Eén keer per jaar maken Estelle, Eva, Kiki, Judith en Caroline een uitstapje. Als de man van Judith overlijdt, vindt ze zijn pelgrimsgedagboek en besluit het laatste, ontbrekende stukje route naar Lourdes te lopen. De vier andere vrouwen vergezellen haar. Tijdens de tiendaagse voettocht blijkt dat de aanwijzingen in Arne's dagboek niet kloppen. Caroline en Estelle gaan op onderzoek uit en ontdekken de waarheid, die niet alleen Judith en Arne aangaat, maar ook het leven van Caroline en zelfs de vriendschap van de dinsdagvrouwen op losse schroeven zet. Zoals bij veel pelgrimages komen de vrouwen zichzelf tegen en ondergaan een verandering in hun leven. Roman over vrouwenvriendschap, conflicten, intriges en bedrog voor een groot vrouwelijk publiek.

Vriendschap

Feminisme

PERKINS, E

De familie Forrest

Engels, (2012), 2013, 296 p.

Het verhaal begint in de jaren zeventig met een inblik in het leven van de excentrieke familie Forrest, die bestaat uit vader, moeder en vier kinderen. Het gezin verhuist van New York naar Auckland. Vader Frank legt de momenten van zijn gezin vast op camera. De structuur van de roman is, op dezelfde manier als de filmbeelden, schokkerig en fragmentarisch. Het verhaal lijkt als een aaneenschakeling van herinneringen aan elkaar vast te zitten. Het perspectief wisselt naar voornamelijk het leven van de een na oudste dochter Dorothy. Via haar leven worden we meegevoerd via verliefdheid, het huwelijk en moederschap naar de angst om alles te verliezen en het onverwacht terugvinden van een liefde. Doordat het vertelperspectief verandert naar alleen het personage van Dorothy, leef je als lezer met haar mee en word je zodoende geconfronteerd met thema's van het leven, als verlies en geluk. De Nieuw-Zeelandse schrijfster (1970) schreef eerder onder meer 'Roman over mijn vrouw'.

NIEUW

PETERS, MARIA

De dirigent

2019, 287 p.

Biografische roman op basis van de gelijknamige film (2018) over de in vergetelheid geraakte Nederlands-Amerikaanse pianiste en dirigente Antonia Brico (1902-1989). Antonia wordt geboren in Rotterdam en door haar moeder afgestaan ter adoptie. In de jaren twintig emigreert ze met haar pleegouders naar Amerika. Mede door de slechte relatie met haar pleegmoeder richt Antonia, eerst nog Willy genoemd, zich volledig op klassieke muziek, toen nog een gesloten mannenbolwerk. Dirigent van het Concertgebouworkest Willem Mengelberg is één van haar idolen. Ondanks geldgebrek, haar vader werkt als vuilnisman, fikse tegenwerking van haar

moeder en docenten en een ontluikende liefde, lukt het haar door veel durf en inventiviteit een conservatoriumopleiding te volgen in Duitsland. Dankzij haar grote vastberadenheid wordt ze de eerste vrouw die de beroemde Berliner Philharmoniker dirigeert. Het in ik-vorm geschreven boek is opgebouwd uit korte hoofdstukken, waarbij het perspectief wisselt tussen Antonia zelf en belangrijke personen in haar omgeving. Veel dialoog.

Antonia Brico

Biografie

PETRY, YVES

De maagd Marino

2010, 284 p.

De vijfde roman van deze auteur (1967) is gebaseerd op de zaak van 'de kannibaal van Rotenburg', die in 1996 een schok in Duitsland veroorzaakte. Het verhaal opent met het eindpunt: de theatrale, krankzinnige maar ook bloederstige sterfscène van een gedroegde man, Bruno Klaus. Volledig volgens afspraak wordt hij vastgebonden, ontmand, in stukken gesneden en begraven door Marino Mund, zijn beul en minnaar (!). Vanaf hoofdstuk 2 wordt de plaats van schrijven duidelijk: de cel van Marino, enige tijd na zijn proces. Tot en met hoofdstuk 26 volgen we de levenslopen van deze contrastrijke personages: Bruno, de levensmoede literatuurdocent, die gelooft in de superioriteit van de perfecte stijl, en Marino, passief, ziekelijk moederskind en eeuwige maagd. Fascinerend is dat de lezer wordt meegezogen in het waanidee dat niet Marino, maar Bruno de ik-zegger is die het verhaal vertelt. Het onderhoudende, tegendraadse verhaal over eenzaamheid, de schoonheid van het leven en de kracht en onmacht van literatuur overtuigt door de efficiënte, intelligente en poëtische stijl en de psychologische diepgang. Winnaar Libris Literatuurprijs 2011.

Kannibalisme, Sleutelromans

Psychologisch verhaal

PETERSON, PER

Twee wegen

Noors, (2012), 2014, 315 p.

Dit is de vijfde Nederlands vertaalde roman van de meer dan eens bekroonde Noorse schrijver (1952). Dit prachtige boek opent met een vluchtige, toevallige ontmoeting van twee jeugdvrienden die elkaar 35 jaar niet gezien hebben. Daarna gaat het verhaal naar de jaren zestig van de 20e eeuw, naar het stadje Mørk in de gemeente Skedsmo, waar Tommy en Jim opgroeiden. De auteur geeft beiden het woord, en ook Tommy's iets jongere zusje Siris. De jongens zijn bijna als broers met elkaar verbonden. Jim woont alleen met zijn moeder en weet niet wie zijn vader is. Tommy heeft een gewelddadige vader. Zijn moeder loopt weg en verdwijnt spoorloos. Als Tommy op z'n dertiende de situatie niet meer aan kan, slaat hij zijn vader met een knuppel. De volgende dag is vader met de noorderzon vertrokken. Tommy en zijn zusjes worden in pleegezinnen geplaatst. De vrienden verliezen elkaar uit het oog. Opent de ontmoeting een nieuwe weg of is het te laat? Een besliste aanrader.

Vriendschap

Psychologisch verhaal

PFEIJFFER, ILJA LEONARD

Grand Hotel Europa

2018, 546 p.

De ik-figuur, een schrijver genaamd Ilja Leonard Pfeijffer, strijkt neer in een oud hotel ergens op ons continent. Daar probeert hij af te komen van het verdriet om zijn verbroken relatie met de Italiaanse kunsthistorica Clio. Het oude hotel met zijn soms nog oudere bewoners brengt hem echter tot overdenkingen over de rol van Europa in de moderne wereld en dat dan vooral afgezet tegenover het door hem verafschuwde massatoerisme. Zo waaiert

deze lijvige roman in meerdere richtingen uiteen: in het verleden een liefde (en zijn speurtocht met Clio naar een verloren gewaand schilderij van Caravaggio) en de leidende rol die Europa vroeger in de grote ontwikkelingen van de kunst speelde, maar in het heden en de toekomst het verlangen van Europa om in het verleden te blijven hangen terwijl Afrikaanse bootvluchtelingen aan de deur kloppen. Waanzinnig uitgebreide, extreem ambitieuze, breedvoelige ideeënroman, waarvan het nauwelijks mogelijk is om in een kort bestek een overzicht te geven van alle thema's die de schrijver (1968) aanstipt, en die veel van de lezer vraagt maar hem ook heel veel geeft.

PFEIJFFER, ILJA LEONARD

La Superba

2013, 348 p.

De Nederlandse schrijver (1968) is een aantal jaar geleden vanuit Leiden per fiets in Genua beland en er gebleven. Hij is verliefd geworden op deze Italiaans stad bijgenaamd 'La Superba' (de hoogmoedige) en wil er in een lange brief aan een Nederlandse vriend (een 'opera buffa van het dagelijks leven' in drie aktes en twee intermezzi) uitbundig en met veel bravoure verslag van doen, om die later uit te werken tot een grote roman over migratie. Ilja zit op het terras en laat de wereld aan zich voorbijtrekken, valt keer op keer voor het vele vrouwelijke schoon ('meisjessurfen!'), raakt geïntrigeerd door een vrouwelijk been, bezingt pooiers en schooiers, legt verhalen van vluchtelingen vast, verliest gaandeweg alle controle, valt ten prooi aan steeds radicalere seksuele verwarring, raakt betrokken bij schimmige zaakjes en krijgt de maffia achter zich aan. 'La Superba' is een alternatieve reisgids van Genua, een breed uitwaaierende, groteske, absurde quasi-autobiografie, een ode aan de verbeelding en satire op de Italiaanse dramatiek en zijn eigen machogedrag en ijdelheid, een aanklacht tegen xenofobie en vooral: een feest om te lezen. Bekroond met de Libris Literatuur Prijs 2014.

Genua

PILARCZYK, J

Dansen in de hemel

2014, 248 p.

De wereld ligt aan de voeten van Mishka Kamadev (het ik-persoonage). Hij maakt furore als dj en het geld stroomt binnen. Ook in de liefde gaat het voorspoedig; hij lijkt de vrouw van zijn leven te gevonden hebben in Lisa. Echter, de kans dat ze samen oud zullen worden is klein. Lisa heeft taaislijmziekte en naarmate de jaren verstrijken, begint ze steeds zieker te worden. Misha zoekt afleiding bij drank, vrouwen en pillen en belandt ook in een financieel drama als hij miljoenen verliest op de aandelenbeurs. Debuut van de auteur (1969), die in ons land eerder bekendheid verwierf als presentator en dj. De roman heeft een fijne, prettig weglezende schrijfstijl en realistische karakters. Jammer is dat er te veel grote gebeurtenissen binnen een te korte verhaaltijd worden beschreven; hierdoor wordt er te snel voorbijgegaan aan belangrijke passages, wat iets af doet aan het verhaal. Wel zorgt het ervoor dat de lezer zich geen moment verveelt. Geschikt voor een breed lezerspubliek (zowel mannen als vrouwen) van alle leeftijden.

Cystic fibrosis

Romantisch verhaal

NIEUW

PIRSIG, ROBERT M.

Zen en de kunst van het motoronderhoud

Amerikaans, (1974), 2020, 509 p.

Een vader en een zoon maken per motorfiets een tocht door Noord-Amerika. Het gaat meer om het reizen dan om ergens te komen. De hoofdwegen worden vermeden, de voorkeur gaat uit naar kronkelende, beboste zijwegen. Het boek gaat niet over wat

hen op deze reis overkomt, maar over de bespiegelingen die door wat ze zien in hen worden opgeroepen. Veel gefilosofeer, over de zin van het leven, over waarden en over religie. De roman drukt het levensgevoel uit van de generatie van linkse intellectuelen die zich aan het begin van de jaren tachtig, teleurgesteld over het uitblijven van maatschappelijke veranderingen, terugtrok uit het politieke leven om zich aan levensbeschouwelijke zaken te wijden. Het succes van deze roman is onderwerp van veel studie geweest. Hoewel het tamelijk sentimenteel en betuttelend is, werd het een cultboek.

POINTL, FRANS

De laatste kamer

2013, 175 p.

In deze nieuwe (en volgens hemzelf laatste) bundel met verhalen en gedichten worden hedendaagse situaties afgewisseld met fragmenten uit vervlogen tijden. In welafgewogen woorden schetst de auteur (1933) zijn beelden bij de lezer. De verhalen zijn zoals kenmerkend voor Pointl tragikomisch. De setting waarin de auteur de verhalen en gedichten heeft opgesteld, komt door de regels naar voren: de zieke tachtigjarige woont inmiddels in een verpleeghuis. Een mooie afsluiting van een serie bijzondere publicaties, zoals het autobiografische debuut 'De kip die over de soep vloog' en 'Poelie de verschrikkelijke' met de kattenverhalen.

Verhalen

POL, MARIEKE VAN DER

Bruidsvlucht

(2007), 2013, 415 p.

De debuutroman van scenariste Van der Pol (1953). Voor haar scenario van 'De tweeling' kreeg ze in 2003 een Gouden Kalf nominatie. Haar romandebuut baseert ze op een historisch feit: de laatste Great Air Race London-Christchurch in 1953, waarbij het KLM-vliegtuig won. Dit zat vol meisjes op weg naar hun vooruit gereisde verloofdes in Nieuw-Zeeland, hun nieuwe vaderland. Vanwege deze toekomstige bruiden werd er over de 'bruidsvlucht' gesproken. Van der Pol vertelt over vier mensen - Ada, Marjorie, Esther en Frank - die aan de beklemmende naoorlogse sfeer willen ontsnappen en elkaar in het vliegtuig leren kennen. Ze zien elkaar vijftig jaar later weer op Franks begrafenis; via flashbacks lezen we over de onderlinge relaties en de afzonderlijke levens. De auteur weet haar personages heel goed tot leven te wekken en de drama's in hun leven gedoseerd aan de lezer prijs te geven. Haar boek zit structureel goed in elkaar en heeft een goede spanningsboog. Verfilmd met veel bekende Nederlandse acteurs.

Migranten

POL, MARIEKE VAN DER

Voetlicht

2012, 349 p.

Psychologisch portret van een jonge vrouw, Vero, zoekend naar een plaats in het leven. Zich afzettend tegen haar katholieke, burgerlijke achtergrond belandt ze op de Amsterdamse Toneelschool, in een experimentele toneelgroep en in Israël/Jeruzalem, vanwaar ze in een existentiële crisis vertrekt. De schrijfster (1953), die deels put uit eigen ervaringen, weet het eind van de jaren zeventig van de 20e eeuw raak te typeren: experimenten, de veranderingen in de toneelwereld, krakers, drank en drugs, een nieuw dwingend conformisme en de angst na de Zesdaagse Oorlog in Israël karakteriseren deze periode goed. Boeiend zijn ook de meeslepende relaties die de auteur rond Vero tekent. De zoektocht naar zichzelf en het escapisme zuigen je mee in het verhaal (in de ik-vorm). Eerder verscheen van deze schrijfster, ook bekend als actrice en scenariste, 'Bruidsvlucht*', in 2008 bekroond met de Academica Debutantenprijs. Deze roman, met soms staccato stijl, zal weer een grote groep lezers trekken.

Psychologisch verhaal

NIEUW POLAK, CLAIRY

Voorbij, voorbij

2019, 253 p.

Een roman over de ziekte van Alzheimer, vanaf het begin tot aan het totale beeld ervan. Alzheimer is een tragische ziekte waarvoor nog steeds geen medicijn is ontdekt. Hoe vergaand het leven op den duur verandert en hoe triest dat is, vooral ook voor familieleden en geliefden, komt duidelijk over. In het begin van zijn ziekte begint de patiënt - Leo - te schrijven: jeugdherinneringen. Voor het geval dat hij iets zou vergeten, hetgeen hij aanvankelijk zelf niet gelooft. 'Ik merk er in ieder geval weinig van', zegt hij ergens. Maar zijn vrouw Judith ziet haar man veranderen in een zombie. Hoe zorginstellingen met deze patiënten omgaan, hoe Judith de grote liefde voor haar man voelt veranderen en hoe zij ten slotte lijkt te vluchten in een vakantie naar Zwitserland, daarover gaat dit ontroerend boek. De auteur (1956) is een bekende journaliste en radio/tv-presentator. Voor mensen die willen weten wat Alzheimer inhoudt, is dit een duidelijk maar ook schokkend boek.

Ziekte van Alzheimer

POSTHUMA DE BOER, EVA

Ica

2015, 279 p.

Schrijfster Nadine Sprenger bewondert het werk en het leven van collega schrijfster Ica Metz en nodigt haar uit voor een verblijf in hun familiehuis op het Franse platteland. Ze wil Ica beter leren kennen en heimelijk observeren voor haar nieuwe roman. Op de geïsoleerde plek in de Morvan glijden de weken voorbij en beseft Nadine dat Ica zich niet verder voor haar zal openstellen. Ze krijgt het gevoel van inwisselbaar te zijn en tegelijk met de herbeleving van jeugdherinneringen verandert ze van gedrag. De roman heeft de vorm van een Griekse tragedie (vijf bedrijven en een koor), met compacte hoofdstukken en helder taalgebruik. Het verhaal begint met een citaat van Connie Palmen dat verwijst naar een spel van feit en fictie. De lezer hoeft niet echt een ingewijde te zijn om in het personage van Ica de auteur Connie Palmen te herkennen. De gebruikte noten in de roman worden achterin verantwoord. De auteur (1971), theaterproducent en columnist van Het Parool, heeft drie jaar aan deze roman gewerkt voordat ze Palmen inlichtte over haar rol als romanpersonage.

Connie Palmen

Psychologisch verhaal

POTOK, CHAIM

De belofte

Amerikaans, (1969), 2012, 406 p.

Dit zelfstandig te lezen vervolg op 'Uitverkoren*' (The chosen) speelt opnieuw in de joodse gemeenschap in Brooklyn (New York). Hoofdpersonen zijn de vrienden Reuven Malter en Danny Saunders. Reuven studeert voor rabbi en krijgt het moeilijk doordat hij er moderne exegetische opvattingen op na houdt. Interessant is onder meer de secularisatie-problematiek die hierbij om de hoek komt kijken. Ook Danny gaat, hoewel orthodox jood gebleven, zijn eigen weg als psychologie-student. Tragisch voor Reuven is, dat Danny trouwt met het meisje op wie zijn vriend in zijn hart erg verliefd is. Een boeiend en goed geschreven roman, soms prachtig lyrisch, dan weer knap analyserend. De auteur (1929-2002) werd in New York geboren, genoot zelf een rabbi-opleiding.

Joods milieu, Vriendschap

POTOK, CHAIM

Uitverkoren

Amerikaans, (1967), 2012, 336 p.

In de gemeenschap van chassidische joden in de wijk Brooklyn in New York is Danny Saunders, zoon van de rabbi, voorbestemd om zijn vader op te volgen. Om Danny's ziel opgewassen te maken tegen die taak voedt de rabbi zijn zoon zwijgend op, lijden zal zijn ziel sterken. Danny's vriend Reuven, uit een minder strikt joods milieu, vertegenwoordigt voor Danny de 'vrije wereld'. Uiteindelijk maakt Danny zich los van zijn milieu en gaat psychologie studeren. De vraag: wie is uitverkoren en waartoe, blijft. Meeslepend verteld, over essentiële waarden en normen. Ook verfilmd. Wordt vervolgd in 'De belofte'*. Ook verschenen als 'De rechtvaardiging' en 'De rechtvaardige'.

Joods milieu, Vriendschap

POTOK, CHAIM

Mijn naam is Asjer Lev

Amerikaans, (1972), 2011, 351 p.

Asjer Lev groeit op in een besloten gemeenschap van orthodoxe joden in New York. Al vroeg blijkt zijn aanleg en hartstocht voor het tekenen en neemt het kunstenaarschap voor hem de vorm aan van een roeping. Dit brengt hem in conflict met zijn omgeving. Vooral zijn vader- een man die zeer geliefd is en die ijvert voor de vrijmaking van de joden in de Sovjetunie - ziet, getrouw aan het geloof der vaders, kunst als nutteloos. Wanneer Asjer Lev uiteindelijk zover gaat dat hij een Christelijk onderwerp als een kruisiging schildert, isoleert hij zich definitief van zijn ouders, verwanten en vrienden.

Joods milieu, Adolescentie, Chassidisme, New York (stad)

Psychologisch verhaal

PROULX, ANNIE

Scheepsberichten

Amerikaans, (1993), 2017, 412 p.

Newfoundland, een land van kou, ijsbergen, dikke mist en granieten rotsen. Na de dood van zijn mooie, overspelige vrouw, laat de hoofdpersoon, Quoyle, zich door zijn tante overhalen om van New York te verhuizen naar dit eiland van zijn voorvaders. Hij gaat met zijn tante, zijn twee dochters en de hond. Hij vindt werk bij de plaatselijke krant, alwaar hij de scheepsberichten en de ongelukken moet verslaan. Quoyle is een derderangs journalist; hij is papierdik en heeft een enorme kin, die hij steeds achter zijn hand verbergt. Hij is de vleesgeworden mislukking, die in het eerlijke Newfoundland zichzelf min of meer terugvindt. De symboliek in deze roman is prachtig verweven, het uiterlijk en het karakter van de hoofdpersoon schetsen een echt mens. De gebeurtenissen zijn soms vreselijk, maar altijd vol humor beschreven. Tweede, inmiddels veelbekroonde en ook verfilmde roman van de schrijfster (1935); een bestseller net als het romandebut 'Ansichten'.

Journalisten, Newfoundland

Psychologisch verhaal

PROVOOST, ANNE

In de zon kijken

(2007), 2010, 202 p.

Van deze Vlaamse auteur (1964) verschenen eerder vier veelbekroonde "cross-over" adolescentenromans. Hoofdfiguur in deze psychologische roman voor volwassenes is Chloë, ca. 9 jaar oud, die met haar ouders en halfzus op een boerderij in de Australische outback woont. Als haar vader sterft na een val van zijn paard, probeert elk gezinslid op eigen wijze het verlies te verwerken. Met kinderlijke, maar vlijmscherpe blik observeert Chloë haar rouwende moeder die op haar beurt haar dochters bekijkt met ogen, getekend door ziekte en verlies. Als halfzus Ilana naar haar vader in de stad trekt, blijft Chloë alleen achter met een halfblinde moeder op een farm die steeds verder verloedert. Het zijn de kleine, raak geobserveerde details die de kijkende personages (en lezers) duidelijk maken hoe beklemmend angst en verdriet toeslaan. Op

het einde accepteert de moeder haar meervoudige verlies. Deze intense, confronterende roman, waarin vanuit een kinderlijk perspectief rouw in beeld wordt gebracht, dankt zijn slagkracht vooral aan de uitgepuurde, ingehouden, impliciete vertelstijl.

Rouwproces

Psychologisch verhaal

RAHMAN, ZIA HAIDER

In het licht van wat wij weten

Engels, (2014), 2015, 589 p.

Een uit Zuidoost-Azië afkomstige wiskundige en jurist belt na jaren bij zijn vroegere vriend (wiskundige en investeringsbankier) in Londen aan; hij blijft een tijd logeren en ze voeren lange gesprekken over hun leven sinds hun studententijd. De roman heeft een sterk documentair of encyclopedisch karakter. De schrijver stelt allerlei thema's aan de orde (zoals vriendschap, liefde, afkomst, oorlog, geloof), laat zijn hoofdpersonages uitweiden over van alles en nog wat (wiskunde, politiek, financiële crisis, het bankwezen etc.) en lardeert zijn verhaal bovendien met talloze citaten (motto's) en vele voetnoten. Het resultaat is een interessante, veelvormige maar nogal overladen, breedvoerig vertelde en af en toe wat belerende roman over de levens van twee vrienden en de wereld na 9/11 en de wereldwijde financiële crisis. De roman heeft de vorm van een gesprek, een procedé dat al vaker is toegepast, onder meer in 'Austerlitz' (2001) van W.G. Sebald en 'Caesarion' (2009) van Tommy Wieringa. Het taalgebruik is nogal verheven.. Besproken door het boekenpanel van het tv-programma De Wereld Draait Door (april 2015).

Pakistan

REGNERUS, JANNIE

Het lam

(2013), 2018, 121 p.

Deze indringende korte roman vertelt in heldere, ingehouden bewoordingen het relaas van Clarissa, moeder van de vijfjarige Joris die kanker krijgt. Het verhaal begint met Joris' ontdekking van een dood lam op een markt. 's Avonds vraagt hij Clarissa of ook hij kan doodgaan. 'Zijn vraag overviel haar (...). Ze had nog geen waterdicht plan, geen troostrijke verklaring voor sterven (...)' Kort daarop plast Joris 'het vermiljoenrood van de Vlaamse primitieven'. Clarissa ziet alleen nog eindigheid en verval. Eertijds was de wereld een kleurexplorie zoals het altaarstuk 'Het Lam Gods' van de Gebroeders Van Eyck. Nu ziet ze wachtkamers, patiënten, cliniclowns en haar kind dat lijdt, dat zich verzet tegen zijn moeder die hem uitlevert aan pijnlijke behandelingen. Haar waarnemingen leiden echter ook tot hoopvolle associaties met bezield kunstzinnige verbeelding. Joris herwint zijn kracht. Ze bezoeken het altaarstuk, waarbij ze hem optilt op ooghoogte met het lam, zodat het goddelijk licht 'neerdaalt op Het Lam, over de engelen en over de toegestroomde aanbidders, maar nu ook een beetje over Joris (...)' Debutroman van de Nederlandse beeldende kunstenaar en schrijfster (1971) die eerder enkele non-fictie titels publiceerde.

Kanker

Psychologisch verhaal

REISEL, WANDA

Adam

2019, 351 p.

Het werk van de Nederlandse romancier, toneelacteur en scenarioschrijfster (1955) werd meermaals genomineerd, onder andere voor de Libris Literatuur Prijs en de AKO Literatuurprijs. In deze maatschappijkritische roman volgt ze Adam Landau, een gewiekste bedrieger die zich boven de wet stelt. Na een terroristische aanslag op de Dam werkt hij zich binnen in de organisatie Vluchtelingen in Nood. Via een geslepen meesterplan licht hij de organisatie voor miljoenen op. Vanaf dan wordt hij zelf een reiziger-vluchte-

ling, op weg naar Shanghai en daarna naar een desolate Noorse fjord. Zijn pad kruist dat van de flamboyante fotografe Lili die hij al snel als de vrouw van zijn leven ziet. Uiteindelijk overtreft ze hem met haar gewiekste kat-en-muisspel. Bij momenten expliciteert de auteur de emoties en drijfveren van haar hoofdfiguur te sterk, terwijl de lezer genoeg aanwijzingen heeft om dit zelf in te vullen, maar deze roman over de rekbaarheid van morele grenzen is vlot geschreven, bij momenten erg spannend opgebouwd, en kan een breed lezerspubliek boeien.

Psychologisch verhaal

REISEL, WANDA

Plattegrond van een jeugd

2010, 221 p.

De in 1955 op Curaçao geboren auteur groeide vanaf haar vijfde op in een groot huis in Amsterdam, dicht bij het Vondelpark. Deze woning met '5 verdiepingen, 16 kamers, 26 vaste kasten, een kolenhok en een priel' vormt de rode draad door deze bundel met jeugdherinneringen, schetsen en korte verhalen. Reisel leidt haar lezers rond door het huis en beschrijft hoe zij opgroeide als 'jongensmeisje', struinend door de tuinen van de wijk, met drie broers en drie zussen, in een vrijzinnig joods milieu. Wat zij hoort over het lot van haar voorouders, prikkelt haar fantasie, evenals de films die zij ziet, de boeken die ze leest en verliefdheden die ze beleeft. Ze laat via haar herinneringen zien hoe haar verbeelding in het huis van haar jeugd werd geprikkeld tot een zoeken naar de wereld achter de echte wereld; de korte verhalen die de herinneringen afwisselen, tonen de neerslag daarvan in fictie. Grillig, fantasievol en gepassioneerd zijn Reisels romans; zo ook deze aanstekelijk geschreven plattegrond van een jeugd.

Amsterdam-Zuid, Jeugdervaringen

Psychologisch verhaal

REMARQUE, ERICH MARIA

Arc de Triomphe

Duits, (1945), 2018, 455 p.

Parijs aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog. De illegaal geëmigreerde arts Ravic leeft ondergedoken in Parijs, altijd erop bedacht te moeten vluchten of opgepakt te worden. Hij verdient zijn levensonderhoud door clandestien moeilijke operaties uit te voeren voor Franse artsen. Hij ontmoet een vrouw op wie hij verliefd wordt en hij herkent in een van de Duitse toeristen die Parijs bezoeken zijn kwelgeest van de Gestapo, op wie hij zich wil wreken. Dit is na 'Van het westelijk front geen nieuws' het tweede grote succes van de wereldberoemde, in Duitsland geboren en sinds 1932 in exil levende E.M. Remarque. Een prachtig geschreven roman, die de sfeer van angst, moedeloosheid en het zoeken naar een klein beetje geluk, zolang het duurt, prachtig weergeeft. Ook de emigrantenscene van Parijs wordt indringend en levendig weergegeven en de lezer waant zich als het ware midden in het gebeuren. Een fantastische roman, mede dankzij de schitterende vertaling van C.J. Kelk. Voorzien van een nawoord van E. Hilsenrath. Een roman die het lezen meer dan waard is en velen zal aanspreken.

Oorlog en verzet

REVE, GERARD

De avonden

(1947), 2011, 224 p.

Herdruk van de veelbesproken eerste roman (1947) van Reve (1923) over Frits van Egters. Deze jongeman in naoorlogs Amsterdam voelt zich rond Kerstmis beklemd door zijn kleinburgerlijke omgeving en door zwartgallige gedachten. Nachtmerries plagen hem en in zijn sociale contacten spelen onuitsgesproken, nog maar halfbewuste verlangens mee. De auteur zelf heeft zich altijd wat ongemakkelijk gevoeld bij de aandacht voor dit jeugdwerk. Inderdaad lijkt het

naar stijl en inhoud naast het geraffineerde latere werk op een aandoenlijk stuntelende halfwas, maar juist in die halfwas hebben vele andere halfwassen zich blijkbare herkend. Een tijdsbeeld dat door de authenticiteit de tijd overleeft.

Adolescentie, Amsterdam; 1945-1950

RICHLER, NANCY

De oorlogsbruid

Engels, 2012, 368 p.

Als de joodse vluchteling Lily Azerov kort na de Tweede Wereldoorlog vanuit Oost-Europa in het Canadese Montreal arriveert om met Sol Kramer te trouwen, verandert Sol van gedachten als hij haar verward en angstig op het station ziet staan. Zijn broer Nathan echter ziet wel iets in haar en trouwt met haar. Lily Azerov is niet de echte naam van de jonge vrouw, zo blijkt al gauw. Kort na de geboorte van haar dochtertje Ruth verdwijnt Lily spoorloos, een dagboek en een ongeslepen diamant achterlatend. Ruth groeit op bij haar vader en zijn familie. Lily stuurt Ruth, voor wie Lily's verdwijning een grote invloed op haar leven heeft, in de loop der jaren enkele malen een teken van leven. Waarom is Lily verdwenen, wie was ze werkelijk en wat is er gebeurd met de echte Lily Azerov, de vrouw wier identiteit Ruths moeder heeft gestolen? Als Ruth volwassen is, gaat ze op zoek naar haar moeder. Een aangrijpende familiegeschiedenis, een boeiend verhaal over de gevoelens van verlies en ontwrichting van Holocaustslachtoffers. Derde roman van de Canadese schrijfster (1957), de tweede die in het Nederlands is vertaald (na 'Je prachtige mond*'). Leesclubuitgave, met informatie over de auteur, meningen over het boek en leesclubvragen.

Jodenvervolgung

Oorlog en verzet, Psychologisch verhaal

RIJNEVELD, MARIEKE LUCAS

De avond is ongemak

2018, 270 p.

Twee dagen voor kerst waagt Matthies een poging om via het ijs naar 'de overkant' te schaatsen. Hij zakt door het ijs en sterft. De ouders zwijgen over de dood van hun zoon. Moeder stopt met eten, vader leest niet langer voor. De naamloze tienjarige ik-figuur doet haar jas niet meer uit, zelfs als het hoogzomer wordt. Bij haar broer Obbe en zus Hanna zoekt ze tevergeefs op extreme manieren troost. Wanneer de MKZ-crisis toeslaat, wordt de sfeer in het zwaar gereformeerde gezin nog beklemmender. De overkant blijft voor Jas het symbool voor de ontspanning aan het knellende bestaan. Ze doorloopt de diverse stadia van de rouw: ontkenning, boosheid, marchanderen, verdriet en depressie en aanvaarding. De auteur (1991) is schatplichtig aan Jan Wolkers door bloemrijk taalgebruik, motto, thema van de overleden broer en rol seksualiteit. Een ontwikkelingsroman in drie delen: dood Matthies, langzaam uiteenvallen van het gezin en onontkoombaar einde. Overvloedige herhaling van (Bijbelse) motieven en thema's en overdaad aan beeldende metaforen scheppen afstand, wat inleving in de personages in de weg kan staan.

Kinderleven, Protestants milieu

NIEUW

RILEY, LUCINDA

De zeven zussen

Engels, (2014), 2017, 622 p.

Dit eerste van zeven boeken over zeven zussen beschrijft het leven van Maia, een van de meisjes die geadopteerd is door Pa Salt. Deze teruggetrokken miljonair is onlangs overleden. De zusjes ontmoeten elkaar in Genève waar zij ontdekken dat Pa Salt al is begraven op zee zonder dat zij afscheid van hem hadden kunnen nemen. Wel heeft hij aanwijzingen achtergelaten over de achtergronden van de zusjes, en hij spoort zijn dochters aan de reis van hun leven

te gaan ondernemen. Maia volgt de aanwijzing die zij krijgt en belandt onder andere in Rio de Janeiro en Parijs. De ontdekkingen die Maia doet over haar achtergrond en voorouders blijken samen te hangen met haar zusjes. Hoe had Pa Salt dit allemaal kunnen weten? Een dik en gedetailleerd boek dat de lezer via flashbacks meevoert in een mysterieus verhaal wat in verband wordt gebracht met de hemelse dierenriem. Door de ogen van Riley worden Parijs, Rio en Genève beschreven als waren dit steden waar elk mens zijn of haar levensmissie kan ontdekken. Het boek nodigt uit tot meer; gelukkig krijgen de andere zusjes hun eigen boek.

Romantisch verhaal

ROBBEN, JAAP

Birk

2014, 346 p.

Als Birk, de vader van Mikael, verdrinkt, volgt een periode waarin rouw, schuld, verdriet en onmacht zijn moeder steeds verder van hem vervreemden. Ze wonen samen met een andere man, een visser, op een afgelegen eiland boven Schotland. Terwijl er ogenschijnlijk weinig gebeurt, verandert heel hun leven tot een bijna ondoenlijke opgave, met voor ieder van hen hun eigen ongeluk dat alle glans wegneemt van het ooit idyllische isolement. Het wanhopige verdriet bij het verlies van een geliefde man en vader is op indringende wijze beschreven, waar de sfeer van een eiland met een gure en eenzame ligging niet weinig aan bijdraagt. Maar door alles heen blijft ook de (verloren) liefde voor Birk voelbaar en richten zowel zoon als moeder een klein monumentje voor hem op. Debuutroman, bekroond met de eerste Boekhandelsprijs.

Psychologisch verhaal

ROBBEN, JAAP

Zomervacht

2018, 316 p.

De Nederlandse auteur (1984) publiceerde poëzie en verhalen voor kinderen, maar brak door met zijn meermaals bekroonde romandebuut 'Birk*'. Net als de jonge Mikael uit 'Birk' woont de 13-jarige Brian op een desolate plek bij één ouder, die het onmogelijke van hem verlangt. Met zijn gescheiden vader betreft Brian een aftandse caravan. Zijn oudere broer Lucien zit wegens ernstige verstandelijke en fysieke beperkingen in een instelling. Als die instelling tijdens de zomer gerenoveerd wordt, weigert de vader eerst om Lucien tijdelijk op te vangen, tot hij hoort over een vergoeding en bedenkt dat Brian vakantie heeft. Dus haalt hij Lucien naar de caravan en maakt van Brian zijn verzorger. Een titanenklus want Lucien kan niet spreken en knalt uit elkaar van frustraties om zijn beperkingen. Hoe schrijnend en kansarm de situatie ook is, er groeit een aandoenlijke liefdevolle band tussen de broers. De compositie is ijzersterk, de stijl toegankelijk maar erg raak en nergens wordt de toon larmoyant. Een verpletterende roman over intense, basale emoties, die een ruim publiek verdient.

Psychologisch verhaal

RODORÉDA, MERCÈ

Colometa

Spaans, (1962), 2016, 223 p.

Deze roman vertelt het verhaal van het winkelmeisje Natalia (Colometa) gedurende de vreselijke jaren dertig in Spanje. Tijdens een feest in Barcelona leert ze haar toekomstige echtgenoot Quimet kennen. Ze breekt met haar verloofde en stort zich in het avontuur met deze wispelturige meubelmaker. Als hij tijdens de Burgeroorlog sneuvelt, blijft Natalia met haar twee kinderen in een penibele situatie achter. Toch weet ze ondanks de maatschappelijke chaos te overleven. Het zijn de alledaagse gebeurtenissen in de jaren na de oorlog in de wijk Gracia van Barcelona die de schrijfster (1908-1983) zo levendig weet op te roepen en die je altijd bij zullen blijven. Het boek is een klassieker, uitgebracht in 1962, vertaald

in circa 35 talen en is ver gekomen: op papier, televisie, bioscoop en theater. Ook Nobelprijswinnaar Garcia Marquez bewondert Rodoreda; volgens hem is 'Colometa' de mooiste roman die na de Burgeroorlog in Spanje uitgegeven werd.

Vrouwenleven, Spanje, Spaanse Burgeroorlog (1936-1939)

ROOBOL, FEMKE

Tulpenliefde

2016, 345 p.

Na de dood van haar moeder wordt Hester Falliaert door haar vader, koopman in Haarlem, naar zijn zwager in Leiden gestuurd, die het begaafde kind in zijn schildersatelier opleidt. Maar omdat het Lucasgilde in Leiden geen vrouwen accepteert, kan ze zelf geen atelier beginnen en dus gaat ze na een mislukte liefde in 1635 terug naar Haarlem, waar haar vader tevergeefs probeert haar te koppelen aan een collega. Ze vraagt Judith Leyster, de enige Haarlemse schilderes met eigen atelier, of ze bij haar mag werken. Als Hesters vader sterft aan de pest en schulden nalaat wordt zijn huis verkocht en neemt Leyster Hester in huis. Maar in 1636 trouwt Leyster en verhuist naar Amsterdam. Dan neemt Hester het aanzicht aan van de schilder Christiaan. Met dramatische gevolgen. Deze boeiende vierde historische roman van de voormalige taaltrainer (1966) die Italiaanse taal- en letterkunde studeerde, is heel prettig leesbaar door een goed opgebouwde plot met een verrassende ontknopning, een heel verrassend, aannemelijk slot en een levendig, goed tijdsbeeld.

Historisch verhaal

ROONEY, SALLY

Normale mensen

Engels, (2018), 2019, 253 p.

Als Connell in januari 2011 zijn moeder ophaalt, die werkster is in een landhuis in een Iers stadje, treft hij in de keuken zijn klasgenote Marianne en hoewel ze op school geen contact hebben, raken ze nu aan de praat, worden verliefd en krijgen een relatie, al komen ze uit andere werelden. Connell is enig kind van een alleenstaande moeder die hem kreeg op haar zeventiende en nu werkster is in het huis van de ouders van Marianne, die advocaten zijn. Marianne is een loner die op school geen vrienden heeft. Ze zijn dol op elkaar, maar omdat Connell zich nooit helemaal uitsprekt over zijn gevoelens, niet 100% voor Marianne kiest, gaat het steeds aan en uit. Na vijf jaar laat ze hem vrij om naar New York te gaan. De verhalen van de Ierse auteur (1991) werden genomineerd voor de Sunday Times EFG Short Story Award. Ze debuteerde in 2016 met de goed besproken roman 'Conversations with friends' (Nederlandse vertaling: 'Gesprekken met vrienden'). Deze tweede roman beschrijft mooi, maar wel iets te uitgebreid het verloop van de relatie en vooral de heel verschillende manier waarop beiden daarin staan. Longlist The Man Booker Prize 2018 en bekroond met de Costa Book Novel Award 2018.

ROTENSTREICH, MIRJAM

De stalkster

2016, 277 p.

Met deze roman heeft Mirjam Rotenstreich (1959) een nieuwe variant van de Orpheus-mythe gemaakt, te gek voor woorden, maar ze doet het toch maar. In tegenstelling tot 'Verloren mensen' (2013)*, geschreven vanuit het verdriet om haar gestorven zoon Tonio, is deze nieuwe roman nadrukkelijk fantasie. Elsemijn, een jonge rechtswetenschapper, die promotieonderzoek doet naar de vermenging van boven- en onderwereld, ook in het politieapparaat, vat een verzengende liefde op voor een rechner. Zij krijgen een relatie en gaan samenwonen, maar worden geconfronteerd met ernstige misdaad. Haar ongeboren kind sterft. Zij verliest haar vriend in wat een ongeluk lijkt. Dingen zijn niet wat ze lijken. Op spannende wijze – hier kan niet verraden worden hoe –

brengt Elsemijn delen van het leven van haar vriend bij elkaar. De zorgvuldige apotheose is bijzonder. Een onderhoudend boek, wat schetsmatig van opzet, maar qua plot verrassend. Het thema van orgaandonatie speelt een rol.

Psychologisch verhaal

ROTH, JOSEPH

Radetzkmars

Duits, (1932), 2013, 383 p.

Herdruk van een oude, maar goede vertaling door W. Wielek-Berg van 'Radetzkmarsch' (1932). Door velen wordt dit boek gezien als het belangrijkste werk van de Oostenrijkse schrijver/journalist Joseph Roth (1894-1939). In deze melancholische en tegelijk geestige roman beschrijft hij de teloorgang van de Oostenrijk-Hongaarse dubbelmonarchie aan de hand van het geslacht Von Trotta, in de jaren 1859-1916. Het meeslepend vertelde verhaal getuigt van Roths grote psychologische inzicht. Terecht wordt deze roman gerekend tot de hoogtepunten van de wereldliteratuur. Voor de tiende druk werd de vertaling herzien.

Adel, Donaumonarchie

Psychologisch verhaal, Historisch verhaal

ROTTENBERG, HELLA

De sigarenfabriek van Isay Rottenberg

2017, 271 p.

Zoektocht van de nichten Hella en Sandra Rottenberg naar de geschiedenis van hun grootvader, Isay Rottenberg, en zijn sigarenfabriek in nazi-Duitsland. Centraal staat het taaie gevecht dat Isay leverde om zijn fabriek te behouden, die de nazi's hem, als Jood, wilde afnemen. Hella en Sandra wisten niets van het hele verhaal, totdat zij in archieven in voormalig Oost-Duitsland allerlei documenten aantreffen waarmee zij de geschiedenis konden reconstrueren. Dat is in dit boek bijzonder goed gelukt en daarmee geven ze een gedetailleerd beeld van hoe het vooroorlogse Duitsland langzaam in de greep van de nazi's kwam. Grootvader verliest uiteindelijk de strijd en vlucht eerst naar Nederland, dan naar Zwitserland. Het moedige en soms roekeloze verzet van Isay tegen de nazi's leest als een spannend verhaal.

Joodse bedrijven; Derde Rijk; Verhalen, Sigarenindustrie; Saksen; 1931-1941

Informatief

SAARLOOS, SIMONE VAN

De vrouw die

2016, 303 p.

Simone van Saarloos (1990), filosoof, schreef/schrijft voor de Volkskrant, NRC en Vrij Nederland. 'De vrouw die' is haar eerste roman. Zelf zegt ze daarover in het Parool: 'De lijdende figuur staat zo vaak centraal in de literatuur. Of een soort cynisme over de wereld. Ik wilde een boek schrijven vanuit liefde voor de wereld. Of dat gelukt is, is aan de lezer. Janine Vitafel (!), 34 jaar, is moleculair biologe, bekend om haar onderzoek naar 'goed' sperma: bron van al het leven. Ze vraagt een paar dagen vrij om de marathon van New York te lopen, maar krijgt van haar werkgever drie maanden verplicht verlof. Daardoor voelt ze zich op een zijspoor gezet. Ze besluit de marathon in boerka - wat verboden is - te rennen, als schreeuw om aandacht voor haar werk, dat ze als 'creatieterorisme' omschrijft. Ze ontmoet de spermakunstenaar Mark, die zijn sperma wil geven aan 69 vrouwen die hij niet kent. Dood en leven liggen dicht naast elkaar in deze energieke roman, die het meer moet hebben van originele ideeën dan van uitgewerkte karakters. Als gedachtenoefening echter de moeite waard. Een stevig boek waarover goed gediscussieerd kan worden.

SALTER, JULIAN

Alles wat is

Amerikaans, 2013, 350 p.

Openhartige, licht melancholische roman over het liefdesleven van een Amerikaanse man in de tweede helft van de vorige eeuw. Na heftige ervaringen in de oorlog met Japan keert marinier Philip Bowman terug naar New York, waar hij als redacteur gaat werken bij een uitgeverij. Zijn huwelijk met een schoonheid uit Virginia mislukt al snel wegens een gebrek aan belangstelling voor elkaars leefwereld. Bowman heeft diverse affaires met vrouwen die vallen voor zijn charme en machismo, maar teleurgesteld raken door zijn focus op hun lichamelijke kwaliteit. Bowman wordt slachtoffer van zijn seksuele blindheid als hij wordt opgelicht door de minnares van zijn dromen. Hij neemt wraak door haar dochter te verleiden. Naast alle romances zijn er boeiende inkijkjes in de wereld van schrijvers en uitgevers. Salter is een meester in het beschrijven van sferische natuurimpressies. Pijnlijk nuchter ziet hij de korthed van het leven en de liefde onder ogen. James Salter (1926) is een writer's writer: zijn elegante diepzinnigheid wordt door veel van zijn literaire collega's bejubeld.

Mannenleven, Uitgevers

Psychologisch verhaal

SAMBEEK, LIZA VAN

Zadelpijn en ander damesleed

(2003), 2013, 303 p.

Dit debuut van Liza van Sambeek [pseud. van een schrijversduo] werd een bestseller. Zeven feministische vrouwen van rond de vijftig gaan voor het vijfde jaar een week met elkaar fietsen in de Loire-streek. De meeste dames kennen elkaar al 25 jaar, vanuit hun studententijd in Nijmegen. Links politiek feministisch activisme heeft plaatsgemaakt voor carrière maken, midlifecrises, echtscheidingen, overspel, ziektes (kanker) of de dood. Deze dagboekachtige roman is origineel qua thematiek en vorm, is vlot, openhartig en bijna schaamteloos geschreven, en zit ook ingenieus in elkaar: ieder hoofdstuk gaat over een andere vrouw en over een andere dag, zodat iedereen van alle kanten (ook de minder mooie) belicht wordt. Centraal in deze week staan de ontdekking van het overspel van de man van An met Sonia en de dood van de minnaar van Agnes. Het enige minpuntje is de soms opgefokte 'studentencorpsachtige' jolijt van deze oudere kakelende dames die zich soms als mannen gedragen. Deze tour féminine, gereden door de club menopauzale vrouwen, kan door middel van kaarten en routebeschrijvingen nagefetst worden. Zeer herkenbaar voor vrouwen van rond de vijftig. Ook verfilmd en tot toneelstuk bewerkt.

Vrouwenleven, Fietsen

SARAMAGO, JOSÉ

Alle namen

Portugees, (1997), 2018, 223 p.

José, een saaie ambtenaar op het z.g. Algemeen Archief van de Burgerlijke Stand, verzamelt krantenknipsels van beroemde mensen. Op een dag gaat zijn aandacht per toeval uit naar de geboorteakte van een onbekende vrouw. José heeft een doel in zijn leven gevonden. Hij wil een reconstructie van het leven van deze vrouw maken. De weleer makke ambtenaar lapt nu alle regels aan zijn laars. Leugen, inbraak, werkverzuim, vervalsing van officiële documenten: het doel heiligt de middelen. Zijn nieuwsgierigheid wordt een ware obsessie. Zijn speurtocht is een verzetsdaad. Na een uitputtende speurtocht ontdekt José dat de onbekende vrouw zelfmoord heeft gepleegd. José is een ander mens geworden. Intrigerende en prachtige roman uit 1997 van de Portugese schrijver (1922, winnaar van de Nobelprijs 1998) die ons de meest donkere en negatieve kanten van de hedendaagse maatschappij laat zien: eenzaamheid, anonimiteit en volgzzaamheid.

SARAMAGO, JOSÉ

De stad der blinden

Portugees, (1995), 2015, 303 p.

Een heel land wordt opeens getroffen door een besmettelijke blindheid. De blinden worden allen bijeengebracht in een oud gebouw. Ze worden daar streng bewaakt door leger en regering, maar op den duur worden ook deze blind. Degeneratie zet in en de wereld verandert in een zelfzuchtige strijd op leven en dood, in een hel. Op het eind kunnen de blinden weer zien. Een essay in romanvorm over de wreedheid en de slechtheid van de mens. De auteur heeft in 1998 de Nobelprijs voor literatuur toegekend gekregen.

Totalitarisme, Blinden, Goed en kwaad

Politieke roman

SARAMAGO, JOSÉ

De stad der zienden

Portugees, (2004), 2015, 318 p.

In 'Stad der zienden' brengen de bewoners van de hoofdstad, van een niet met name genoemd land, massaal een blanco stem uit tijdens de verkiezingen. Er worden nieuwe verkiezingen uitgeschreven, maar deze keer is het percentage blanco stemmers nog hoger dan de eerste keer. Er ontstaat verwarring bij alle partijen en via af luisterpraktijken en infiltratie-acties probeert men inzicht te krijgen in de redenen van het gebeurde. De bevolking komt in opstand en de problemen stapelen zich op met rampzalige gevolgen. Deze situatie is de aanzet voor een verhaal waarin Saramago fundamentele vragen stelt bij de parlementaire democratie in zijn huidige vorm; wie heeft de macht en heeft de kiezer überhaupt nog invloed? Saramago is één van de belangrijkste hedendaagse Portugese schrijvers. Naast de vele literaire prijzen die hij mocht ontvangen, ontving Saramago de Nobelprijs voor Literatuur.

Totalitarisme

Politieke roman

SCHILPEROORD, INGE

Muidhond

2015, 220 p.

Bij gebrek aan bewijs is Jonathan vrijgesproken van een zedenmisdrijf met een kind. Hij trekt weer in bij zijn astmatische, gelovige moeder die in een kustdorp woont. Jonathan is vastbesloten niet weer de fout in te gaan. Hij laat de hond uit, verzorgt zijn zieke vis (een muidhond) en werkt gedisciplineerd aan de oefeningen die hij van de gevangenispsycholoog heeft gekregen als voorbereiding op een tbs-behandeling. Zijn routine en vastberadenheid worden aan het wankelen gebracht door het tienjarige buurmeisje, dat uit eenzaamheid en een gedeelde dierenliefde steeds zijn nabijheid zoekt. IJzersterk geschreven debuutroman in een beklemmende atmosfeer, waarin de lezer tegen heug en meug is overgeleverd aan het perspectief van Jonathan, dat tegelijkertijd sympathie en weezin oproept. De schrijfster (1973) werkt als forensisch psycholoog in onder meer het Pieter Baan Centrum en is journalist en recensent voor NRC Handelsblad en Psychologie Magazine.

Zedendelinquenten

Psychologisch verhaal

SCHLINK, BERNHARD

Olga

Duits, 2018, 302 p.

Het verhaal van een bijzondere vrouw. Eind negentiende eeuw wordt Olga wees en begin twintigste eeuw volgt zij een opleiding tot lerares tegen allerhande maatschappelijke en familiale weerstanden in. Zij ontmoet als kind de twee kinderen van de rijkste man uit de omgeving en wordt verliefd op de zoon, Herbert. De relatie wordt niet geduld door de ouders, maar blijft bestaan, ondanks dat Herbert een rasavonturier is en altijd weg en op

zoek. De door zijn wereldberoemde roman 'De voorlezer' zeer bekende Duitse auteur (1944) vertelt het verhaal van Olga uit drie verschillende perspectieven in drie hoofdstukken. In het eerste hoofdstuk is Olga kind en een jonge vrouw, in het tweede is ze volwassen en een oude vrouw. Ook wordt duidelijk wie de verteller is. Het laatste hoofdstuk bevat de brieven van Olga aan Herbert. Een indrukwekkende, magistrale roman van een van Duitslands beste contemporaine schrijvers. Door gebruik te maken van een zeer terughoudende, bijna journalistieke schrijf- en vertelstijl zijn het leven van een zeer bijzondere vrouw en honderd jaar Duitse geschiedenis met elkaar verweven.

Historisch verhaal

SEGAL, ERICH

Love story

Amerikaans, (1970), 2013, 142 p.

Een jonge Harvardstudent ontmoet tijdens zijn studie een studente met wie hij trouwt en drie gelukkige jaren beleeft tot zij overlijdt aan leukemie. Dit gegeven is geplaatst in de sfeer van het Amerikaanse universiteitsleven, waar de jongen studeert terwijl het meisje voor hun beider levensonderhoud zorgt. Als de jongen echter afgestudeerd is en een goede positie heeft gevonden, maakt de ziekte van het meisje een cru einde aan hun geluk. Ontroerende novelle, die door de geforceerde toon soms wat weinig levensecht overkomt. Geschreven in korte hoofdstukken. In 1970 met succes verfilmd met Ryan O'Neal en Ali MacGraw in de hoofdrollen. Omslagfoto in zwart-wit uit die film.

Dood

Romantisch verhaal

SIEBELINK, JAN

De blauwe nacht

2014, 316 p.

Deze roman speelt zich af in de vroege jaren zestig van de 20e eeuw in Parijs, ten tijde van de bomaanslagen van de rechts-extremistische terreurorganisatie OAS die ook een rol spelen in het verhaal. Hoofdpersoon is de gepensioneerde Simon Aardewijn, een gevoelig, succesvol man met een mooie vrouw, volwassen dochter, kleindochter en huisje nabij Parijs. Hij is eindelijk bezig met het voltooien van zijn dissertatie over de Franstalige decadente, fin de siècle estheet Joris-Karl Huysmans (1848-1907), auteur van 'À Rebours' (de door Siebelink zelf vertaalde roman 'Tegen de keer'). Altijd op zoek naar schoonheid en liefde in zintuigen, leven en literatuur beleeft hij in een koortsachtige, droomachtige periode een intense, hartstochtelijke romance met de jonge vrouw Judith die hem op de rand van de afgrond brengt. Een boeiende en meeslepende roman over schoonheid, decadentie, mystiek en liefde, vol symboliek en verwijzingen (ook naar Siebelinks eigen bekende roman 'Knielen op een bed violen', de auteur noemde het zelf een tweeluik). Tegelijkertijd is het verhaal doordrenkt met de sfeer van begin jaren zestig in Parijs. Achterin een lijst met vertalingen van gebruikte Franse woorden en zinnen.

J.K. Huysmans

Psychologisch verhaal

SIEBELINK, JAN

De buurjongen

2017, 293 p.

Hoofdfiguur in deze roman van de veelbekroonde auteur (1938), die met zijn verfilmd roman 'Knielen op een bed violen' een breed publiek bereikte, is een jongeman, Henk, met een verstandelijke en emotionele beperking. Henk verloor zijn moeder toen hij elf was. De burens, familie van het gezin Sievez uit 'Knielen op een bed violen', vingen Henk op toen zijn stiefmoeder hem slecht behandelde. In het geheim trekt Henk op zolder de kleren aan van zijn overleden moeder. Henk trouwt met Anne, maar hun relatie lijdt

onder Henks beperkingen en zijn moeizame praten. Ze krijgen een dochter die Henk adoreert, maar de breuk tussen vader en kind is onafwendbaar. De roman speelt in de biotoop van Siebelinks jeugdijaren en opnieuw komen het kweken van planten en de druk van religie naar voren. De auteur slaagt er bijzonder goed in om de aparte belevingswereld, het slome denken en praten van Henk op te roepen. In interviews omschreef de auteur zich als een geestverwant van zijn personage, een eenvoudige van geest. Een ijzersterke psychologische roman, geschreven in een rake, beknopte, meeslepende stijl.

Psychologisch verhaal

SIEBELINK, JAN

Daniël in de vallei

2013, 399 p.

De labiele geschiedenisstudent Daniël gaat na de dood van zijn ouders op weg naar Parijs waar hem het vrije leven lokt. Via een oom komt hij terecht in Nergana, een fictief Gelders dorpje. Aan de school De Vallei mag hij klusjes doen. In school en dorp wordt hij heen en weer geslingerd tussen het paradijselijke en het zondige. Naast vrouwen en fantasieën over seks speelt de bezinning op het geloof een belangrijke rol. In de schoolkelder houdt hij een dagboek bij: Siebelinks ontdekking van het schrijverschap. Dit autobiografische boek is Siebelinks Oerboek, herhaaldelijk afgewezen voor uitgave. Toch is deze uitgave van belang omdat in deze eersteling alle thema's en motieven, alle obsessies over het helse en het hemelse uit Siebelinks latere werk al aanwezig zijn. Lisa Kuitert en Mirjam Rotenstreich beschreven in het Naschrift de ontstaansgeschiedenis. In 'Roman van een oefenaar' legt Arjan Peters dwarsverbanden met Siebelinks overige werk. Peter de Bruijn verantwoordt de uitgave van het typoscript. Met illustraties. Voor liefhebbers van Siebelinks werk een feest der herkenning.

Geloofsproblematiek

Psychologisch verhaal

SIEBELINK, JAN

Knielen op een bed violen

(2005), 2013, 445 p.

In 'Knielen op een bed violen' keert Jan Siebelink terug naar zijn jeugd als kwekerszoon in Velp. De zachtmoedige vader, eerst middelmoet hervormd, ontvangt een goddelijk visioen en bekeert zich tot het zware, zwarte calvinisme van de paauweanen. De volgelingen dringen steeds dieper zijn leven binnen, wat tot gevolg heeft dat zwakkerij en gezin hieraan ten onder gaan. In deze roman staat de zoektocht van de vader naar het eeuwige heil tegenover de krachtige liefdevolle aardse moeder met haar strijd voor het gezin en de liefde voor haar man centraal. Ook de zoon (Jan Siebelink) heeft er alles aan gedaan om het gezin bij elkaar te houden. Dit heeft veel voor hem betekend in zijn verdere leven. De roman is geschreven in een sobere, indrukwekkende stijl. Siebelink schrijft deze zowel als een afrekening met het verleden als een poging om als zoon zijn vader te begrijpen. In 2005 ontving Siebelink voor 'Knielen op een bed violen' de Ako Literatuurprijs.

Christelijk milieu, Geloofsproblematiek

Psychologisch verhaal

SIEBELINK, JAN

Margje

2015, 283 p.

Tien jaar na zijn succes 'Knielen op een bed violen' keert Siebelink terug naar het gezin Sievez en hun kwekerij in Velp. Dit keer staat niet de vader centraal, die in de ban raakt van een streng-christelijke groepering, maar zijn vrouw (de titelfiguur) en hun beider zonen. Tijdens een oudejaarsnacht waarin hij vergeefs wacht op zijn broer Thomas, denkt de inmiddels 73-jarige oudste zoon Ruben terug aan hoe hij voor zijn moeder het leven draaglijk probeerde

te maken, verlangend naar haar liefde, terwijl zij meer gaf om zijn jongere broer. Deze op zijn beurt verlangde naar de erkenning van zijn vader die liever een dochter had gehad. In korte hoofdstukken schrijft Siebelink vooral sfeervolle scènes waarin verlangen en teleurstelling bij zowel zoons als moeder goed overkomen. Meer spectaculaire gebeurtenissen, zoals een geheime liefde van Margje, worden gesuggereerd maar niet uitgewerkt. Een veel fragmentarischer en ook lichter boek dan de voorganger die sinds 2005 honderdduizenden lezers trok, maar zeker geen makkelijk uitmelken van een eerder succes.

Moeder-zoon-relatie, Broers

Psychologisch verhaal

SIEBELINK, JAN

Oscar

2012, 125 p.

Aan deze kleine roman ligt een waargebeurde oorlogsbeleving van de schoonvader van de auteur ten grondslag. Na de capitulatie op 15 mei 1940 werd hij met een geheime missie via Zeeland naar Duinkerken gestuurd. Na de capitulatie werd nog enkele dagen doorgevochten in Zeeland, dat onder Frans bevel stond. De Nederlandse regering hoopte Nederland vanuit Zeeland te heroveren en daar was geld voor nodig. Twee jonge officieren moeten per auto 5 miljoen gulden uit de kluisen van de Nederlandsche Bank in Middelburg via Duinkerken naar Engeland zien te brengen. In het verhaal zijn de twee, beiden leraar aan een Haags gymnasium, vrienden. Id is populair en succesvol, Oscar, verlegen, heeft moeite met orde houden en is bovendien zijn vriendin Esmee kwijtgeraakt aan Id. Tijdens hun gevaarlijke tocht van Zeeland naar Duinkerken, dwars door oorlogsgebied, ontpopt Oscar zich echter tot de sterkere figuur, Id kan de situatie steeds minder aan. Sluimerende, onderhuidse spanningen komen bloot te liggen. Het verhaal begint na de oorlog, als Oscar op verzoek van Esmée, Ids weduwe, met haar naar Duinkerken reist en de gebeurtenissen van toen herbeleefd. Een toegankelijk, goed geschreven, spannend verhaal over vriendschap en rivaliteit en de impact van een oorlogssituatie op mensen.

Wereldoorlog II, Vriendschap

Psychologisch verhaal, Verzet

SIEBELINK, JAN

De overkant van de rivier

(1990), 2015, 360 p.

Het verhaal speelt zich af vanaf 1906 tot onze tijd in een Nederlands rivierlandschap. De hoofdpersoon Hanna groeit op in een omgeving van kleine boerengemeenschappen van verschillende godsdienst (hervormd, gereformeerd, katholiek). Haar man wordt veerman. Hij komt onder invloed van een streng protestantse sekte. Op het einde blijkt het incestmotief belangrijk. Sterke sfeer-tekening die bepaald wordt door de godsdienst en het prachtig beschreven landschap.

Psychologisch verhaal

SIEBELINK, JAN

Vera

(1997), 2013, 291 p.

Hartveroverende roman over de Haagse Vera Melchers vanaf haar peutertijd tot aan haar drieënveertigste. Dan heeft ze een goed huwelijk met haar iets oudere man, hebben ze samen een dochter en heeft ze leuk werk als lerares Nederlands; haar leven ziet er volmaakt uit. Helaas ligt er een liefdeloze jeugd aan ten grondslag met een onsympathieke jongere zuster, een affaire met een man die later een pooier bleek te zijn en veel sterfgevallen om haar heen. Bovendien lijdt haar dochter aan anorexia.

Vrouwenleven, Leerkrachten, 's-Gravenhage

Psychologisch verhaal

SIMONS & VAN DER ZIJL

De val van Annika S.

2018, 269 p.

Als is uitgekomen dat Duits politica en parlementslid Annika Schaefer niet is wie ze voorgaf te zijn, barst de hel los. De pers belegert het appartement dat ze met haar man Walter, telg uit een Kennedyachtige familie, deelt. Hij wil geen contact meer met haar, laat haar niet binnen, haar pasjes worden geblokkeerd. Waar moet ze heen? Omdat ze nog een vrij-reizen spoorkaart heeft, reist ze per trein naar Noord-Holland, waar ze als kind met haar grootouders vakanties doorbracht. Kort na aankomst wordt haar tas gestolen en later teruggevonden in het huisje van een oude, pas overleden Joodse vrouw. Dan raakt Annika gefascineerd door haar leven. De bekroonde auteur van diverse biografieën onder andere van Annie M.G. Schmidt, debuteert nu met haar partner die journalist en bladenmaker is, als fictieschrijver. Deze spannende thriller, het eerste deel van een serie van vijf, begint wat onbestemd, maar wordt veel beter nadat Annika zich in Anna verdiept. Vakkundig worden alle lijntjes met elkaar verbonden tot een goed opgebouwde, boeiende thriller met een verrassende ontknoping die vooruitwijst naar deel twee.

Thriller

SIMONS, IDA

Een dwaze maagd

(1959), 2014, 206 p.

Gittel (12) vertelt over de tijd waarin ze opgroeit. Ze is kind van Joodse ouders die van België naar Nederland zijn verhuisd toen de Eerste Wereldoorlog uitbrak. Haar vader, een volkomen ongeschikte zakenman, en haar moeder, een Argentijnse immigrante, hebben veel onenigheid. Telkens als de ruzies te hevig worden, reist haar moeder met Gittel naar haar ouderlijk huis in Antwerpen. Met zelfspot en ironie beschrijft ze de sociale verhoudingen van haar tijd, de economische verwarring als gevolg van de beurskrach, en de moeite die ze moet doen om de beschikking te hebben over een piano. Tegelijk tekent ze met het contrast tussen haar geloof in het goede en de keren dat haar vertrouwen beschaamd wordt, een scherp profiel van haar levensfase. De schrijfster (1911-1960) was voor de oorlog een internationaal bekend concertpianiste; deze carrière moest ze opgeven na haar gevangenschap in een concentratiekamp. Ze schreef tijdens de oorlog gedichten, die gepubliceerd werden onder de titel 'Wrange oogst'. Een roman vol inwendige spanning en harde lessen. Deze roman werd al in 1959 positief ontvangen in de pers, de laatste van vijf herdrukken verscheen in 1989. Ook nu zijn de media vol lof en de roman is een bestseller.

Joods milieu

Kinderleven

SLEE, CARRY

Strijken

2013, 262 p.

Een beroemd schrijver die is vastgelopen in zijn carrière heeft een contract om 62 avonden te verzorgen over zijn nieuwe, nog niet bestaande boek. Hij begint aan de lezingen, maar strandt dan. Hij is lijfelijk aanwezig in de zaal, maar zijn geest verdwijnt om de angsten en demonen te overwinnen die in zijn verwarde hoofd zitten. Dit heeft alles te maken met gebeurtenissen uit zijn jeugd en met de angst dat hij bij het bekend worden daarvan zijn vele lezers en dus zijn beroemdheid zal verliezen. Er volgen surrealistische fantasietaferelen die des te beklemmender overkomen door de prachtige tekeningen in donkere kleuren van Rudolf van Maanen. De vooral van jeugdboeken en van daarnaar gemaakte films overbekende Carrie Slee (1949) heeft met deze bijzondere roman voor volwassenen een allang gekoesterde wens over een al bestaand

idee vormgegeven. Het in begrijpelijke taal geschreven verhaal zou feitelijk, na de slotapothose, herlezen moeten worden om nog beter de psychose en absurde kant te begrijpen. Het zal vooral lezers van magisch-realistische romans erg aanspreken.

Schrijvers, Psychosen

Psychologisch verhaal

SLIMANI, LEÏLA

Een zachte habd

Frans, 2016, (2017), 191 p.

Bij thuiskomst in haar appartement in Parijs vindt Myriam haar twee kleine kinderen met messteken in bad. Daarna begint het verhaal. Na de geboorte van Mila en Adam koos ze toch voor haar carrière als advocaat. Haar man Paul, geluidstechnicus, kreeg steeds meer opdrachten. Zo kwam Louise als nanny bij hun in huis. Ze was zorgzaam voor de kinderen, kookte lekker, ruimde het huis obsessief op. Louise, weduwe, traumatisch verleden, schulden en contactloos, beet zich vast in het gezin. De aanvankelijke vriendschappelijke relatie met Myriam en Paul verkoelde na enkele incidenten. Toen ze het einde van haar baan zag naderen, omdat de kinderen naar school konden gaan, werd ze manisch depressief. De stress in het moderne gezin wordt herkenbaar beschreven. Het gecompliceerde karakter van Louise wordt door verschillende naasten uiteengezet. Haar omgang met de kinderen wordt in heldere, trefzekere woorden neergezet. Deze tweede roman van Slimani (1981) werd bekroond met de Prix Goncourt 2016.

Psychologisch verhaal

SLOT, PAULINE

Dood van een thrillerschrijfster

2016, 222 p.

Acht mensen op schrijftraite op een landgoed in Griekenland. De een met nog grotere schrijfaspiraties dan de ander. In deze roman wordt het schrijven zelf gethematiseerd. Niet alleen de gasten schrijven allemaal, ook de landlady schrijft en geeft zelfs schrijflessen en -tips. Niet geheel toevallig is de auteur docent creative writing. En er zijn meer van dit soort parallellen te trekken tussen fictie en werkelijkheid. Al snel wordt duidelijk dat ook de titel doet vermoeden dat fictie en werkelijkheid in elkaar overlappen. Tussen de regels door wordt kritiek gegeven op het genre van de literaire thrillers. Gewaagd, als je zelf binnen dat genre valt. Bovendien zou je zelf de lessen moeten toepassen, die je in je roman geeft. Daar is de auteur niet altijd in geslaagd. Doordat het schrijven zelf gethematiseerd wordt, in combinatie met de schrijflessen die gegeven worden, is het einde van het verhaal weinig verrassend. Door de tips die gegeven worden, zie je het plot al van verre aankomen. Misschien dat het adjectief 'literair' inderdaad beter weggelaten kan worden bij thrillers. Naast non-fictie heeft de auteur ook enkele romans uitgebracht.

Thriller

SMIT, SUSAN

De eerste vrouw

2016, 286 p.

Hoofdpersonen in deze liefdesroman zijn de Amerikaanse zangeres Geraldine Farrar (1882-1967) en de Nederlandse acteur Lou Tellegen (1881-1934), personen die in het echt hebben bestaan en wiens societyhuwelijk destijds al tot de verbeelding sprak. We hebben het over het begin van de twintigste eeuw, toen operasterren en toneelspelers furore maakten en de stomme film zijn intrede deed. De jonge zangeres Geraldine Farrar zingt in de grote concertzalen van Europa. Zij leeft voor haar kunst en voelt er niets voor om zich te binden. Een tweede plotlijn vertelt hoe Lou Tellegen in Parijs aankomt waar hij acteur wil worden. Hij poseert er voor de beeldhouwer Rodin. Als Geraldine en Lou elkaar ontmoeten slaan de vonken over. Lou is de man die Geraldine niet kan weerstaan,

hoewel zij weet heeft van zijn duistere zijde. Na Lou's dood kijkt Geraldine terug op haar grote liefde, op de carrière die Lou en zij maakten in Hollywood en op het tragische verloop van hun huwelijk. Susan Smit (1974) excelleert in deze roman op alle fronten. Vooral de opbouw is geraffineerd en de karakters gaan voor je leven. Een aanrader!

Historisch verhaal, Biografie

SMIT, SUSAN

Gisèle

2013, 510 p.

De dichter A. Roland Holst ('Jany') (1988-1976) was een notoire rokkenjager. De veelgelezen Susan Smit schreef over diens liefdesleven tussen 1936 en 1945 deze fictieve roman. Voor de historische feiten baseert zij zich voornamelijk op Van der Vegts biografie (2000). Smit schrijft vanuit het perspectief van de drie belangrijkste figuren: de dichter, de kunstenaar Gisèle van Waterschoot en de jonge actrice Mies Peters. Talloze andere geliefden worden slechts genoemd. Mies ontwikkelt zich tot Jany's grote liefde, wat blijkt uit zijn reacties als zij op 33-jarige leeftijd sterft. Gisèle (gestorven 2013) had een kortstondige relatie met Jany, maar hun vriendschap duurde levenslang. De beide vrouwen zijn elkaars tegenpolen. Jany had een grote behoefte aan vrouwelijk gezelschap (naast dat van collegadichters); maar de aantrekkingskracht bekoelde, zodra de vrouw zich meer in het hoofd haalde. Het schrijverschap was zijn enige metgezel. De roman komt langzaam op gang, leest vlot, maar bevat wel slordigheden. In de Epiloog korte biografie van de personages na 1945. Met Nawoord en Bronnen.

A. Roland Holst, Gisèle Waterschoot van der Gragt, Kunstenaarswereld, Nederland; 1936-1945

Romantisch verhaal, Oorlog en verzet, Biografie

NIEUW

SMIT, SUSAN

Tropenbruid

2020, 239 p.

Historische roman van de auteur van onder andere 'Gisèle'. 1907: Anna Prinsenhoek is als vondelinge opgenomen in het Amsterdamsche Burgerweeshuis. Tegen haar achttiende jaar werkt ze in het naaiatelier van het weeshuis en wacht haar een toekomst als huisbediende. Omdat Anna vaak neerslachtig is en droomt van een ander leven, reageert ze in 1907 op een huwelijksadvertentie en vertrekt als bruid van bestuursambtenaar Willem Francken naar Batavia. Na aankomst blijkt haar man koel en afstandelijk, dient Anna alleen als statussymbool voor Willems carrière en brengt Indië geen vrijheid, maar een leven vol ingewikkelde omgangsvormen. Bovendien heeft Willem kinderen van Srie, een njai (Indische concubine) die hij heeft verstoten. Anna legt zich niet neer bij de haar toebedachte rol en gaat naar Srie op zoek, wat haar niet in dank wordt afgenomen. Intussen wordt Anna verliefd op de knappe opstandige Regi. De afloop van de roman doet wat gekunsteld aan, maar de thematiek en beschrijvingen van het koloniale huishouden zijn pakkend. Makkelijk leesbaar. Met nawoord van de auteur. Past in de huidige belangstelling voor de rol van de vrouw in de koloniën.

Historisch verhaal

SMIT, SUSAN

Vloed

2010, 303 p.

Als Adriana van Konijnenburg in 1899 op haar 24e haar eerste huwelijksaanzoek krijgt, weigert ze omdat ze de man niet ziet zitten. Als dochter van een succesvolle hotelier en reder die Noordwijk tot badplaats ontwikkelt, doet ze liefdadigheidswerk en leert zo visser Jacob (30) kennen. Ze worden verliefd, maar vanwege het grote standsverschil trouwt hij een ander. Na haar vaders dood

zoekt een kelner uit een van zijn hotels toenadering. Als Hendrik haar ten huwelijk vraagt, weigert haar moeder toestemming, ook als Adriana zwanger raakt. Ze moet vertrekken, wordt ontfermd en vestigt zich met Hendrik in Meppel, waar ze drie kinderen krijgt en ongelukkig is. Teruggekeerd naar Noordwijk hervindt ze zichzelf. Het ex-fotomodel is nu journaliste (1974) en debuteerde in 2001 met de spraakmakende non-fictietitel 'Heks'. Haar tweede roman wordt verfilmd. Deze derde is gebaseerd op het leven van haar overgrootmoeder. Het boeiende verhaal, om-en-om verteld door Adriana en Jacob, beschrijft erg goed de sociale kant van hun leven, met een levendig tijdsbeeld.

Klasseverschillen, Noordwijk; 1900-1914

Historisch verhaal

SNIJDER, PHILIP

Zondagsgeld

(2007), 2010, 157 p.

Debutant Snijder (1956) studeerde Italiaans en publiceerde zijn eerste, in het oog springende verhaal, in De Tweede ronde. Met deze roman -zijn eersteling in boekvorm- weet hij de kwaliteit van die verhalen vast te houden. Het Bickerseiland is de achtergebleven geïsoleerde volkswijk van Amsterdam waar de jongen uit het verhaal in jaren zeventig opgroeit, temidden van zijn "asociale" en armoedige familie. Het is een kleine wereld. Het eiland wordt alleen bij hoge uitzondering verlaten. Het besef, dat hij de opmerkelijke gemeenschap waar hij, als buitenbeentje (hij kan goed leren), onmiskkenbaar deel van uitmaakt op een dag zal moeten verlaten, stemt hem weemoedig. Deze roman, die het werk van Theo Thijsen in herinnering roept, is geschreven in een prachtig heldere stijl en is door de pers unaniem lovend besproken.

Amsterdam; 1971-1980, Kinderleven

Kinderleven

SOLOMONS, NATASHA

De lijst van meneer Rosenblum

Engels, (2010), 2011, 338 p.

Een Duits-joods echtpaar migreert in 1937 naar Engeland. Jacob Rosenblum doet er alles aan om snel zo Engels mogelijk te worden en volgt slaafs alle tips en aanwijzingen uit de brochure voor nieuwkomers op. Jacob wordt Jack, spreekt alleen nog maar Engels, koopt een Jaguar en ontwikkelt een passie voor golf. In zakelijk opzicht heeft hij veel succes, met het Engelsman worden minder. Zo wil geen enkele golfclub in het naoorlogse Engeland hem toelaten. Jack, een onverwoestbare optimist, verhuist naar het platteland van Dorset om daar zijn eigen golfbaan aan te leggen. Zijn vrouw Sadie heeft meer moeite met haar nieuwe vaderland, blijft dichter bij zichzelf en probeert door het bakken van taarten haar verleden levend te houden. Hun dochter, opgegroeid in Engeland, geneert zich voor het 'anders zijn' van haar ouders. Warm, met veel humor en inlevingsvermogen geschreven verhaal over integratie en alle moeilijkheden die dat met zich meebrengt. Jack en Sadie's huwelijk en hun zo verschillende reacties op Engeland worden mooi beschreven. Laat goed zien dat integratieproblemen van alle tijden zijn. Achterin een interview met de auteur, extra informatie en discussiepunten voor leesclubs. Debuut gebaseerd op de belevenissen van Solomons' grootouders.

Joodse migranten, Engeland; 1931-1960, Discriminatie

Sociaal verhaal

SPARKS, NICHOLAS

Safe haven

Amerikaans, (2010), 2013, 350 p.

Na weloverwogen voorbereidingen slaat een jonge vrouw op de vlucht, weg van haar man die haar voortdurend mishandelt. Na wat omzwervingen belandt ze in een klein dorpje, waar ze een weduwnaar met twee kleine kinderen leert kennen. Ze leeft echter

in voortdurende angst dat haar man haar zal weten te vinden. Er moet dan ook heel wat water door de zee stromen voor ze durft toe te geven aan een nieuwe liefde. Het verhaal wordt beurtelings vanuit het perspectief van de vrouw, de weduwnaar en haar psychopathische echtgenoot verteld. De zieke gedachtecronkels van de echtgenoot -overspel mag niet, slaan wel, want zo staat het in de bijbel- worden met veel inlevingsvermogen beschreven, maar ook de ontluikende gevoelens en angsten van de vrouw. Een verhaal dat meteen boeit en je tot de laatste bladzijde in zijn greep houdt. De onverwachte gebeurtenissen op het eind maken bovendien dat een en ander je nog lang bij zal blijven. Goede vertaling. Verfilmd met Julianne Hough en Josh Duhamel in de hoofdrollen.

Romantisch verhaal

SPoor, HENDRICKJE

Vader en dochter

2015, 316 p.

Wie de romans van de schrijfster kent, zou dit relaas van een vadersdochter over haar opvoeding kunnen lezen als een verzameling ervaringen die de inspiratie voor haar fictie zijn geworden. Tegelijkertijd kan het leven van deze dochter, geboren in 1963, gelezen worden als een kritiek op wat de libertaire levensstijl van geregeld scheidende en verhuizende ouders bij de kinderen aanrichtte. Vader André Spoor, vooral bekend geworden als hoofdredacteur van NRC Handelsblad, was een man die voortdurend aan nieuwe affaires begon, maar zijn dochter trouw bleef en haar liefde voor literatuur stimuleerde. Tussen alle woede en depressies van verstoten vrouwen en minnaressen door en geplaagd door bezorgdheid over haar broertje Daniël probeert de op school gepeste Hendrickje toch een eigen weg te vinden, zonder ooit een 'normaal' gezinsleven te kennen. Net als haar vader kan ze evenmin tevreden zijn met een bestaan in Nederland. Terwijl haar vader naar een hartinfarct toeleeft, is de dochter ook vaak ziek, depressief, ingestort – maar saai of humorloos wordt het leven van de familie Spoor nooit. Een onbarmhartig maar ook liefdevol portret van een vader-dochter-relatie in de jaren zeventig, een 'éducation sentimentale' van beiden, in Nederland, Frankrijk en de VS, met veel brieven.

Vader-dochter relatie

Psychologisch verhaal

SPRINGER, F.

Bandoeng, Bandung

(1993), 2012, 147 p.

In de titel heeft Springer het verschil tussen vroeger en nu teruggebracht tot een verschil in spelling. Simpeler en duidelijker samenvatting van zijn verhaal is nauwelijks denkbaar. In deze novelle gaat een keiharde ex-politicus met een handelsdelegatie naar Indonesië. De man z'n bestaan is precies op dat ogenblik op een keerpunt beland, de minister-president heeft hem laten vallen, maar een ministerpost beloofd. Herinneringen aan Indonesië heeft hij nauwelijks; hij heeft ze verdrongen. Dat blijkt al gauw en in de loop van het verhaal komt er steeds meer bij hem boven, zoveel dat hij zich met deze nieuwe invulling van zijn verleden een heel ander, ontdooider, gevoeliger mens gaat voelen. Springer zou Springer niet zijn als hij het plot niet sterk, en dramatisch, in elkaar had gestoken en in zijn stijl, vooral ook in de gesprekken, heel wat ironie en humor had gestopt. Deze verteltoon is het noodzakelijk complement van een emotionerende inhoud: hevige gevoelens worden het best overgedragen wanneer ze wat getemperd beschreven worden.

Indonesië

Psychologisch verhaal, Politiek

SPRINGER, F.

Met stille trom

2012, 235 p.

Deze posthuum verschenen autobiografische roman over de nadagen van Nederlands Nieuw-Guinea heeft een voorgeschiedenis. Reeds in 1963 was dit boek geschreven en aangeboden aan een uitgever, maar de schrijver durfde het toen niet te publiceren. In 2011 kwam Springer (pseud. van Carel Jan Schneider, 1932-2011) het manuscript weer tegen en bewerkte het voor deze uitgave. Hij beschrijft zijn leven en werk, samen met zijn vrouw, als bestuursambtenaar in de toenmalige Nederlandse kolonie van 1958 tot 1962, toen de kolonie moest worden opgegeven. Zijn alter ego Dekker werkte als controleur in Zakar in het binnenland van Nieuw-Guinea, dat hij in 1962 met stille trom moest verlaten. Springer beschrijft op beeldende wijze en met veel dialoog zijn belevenissen met de Papoeabevolking, zijn Nederlandse collega's en enkele missionarissen, waarbij de namen van de Nederlanders zijn veranderd. Een beschrijving van de voorgeschiedenis en enkele zwart-witfoto's uit eigen collectie gaan vooraf aan zijn verhaal over de laatste jaren van de koloniale geschiedenis van Ned. Nieuw-Guinea.

Nieuw-Guinea, Kolonialisme

Politiek

STAHLE, MARIA

Egidius

2014, 507 p.

Annette van 't Hoff, dochter van een ongelukkige vader en linkse moeder, is tien als ze in 1972 nauwgezet de Olympische Spelen in München volgt (deel I) en haar moeder haar in vertrouwen vertelt over een abortus die ze niet lang geleden heeft laten verrichten (toen nog illegaal!). Annette beeldt zich een fantasiebroertje in, Egidius, en neemt zich voor te leven voor twee. Haar vader pakt op een dag zijn koffer en verdwijnt spoorloos. In deel II is Annette 21 jaar, studeert kunstgeschiedenis in de VS en raakt geïnteresseerd door een stillevens van Pieter Claesz. Ze wordt een gevierd kunsthistoricus, trouwt, krijgt twee zonen, gaat wonen in het mooiste deel van Amsterdam maar komt in een midlifecrisis, raakt haar jeugdige vuur kwijt, voelt zich moedeloos én schuldig omdat zij met haar slappe houding een tegenpool van haar zoon is geworden. Ziet ze nog een oplossing om haar leven opnieuw zin te geven? De auteur (1955) is op dreef in haar negende roman, een krachtig verteld, politiek geladen ondergangsverhaal, over verlies van hooggestemdheid en keuzes maken, in vier delen (van 1972 tot 2005).

Midlifecrisis

Psychologisch verhaal

STAHLE, MARIA

De middelste dag van het jaar

2017, 271 p.

De middelste dag van het jaar verwijst naar 2 juli, de sterfdag van Andrei, echtgenoot van Sylvia, die twintig jaar geleden werd vermoord. Het is een snikhete dag en Sylvia, tweemaal gescheiden en moeder van twee volwassen kinderen, gaat naar het graf om hem te herdenken. Daar ontmoet ze Lucien, die ze twintig jaar terug voor het laatste heeft gezien. Deze ontmoeting leidt tot heftige emoties, herinneringen en bekentenissen, tot een wederzijdse catharsis. Het verhaal beschrijft in cameraperspectief die ene hete dag.

Psychologisch verhaal

STAHLE, MARIA

Scheerjongen

2011, 230 p.

Op vakantie in een Italiaans bergdorp wordt de bijna 15-jarige, door liefdesverdriet gekweld Amsterdamse Aldo Rossi door zijn opa flink aangepakt, en daarna getraceerd op een Italiaanse

kappersbehandeling en op het verhaal over zijn daadkrachtige overgrootvader die 'het moment herkende (...) waarop hij wist dat hij niets anders kon doen dan datgene wat hij vervolgens ook daadwerkelijk deed'. Het brengt bij Aldo het verlangen teweeg naar een leven in diens voetsporen. Terug in Nederland blijkt dat een lastige opgave voor een verbeeldingsrijke puber, die vergeefs maar groots verliefd wordt op oudere meisjes en zichzelf beslissende daden ziet verrichten onder andere tijdens een stage in een verzorgingshuis. Stahlie schreef opnieuw een in hoog tempo verteld humoristisch verhaal vol originele dialogen en beelden, rond een personage met een wat overspannen brein. Ook in deze, in vergelijking tot eerder werk veel beknoptere roman, stapelen de ontwikkelingen zich echter nogal op en worden zaken soms onbevredigend afgerond. Desondanks: een aangenaam lezende roman over een bijzondere puber.

Puberteit

Psychologisch verhaal

STAP, SOPHIE VAN DER

En wat als dit liefde is

2011, 253 p.

Derde roman van Van der Stap [1983], die succesvol debuteerde met 'Meisje met negen pruiken' en daarna 'Een blauwe vlinder zegt gedag' schreef. Deze nieuwe roman gaat over de vriendschap tussen de oudere mevrouw Marianne de Grenelle en de 28-jarige Tara. Ze wonen in Parijs en zijn allebei op zoek naar liefde. Tara leidt een oppervlakkig leventje, ze heeft talloze minnaars, van wie er uiteindelijk twee overblijven. De 63-jarige Marianne werd op haar 39ste blind en verliet haar geliefde Renan omdat ze hem niet op wilde schepen met een afhankelijke blinde. Al die tijd weet ze haar handicap geheim te houden, behalve voor haar vriendinnen Tara en Julia. Als Marianne op de radio hoort dat Renan haar niet vergeten is, gaan haar vriendinnen op zoek naar hem. Intussen maakt Tara het uit met beide minnaars en trekt zich terug op een eiland in Bretagne. De roman is afwisselend geschreven vanuit Marianne en Tara, de laatste doet dat in blog-vorm via het echt bestaande www.toutetara.fr. Voor een vrouwelijk, in liefde geïnteresseerd publiek.

Liefde

STEENBEEK, ROSITA

Intensive care

(2004), 2017, 157 p.

Kort na het overlijden van haar vader raken de schrijfster en haar moeder ernstig gewond bij een verkeersongeluk. De chauffeur, een neef, overlijdt ter plaatse. De ervaringen van Rosita Steenbeek (1959) worden nauwgezet door haar beschreven: opname op de intensive care, operaties en het langzame herstel. Behalve voor haar eigen situatie heeft Rosita ook oog voor andere patiënten en de aandacht, het geduld en de professionaliteit van het verplegend personeel. Tijdens de lange weg naar herstel verwerken Rosita en haar moeder het overlijden van hun man en vader. Hij stierf in hetzelfde ziekenhuis waarin zij nu liggen en de behandelaars zijn ook deels dezelfde personen. Een aangrijpend verhaal met veel herinneringen en nauwkeurige beschrijvingen over verdriet en groei.

Rouwproces, Ziekenhuizen

STEENBEEK, ROSITA

Rose

2015, 351 p.

Rose is de naam van de grootmoeder van de auteur (1959). De geschiedenis begint in 1920 en schetst de situatie van een Joodse familie tegen de achtergrond van Europa dat door de Eerste Wereldoorlog verwoest is. De familie woont in Duitsland waar frustratie bestaat over het verlies van de oorlog, dat economisch bankroet is, arm en vernederd en opgepadeld is met herstelbeta-

lingen. Dat alles blijkt weer een voedingsbodem te worden voor de Tweede Wereldoorlog. Het knappe van het verhaal is dat aan de hand van het geschilderde portret van een gezin de wanhoop en de dreiging van gevaar voelbaar worden in de tussenliggende jaren. Hoofdpersoon Rose ontmoet een Nederlandse dominee en vestigt zich in Nederland. Andere leden van de familie waaieren uit over Europa en daarbuiten, in een poging het noodlot te ontvluchten, namelijk de opkomst van de nationaalsocialisten. De roman laat voelen hoe de situatie steeds drukkender, onheilspellender en antisemitischer wordt. Indringend en goed geschreven. Met enkele zwart-witfoto's.

Wereldoorlog II

Familie

STOCKETT, KATHRYN

Een keukenmeidenroman

Amerikaans, 2010, 495 p.

Dit romandebuut was in Amerika een hit. Vrouwelijke lezers beschrijven hun ervaringen op allerlei websites en weblogs. Het verhaal speelt zich af in het diepe zuiden van de VS toen de zwarte bevolking nog te lijden had onder discriminatie en segregatie. In 1962 waren zwarte vrouwen geliefd als keukenmeid en als 'nanny', maar ze hadden geen rechten en konden zomaar worden ontslagen. De kloof tussen blank en zwart wordt pijnlijk voelbaar als de blanke Hilly Walters het plan oppert dat zwarte keukenmeiden van een apart toilet gebruik moeten maken. Dit plan stuit haar vriendin Skeeter tegen de borst. Skeeter, die net is afgestudeerd en schrijfster wil worden, besluit een boek te schrijven waarin zwarte vrouwen anoniem hun aangrijpende levensverhaal kunnen vertellen. Het boek is een aanklacht tegen het blanke racisme en slaat in als een bom. Hilly ontdekt in het boek enkele details die de identiteit van Skeeters vriendinnen aan het licht brengen. Met deze historische 'vrouwenroman' laat Kathryn Stockett zien wat vrouwen universeel verbindt in plaats van verdeelt. In 2011 verfilmd als 'The Help'; een scène daaruit op het omslag.

Racisme, Verenigde Staten; 1961-1970

Sociaal verhaal

STOEL, EVELINE

Asta's ogen

2010, 351 p.

'Asta's ogen' is het verhaal van de eigen schoonfamilie van de auteur. Een Indo-familie die 'vanwege omstandigheden' – zo verklaarden de repatrianten vroeger hun aanwezigheid in het door hen zo aanbeden moederland – na de Tweede Wereldoorlog Indonesië voor Nederland verruilden. Asta is het vrouwelijke hoofd van de familie, van wie het de grootste zorg is om haar acht kinderen een toekomst te geven in Nederland. Het is ook het verhaal van de doorsnee Indo waarin als een rode draad het van-gemengd-bloed-zijn een belangrijke rol speelt. Heel herkenbaar zijn de karakters; die van Asta als hoofd van de familie in het bijzonder. Een literair non-fictieboek, goed opgebouwd, in een vlotte stijl, in helder Nederlands en heel herkenbaar. De auteur – freelance journaliste – heeft zich goed gedocumenteerd en haar boek is dan ook zeer authentiek te noemen. Met twee katernen zwart-witfoto's, een verklarende woordenlijst en een verwijzing naar literatuur, websites en archieven.

Indische Nederlanders; 20e eeuw; Verhalen

Informatief

STYRON, WILLIAM

Sophie's keuze

Amerikaans, (1979), 2013, 733 p.

Een talentvol aankomend schrijver betreft in 1947 een huurkamer in Brooklyn. Hier maakt hij kennis met Nathan en Sophie. Nathan is een paranoïde Amerikaanse jood, Sophie een Poolse, die de hel

van Auschwitz heeft overleefd. Tegen wil en dank raakt de schrijver betrokken bij hun verhouding die een emotioneel spinnweb is en voortdurend schommelt tussen de polen liefde en haat. Allengs krijgt hij zicht op de verschrikkingen die Sophie heeft meegemaakt en wordt hem de gecompliceerde persoonlijkheidsstructuur van Nathan duidelijk. Zeer overtuigende roman, waarin blijk wordt gegeven van een groot psychologisch inzicht. Genuanceerd zijn de uitwerkingen van de motieven schuld en boete. Ook structureel is de roman hecht. Succesvol verfilmd met Meryl Streep.

Schuldgevoelens, Concentratiekampsyndroom
Psychologisch verhaal

SUMMERSCALE, KATE

De geheime liefde van Mrs. Robinson

Engels, 2012, 320 p.

In 1842 blijft de gegoede Isabella Walker (1813-1887) achter als weduwe met een zoon, in 1844 hertrouwt ze met ondernemer Henry Robinson. Wederzijds ontbreekt liefde, hij trouwt haar om haar geld, wel krijgen ze twee zoons. Omdat Isabella veel behoefte heeft aan liefde, wordt ze soms verliefd op anderen, waarover ze in haar dagboek schrijft. In 1850 leert ze de tien jaar jongere, getrouwde medisch student Edward Lane kennen, wordt verliefd en schrijft daarover én een mogelijk eenmalig sekscontact. In 1856 vindt Henry het dagboek en leest het. Als in 1857 de wet wordt veranderd en echtscheiding via de rechter mogelijk wordt, vraagt hij echtscheiding aan. Dat leidt in 1858 tot het eerste Britse echtscheidingsproces, waarin zijn eis wordt afgewezen. De vroegere recensente van de 'Daily Telegraph' schreef eerder een bekroond non-fictieboek en een dito biografie. Dit boeiende, goed vertaalde en als een roman lezende verslag van wat leidde tot de historische zaak, doet veel recht aan Isabella en laat goed zien hoe rechteloos de Victoriaanse vrouw was. Met noten en register.

Echtscheiding; Engeland; 19e eeuw; Verhalen
Informatief

SWAAK, KLAAS

Op de helling

2014, 186 p.

Een gepensioneerd kapitein van 'de grote vaart' koopt in Noord-Groningen een vervallen werf en een binnenschip. Samen met een ex-werknemer van die werf, met wie hij een soort van vriendschap sluit, begint hij aan het opknappen van de loods op de werf en het vervallen schip. Deels leren ze elkaars geschiedenis kennen die er vooral een is van mislukte relaties met vrouwen. Dan komen er ontwikkelingen die voor beiden nieuwe perspectieven voor de toekomst geven. Een goed geschreven roman die veel lezers zal kunnen boeien. De auteur (1935) heeft geen literaire ambities, maar de stof van zijn roman zou zeker als filmscript kunnen dienen.

NIEUW

SWARD, ANNE

De onzichtbare bruid

Zweeds, (2017), 2019, 303 p.

In het begin denk je eerder aan een kostuumdrama uit oude tijden dan aan 1945. De zwangere zeventienjarige Sandrine bevindt zich in een steenkoud Zweden, na een verschrikkelijke oorlogservaring. Ze wordt gered door de rijke Ivan Ceder die haar huwt. Zo wordt ze onderdeel van zijn aristocratische, kille familie. Nog tijdens de bruiloft wordt het kind geboren. Sandrine weigert elk contact met het meisje, maar dienstmaagd Vanna ontfermt zich over haar. Ivan en zijn familie hebben donkere kanten, maar Sandrine heeft zelf ook haar geheimen. Langzaam wordt een en ander duidelijker en lijkt het net zich rond haar te sluiten. De roman betovert van begin tot eind. Het verhaal is gruwelijk en bloedstollend spannend. De lezer kan soms denken vat te krijgen op het verhaal, maar wordt

steeds weer verrast. De auteur schrijft beeldend en filmisch. Een aangrijpend boek met hoofdrollen voor fascinerende vrouwen. Vierde roman van de auteur, die een grote Zweedse lezersprijs won met 'Het huis van de parelvisser'*. Een roman over de oorlog, maar heel anders dan andere.

SWIFT, GRAHAM

Moeders zondag

Engels, 2016, 158 p.

30 maart 1924: 'Moeders zondag', de jaarlijkse dag waarop het Engelse huispersoneel vrij kreeg om moeder te bezoeken. Een prachtige lentedag, maar het intelligente 22-jarige dienstmeisje Jane Fairchild (zij zal zich later tot een bekend schrijfster ontwikkelen) is niet naar haar moeder: ze is vondeling. Ze ligt naakt na te genieten op het bed van Paul Sheringham, de enige zoon van een naburige welgestelde familie die niet in de Eerste Wereldoorlog sneuvelde en met wie zij al jarenlang een geheime liefdesrelatie onderhoudt. Paul loopt ongekleed door de zonovergoten kamer, 'zorgeloos als een of ander naakt dier'. Hij moet naar een lunchafspraak met zijn 'verstandsverloofde', maar hij haast zich vooralsnog niet. Beiden realiseren zich de consequenties van de verloving voor hun relatie. De uiterst gedetailleerd en zeer sensueel beschreven idylle verheft de hartverscheurende wending die deze 'bijna junidag in maart' uiteindelijk krijgt. Maar dit verhaal blijft niet zozeer in herinnering om het plot; wat het onvergetelijk maakt, is de bedwelmend mooie vertelling.

Psychologisch verhaal

TARTT, DONNA

Het puttertje

Amerikaans, 2013, 925 p.

Ernstig ziek in een Amsterdams hotel denkt Amerikaan Theo Decker (27) aan zijn bezoek veertien jaar terug met zijn moeder, kunsthistorica, aan de expositie 'Noordelijke meesterwerken uit de Gouden Eeuw' in een New Yorks museum. Ze laat zien wat zij het hoogtepunt vindt: het schilderij 'Het puttertje' van Carel Fabritius. Dan vindt een aanslag plaats, Theo raakt gewond, zijn moeder komt om. Een zwaargewonde vraagt hem 'Het puttertje' in zijn tas te doen, ter bescherming. Theo komt in huis bij de rijke ouders van een klasgenoot, tot hij moet wonen bij zijn vader en diens vriendin in Las Vegas. Daar leert hij op school Boris kennen, die weer opduikt als Theo na de dood van zijn vader teruggaat naar New York. De Amerikaanse auteur (1963) werd bekend door haar wereldwijde bestsellerroman 'De verborgen geschiedenis'. Deze derde roman verscheen in (goede) vertaling een maand eerder dan in de Verenigde Staten. Het meesterlijk vertelde, in uitstekende stijl geschreven verhaal blijft je, ondanks wat mindere verwickelingen, ruim 900 pagina's lang in zijn greep houden. Tartt ontwikkelt zich steeds meer als een moderne Dickens.

Kunst

TELLEGEN, TOON

De trein van Pavlosk en Oostvoorne

(2000), 2016, 189 p.

Toon Tellegen (1941) heeft altijd de gewoonte om met zichzelf goed af te spreken wat de voorwaarden zijn waarbinnen hij zijn verhaal schrijft. De afspraken met zichzelf lijken bevorderlijk voor de creatie. Voor deze verhalenbundel moest, liefst als eerste woorden, maar in elk geval in de eerste zin 'mijn grootvader' voorkomen. Deze grootvader is een na de revolutie naar Nederland geëmigreerde Rus die prachtige, wonderbaarlijke verhalen kan vertellen, verhalen die van de aan zijn lippen hangende kleinzoon wel een schrijver moesten maken. Dat ze naar alle waarschijnlijkheid veelal door Tellegen aan zijn grootvader worden toegeschreven, is onbelangrijk en maakt de hommage aan de verbeelding die dit boek is, niet minder persoonsgebonden. De grootvader is Tellegens muze.

De romantiek en het verlangen van de man, de directe fantasie, het beeldende vermogen, en natuurlijk niet in de laatste plaats het verre en fascinerende van een vroeger Rusland. Het laatste verhaal heet 'De steppe' en daarin komen de luisterende Tellegen en zijn grootvader samen in hun hunkering naar de steppe, een soort 'hiernamaals'. Een schitterende verhalenbundel, Tellegen op zijn best.

Verhalen

TERRIN, PETER

Post Mortem

2012, 283 p.

Emiel Steegman, gevierd Vlaams schrijver van zes boeken, is getrouwd met Tereza en heeft een 4-jarig dochtertje Renée. Hij is in opspraak geraakt omdat een moord in een van zijn romans later echt heeft plaatsgevonden. Hij wil zich onttrekken aan een opgelegd diner en verzint een smoesje: 'Wegens nogal moeilijke tijden in de familie'. In het tweede deel (gezet in een afwijkend lettertype en afwijkend van toon en stijl) wordt zijn leugentje waarheid: Renée wordt niet wakker uit een middagslaapje en wordt met een herseninfarct in het ziekenhuis opgenomen. Hevig aangeslagen werkt Steegman verder aan een roman over T, een biografie die een boek schrijft dat is gebaseerd op Steegmans leven. Hij hoopt dat zij geneest door zijn fanatiek gehamer op de schrijfmachine. Het feit dat hij voor 'T' een literaire prijs in de wacht sleept, dringt niet tot hem door. Intrigerende, ontroerende, klassiek opgebouwde, autobiografische roman van Terrin (wiens dochtertje dit echt heeft meegemaakt), die de lezer meevoert in een spiegelpaleis en een adembenemend spel speelt met verbeelding en werkelijkheid. Bekroond met de AKO-literatuurprijs 2012.

Zieke kinderen

Psychologisch verhaal

THEROUX, PAUL

De benedenrivier

Amerikaans, (2012), 2013, 380 p.

Paul Theroux (*1941) is beroemd als schrijver van reisboeken (o.a. 'De oude Patagonië-Expres'). Als romanschrijver is hij -ook na tientallen romans- wat minder bekend. 'De benedenrivier' is een roman die zich in New York en Malawi afspeelt. De hoofdpersoon, Ellis Hock, heeft een kledingzaak in New York. Die zaak (en zijn gezin) verlaat hij om terug te gaan naar een afgelegen dorp in het diepe zuiden van Malawi, waar hij als twintiger enkele jaren doorbracht. Maar de tijden zijn veranderd. Zijn oude liefde zegt hem aan het eind: 'Je hebt Malabo alles gegeven wat je had. Je eten is opgegeten. Je geld is opgegeten. Je hoop ook, alles weg. We hebben jou opgegeten.' Theroux heeft een prachtige roman geschreven, waarin hij waarschijnlijk ook een deel van zijn eigen ervaringen als docent in Oeganda en Malawi verwerkt heeft. En hij ziet in de roman ook nog kans om 'hulpverleners' als Bono en Angelina Jolie een veeg uit de pan te geven. Pessimisme en realisme strijden om voorrang, net als stereotypering en mededogen. Fascinerend boek.

Malawi

Informatief

THEROUX, PAUL

De grote spoorwegcarrousel

Engels, (1975), 2015, 349 p.

Een must voor iedere treinminnaar. Van Londen treint Theroux naar Parijs, neemt daar de Orient-Expres en reist daarna met allerlei treinen door Aziatische landen - zelfs dwars door de oorlog in Vietnam - naar Japan om daar in ultra-snelle treinen te zitten, waarna hij met de Transsiberië-Expres terugreist naar Moskou vanwaar hij naar Hoek van Holland spoort om de boot terug naar Londen te nemen. De anekdotes maken dit een boek voor alle lezers.

Azië; Reisbeschrijvingen

Informatief

THIJS, DOLORES

Het huis aan de Sont

2015, 252 p.

De Deense barones Karen Blixen (1885-1962) werd vooral bekend door haar in 1937 gepubliceerde en in 1985 succesvol verfilmde memoires 'Out of Africa'*, over het leven op een koffieplantage in Kenia in de jaren 1914-1931. Deze roman is als een vervolg hierop te beschouwen en beschrijft, gezien door de ogen van Blixens huishoudster, het leven van de schrijfster na Afrika op het familielandgoed Rungstedlund in Denemarken. Daar bouwt Blixen, ondanks haar ziekte (syfilis) en voortdurende heimwee naar Afrika, een nieuw leven op en creëert een eigen wereldje met excentrieke verkleedpartijen, vreemde feesten en rituelen. Zelf kinderloos en hongerend naar liefde en genegenheid raakt ze erg gesteld op het zoontje van haar huishoudster. In haar nawoord vertelt Dolores Thijs hoe ze tijdens een bezichtiging van het landgoed Rungstedlund (nu het Karen Blixen Museum) deze voormalige huishoudster van Blixen ontmoette, die haar vele verhalen over de schrijfster vertelde. Thijs bezocht haar later nog een paar keer en die gesprekken vormen de basis van deze roman die een mooi beeld geeft van Blixens leven na Afrika. Met een korte biografie van Blixen en een bronnenopgave.

Karen Blixen

Biografie

THOMÉSE, P.F.

De onderwaterzwemmer

2015, 252 p.

Roman in drie delen. In deel 1, 'Nachtrivier', verliest Tin van Heel tijdens de oorlog zijn vader als ze de rivier overzwemmen. Schuldgevoel achtervolgt hem. Zijn moeder verwijt hem het verlies. In deel 2, 'Iets rechtzetten', is Tin getrouwd met Victorine en hebben ze een dochter Nikki. Vic wil haar albino adoptiefzoon uit Afrika halen. Voor Tin is de reis naar de 'nepzoon' om wie hij niet heeft gevraagd een nodeloze omweg naar huis, naar zijn dochter. In deel 3, 'Boven water', probeert de stervende Tin dromend het leven dat hij leidde en de weg naar zijn dochter terug te vinden. De roman heeft een onverwacht einde. Thomése (1958) laat in deze roman de kwetsbaarheid, de eenzaamheid en de eigen verantwoordelijkheid van de mens zien. De mens zal zelf het noodlot moeten keren.

Psychologisch verhaal

THOMÉSE, P.F.

Schaduwkind

(2003), 2015, 108 p.

Indringend relaas van de bekende auteur Thomése [1958], die eerder verhalen en romans schreef en in 1991 de AKO Literatuurprijs kreeg voor 'Zuidland'. Anders dan zijn eerdere uitgaven is dit verhaal autobiografisch. Het is onderverdeeld in een vijftigtal korte fragmenten en gaat over de dood van zijn pasgeboren dochtertje Isa. Thomése wisselt passages van ontredde rouw en sprakeloosheid af met stukjes over het geluk van het prille vaderschap. Het boekje is opvallend onemotioneel en met een zekere afstand geschreven vanuit een mannelijk (vaderlijk) perspectief. De auteur probeert het onzegbare te zeggen in een mooie literaire en symbolische taal, met als doel zijn schaduwkind (een soort engeltje) vast te leggen in die taal. Voor een breed publiek.

Rouwproces

Psychologisch verhaal

TÓIBÍN, COLM

Nora

Engels, (2014), 2015, 378 p.

Deze bekroonde en soepel vertaalde roman voor een breed pu-

bliek van de bekende Ierse auteur (1955) met als hoofpersoon het titelpersonage is gebaseerd op en een ode aan zijn in 2000 overleden moeder. Nora is weduwe en moet vier kinderen, twee jongens en twee meisjes, opvoeden. Ze verkoopt hun huisje bij de zee en krijgt haar oude kantoorbaan terug. Toen ze er vroeger werkte, was het al een minderwaardige baan voor de jonge slimme vrouw en tijdens haar huwelijk proefde ze ervan om van haar vrijheid te genieten. Daarom weert ze zich krانig tegen een bazin die haar het leven zuur maakt. We zien knap geschilderd hoe Nora stap voor stap in het nogal conservatieve provinciestadje Enniscorthy met vallen en opstaan haar eigen weg gaat, zonder dat men zich van haar afkeert. Ze gaat op zangles en wil in het koor zingen. Ze wordt zekerder van zichzelf en weet door dreiging met protest haar zoon Connor te redden van een lager klasniveau. Oudste zoon Dolan interesseert zich voor fotografie en dochter Aine wordt in die jaren zestig politiek bewust (begin van de Troubles). Een prachtboek.

Eenoudergezin, Ierland; 1961-1970

Sociaal verhaal

TOMASI DI LAMPEDUSA, GIUSEPPE

De tijgerkat

Italiaans, (1958), 2012, 268 p.

'De tijgerkat' van Giuseppe Tomasi, de laatste prins van Lampedusa (1896-1957), is een klassieke historische Italiaanse roman, ook beroemd vanwege de verfilming door Visconti. Het verhaal start in 1860, op Sicilië, tijdens de politieke strubbelingen rond Garibaldi en diens streven naar een Italiaanse staat. Italianen hebben de gave hun sociale en politieke geschiedenis in kunst (film en literatuur) zowel te analyseren als te evoceren (Novecento, La meglio gioventù). We zien verval en opkomst van nieuwe elites, adembenemend en van groot historisch belang. Daarnaast is het een zeer zintuiglijk boek waarin het hele Italië wordt opgeroepen. Bevat vanaf de jubileumeditie uit 2007 (11e druk), in de terecht zeer geprezen vertaling van Anthonie Kee uit 2000, een uitgebreide editie-geschiedenis en biedt zicht op de gehele, nu ook van verloren gewaande fragmenten voorziene roman.

Sicilië; 19e eeuw, Sicilië; 1900-1974

Historisch verhaal

TOWNSEND, SUE

De vrouw die een jaar in bed ging liggen

Engels, (2012), 2014, 368 p.

Eva Beaver uit Leicester (getrouwd met een wetenschapper en moeder van een neurotische, hoogbegaafde tweeling die net het huis uit is) besluit uit onvrede met haar bestaan een jaar in bed te blijven. Het ontwricht de mensen om haar heen. Na verloop van tijd haalt ze met haar actie Facebook, de televisie, krijgt ze speciale gaven toegedacht en wordt haar huis een soort bedevaartsoord. Mensen gissen: is ze gek, heeft ze straatvrees, is het een trauma, is ze een medium, kan ze voorspellen? En wie of wat krijgt haar uit bed? Een hilarisch boek over een echtgenote en moeder die plotseling al haar werkzaamheden staakt en daardoor haar omgeving in totale verwarring brengt, niet het minst haar overspelige man. Het verhaal beweegt tussen hilarisch en serieus, roept herkenning op maar ontroert ook. Het boek verschijnt als tweede uitgave in de serie LINDA-boeken, een samenwerkingsverband tussen het glossy tijdschrift en uitgeverij Nijgh en Van Ditmar. De schrijfster (1946-2014) werd bekend door haar bestsellers over het leven van Adrian Mole.

Psychologisch verhaal

TREMAIN, ROSE

Gustav en Anton

Engels, 2016, 299 p.

Een in armoede opgroeiende Zwitserse jongen ontwikkelt een levenslange vriendschap met een even oude, getalenteerde Joodse

jongen, waarbij hun levens sterk verweven raken. Opgebouwd in drie delen, 65 jaar omvattend, met alwetende verteller. Getiteld en gedateerde hoofdstukken. Deel 1 bestrijkt de jaren 1947-1952 en vertelt de jeugdijaren. Deel 2 stapt terug naar 1937-1942, met de instroom van Joodse vluchtelingen. Het problematische huwelijk van de ouders van de centrale figuur en het morele dilemma van de vader is onderwerp. Deel 3 speelt van 1992-2002 en is de afronding van de thema's: zoeken naar geluk, verraad en levenslange onbaatzuchtige vriendschap. Zorgvuldig taalgebruik, levendige dialogen en beeldende couleur locale. De psychologische karaktertekeningen zijn empathisch. Gesitueerd in een Zwitsers dorp en in Davos. De Britse schrijfster (1943) werd meermalen bekroond.

Psychologisch verhaal

TREMAIN, ROSE

De onafwendbare dag

Engels, 2010, 315 p.

Een schoolmeisje dat wegloopt, een oudere Londense antiquair die mede vanwege de crisis zijn winkel verlaat en naar zijn zus en haar vriendin in de Cevennen gaat, een Franse boer en zijn zus die een groot geheim met zich meedragen. Het zijn zomaar verhaallijnen die alles met elkaar te maken blijken te hebben. Het lijkt alsof schrijfster Rose Tremain (1943) een ui afpelt, laag voor laag. Ze doet dit met prachtige zinnen, waarin ze de weelderige vegetatie van de Cevennen beschrijft, doordringt in de zielen van gekwetste personen én een bijzonder spannend element toevoegt als de antiquair, die zijn zinnen zette op het huis van de Franse boer, wordt vermist. Het is niet verwonderlijk dat deze mooie, uitstekend vertaalde, literaire roman op de longlist voor de Booker Prize 2010 werd geplaatst. Van de schrijfster verschenen eerder romans (o.m. het verfilmd Restoration) en toneelstukken. Boeiend verhaal vol onverwachte wendingen voor liefhebbers van een roman met diepgang en spanning.

Psychologisch verhaal, Familie

TREUR, FRANCA

Dorsvloer vol confetti

(2009), 2014, 259 p.

De 12-jarige Katelijne groeit op als het enige meisje tussen zes broers in een streng (bevindelijk) gereformeerd Zeeuws boerengezin eind jaren tachtig, begin jaren negentig. Het intelligente, fantasievolle kind voelt zich een buitenbeentje, als meisje wordt ze nauwelijks betrokken bij het boerenwerk, en omdat het in het gezin over weinig anders gaat, wordt ze vaak buitengesloten. Ze vlucht weg in fantasie en verhalen: bijbel- en bekeringsverhalen, kerk- en dorpsroddel, familie verhalen, maar ook boeken. Sprookjes, verboden 'omdat het leugens zijn die haar kunnen afhouden van de waarheid' leest ze stiekem toch. Voorzichtig zet ze de eerste schreden in de 'buitenwereld'. Een goed geschreven, boeiende debuutroman over opgroeien als meisje in een reformatorisch Zeeuws boerenmilieu, treffend, kritisch, met humor maar ook liefdevol verbeeld door Treur die zelf zo opgroeide. Met haar vrouwelijk perspectief vult deze veelbelovende jonge auteur het rijtje Siebelink, 't Hart en Wolkers mooi aan. Voor een breed publiek. Franca Treur (1979) studeerde Nederlands en literatuurwetenschap aan de Universiteit Leiden en schrijft voor NRC Handelsblad en nrc.next. Winnaar Selexyz Debuutprijs 2010.

**Dorpsleven, Kinderleven, Christelijk milieu, Buitenstaanders
Kinderleven, Protestants milieu**

TREUR, FRANCA

Hoor nu mijn stem

2017, 349 p.

Ina groeit op in een streng gereformeerd milieu in Zeeland bij haar opa en zijn twee ongetrouwde zussen, nadat haar ouders zijn verongelukt toen zij drie jaar oud was. Ze probeert als kind net zo

gelovig te worden als haar oudtante Ma en trouw aan het geloof te zijn. Maar als ze opgroeit en in Leiden gaat studeren begint ze te twijfelen: moet ze het geloof volledig wegdoen? Ze maakt carrière als presentator bij een radioprogramma en verandert haar naam in Gina. Totdat haar relatie wordt verbroken en ze tijdelijk terug gaat naar Zeeland om haar ongeneeslijk zieke tante bij te staan. Haar plaats bij de radio wordt onmiddellijk ingepikt. In Zeeland wordt ze op zichzelf teruggeworpen en ontdekt ze wat ze ook verloren heeft. Het verhaal is boeiend geschreven in een prettige stijl en taalgebruik. Het verhaal wisselt steeds van perspectief tussen de jong opgroeiende Ina (ik persoon) en de volwassen Gina (derde persoon), waardoor je als lezer direct gegrepen wordt. Vierde roman van deze auteur (1979) die doorbrak met haar verfilmde debuut 'Dorsvloer vol confetti'.

Psychologisch verhaal

TREUR, FRANCA

De woongroep

2014, 338 p.

Tweede roman van de auteur (1979) die met haar debuut 'Dorsvloer vol confetti' veel succes had. De 28-jarige Eleonoor heeft het ogenschijnlijk goed voor elkaar, ze heeft een standvastige relatie met Erik en verdient als afgestudeerde communicatiewetenschapper ruimschoots genoeg als freelancer om haar hobby 'shoppen' en haar verlangen naar de nieuwste elektronica te kunnen bevredigen. Maar ze vindt haar leven nogal doelloos en gewoontjes en besluit in een idealistische woongroep te gaan wonen in een oud voormalig weeshuis in Amsterdam-Oost. Daar komt ze terecht bij een bonte verzameling mensen met ingewikkelde onderlinge verhoudingen, moet ze zich voordoen als vegetariër en gaat actievoeren waarbij ze rechtstreeks tegenover Eriks vader komt te staan. Hoewel niet autobiografisch, net zomin als haar debutooman, maakte de auteur bij het schrijven van deze roman gebruik van haar eigen ervaringen in een woongroep. Geestige, in een wat laconieke stijl geschreven roman met raak getroffen sfeer en dialogen, herkenbare situaties en een overtuigende, eigentijdse hoofdpersoon op zoek naar de zin van het leven. De roman alleen te zien in het licht van haar succesvolle debuut over een jeugd in een orthodox-christelijke Zeeuwse gemeenschap is appels met peren vergelijken.

Woongroepen

TSUKIYAMA, GAIL

De tuin van de samoerai

Amerikaans, (1995), 2013, 319 p.

Deze roman speelt in het begin van de Chinees-Japanse oorlog rond 1937. De zieke student Stephen Chan uit Kanton wordt naar het buitenhuis van de familie aan de kust gezonden voor herstel van tuberculose. Hier wordt hij verzorgd door Matsu, de zestigjarige huisbewaarder, die al zijn hele leven voor de familie werkt. Matsu neemt hem mee naar een kolonie van leprapatiënten. Hier maakt de hoofdfiguur kennis met Sachi, een vroegere relatie van een vriend van Matsu. Deze vriend heeft haar in de steek gelaten nadat ze door lepra is besmet. Matsu helpt haar in alles. Stephen krijgt inzicht in wat ware liefde inhoudt en in de manier waarop de mens zich kan verhouden tot negatieve levensaspecten als materialisme en oorlog, maar ook hoe hij kan kiezen voor natuur en harmonie. De titel van het boek verwijst naar de wijze waarop Matsu voor zijn omgeving zorgt. Een fijnzinnig boek. De schrijfster woont in Californië. Naast een vroegere roman 'Zijdewerksters' schreef ze korte verhalen en gedichten. Zij won de Academy of American Poets Award.

Lepra, China; 1919-1939

Psychologisch verhaal

UYTERLINDE, JUDITH

De vrouw die zegt dat ze mijn moeder is

2010, 239 p.

Als de moeder van Judith ziek wordt, vertrouwt zij haar brieven van vroeger toe. Judith belandt door gesprekken met haar opa en tante in een ontdekkingsreis in de familiegeschiedenis. Er komen verhalen naar voren die eerder nooit openlijk werden besproken. Zo is de familie deels joods en in de oorlog ondergedoken, in kampen terecht gekomen en deels vermoord. Zelf staat Judith op het punt om een kind te adopteren. Daar waar zij dacht een geheel eigen weg in te slaan, blijkt bij nadere studie dat het binnen de familie veel meer voorkwam dat kinderen niet door de natuurlijke ouders opgevoed werden. Een boek dat op fijngevoelige wijze inzicht biedt in de familiegeschiedenis in oorlogstijd en in het heden. De dwarsverbanden zijn prachtig en de toon van het boek is fijngevoelig en scherp. Een autobiografisch boek met foto's, deels in kleur. Achterin een bronvermelding en een lijstje van aanbevolen boeken over de Tweede Wereldoorlog.

Familie; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen, Jodenvervolging; Wereldoorlog II; Verhalen, Adoptiekinderen; Verhalen

Informatief

VAN HEERDEN, ETIENNE

Klimentol

Zuid-Afrikaans, (2013), 2014, 399 p.

De oude professionele jospeler Ludo Loeloeraai lijdt onder een geheim: in zijn succesjaren heeft hij een scholier bij Tweefontein doodgereden, waarna hij doorreed. Dat schuldige verleden keert als een boemerang terug in zijn getroebleerde bestaan in het zeedorp Paternoster. Hij worstelt om aan zijn schuld te kunnen ontkomen. Er is meer: hij meent vroeger bezocht te zijn door aliens. Aan het strand van Paternoster spoelt ook een lijk aan en duikt een jonge vrouw op die de mannen seksueel bedient. Ludo (Latijn voor 'ik speel') drinkt te veel en is bang opgepakt te worden. Er zijn nog twee vrouwen die zijn leven beïnvloeden: zijn ex-minnares en zijn kleindochter, ook jospeler. YOYO betekent "you're on your own". Briljant spel. Broeierige, kosmopoliete vertelling over een pijnlijk verleden.

Schuldgevoelens

Psychologisch verhaal

VANN, DAVID

Aquarium

Amerikaans, 2015, 252 p.

De 12-jarige Caitlin heeft een hechte band met haar alleenstaande moeder die als havenarbeider werkt in Seattle. Ze wonen ver weg van school en haar moeder maakt lange uren dus iedere dag wacht ze na school - ze is gefascineerd door vissen - een paar uur op haar moeder bij het Seattle Aquarium. Daar ontmoet ze een oude man met wie ze vriendschap sluit en iedere dag na schooltijd praat en naar de vissen kijkt. Op school sluit ze een hechte vriendschap met een Indiaas meisje die uitgroeit tot een prille, eerste relatie. Maar als haar moeder achter haar vriendschap met de oude man komt en achter zijn identiteit, worden oude wonden opengereten en loopt het volledig uit de hand tussen Caitlin en haar moeder. Disfunctionele families, ontspoorde familierelaties en de soms gewelddadige gevolgen zijn ook in deze roman van Vann (1966) weer het hoofdthema. De natuur is minder aanwezig, op de vissen na die hier, net zoals in zijn sterke, meervoudig bekroonde autobiografische debutooman 'Legende van een zelfmoord', weer een belangrijke rol spelen. Vann's vierde roman en weer een topboek. Een in beeldende, krachtige taal geschreven boeiend verhaal met psychologisch goed onderbouwde, overtuigende karakters. Kreeg zeer goede recensies in de Engelstalige media.

Moeder-dochter-relatie

VANN, DAVID

Legende van een zelfmoord

Amerikaans, (2008), 2012, 253 p.

Sterk literair debuut uit 2008 over de impact die de zelfmoord van zijn vader op het leven van de Amerikaanse schrijver (1966) heeft gehad. In vier gefictionaliseerde verhalen vertelt David Vann wat voor man zijn vader was, hoe het huwelijk van zijn ouders uitliep op een scheiding en hoe zijn vader zichzelf doodde. Ingebed tussen deze korte verhalen bevindt zich het hoogtepunt van het boek, een roman over een vader en zijn 13-jarige zoon Roy die zich terugtrekken op een onherbergzaam eiland in Alaska om er op eigen kracht te overwinteren. Ze zullen zich voeden met de vis die ze vangen en het wild dat ze schieten. Roy ontdekt dat zijn vader mentaal niet is opgewassen tegen de ontberingen die ze beleven. Dan gebeurt er iets vreselijks wat het hele verhaal doet kantelen en de lezer meesleurt in een hartverscheurend drama. Het verhaal bevat weergaloos mooie beschrijvingen van de ruige kust van Alaska: desolaat decor voor een hommage aan een vader die verdwaalde in zijn bestaan. Dit boek werd overladen met prijzen en lovende kritieken: 'unputdownable!' Niet neer te leggen!

Zelfdoding, Vader-zoon relatie

Psychologisch verhaal

VANTOORTELBOOM, JAN

Meester Mitraillette

(2014), 2015, 270 p.

Net als zijn succesvolle debuutroman 'De verzonken jongen'* (2011) speelt dit boek in het Vlaamse dorpje Elverdinge, maar nu voor en in de Eerste Wereldoorlog. Het eerste hoofdstuk grijpt direct naar de keel: de nog jonge David Verbocht staat op het punt gefusileerd te worden. In chronologisch wisselende hoofdstukken lezen we in flashbacks hoe hij opgroeit in Gent, botst met zijn ouders en als 22-jarige onderwijzer een speciale band krijgt met één van zijn acht leerlingen van klas zes, de gevoelige Marcus Verschoppen. David kan niet integreren in de stugge, streng-katholieke dorpsgemeenschap, komt wegens zijn ongelof in de problemen met de pastoor, belandt in de gevangenis omdat men hem schuldig acht aan de verdwijning en dood van Marcus en wordt als de oorlog uitbreekt door de rechter naar het front gestuurd, waar hij onder het commando komt van een man die hem haat: boer Verschoppen. Dan komt de ware aard van beiden naar boven. Sfeervolle roman met vaak fraai Vlaams taalgebruik over een goedwillende, kwetsbare persoon die ten onder gaat aan liefde, noodlot en schuldgevoel.

Psychologisch verhaal

VARGAS LLOSA, MARIO

De droom van de Ier

Spaans, (2010), 2013, 399 p.

Na zijn roman over het tijdperk Trujillo in de Dominicaanse Republiek ('Het feest van de geit') komt Vargas Llosa nu met het levensverhaal van Roger Casement. Begin 20e eeuw wordt Casement, als gezant van het Verenigd Koninkrijk, naar Belgisch Congo en het Amazone-gebied van Peru gestuurd om geruchten over misstanden op de rubberplantages te onderzoeken. Zijn rapporten zijn vernietigend. Tegelijkertijd wordt hij zich steeds meer bewust van zijn Ierse afkomst en trekt hij parallellen tussen het verlies van de eigen identiteit van de indianen in Peru en dat van de Ieren als gevolg van de kolonisatie door de Engelsen. Dit leidt er toe dat hij in de Eerste Wereldoorlog besluit Duitse hulp in te roepen om een einde te maken aan de Britse overheersing van Ierland. Vargas Llosa (1936) – winnaar van de Nobelprijs in 2010 – heeft met dit boek een tour de force geleverd. Goed gedocumenteerd (o.a. door David van Reybrouck) en met scherp oog voor de verschillende kanten van de zaak, schetst hij een aangrijpend beeld van de gruwelijke uitbuiting van de inheemsen en de innerlijke worsteling van de

hoofdpersoon met zijn eigen kwelgeesten,

Kolonialisme, Ierland; 1900-1919, Belgisch Congo; 1900-1919, Peru; 1900-1919

Historisch verhaal, Biografie

VERBEKE, ANNELIES

Dertig dagen

2015, 314 p.

De veertigjarige Senegalees Alphonse Badji is van Brussel verhuisd naar de Westhoek en heeft zijn onzekere, onstuimige muzikantenbestaan ingeruild voor de zekerheid als schilder en behanger en de stilte van een grensstreek waar 'de dood het enige is wat in leven wordt gehouden'. Zijn vriendin Kat voegt zich enige tijd later bij hem. Hij is een zacht, gelukkig en breeddenkend mens. Omdat hij belangeloos openstaat voor anderen, wordt hij, hoewel hij een buitenstaander is, voor velen een vertrouwenspersoon, een 'goeroe voor hun gemoedsrust', wat volgens Kat vooral komt door zijn huidskleur, zijn 'soutane van de geestelijke, het beroepsgeheim van de psychiater'. Helaas, dat kan niet goed gaan! Al snel blijkt de dualiteit: goed wordt verdrongen door slecht, een vriend ontpopt zich als een vijand, zoals ten volle blijkt uit het schrijvende slot van de roman. Verbeke (1976) is op dreef, met pakkende verhalen van vaak benepen burgers en sfeervolle, beeldende beschrijvingen van het stille landschap, en stelt actuele thema's als racisme en vluchtelingenproblematiek op boeiende wijze aan de orde.

Sociaal verhaal

VERBOGT, THOMAS

Als de winter voorbij is

2015, 222 p.

De schrijver verhaalt op rustige en in het eerste gedeelte filosofische wijze hoe minieme gebeurtenissen, korte ontmoetingen en vluchtige aanrakingen het verdere leven van de ik-figuur, niet zomaar Thomas genoemd, hebben bepaald. Dat hij tegen een jonge vrouw van wie hij als kind gehouden heeft, bij haar afscheid niets gezegd heeft, twee vluchtige kussen die hij onverwacht van een leerling gekregen heeft, dit soort feiten gaan in zijn leven een cruciale rol spelen. In het vervolg krijgt het boek een spanning waarbij niet ten onrechte Kafka aan de orde komt. Een bijzondere roman, verstillend en spannend. Een belangrijke aanwinst voor de Nederlandse literatuur.

Psychologisch verhaal

NIEUW

VERBOGT, THOMAS

Als je de stilte ziet

2020, 271 p.

De hoofdpersoon van deze roman is een al wat oudere toneelschrijver. In zijn herinneringen komen twee mensen steeds weer terug. De ene is Martha, het meisje op wie hij in zijn jeugd verliefd was, maar toen hij er eindelijk in slaagde een afspraakje met haar te maken kwam ze onverwachts niet opdagen. De andere is Sander, een buurjongen die door zijn ouders in huis werd genomen na een gewelddadige psychotische episode van zijn (Sanders) vader. Ondanks hun nabijheid hebben Sander en de verteller nooit een goede band opgebouwd, en pas vele jaren later wordt duidelijk waarom. Een verhaal met weinig plot dat eerder bestaat bij de gratie van de melancholie en de onvervulde verlangens die samengaan met het ouder worden van de hoofdpersoon. De uiteindelijke onthullingen omtrent Sander en Martha zijn misschien niet zo schokkend als de lezer door de suggestieve opbouw zou verwachten, maar door de stijl en de vele gedachtespinsels blijft het boek toch redelijk boeiend.

Psychologisch verhaal

VERBOGT, THOMAS

Hoe alles moest beginnen

2017, 238 p.

De zestiger Thomas, schrijver, kijkt terug op zijn jeugd en zijn toenmalige vriendinnetje Licia. Samen waanden ze zich in een verzonnen tijd: een tweeling in wonderland die beseft dat de eerste liefde het diepst gaat. Maar de tijd vormt en vervormt en zorgt ervoor dat Thomas en Licia na een scheiding onherroepelijk uit elkaar groeien. Tijdens latere ontmoetingen, in Rome en Keulen, slaat de vervreemding toe. Wie is Licia, die in de financiële kant van de kunstwereld terecht komt, geworden? Thomas komt voor raadsels te staan. Opeens lijkt ze iets te maken te hebben met links Duits terrorisme, opeens blijkt ze een muzikale dochter te hebben. Poëtische, wat ijle vertelling waarin vroeger en nu voortdurend vervloeien. Melancholiek verhaal van een oudere auteur die zijn jeugdliefde koestert maar die geen vat op haar krijgt. Poëtische, soms sentimentele vertelling over verloren tijden.

VERBOGT, THOMAS

Kleur van geluk

2013, 224 p.

De 60-jarige Daniël Timmer wordt, na de dood van een vriend, geconfronteerd met de vluchtigheid van zijn bestaan. De herinneringen die ze samen deelden, moet hij nu alleen bewaren. Hij denkt terug aan zijn jeugd en realiseert zich hoe de momenten van geluk telkens weer ten einde komen. Een eerste kus met zijn 'soulmate' werd meteen de laatste. Een affaire met een oudere vrouw werd afgebroken toen haar man erachter kwam. In een gesprek met haar dochter beseft hij hoe weinig hij van de vrouw wist. Hij heeft het leven op afstand gehouden door in zijn gedachten te vluchten. Het onderscheid tussen heden en verleden vervaagt, doordat herinneringen telkens - zelfs tijdens gesprekken - opduiken in het verhaal. Als terloops vertelt Verboigt (1952) over zware onderwerpen die deels autobiografisch geïnspireerd zijn. Hij schrijft romans, verhalen, columns en toneelteksten. Zijn toon is sterk introvert en doet denken aan beschouwende schrijvers als Coetzee, al is deze roman eerder psychologisch dan literair van karakter. Een boek om stil van te genieten.

Mannenleven

Psychologisch verhaal

VERHOEF, ESTHER

Lieve mama

2015, 373 p.

Tijdens een overval in hun huis raakt Werner gewond en schiet Helen de indringer dood. Omdat Werner illegaal aan de revolver is gekomen, besluiten ze het lijk te verbergen. Intussen is een medeplichtige van de overval op zoek naar zijn vriend. Deze thriller gaat over het verbergen van het lijk, de zoektocht van de medeplichtige en de problemen van Helen om haar puberende kinderen in de hand te houden. De problemen van Helen zijn wel realistisch geschreven maar de andere personages tonen weinig diepgang. Het onverwachte einde komt enigszins uit de lucht vallen. Hoewel de laatste hoofdstukken weer spannend zijn, is het verhaal niet logisch en geloofwaardig. Het blijft oppervlakkig en door het gesjouw met het lijk zou het beter een humoristisch verhaal kunnen zijn.

Thriller

VERHOEF, ESTHER

Tegenlicht

2012, 562 p.

Romandebuut van thrillerschrijfster Verhoef [1968], ook bekend als coauteur van Escobar. Deze psychologische roman gaat over fotografe Vera Zagt. Vanwege traumatische ervaringen in haar jeugd heeft ze een beschadigd zelfbeeld. Ze is twintig jaar getrouwd met

Lucien en haar leven lijkt stabiel. Als haar huwelijk onder druk komt te staan, vlucht ze in een buitenechtelijke relatie. Deel één van deze lijvige roman heeft twee verhaallijnen die elkaar consequent om het hoofdstuk afwisselen. De ene gaat over de jonge Vera en de andere over de 38-jarige Vera. Als enig kind groeit ze op tussen een ongevoelige beroepsmilitair (vader) en een depressieve moeder die regelmatig in psychiatrische inrichtingen verkeert. In het tweede deel komen beide verhalen samen. De opbouw doet soms wat te geconstrueerd aan, maar geeft diepgang. Het geheel is in eenvoudige stijl geschreven, en, zoals we van een thrillerschrijfster kunnen verwachten, met veel spanning opgebouwd. Van alle verhaallijnen wil de lezer de afloop weten. Een echte pageturner voor een groot (vrouwelijk) publiek.

Psychologisch verhaal

VERHULST, DIMITRI

Godverdomse dagen op een godverdomse bol

(2008), 2010, 186 p.

De titel is even slikken, maar daarna krijg je de geschiedenis van de mensheid in spetterend proza in een kleine 200 pagina's gepresenteerd. Personages zijn er niet echt in deze roman. Centraal staat 't, wat staat voor de mens in zijn algemeenheid. Pijlsnel wordt de lezer meegezogen, vanaf het op vaste wal kruipen van de mens, door momenten uit de geschiedenis, die - zonder al te veel verwijzingen - gemakkelijk te herkennen zijn, tot het nu. Een uiterst misantropisch wereldbeeld dat de Vlaamse schrijver (1970) de lezer voorhoudt. De mens staat, ook in latere ontwikkelingsmomenten, maar al te dicht bij de dieren; van hem is weinig goeds te verwachten. Verhulst heeft een opmerkelijk boek geschreven. Eerder viel hij op met o.a. 'De helaasheid der dingen' en 'Mevrouw Verona daalt de heuvel af'. De roman is origineel qua invalshoek en wordt bij voortduring bijgehouden door grotesk en bewonderenswaardig stijlverwerk.

Geschiedenis

VERHULST, DIMITRI

De laatkomer

2013, 139 p.

In de nieuwe novelle van de Vlaamse schrijver (1972) is de gepensioneerd bibliothecaris Désiré Cordier hoofdperson. Hij is een naar buiten toe zachtmoedig mens, maar van binnen kolkte het. Hij wordt een huwelijksleven lang geteisterd door een klijfzieke vrouw. Door zich dement voor te doen denkt hij zijn kleurloze bestaan achter zich te kunnen laten. Hij slaagt erin zich te laten opnemen in een tehuis voor demente bejaarden. Daar ontmoet hij een misgelopen jeugdliefde. Zijn omgeving fileert hij - in de ik-vorm, naar buiten toe dementerend, maar van binnen koel registrerend waarnemend - met sardonisch commentaar. Het is daarbij of de ziekte die hij speelt hem inhaalt. Mooie momenten zijn er wanneer hij schrijft over zijn dochter. Ook wanneer hij beseft dat zij voor het laatst bij hem is, geeft hij geen krimp. Het geheugenspel 'Ik steek de Styx over en ik neem mee...' vindt een steeds verdere uitbreiding en is een structurerend element. Deze novelle over de uiteindelijke dingen heeft bijzondere kracht van vertellen; het mooie Vlaams draagt bij aan de couleur locale.

NIEUW

VERHULST, DIMITRI

De pruimenpluk

2019, 151 p.

Mattis, de ik-figuur in deze korte roman, heeft enkele jaren geleden gekozen voor een eenzaam leven in een onherbergzaam gehucht. Juist als hij zichzelf moet toegeven dat hij, 'kampioen van de solitude', toch behoefte heeft aan mensen en besluit zijn huis te koop te zetten, ontmoet hij de jonge weduwe Elma. Ondanks zijn cynisme ten aanzien van de liefde en de medemens wordt Mattis direct

verliefd. Er ontwikkelt zich een relatie, maar Mattis merkt dat de overleden echtgenoot van Elma nog niet uit haar herinnering is, waardoor ze zich niet helemaal geeft. Zijn jaloezie op een dode brengt Mattis tot daden in de categorie 'in liefde en oorlog is alles toegestaan'. Onvermijdelijk in Verhulst's universum is dat wanneer het doel bereikt is, de twijfel toeslaat. Een amusant verhaal waarin de auteur (1972) zich opnieuw een cynicus en romanticus toont, geschreven in een bloemrijke taal vol fraaie beelden.

Psychologisch verhaal

VESTDIJK, SIMON

De koperen tuin

(1950), 2011, 290 p.

In het leven van aankomend medisch student Nol Rieske, de ik-figuur uit de roman 'De koperen tuin' van Vestdijk (1898-1971), spelen twee vrouwen een belangrijke rol: zijn moeder, muzikaal en mooi, en Trix, dochter van een alcoholische dirigent. Zijn moeder is het ook die hem voor het eerst meeneemt naar een concert in de Koperen Tuin, een bekend park met uitspanning in Leeuwarden. Daar ontmoet hij Trix en hij danst met haar. Aan het eind van deze oer-romantische roman zijn beide vrouwen overleden. Trix, die altijd van Nol heeft gehouden, heeft zich vergiftigd. Hun liefde is onmogelijk. Nol gaat terug naar de tuin en onder het koper van de herfstbladen komt zijn geest tot rust. Ziedaar in een notendop het plot van de roman die Vestdijk zelf zijn beste vond; velen zullen het met hem eens zijn. De roman werd bij een breed publiek bekend door de bewerking als tv-feuilleton in de jaren zeventig. Verzorgde gebonden heruitgave in de Perpetua reeks met een informatief nawoord van Jeroen Vullings.

Muziek

NIEUW

VICTORIA, IVO

Alles is oké

2019, 211 p.

Het wordt de zoon duidelijk: Moederke in Antwerpen wordt nooit meer degene die zij was. De alzheimer maakt dat de schimmen van het verleden zich door haar hoofd bewegen, terwijl ze probeert die te achterhalen. In sprongen van heden naar verleden gaat de al jaren met zijn gezin in Nederland wonende zoon nu zijn moeder 'Mevrouw Stevens' in de context van vroeger plaatsen, waarbij hij zijn eigen rol en gevoelens in het verhaal verwerkt. Dit levert een prachtige, literaire roman op, waarbij mild en realistisch op soms onderkoelde wijze haar kracht (in de oorlog, tijdens haar werkzame leven, bij de omgang met het gezin) en de aftakeling aan bod komen. Schrijver Ivo Victoria (1971), van wie dit de vijfde roman is, steekt op geheel eigen, moderne wijze 'Hersenschimmen' van Bernlef naar de kroon.

Ziekte van Alzheimer

Psychologisch verhaal

VIGAN, DELPHINE DE

Niets weerstaat de nacht

Frans, (2011), 2014, 445 p.

Met het afscheid van haar moeder, die zichzelf op 61-jarige leeftijd doodde, is voor haar dochter de noodzaak geboren het complexe, in raadselel gehulde verleden van haar moeder te ontrafelen. Ooit was haar moeder, die opgroeide in een kinderrijk en ogenschijnlijk gelukkig gezin, een veelbelovend kindsterretje. Vanaf het moment dat zich binnen dat gezin tragische maar onbespreekbare gebeurtenissen aandienen, ontwikkelt zij zich tot een breekbare, introverte, ontroostbare vrouw. Met een schrijnend gevoel van onmacht moet de dochter aanzien hoe de neergang zich voltrekt aan haar moeder, die lijdt aan een ernstige psychische stoornis. Autobiografische roman van de Franse auteur (1966), die onder het pseudoniem Lou Delvig debuteerde met 'Jours sans faim' (2001), waarnaar

ze in haar jongste, veelvuldige bekroonde roman verwijst. Met de nodige prudentie en in een geserreerde stijl richt de dochter een indrukwekkend monument op voor haar moeder, dat in de fraaie Nederlandse vertaling voor een breed publiek toegankelijk is. Met enkele verklarende noten.

Families, Zelfdoding

Familie

VISSER, CAROLIJN

Argentijnse avonden

2012, 253 p.

Dit boek beschrijft het lot van emigranten in het algemeen en het gezin van dochter Ida en vader Rinus in het bijzonder. Leef mee met de hoofdpersoon die op een dag besluit om op zijn fiets naar Nederlands-Indië te vertrekken. Daar aangekomen probeert hij een leven op te bouwen. Hij overleeft de Jappenkampen om later gedesillusioneerd terug te keren naar Nederland. Inmiddels is zijn huwelijk voorbij en hij beseft dat zijn toekomst niet meer in Nederland ligt. Zijn leven neemt een nieuwe wending en wordt vervolgd in Argentinië. Zijn dochters volgen hem later. Wat volgt, is een boeiende apotheose van gebeurtenissen die lang zullen nagalmen bij de lezer. Aan de hand van diverse brieven van de nog in leven zijnde Ida heeft de schrijfster een waargetrouw beeld geschetst van de avonturen van Rinus en zijn gezin. Het leest weg als een roman en geeft de harde werkelijkheid weer van emigranten. Hun dromen en hun blijvende verbintenis met Nederland. Auteur Carolijn Visser is onder meer bekend van haar reisverhalen. Drie katernen zwart-foto's.

Nederlandse emigranten; Argentinië; Verhalen

Informatief

VISSER, CAROLIJN

Selma

2016, 287 p.

Slachtoffer van Hitler en Mao. Zo zou het leven van Selma Vos (1921-1968) kunnen worden getypeerd. Als joodse Nederlandse moest zij tijdens de oorlog onderduiken; na de bevrijding ging ze in Cambridge studeren, waar ze trouwde met Chang Tsao. Met hun twee kinderen togen ze in 1950 naar China om de communistische heilstaat mee op te bouwen. De Culturele Revolutie zou voor Selma en Chang fatale gevolgen hebben. Carolijn Visser, bekend van Aziatische reisliteratuur, reconstrueert het leven van Selma. Centraal staat de periode in China. Met flashbacks wordt Selma's jeugd belicht. Voor dit ijzingswekkend verhaal gebruikte de auteur onder meer brieven van Selma, ooggetuigenverslagen, gesprekken met de twee kinderen en andere bekenden. Visser kruipt regelmatig in de huid van Selma en anderen en beschrijft dan wat ze voelen en denken. Hoewel geloofwaardig, is het in feite dus een deels geromantiseerd levensverhaal, geen echte biografie; ook noten en register ontbreken. Handig zijn de twee fotokaternen. Verwarrend is dat diverse jaartallen in de hoofdstuktitels niet kloppen. Boeiend geschreven, waarbij het persoonlijke perspectief het drama van die periode gruwelijk invoelbaar maakt.

China: 1951-2000; Verhalen, China; Politiek

geschiedenis;1951-2000

Informatief

VISSER, CAROLIJN

Zeeuws geluk

2018, 221 p.

Visser schreef tientallen reisverhalen over met name China en Azië en ontving daarvoor meerdere prijzen. Dit boek werd geschreven op uitnodiging van de Zeeuwse zorgorganisatie SVRZ. Visser verbleef daartoe enige tijd in diverse verzorgingstehuizen in Kamperland, Domburg en Aagtekerke. Daar sprak ze – veelal dementerende – ouderen, die herinneringen ophalen over hun jeugd,

het water in 1944, Duitse badgasten, de kerk, het landschap en het dorpsleven. Dat is soms aandoenlijk als de meer dan tachtigjarige ouderen op zoek zijn naar hun ouders of melden te gaan scheiden. Visser heeft de in dialect gesproken citaten vernederlandsd zodat deze voor een breder publiek begrijpelijk zijn. Het Zeeuwse 'ei?' (bedoelt als 'hè?') komt wel erg vaak voorbij. De vertelde verhalen zijn echter alom bekend en al vele malen opgetekend. Tegelijk keert Visser na haar vertrek uit de provincie en vele jaren zwerven terug naar het eiland van haar jeugd en rekent ze af met haar verleden. Dat is niet het uitgangspunt, maar wel het hoogtepunt van dit boek. Voorzien van zowel oude als actuele bijpassende foto's. Vooral voor mensen uit de regio Walcheren die dezelfde herinneringen delen, maar het boek geeft ook een beeld van werk in verzorgingstehuizen en voor wie meer wil weten over Vissers jeugd.

Zeeland; Verhalen
Informatief

VLAUTIN, WILLY

Laat me niet vallen

Amerikaans, 2018, 297 p.

Met een groot inlevingsvermogen beschrijft Willy Vlautin de confrontaties en dromen van zijn jongvolwassen personages. Naast een realist is Vlautin een moralist die zijn lezers een ideaal voorhoudt: probeer een goed mens te zijn. De negentienjarige Horace Hopper wil profbokser worden. Als kind (met Indiaans bloed) is hij door zijn ouders verlaten. Zijn oma vertrouwt hem toe aan de Reese's, een gepensioneerd stel dat een ranch runt in een uithoek van de staat Nevada. De Reese's zijn dol op de jongen en boer Reese, die aan chronische rugpijn lijdt, wil niets liever dan dat Horace zijn ranch voortzet. Maar Horace droomt ervan om profbokser te worden en gaat tot het uiterste om die droom te realiseren. Reese voelt aan dat Horace niet voor het boksen in de wieg is gelegd, maar ondersteunt hem onvoorwaardelijk. Als lezer blijf je hopen dat deze roman goed afloopt. Een prachtig, menselijk verhaal dat lang nazindert in je geest en je lijf!

Sociaal verhaal

VLUGT, SIMONE VAN DER

Jacoba, Dochter van Holland

(2009), 2013, 319 p.

Als Filips de Goede haar in 1425 zogenaamd om haar te beschermen opsluit in het Gravensteen in Gent besluit Jacoba van Beieren, dan 24 jaar, om op te schrijven wat ze tot dan toe allemaal heeft meegemaakt. Wat volgt is een geromantiseerde versie van het leven van deze gravin van Holland, Zeeland en Henegouwen, vooral van de periode 1417-1425, van de dood van Jacoba's eerste echtgenoot op haar vijftiende tot haar ontsnapping uit het Gravensteen. Daarmee schetst het verhaal niet alleen een roerig vrouwenleven, maar geeft het ook een beeld van de Nederlanden ten tijde van de Hoekse en Kabeljauwse twisten. Simone van der Vlugt (1966) is zowel bekend van haar succesvolle historische jeugdboeken als haar literaire thrillers, die bestsellers werden. Deze historische roman wordt gepresenteerd als boek voor volwassenen, maar kan met zijn jonge titelheldin, meeslepende verteltrant en veel herhaling evengoed door jongeren gelezen worden. Met kaarten en stamboom.

Jacoba van Beieren (gravin van Holland, Zeeland en Henegouwen)
Historisch verhaal

VLUGT, SIMONE VAN DER

Nachtblauw

2016, 315 p.

Catrijn (17) trouwt in het Noord-Hollandse De Rijk met oudere boer Govert die daarna heel anders blijkt te zijn. Hij drinkt veel, mishandelt haar, ze krijgt een miskraam en is niet verdrietig als

hij in 1654 plotseling overlijdt. Ze wil het dorp verlaten en vindt werk in Amsterdam bij een gegoede familie. Als roddels uit De Rijk haar dreigen in te halen, vlucht ze en vindt werk bij een broer van haar werkgever die een plateelbakkerij in Delft heeft. Daar ontdekt ze het procedé van Delfts Blauw dat al gauw een groot succes is. Ze trouwt met de eigenaar, wordt zwanger, maar dan lijkt de pestepidemie alles in de war te schoppen. De succesvolle auteur (1966) van literaire thrillers en historische jeugdromans schrijft ook historische romans voor volwassenen. In deze verplaatst ze zich erg goed in Catrijn en de vaak moeilijke keuzes die zij als vrouw in de zeventiende-eeuwse maatschappij moet maken. In het boeiende verhaal zijn de diverse subplots goed verweven en werken mooi toe naar een overtuigend slot. De karaktertekening blijft wat achter. Verteld in de ik-vorm. Met nawoord van de auteur en bronnen.

Historisch verhaal

VLUGT, SIMONE VAN DER

Rode sneeuw in december

2012, 437 p.

Als Lidewij Feelinck (20) uit Leiden in 1552 verliefd wordt op de jonge lutherse arts Andries Griffioen die haar vader behandelt, kan deze dat als rooms-katholiek niet accepteren. Toch trouwt Lidewij en hij ontfermt haar. Andries wordt arts in het leger van Willem van Oranje, ze verhuizen naar Breda en krijgen drie dochters. Als het protestantisme veel terrein wint en de Spaanse Inquisitie toeneemt, vertrekt Willem naar Duitsland, Andries en Lidewij vestigen zich 1572 in het protestante Naarden. Met hun twee jongste dochters komen ze om in het bloedbad van de Spaanse bezetter. De oudste, Isabella wordt verkracht, maar overleeft en gaat naar Leiden in de hoop contact te leggen met haar opa. Dat lukt niet, maar ze vindt er een toekomst. De succesvolle schrijfster (1960) van literaire thrillers en historische jeugdromans schrijft soms ook historische romans voor volwassenen, zoals deze. De uitstekende, prettig leesbare roman is goed opgebouwd en geeft een opvallend goed, levendig tijdsbeeld met een mooi portret van Willem van Oranje.

Nederland; 16e eeuw, Inquisitie

Historisch verhaal

NIEUW

VLUGT, SIMONE VAN DER

Schilderslief

2019, 311 p.

Historische roman over Geertje Dircx. Vanuit het spinhuis in Gouda blik zij terug op haar leven. In 1650 wordt de uit Edam afkomstige Geertje aangehouden om voor twaalf jaar opgesloten te worden. Als jonge weduwe hoorde Geertje via via dat een schilder in Amsterdam op zoek is naar een kind-meisje omdat zijn vrouw ziek is en niet voor hun zoontje kan zorgen. Die schilder is Rembrandt van Rijn. Na de dood van Saskia krijgt Geertje een relatie met Rembrandt en wonen ze ongehuwd samen. Zij verwacht dat ze zullen trouwen, wat echter niet gebeurt omdat een bepaling in het testament van Saskia dat voor Rembrandt onmogelijk maakt. Als Hendrickje Stoffelsdochter als dienstmeisje komt werken, wordt Rembrandt verliefd op haar en verstoot Geertje. Na valse beschuldigingen laat Rembrandt haar opsluiten in het spinhuis. Na vijf jaar weet een familielid haar vrij te krijgen. Boeiende, prettig leesbare roman over een sterke vrouw die zelden wordt genoemd als het om Rembrandt gaat en als dat wel zo is meestal in negatieve zin. In het uitgebreide nawoord noemt de auteur het 'een prachtig stukje zeventiende-eeuwse girlpower'.

Geertje Dircx, Rembrandt

Historisch verhaal

NIEUW **VLUGT, SIMONE VAN DER**

Wij zijn de Bickers!

2019, 293 p.

Non-fictiewerk van de auteur (1966), die zich de laatste jaren heeft toegelegd op historische romans, zoals 'Schaduwspel' (2018). Het boek vertelt het relaas van de Amsterdamse familie Bicker in de zestiende en zeventiende eeuw. De Bickers bouwden hun fortuin op als brouwers en kooplieden en groeiden uit tot een machtig en rijk regentengeslacht van bestuurders en burgemeesters. Gerrit Pietersz. Bicker was rond 1600 een van de eerste investeerders in de Compagnie van Verre, de voorloper van de VOC en de naam Bickerseiland herinnert nog aan de scheepswerf die de familie aanlegde. Daarnaast is het boek vooral het verhaal van de stad Amsterdam in de tijd van de Nederlanden als wereldmacht. Verrassend zijn met name de biografische hoofdstukken, zoals over de 'dikke' Bicker, bekend van het portret uit 1642 van Gerard Andriesz Bicker in het Rijksmuseum. De auteur schrijft publieksgeschiedenis in de haar eigen, zeer toegankelijke en directe stijl, waarbij ze haar lezers af en toe meeneemt op een stadswandeling. Mooi uitgegeven met illustraties, stamboom, verantwoording en literatuuropgave.

Amsterdam; Cultuurgeschiedenis, Bicker,...(familie); Geschiedenis
Informatief

VOSKUIL, J.J.

De buurman

2012, 304 p.

Na aarzeling gaf de weduwe van J.J. Voskuil (1926-2008) toestemming tot publicatie van deze in 2001 geschreven roman. Maarten en Nicolien Koning krijgen nieuwe burens in het achterhuis aan de Herengracht, het homoseksuele stel Petrus en Peer. Maarten heeft reserves ten aanzien van hun persoonlijkheden, maar Nicolien stort zich vanuit een beschermingsfobie op hen. Dat levert een overmaat aan geruzie op tussen de echtelieden. De precieze dialogen, met schitterende herhalingen en fijnmazige doseringen, zijn als vanouds meesterlijk en humoristisch. Vriendschap staat centraal in het werk van Voskuil. Ook hier is er een minutieuze analyse van de hebbeligheden van vrienden. Herhaalde handelingen of uitingen doen al snel onrust bij de lezer ontstaan over de betrekkingen. Eigen boosaardigheid, afstandelijkheid en remmingen van Maarten zijn tegelijk voorwerp van aandacht. De nieuwe Voskuil is een weergaloze roman, met een ontluisterend slot. Een roman die doet terugverlangen naar de dagen van verschijning van 'Het Bureau'. Maar waar is de pijp van Maarten in deze nieuwe roman.

Burenoverlast, Vriendschap
Psychologisch verhaal

VOSKUIL, J.J.

De moeder van Nicolien

(1999), 2012, 187 p.

Volwaardige satellietroman over de schoonmoeder van Maarten Koning, hoofdpersoon uit de romancyclus 'Het bureau'. Passages uit 'Het bureau' zijn aangevuld met nieuw materiaal. In een bestek van dertig jaar wordt het verouderingsproces van de moeder van Nicolien beschreven. Zij weet dat ze dingen vergeet, ze vergeet uiteindelijk ook wie haar kind is en juist voor Nicolien is het moeilijk om haar moeder zo te zien aftakelen. Samen met haar man Maarten ziet ze haar moeder langzaam maar zeker haar greep op de realiteit verliezen en uit het leven wegglijden.

Dementie
Psychologisch verhaal

NIEUW **VRIEND, EVA**

Eens ging de zee hier te keer

2020, 357 p.

Historica/schrijfster Eva Vriend (1973) is er met dit boek over de ontwikkeling van de Zuiderzeeplaatsen na de afsluiting in 1932 tot heden in geslaagd een boeiend en echt grensverleggend verhaal te vertellen. Centraal staan vier vissersfamilies uit Urk, Wieringen, Bunschoten-Spakenburg en Volendam voor wie de afsluiting van de Zuiderzee allesbepalend is geweest voor leven, werk en identiteit. De passie van het vissen (Zuiderzee, IJsselmeer én Noordzee), hard werken en een sterk gemeenschapsgevoel vormen voor alle betrokkenen de rode draad in het bestaan. Dat geldt ook voor die families die – vaak noodgedwongen – overstapten naar andere vakgebieden/beroepen en daarin succesvol werden. Dit boek vertelt het volledige verhaal en is up-to-date tot en met de allerlaatste ontwikkelingen dankzij de uitvoerige research van de auteur en de medewerking van betrokken families. Een mooie, meeslepend geschreven uitgave over een onderwerp dat veel lezers tot de verbeelding zal spreken.

Zuiderzeegebied; Geschiedenis; Verhalen
Informatief

VUIJSJE, MARJA

Ons kamp

2012, 332 p.

In recente jaren is er meer aandacht gekomen voor het joodse leven na de oorlog, toen deze bevolkingsgroep het leven weer geheel moest opbouwen - voor zover dat nog kon. Met de steeds grotere afstand tot de Tweede Wereldoorlog ontstaat er ook een joodse geschiedenis van na 1945, zeker nu de eerste generatie aan het uitsterven is. De auteur beschrijft het verhaal van haar vader en zijn drie broers die na de oorlog allen hun eigen weg gaan, zowel op het gebied van religie als van assimilatie. Die oorlog, maar ook het vooroorlogse leven, Palestina en later Israël, herinneringen, tradities en anekdotes, de nieuwe, jonge generatie, maar ook de vermoorde familieleden, dit alles was het mengsel dat het naoorlogse joodse leven vormde...met de schaduw van Auschwitz steeds op de achtergrond. Prachtig boek dat de familiegeschiedenis vertelt van de familie Vuijsje in de twintigste eeuw, de geschiedenis van een gewone joodse familie die door toedoen van anderen bizar en soms gruwelijk werd.

Jodenvervolgung; Nederland; Wereldoorlog II; Verhalen
Informatief

NIEUW **VUIJSJE, ROBERT**

Salomons oordeel

2019, 239 p.

Met zijn debuutroman 'Alleen maar nette mensen' (2008, bekroond met de Gouden Uil en verfilmd) kende Vuijsje (1970) veel succes én kreeg hij veel kritiek vanwege 'racistische' clichés over met name zwarte vrouwen. Deze derde roman (in 2012 verscheen nog 'Beste vriend') heeft met dat debuut een aantal zaken gemeen. Opnieuw is er een Amsterdamse man van joodse afkomst (Max), die zich niet tot de witte Nederlanders voelt horen en zich steeds drukker maakt over racisme. Hij is getrouwd met de zwarte Alissa, afkomstig uit de Bijlmer, die het racisme, dat zij veel nadrukkelijker ervaart, negeert. Hun zoon, Salomon, die uiterlijk meer op zijn moeder lijkt, wil zich krampachtig als zwarte jongen profileren. Deze drie personages vliegen elkaar steeds in de haren over zaken als identiteit, discriminatie, antiracisme activisme, vooroordelen en culturele toe-eigening. Een crisis ontstaat als Salomon wordt gearresteerd. In korte hoofdstukken fileert Vuijsje de multiculturele samenleving. Dat doet hij amusant en scherp, in soapachtige scènes met een hoog tempo en vol flitsende dialogen.

Racisme, Multiculturele samenleving
Psychologisch verhaal

WAGENDORP, BERT

Ventoux

2013, 287 p.

In het leven van de bijna 50-jarige misdaadjournalist en fietser Bart Hoffman keren zijn vrienden uit het verleden terug. Tijdens hun middelbare schooltijd in de Achterhoek vormden Bart, André, Joost, David, Peter en Laura een hechte vriendengroep, maar ze zijn elkaar uit het oog verloren. André was cokedealer, wetenschapper Joost wordt beschuldigd van plagiaat en David, de enige met wie Bart nog contact heeft, is eigenaar van een reisbureau. De destijds veelbelovende dichter Peter is tijdens een gezamenlijke kampeervakantie in 1982 op de Mont Ventoux bij een afdaling op de fiets verongelukt. De beeldschone Laura, zijn muze, is na dat ongeluk spoorloos verdwenen. Nu, zo'n dertig jaar later, krijgen Bart, André, Joost en David een uitnodiging van Laura om naar Zuid-Frankrijk te komen. De vier besluiten om bij die gelegenheid de Mont Ventoux per fiets te beklimmen. Prachtige roman met veel humor over vriendschap en liefde, rouwverwerking, fietsen, keuzes maken en het verloop van de tijd. De auteur (1956) is columnist bij de Volkskrant. Hij werd gevraagd een scenario te schrijven voor een film over vier mannen en de Mont Ventoux. Deze roman is hieruit ontstaan.

Vriendschap, Rouwproces, Fietsen (werkwoord)

WANG, LULU

Wilde rozen

2010, 480 p.

Door de ogen van Qiangwei (Wilde rozen), die in een opvanghuis is omdat haar moeder in een heropvoedingskamp zit en haar vader als officier elders verblijft, wordt een beeld gegeven van de Volksrepubliek China rond 1970. Wilde rozen is een eenzaam meisje dat van haar moeder boeken moet lezen om niet dom te blijven, zodat ze zich later uit de ellende kan tillen waarin ze verzeild raakten. Spelen met andere kinderen is er nauwelijks bij. Haar vader, die ze kort ontmoet, denkt wat anders over het regime, maar hij valt zijn vrouw niet echt af. In de gesprekken die Wilde Rozen met familieleden voert, wordt de kiem gelegd voor haar wens Engels te gaan studeren en naar het westen te gaan. Zoals in het geval van Lulu Wang! De schrijfster, bekend door haar debuutroman 'Het lelietheater'* dat eveneens op Lulu Wangs eigen jeugd is gebaseerd, schreef een succesvol epos in een aparte stijl, waarin ze de interpunctie bewust aanpaste om meer effect te sorteren. Een indringend verhaal vol politieke en maatschappelijke gebeurtenissen, maar ook met inzicht in het leven van een 12-jarige, die hunkert naar liefde en vriendschap. Voor een grote lezerskring.

Jeugdervaringen, Chinese culturele revolutie, Autobiografieën
Sociaal verhaal, Politiek

WASSMO, HERBJØRG

Dina's erfenis

Noors, (2017), 2019, 508 p.

De Noorse auteur (1942) is nu met een vervolg gekomen op de trilogie over de lotgevallen van drie generaties in de Noord-Noorse handelsplaats Reinsnes. De dominante, eigenzinnige grootmoeder Dina is in 1890 omgekomen toen de herenboerdrijf in Reinsnes afbrandde. Haar kleindochter Karna leest op de begrafenis een brief voor die Dina heeft nagelaten: een bekentenis. Dina heeft haar man en haar minnaar vermoord. Het leven nabij de poolcirkel in de ruige natuur tekent de karakters van de bewoners en vormt hun incasseringsvermogen. Karna belandt getraumatiseerd in een kliniek in Kopenhagen. Ze praat niet meer, maar blijft in daden voor haar overtuigingen opkomen. De lezer krijgt glashelder inzicht in haar denkperspectieven. De beweegredenen van de familieleden zijn meeslepend beschreven. Overspel, trouw, machteloosheid en totale overgave wisselen elkaar af in een land waar het extreme verschil tussen lichte zomers en donkere winters een vast gegeven

is. In de dialogen zijn onbenoembare binnengevechten verstopt die confronterend herkenbaar zijn. Een verhaal dat tot de laatste zin verrast. Herkenbaar en nieuwe inzichten, blikverruimend.

Psychologisch verhaal

WEIJTS, CHRISTIAAN

Euforie

2012, 400 p.

In de nieuwe roman van schrijver en columnist Christiaan Weijts (1976) raakt Johannes Vermeer (mogelijk nazaat van) betrokken bij een reddingsoperatie na een aanslag in Den Haag. tDe naar zuiverheid strevende architect, getrouwd met een mediagenieke televisieweervrouw, meent bij deze actie zijn jeugdliefde te zien. In het jaar daarop dingt zijn architectenkantoor mee naar het verwezenlijken van een ontwerp van een monument voor de gevallen bij de aanslag. Professionele integriteit en malafide, inhelig opportunisme botsen. De hoofdpersoon wordt ook nog eens bedreigd. Intussen is er in aparte hoofdstukken ook het verhaal over de jeugdliefde aan het begin van de jaren negentig. Die misgelopen jeugdliefde manifesteert zich in het verhaalheden en krijgt context in het persoonlijke en professionele leven. Er is veel straatruoer in deze roman. Veel rake kritiek op de tijdgeest ook. Een ambitieuze roman; de verhaallijnen worden wel enigszins schetsmatig afgewikkeld; de verhaalfiguren zijn tamelijk zwart-wit neergezet. Dat neemt niet weg dat er veel te genieten is. BNG Literatuurprijs 2012.

Sociaal verhaal

WELLS, BENEDICT

Het einde van de eenzaamheid

Duits, 2016, (2017), 300 p.

Na een zwaar motorongeval recapituleert begin veertiger Jules Moreau zijn bewogen leven. Hij was tien toen zijn ouders in 1983 omkwamen bij een auto-ongeluk en werd met zijn oudere broer en zus, Marty en Liz, in een internaat geplaatst. Liz ontwikkelt zich tot een vrijgevochten schoonheid die zich te buiten gaat aan alcohol, drugs en mannen; Marty wordt een lichtelijk autistische nerd. Jules zelf, als kind een getapte allesdurver, keert dromend in zichzelf en zo proberen ze alle drie om te gaan met het drama uit hun jeugd. Het tweede deel van de roman draait vooral om de onderbroken liefdesgeschiedenis tussen Jules en zijn klasgenote Alva. De auteur (1984) zoekt aan de hand van zijn door het lot geslagen protagonisten antwoord op psychologische, filosofische en existentiële vragen. Grote Vragen over liefde en dood, toeval en lotsbestemming, eindigheid en bestendigheid die wat ouwelijk aandoen voor een zo jonge schrijver. Het is de literaire verdienste van Wells dat zijn boek toch eerder ontroerend dan zwaarwichtig aandoet. Het won literaire prijzen en is in Duitsland een bestseller.

Psychologisch verhaal

WESSELS, PATRICIA

De wensdagen

2016, 445 p.

Journaliste Patricia Wessels (1966) groeide op in de Jordaan, de Amsterdamse volkswijk met karakteristieke huisjes en kleine straten. Als kind, in de jaren zeventig, zag ze hoe de buurt veranderde. Van huisvrouwen die de hele dag uit het raam hingen om alles en iedereen in de gaten te houden naar een deel van de stad waar veel studenten woonden. Vervolgens kwam de verkrotting en daarna werd het een plek waar yuppen graag woonden. Wessels is een kind van hippieouders. Zij schrijft daar met veel gevoel voor decor over. Het boek is zo aantrekkelijk vanwege de naturele geformuleerde dialogen. Dat levert ontroerende situaties op, vooral wanneer haar ouders aan haar en haar broertje uitleggen waarom ze gaan scheiden. De wereld van de hippies, de oude Jordaan en hun wijze van samenleven wordt een heel boek lang door de ogen van een

klein meisje beschreven.
Amsterdam; 1971-1980, Kinderleven
Kinderleven

WESTERMAN, FRANK

Stikvallei

2013, 317 p.

Zevende boek van een van de paradepaardjes van de Nederlandse literaire non-fictie. Westerman onderzocht het ontstaan van verhalen en mythes en koos daarvoor een gebeurtenis in Kameroen in 1986. Door onbekende oorzaak stierf in een nacht al het leven in een vallei. Mensen, dieren en zelfs alle insecten. Was het koolzuurgas van de nabijgelegen vulkaan? Was het de hand van God? Was het een rottend python-ei dat de Afrikanen op de bodem van het meer wisten te liggen? De auteur verzamelde alle verhalen, feiten en fictie en vlocht die samen tot een spannende zoektocht met de suspense van een thriller. Over de tot de verbeelding sprekende ramp, maar vooral over de herkomst van de ingrediënten die het beslag van de mythes vormen. Zoals gewoonlijk betreft hij ook zichzelf in het verhaal, maar ditmaal staat hij minder hinderlijk op de voorgrond. Het boek is ontvangen met mediabreed jubelende kritieken.

Natuurrampen; Kameroen, 1986; Verhalen
Informatief

WHITEHEAD, COLSON

De ondergrondse spoorweg

Amerikaans, (2016), 2017, 347 p.

Deze briljant geschreven roman speelt zich af rond 1855 in het zuiden van de VS tijdens de hoogtijdagen van het slaventijdperk. De achttienjarige Cora leeft al haar hele leven op de katoenplantage van de sadistische Randall. Als zij samen met de wat oudere Caesar besluit te proberen te ontsnappen, begint zij een tocht die maanden in beslag neemt en haar naar zeer verschillende werelden voert, van het ogenschijnlijk vriendelijke South Carolina tot de verschrikkingen van North Carolina waar alle zwarten worden opgehangen. De slavenvanger, Ridgeway, zit haar voortdurend op de hielen. Hoewel het fictie is, krijgt de lezer een realistisch, helder beeld van de verschrikkingen en wreedheden van Amerika voor de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865). Het wordt pijnlijk duidelijk tot wat voor vreselijke dingen de mens in staat is. Fascinerend verhaal. Bekroond met de National Book Award for Fiction 2016.

Slavernij, Verenigde Staten
Sociaal verhaal, Historisch verhaal

NIEUW

WIERINGA, TOMMY

Dit is mijn moeder

2019, 158 p.

De auteur van 'Joe Speedboot', 'Dit zijn de namen' en 'De heilige Rita' laat in die romans zien dat hij meer ruimte biedt aan fictie dan aan feiten. Bijna ongebreideld zelfs en met groot vertellersenthousiasme. Dat is in deze uitgave totaal anders. In een reeks van korte verhalen en herinneringen, doorspekt met foto's uit een soort van familiealbum, vertelt hij relatief sober en ingehouden over zijn in 2015 overleden moeder. Wieringa's band met zijn moeder is dubbel. Zij is een kleurrijk personage, een vrouw met een eigen wil, eigen verlangens en eigen spiritualiteit, maar daardoor ook een lastige en matige moeder. De laatste jaren van haar leven worden getekend door borstkanker, die zij, tegen beter weten van haar zoon in, te lijf gaat met alternatieve geneeswijzen. Wieringa vertelt op liefdevolle, maar ironisch-kritische wijze over jeugdherinneringen, over het verloop van haar ziekte en de eerste fasen na haar dood. Hij vindt daarvoor een wondermooie toon, tussen respect en bewondering, tussen commentaar en mededogen. Een inniger afscheid is nauwelijks denkbaar, voor beiden.

Moeder-zoon relatie; Verhalen
Informatief

WIERINGA, TOMMY

Dit zijn de namen

2012, 301 p.

Tommy Wieringa (1967) kiest niet de gemakkelijkste weg. Hij borduurt niet voort op het succes van 'Joe Speedboot', maar zoekt een eigen weg, vol verdieping en vernieuwing. In een fictief Russisch stadje aan de rand van de steppe tobt een politiecommissaris met zijn identiteit. Een groep vluchtelingen komt na een barre tocht meer dood dan levend in het stadje aan. De lotgevallen van al deze stervelingen komen in een krimi-achtige setting bijeen. Het verhaal wordt fragmentarisch verteld en bouwt zich langzaam op, met toenemende spanning. Wieringa beheerst dat perfect. De parallellen met het Oude en Nieuwe Testament, de thema's van verlossing, offer, beloofde land, uitverkorenheid en de vele symbolische verwijzingen naar jodendom en andere religies moeten het verhaal een filosofische dimensie geven, die niet oninteressant, maar soms wat gewild is. Wieringa rijgt pareltjes van formuleringen aan met clichématiger taalgebruik en af en toe onhandigheden. Dit neemt niet weg dat dit boek leest als een detective en verre uitsteekt boven de middelmaat van de jongste literaire oogst.

Levenskunst

WIERINGA, TOMMY

De dood van Murat Idrissi

2017, 125 p.

Twee Marokkaans-Nederlandse jonge vrouwen raken tijdens een vakantie in Marokko zodanig in de knel dat ze zich gedwongen voelen een Marokkaanse jongen mee te nemen als verstekeling in hun auto. Als de veerboot arriveert in Spanje blijkt de jongen gestikt. De 'hosselaar' die de vrouwen zo ver had gekregen, neemt de benen, met het geld dat de verstekeling had betaald. Berooid en met een lijk in de achterbak trekken de meiden door het fraai beschreven desolate landschap. Een van de twee, bij wie de verteller vaak het perspectief legt, voelt zich schuldig, de ander is de schaamte voorbij maar redt hen daardoor uit de financiële moeilijkheden. Na het met de Libris-prijs bekroonde 'Dit zijn de namen' schreef Wieringa opnieuw een verhaal over migratie, gebaseerd op een waargebeurde geschiedenis. Stilistisch is dit een imponerend werkstuk, dat zowel gaat over wanhopigen die vluchten naar Europa als over het gevoel tussen twee werelden in te zitten, waarmee Marokkaanse jongeren in Nederland vaak kampen. Dat is eigenlijk wat veel voor een novelle, maar beeldend en schrijnend is het wel.

Psychologisch verhaal

WIERINGA, TOMMY

De heilige Rita

2017, 285 p.

Melancholische en nostalgische roman over de zachttaardige vijftiger Paul, handelaar in militaria, die al zijn hele leven met zijn nuchtere vader Alois in een boerderij aan de Duitse grens woont. Zijn moeder ging er vandoor met een aangewaaide Rus toen Paul nog jong was. Een gebeurtenis die impact heeft op alles wat daarna komt. Het dorp waar hij woont, raakt langzaam uitgestorven, alleen de Chinees, de Happytaria en de ouderwetse kruidenierszaak van zijn beste vriend Hedwiges zijn over. De auteur (1967) weet de sfeer in het dorp uitstekend te treffen, evenals de vriendschap tussen beide mannen en de stille wanhoop ooit nog iets van hun leven te maken. Het verhaal is levendig, gedetailleerd en met compassie verteld. De tragikomische humor verzacht het realistische beeld van een leven dat veel vijftigplussers die opgroeiden in een klein (Oost-Nederlands) dorp zullen herkennen. Een hoogtepunt in het oeuvre van de auteur.

WIERINGA, TOMMY

Joe Speedboot

(2005), 2011, 315 p.

Fransje Hermans, de verteller van het verhaal, is na een ongeluk invalide geraakt en heeft voorgoed zijn spraakvermogen verloren. Hij is de zelfbenoemde chroniqueur van het dorp Lomark. Zijn fascinatie voor de nieuweling Joe Speedboot is grenzeloos. Joe Speetboot is een jongen die zijn eigen naam gekozen heeft en op zijn vijftiende al bommenlegger, vliegtuigbouwer en bewegingsfilosoof is. Nog andere nieuwkomers verstoren de natuurlijke orde van het dorp. Liefdesgeschiedenissen doen zich gelden, er is jaloezie onder vrienden, uitersten worden verkend en onder leiding van Joe Speedboot ontwikkelt Fransje zich tot een vooraanstaand armworstelaar. 'Joe Speedboot' is een roman over liefde en rivaliteit, over een verlosser zonder belofte en een heroïsche odyssee. Wieringa's roman 'Alles over Tristan' werd genomineerd voor de longlist van de Ako literatuurprijs en won de Halewijnprijs 2002.

Schrijvers, Lichamelijk gehandicapt

WILLIAMS, JOHN

Augustus

Amerikaans, (1972), 2014, 430 p.

De romans van John Williams (1922-1994) worden opnieuw uitgebracht en dit zorgt in Nederland en daarbuiten voor hoogstaand leesplezier. Na 'Stoner' (2012) en 'Butcher's Crossing' (2013) is de heruitgave van 'Augustus' wederom een literaire sensatie. Williams schetst een intens en intiem portret van de grootste keizer die het Romeinse Rijk heeft gehad. Tegelijk brengt hij een tijdperk tot leven waarin Rome in een dynamiek van intriges en expansie een enorme sprong voorwaarts maakte. Het verhaal wordt door een hele reeks tijdgenoten verteld in brieven en (dag)boekfragmenten. Het knappe daarbij is dat Williams de verhaallijn naadloos door de diverse bijdragen heen loodst. Augustus was de beoogde opvolger van Julius Caesar, maar toen Caesar werd vermoord verkeerde het Romeinse Rijk in een staat van burgeroorlog. Met hulp van drie vrienden en snel wijs geworden weet de 19-jarige Augustus de machtsintriges te beteugelen en Rome op te stuwen naar grote hoogte. Maar Augustus' succes heeft een tragische schaduwzijde, die Williams op een prachtige manier in de plot uitwerkt.

C. Julius Caesar Octavianus Augustus (Romeins keizer)

Historisch verhaal

WILLIAMS, JOHN

Butcher's crossing

Amerikaans, (1960), 2013, 334 p.

'Stoner' was de literaire sensatie van het afgelopen jaar. De liefhebbers zullen blij verrast zijn door deze uitgave van een eerdere roman uit 1960 van de Amerikaanse schrijver (1922-1994). De stijl van Williams is wederom een genot om te lezen: sober, gedetailleerd en toch stuwend, met prachtige natuurbeschrijvingen en sublieme dialogen. Het verhaal, de tijd en de leefwereld zijn heel anders dan bij 'Stoner'. 'Stoner' speelt zich af in een academisch milieu en beslaat een heel mannenleven tijdens de 20e eeuw. 'Butcher's Crossing' speelt zich af in 1870 en beschrijft enkele maanden uit het leven van de twintiger Will Andrews, een verlegen domineeszoon die zijn hart volgt en op bizonjacht gaat in het ruige Westen. Stoner de intellectueel versus Will Andrews die onder extreme ontberingen volwassen wordt. 'Butcher's Crossing' is een avonturenverhaal dat je tot het eind in zijn greep houdt. Waar bij 'Stoner' reflectie en melancholie de boventoon voeren, zindert 'Butcher's Crossing' van levensdrift en een natuurlijke oerbeleving. Ook dat zal bij veel lezers een snaar raken!

Bizons, Verenigde Staten; 19e eeuw

WILLIAMS, JOHN

Stoner

Amerikaans, (1965), 2012, 218 p.

De Amerikaanse schrijver John Williams (1922-1994) was jarenlang schrijfdocent aan de universiteit van Denver. Voor zijn roman 'Augustus' kreeg hij de National Book Award, maar een groot publiek heeft hij nooit bereikt. Hij lijkt wat dat betreft op Richard Yates, wiens werk pas jaren na zijn dood een ware revival beleefde. Met Williams en zijn onlangs vertaalde roman 'Stoner' (uit 1965) zou wel eens hetzelfde kunnen gebeuren. Met een diepe psychologie en een door melancholie getemperd realisme vertelt hij het verhaal van Stoner, zoon van een arme boerenfamilie, die literatuurprofessor wordt. Deze doorstaat een ongelukkig huwelijk, ziet zijn dochter aan de drank gaan, vindt geluk in een onmogelijke relatie met een studente, maar wordt vlak voor zijn pensioen ziek en sterft. Op de universiteit gaat Stoner gebukt onder de intriges van een doortrapte collega, maar hij verliest zijn integriteit niet. Als een ware stoïcijn doorstaat hij alle ellende waardig. Voor zijn omgeving lijkt hij een kleurloze professor, maar voor de lezer wordt Stoner een held die je niet snel meer vergeet!

Academisch milieu, Mannenleven

WIND, FEMMETJE DE

Rivka

2015, 352 p.

Tragikomische, filmisch geschreven roman over de nawerking van de Holocaust in het leven van enkele Joodse Nederlanders. Op een dag in 1995 interviewt journalist Rivka Cohen de beroemde advocaat Daniel Rubinstein. Het is het begin van een complexe liefdesrelatie die lijdt onder de gevolgen van de Holocaust. Rivka's vader Isaac wist als jonge man aan zijn deportatie te ontkomen door uit de trein te springen en onder te duiken. Op het onderduikkadros ontmoet hij de 16-jarige Selly met haar baby Daniel. Daniel wordt bij pleegouders ondergebracht. Selly wordt alsnog weggevoerd. Na de oorlog duikt Selly weer op in het leven van Isaac, maar hij heeft zich inmiddels verloofd met de (latere) moeder van Rivka. Als tweedegeneratie oorlogsslachtoffers hebben Rivka en Daniel te kampen met een enorme bindingsangst. Samen reizen ze naar Tel Aviv om van Selly meer informatie te krijgen over hun afkomst. Ondanks de ernst van het thema valt er veel te lachen: Isaacs onhebbelijk gedrag sorteert door de onderkoelde beschrijving een hilarisch effect. Een geslaagd romandebuut. De auteur (1973) publiceerde eerder, als coauteur, 'Wat wil de vrouw?' en 'Wat wil de man?'.

Tweede generatie

Psychologisch verhaal

WINTER, LEON DE

Geronimo

2015, 361 p.

Spannende roman over de liquidatie (ja of nee) van de terrorist Bin Laden. Stel dat de overmeestering van Bin Laden (in mei 2011) nou eens niet zou zijn beëindigd met zijn liquidatie (door president Obama bevolen), maar met een door het Seals Team 6 opgezette ontvoering, waarbij een dubbelganger van Bin Laden in zee werd gedumpt en Bin Laden zelf in leven bleef om te worden uitgehoord? Stel dat dit complot zou uitlekken en geheime diensten er lucht van kregen. Wat zou dat losmaken? Een Joods-Amerikaanse veteraan en een Pakistaanse jongen die ervan droomt naar Amerika te emigreren worden meegesleurd in deze plot vol dreiging en geweld. Met zijn verbeeldingskracht en vertelgemak gaat De Winter niet onderuit in dit gedurfde wat-als-scenario; integendeel, in literaire vorm laat hij des te scherper zien hoe precair een mensenleven loopt in de botsing van ideologieën. Een mooi perspectief in dit wereldleed biedt de muziek van Bach die een Afghaans meisje doet hopen op een beter leven, een hoop die de Taliban haar op gruwelijke wijze proberen te ontnemen. Indrukwekkende roman.

Usama Bin Laden

WISEMAN, ELLEN MARIE

Olifantenmeisje

Amerikaans, (2017), 2018, 384 p.

De negenjarige Lilly, een albinomeisje, kijkt vanuit haar zolderkamer in Blackwood Manor naar een groot circus dat in de verte bezig is haar tenten op te slaan. Ze zit al zo lang ze zich kan herinneren opgesloten en is nog nooit buiten geweest. Onverwachts neemt haar moeder Lilly mee om haar te verkopen aan dit reizende gezelschap. De jaren gaan voorbij waarin Lilly werkt in de rariteiten show, als albino-waarzegster en bij de olifanten. De achttienjarige Julia is van huis weggelopen en verdient de kost met serveerwerk in een café. Op een dag benadert een privédetective haar om haar het testament van haar overleden ouders te overhandigen. Beurteilungen per hoofdstuk, en met een tijdsverschil van 25 jaar, ontspint zich het verhaal van deze twee jonge vrouwen, wier levens met elkaar verbonden blijken te zijn. De auteur verwerkt interessante informatie over het circusleven in de jaren 30/40, zonder dat het een opsomming van feiten wordt. Ook het harde leven met uitbuiting en onderdrukking komt aan bod. Goed doordachte verhaallijn en vlot leesbaar. Auteur schreef meerdere historisch gesitueerde romans.

WITHUIS, JOLANDE

Raadselvader

2018, 253 p.

De communistische heilsleer van een nieuwe samenleving drong persoonlijke gevoelens weg. Zo ook bij de begaafde Berry Withuis (1920-2009, vader van de schrijfster, redacteur van 'De Waarheid' en tevens schaker en schaakjournalist. Fascinerend beschrijft de schrijfster haar gelovig communistisch milieu, dat zij op afgewogen wijze tegen de achtergrond van de Koude Oorlog plaatst, waar affectieve relaties volledig overschaduwd werden door de hoge, onpersoonlijke idealen van het communisme. De schrijfster, een begaafd historica, heeft zich losgemaakt van haar milieu, maar nergens bezondigt zij zich aan wrok of rancune. Zij toont zich een mens en wetenschapster die vóór alles wil begrijpen, inzicht wil krijgen in het fenomeen van een totalitaire heilsleer die werkelijk niet de minsten in zijn ban wist te krijgen. Tegen deze achtergrond wil zij zich ook rekenschap geven van de vader-dochterverhouding. Een voorbeeldig geschreven en uiteindelijk ook een liefdevol boek. Met een katern afbeeldingen in kleur en zwart-wit, een bronnen-overzicht en een personenregister.

Vader-dochter-relatie, Berry Withuis; Biografieën

Informatief

YANAGIHARA, HANYA

Een klein leven

Engels, (2015), 2016, 751 p.

In New York worden vier jongens, begin twintig, vrienden voor het leven. Ze ontdekken hun seksuele geaardheid, werken aan hun carrière en het leven lijkt hen toe te lachen. Ondanks de nauwe band die ze met elkaar hebben, kan en wil Jude zijn geheimen niet met zijn vrienden delen. Hij slaagt er niet in zijn verleden te verwerken en het lijkt erop dat ontsnapping aan de demonen uit zijn jeugd onmogelijk is. De lezer wordt meegenomen naar een duistere wereld van kindermisbruik. Hij realiseert zich dat het onmogelijk is de wonden die ontstaan zijn door het misbruik te helen. Deze omvangrijke roman die van begin tot eind de lezer overweldigt, is shockerend maar ontroert ook door de onvoorwaardelijke vriendschappen. Dit is de tweede roman van de auteur (1975) en stond op de shortlist van de Man Booker Prize.

Homoseksuele mannen, Seksueel misbruik, Zelfverminking (mens), Mannenleven

Psychologisch verhaal

YOUSAFZAI, MALALA

Ik ben Malala

Engels, 2013, 227 p.

Het levensverhaal van Malala Yousafzai (1997), een Pakistaans meisje dat in oktober 2012 door een talibanstrijder in haar gezicht werd geschoten. Malala is geboren in een dorpje in de Swatvallei. In 2003 richt haar vader hier een school op. De taliban krijgt steeds meer invloed in het gebied en in 2004 is het klimaat al zo veranderd dat jongens en meisjes niet meer in één lokaal mogen zitten. Maar het wordt nog erger, er komen steeds meer verboden. Meisjes mogen niet meer naar school. Een vriend van haar vader die bij de BBC werkt, zoekt iemand die een dagboek wil bijhouden over het leven onder de taliban. Malala schrijft haar eerste stukje voor de website van de BBC begin 2009. Omdat ze opkomt voor het recht op onderwijs voor meisjes wordt er een aanslag op haar gepleegd. Hoewel zwaargewond, overleeft ze die wonderbaarlijk genoeg. Enkele dagen na de aanslag, de kogels zijn verwijderd, wordt ze naar Engeland overgevoerd voor verder specialistische behandeling. Malala blijft campagne voeren voor het recht op onderwijs voor alle kinderen. Op haar 16e verjaardag spreekt ze de VN toe. Met kaart van Pakistan, katern kleurenfoto's, verklarende woordenlijst en historisch overzicht. Indrukwekkend persoonlijk relaas van een moedig meisje dat inmiddels een icoon is.

Informatief

ZANTINGH, PETER

Na Mattias

2018, 200 p.

Na een roman over een zelfmoord ('Een uur en achttien minuten', 2011) en een over een psychose ('De eerste maandag van de maand', 2014) nu opnieuw een boek van de auteur (1983; muziekkenner en redacteur bij NRC) waarin een noodlottige gebeurtenis een cruciale rol speelt: de verdwijning en dood van de jonge Mattias, die samenwoonde met Amber, bij een boekingskantoor werkte en muziekgroepen begeleidde. In negen hoofdstukken treden tien personages op – met hun eigen wel en wee – die op een of andere manier iets – soms veel, soms bijna niets – met Mattias te maken hebben of hadden. Hun verhalen zijn met elkaar verbonden door terugkerende personages, liefhebberijen, thematiek en/of relaties. Het resultaat is een netwerk van verhalen rond de titelfiguur, geschreven in een directe, vlotte, gevarieerde en licht ironische stijl. Vooral de hoofdstukken 'Riet en Hendrik' (Mattias' grootouders), 'Nathan' en 'Kristianne' (Mattias' moeder) zijn uitschieters, evenals het slothoofdstuk 'Amber', waarin duidelijk wordt hoe Mattias aan zijn einde is gekomen. Fraai uitgegeven met voorin een foto van de auteur en achterin een 'playlist' die aansluit bij de hoofdstukken.

Rouwproces, Verdwijningen

Psychologisch verhaal

ZEE, SYTSE VAN DER

Potgieterlaan 7

(1997), 2018, 287 p.

Pikant is niet zozeer dat Sietze van der Zee een boek schrijft waarin hij onthult dat hij een kind van NSB-ouders is, onthullend mag heten dat deze informatie had kunnen verhinderen dat hij in 1988 hoofdredacteur van de verzetskrant Het Parool was geworden. Van der Zee heeft een familiekroniek geschreven, waaruit blijkt dat het hele gezin Van der Zee leefde in het teken van een ooit gemaakte foute keuze van zijn vader. Dat verhaal heeft een beklemmende werking, omdat nooit over de oorlog werd gesproken. Door het schrijven van dit boek heeft de schrijver zijn schaamte overwonnen. Als hij uiteindelijk de documenten in ontvangst neemt waaruit blijkt dat zijn ouders gecollaboreerd hebben en het advies krijgt deze papieren te vernietigen, antwoordt hij aan de desbetreffende ambtenaar: 'Maar ik kan er toch niets aan doen wat er toen is gebeurd? Ik was een kind, drie, vier, vijf jaar oud!'. Bevat een

'Laatste kanttekening' waarin de auteur ingaat op enkele reacties op de eerste druk van zijn boek.

NSB-Kinderen; Verhalen
Informatief

ZIJL, ANNEJET VAN DER

Anna

(2002), 2016, 478 p.

Na de dood van Annie M.G. Schmidt (1911-1995) is er aan de publicaties van en over haar geen einde gekomen. Nog steeds staan haar werk en haar persoon volop in de belangstelling. Hoe belangrijk haar rol was in het literaire en sociale leven in de tweede helft van de 20ste eeuw, blijkt sterk uit deze biografie. De persoonlijke geschiedenis van de schrijfster wordt hier op een boeiende wijze verbonden met haar werk en de tijd waarin zij leefde. Van der Zijl maakt daarbij gebruik van veel citaten uit recent teruggevonden correspondentie van Schmidt, uit interviews en het werk zelf. Het geheel leest als een smeuiige roman die met smaak, toewijding en oprechtheid is geschreven. Door de heldere stijl, de eenvoudige toon en de aansprekende anekdotes en voorbeelden van hoe Annie M.G. was, én door de wetenschappelijke precisie en integriteit is dit een boek voor een groot publiek én voor de professionele lezer.

Annie M.G. Schmidt; Biografieën
Informatief

ZIJL, ANNEJET VAN DER

De Amerikaanse prinses

2015, 278 p.

Allene Tew (1872-1955) was een bijzondere vrouw: de onderneemende Amerikaanse trouwde vijf keer, onder meer met de Duitse prins Henry Reuss. Dankzij haar huwelijken werd ze een van de rijkste vrouwen ter wereld. Ze had huizen in de Verenigde Staten en Frankrijk en ging om met beroemdheden als Winston Churchill en Dwight Eisenhower. Ze kreeg met veel tegenslag te kampen (zoals de vroegtijdige dood van haar drie kinderen), maar liet zich daardoor niet ontmoedigen. In de jaren dertig kwam ze via prins Bernhard in contact met het Nederlandse koningshuis en werd ze een van de peetouders van prinses Beatrix. Dit boek schetst Allene's 'wonderlijke levensverhaal' tegen de achtergrond van de tijd waarin ze leefde. Zoals we van de auteur gewend zijn, leest het zeer vlot.

Allene Tew; Biografieën
Informatief

ZOMEREN, KOOS VAN

Alptraum

2016, 190 p.

Een jaar na 'Alles is begonnen', dat in 2015 verscheen bij zijn vijftigjarig schrijversjubileum, komt Koos van Zomeren met een 'memoir' over Stanley, zijn dertienjarige borderterriër die in 2014 de dood vond na een val in een bergkloof in de Alpen. Dit boek is meer dan een monument voor de hond, het is de manier (en noodzaak) om de omstandigheden van het verlies (zoals de auteur het zelf noemt) een context te geven, een zinsverband dat de auteur nodig heeft om te kunnen leven. Wat treft in dit boek is de eerlijkheid waarmee Van Zomeren naar een taal zoekt om het verlies van zijn hond vorm te geven. In brieven en fragmenten vertelt hij hoe het ongeluk plaatsvond, hoe hij samen met zijn zoon nog geprobeerd heeft het leven van de hond te redden. Rouwend over Stanley, overlijdt Van Zomeren's vader; een thematische samenloop die het verhaal extra diepte geeft. Een zorgvuldig en prachtig geschreven boek dat niet alleen hondenliefhebbers zal aanspreken: het gaat over de impact van verlies, over het moeten leven met de dood. Met die 'Alptraum', die nachtmerrie krijgt iedereen te maken.

Rouwproces

ZUSAK, MARKUS

De boekendief

Engels, (2005), 2013, 565 p.

Nadat haar moeder waarschijnlijk is opgepakt vanwege communistische sympathieën, worden de Duitse Liesel Meminger (9) en haar broertje in 1939 in een pleeggezin geplaatst. Als Werner onderweg sterft, komt Liesel alleen aan in Molching bij München bij de oudere Hubermanns: de aardige anti-Nazi huisschilder Hans en zijn ontevreden vrouw Rosa. Hans leert Liesel lezen, waardoor boeken voor haar zo belangrijk worden dat ze ze soms steelt. Eind 1940 duikt de zoon van een joodse kennis van Hans bij hen onder en er groeit een band tussen Max en Liesel. Na een bombardement in 1943 is Liesel de enige in de straat die nog leeft. Ze gaat op zoek naar Max. De Australiër (1975), zoon van Duits-joodse emigranten, schreef eerder enkele bekroonde tierrromans. Deze goed vertaalde roman werd een internationaal succes. Het meeslepende verhaal vertelt niet alleen heel beeldend hoe de Tweede Wereldoorlog zich ontwikkelde, maar ook hoe groot de kracht van boeken/woorden kan zijn.

Lezen, Overleven, Duitsland; Wereldoorlog II
Oorlog en verzet

ZWAAN, JOSHA

Parnassia

2010, 349 p.

Debuutroman van Zwaan [1963]. De 4-jarige Rivka wordt in de oorlog bij een gereformeerd domineesgezin in het Zeeuws-Vlaamse Zaamslag ondergebracht. Ze groeit op als Anneke, haar ouders zijn bij het bombardement op Rotterdam omgekomen. Na de oorlog gaat ze niet terug naar haar vader en broer. Ze ontkent haar joodse afkomst en blijft Anneke. Toch trouwt ze met Joost, een joodse overlevende van de kampen. Haar ontkenning, zijn trauma's en het onvermogen tot communicatie maken hun huwelijk en gezinsleven kapot. De kinderen worden uit huis geplaatst en pas als Anneke dertig jaar later hoort dat Joost is overleden, bezoekt ze de begrafenis en ziet ze haar kinderen terug. Een stroom van herinneringen komt los. Haar dochter Sandra wil haar verhaal horen. Iedere week spreken ze af in strandpaviljoen Parnassia om te praten over het verleden. Pas op 70-jarige leeftijd kan Rivka/Anneke zich met haar joodse achtergrond verzoenen. Prachtige, in een mooie stijl geschreven roman over identiteitsverwisseling en onverwerkte trauma's. Verdient een groot lezerspubliek.

Trauma's, Identiteit

ZWAAN, JOSHA

Zeevonk

2013, 347 p.

Tweede roman van Zwaan [1963] die in 2010 succesvol debuteerde met 'Parnassia'. De thema's zijn wederom een verstoorde moeder/dochterverhouding, communicatieproblemen en onverwerkte oorlogstrauma's. De achtergrond wordt gevormd door de Japenkampen en het verloren Indië. Een jong meisje uit Hoorn emigreert naar Nieuw Zeeland om er een onbekende Nederlandse man te trouwen. Het huwelijk mislukt, Freya wordt verliefd op haar pianoleraar en is niet in staat om van haar kind te houden. Haar ontrouw komt uit en het jonge gezin keert in 1967 terug naar Nederland met de Achille Lauro (voorheen de Willem Ruys). De minnaar is echter ook aan boord en de echtgenoot besluit alleen met het kind terug te keren naar Nieuw Zeeland. De nieuwe relatie loopt stuk en Freya blijft alleen achter in Nederland, met haar moeder die mondjesmaat over het verleden begint te praten. Vanaf 1971 maakt ze cruises met de Achille Lauro en loopt haar leven synchroon met dat van het schip. De roman heeft een opvallende manier van perspectiefwisseling tussen hoofdpersonage en schip - bekend geworden door de kaping in 1985 en de brand en ondergang in 1994. Mooie mix van feiten en fictie voor een groot publiek.

ZWAGERMAN, JOOST

De buitenvrouw

(1994), 2015, 235 p.

Na het verfilmd 'Vals licht' (1991) was dit Zwagermans vierde roman. Een geëngageerde roman over de gelukkig getrouwde leraar Nederlands Theo Altena, die een heimelijke verhouding begint met zijn Surinaamse gymnastiek-collega, Iris Pompier (zijn 'buitenvrouw' zoals dat in het Surinaams-Nederlands heet). Pas door deze verhouding raakt hij geobsedeerd door discriminatie en alledaags racisme, wat onttaardt in een soort positieve xenofobie. Thema's als erotiek en doodsdrijf vormen een belangrijk onderdeel in dit verslag van modern Hollands leven, een specialiteit van de schrijver (1963). Mooi is ook het levensechte beeld dat hier geschetst wordt van het onderwijs in de jaren negentig. Een uiterst toegankelijke roman.

Racisme, Overspel, Schoolleven

Rassenvraagstuk

ZWEIG, STEFANIE

Het huis in de Rotschildstraat

Duits, (2007), 2014, 461 p.

Historische roman over een Duits-joodse familie in Frankfurt, begin 20e eeuw. Het gezin van een textiel-handelaar leeft in welstand tot de Eerste Wereldoorlog. Het is ook een periode van verwoede assimilatie. Na de dood van de oudste zoon keert men terug naar de traditionele Joodse leefwijze. Hierover vertelt het eerste gedeelte van deze boeiende roman (1900-1916/17). In het tweede gedeelte staat de volgende generatie, deels al volwassen, centraal, maar ook hun Duitse kokkin. Opnieuw tot welstand geraakt worden zij geconfronteerd met het opkomend nazisme (1926-1937). Soms hartverscheurend worden details van hun leven in deze sociaal-politieke omstandigheden beschreven. Ook de couleur locale van Frankfurt is goed getekend. De Duits-joodse schrijfster (1932), journalist en filmcriticus, debuteerde in 1980 met een jeugdboek. Later publiceerde ze een tweedelige autobiografische roman over haar jeugd in Duitsland en de tijd in Kenya, waarheen zij met haar ouders in 1938 vluchtte (ook verfilmd). In het najaar verschijnt een vervolg op deze meeslepende roman.

Familie, Historisch verhaal

ZWEIG, STEFANIE

Nergens in Afrika

Duits, (1995), 2011, 350 p.

Onder de vele boeken die over Afrika zijn verschenen neemt dit boek een bijzondere plaats in. Het is het bijna autobiografische verhaal van een joodse vrouw die in Nazi Duitsland geboren, in 1938 naar Kenia vertrekt en daar de oorlogsjaren verblijft. Haar vader, ooit advocaat, moet genoegen nemen met eenvoudig werk. Hij wordt gearresteerd door de Britten die in hem - o ironie - een Duitser en dus een vijand zien. Dit boek gaat over een minderheid in de blanke gemeenschap in Afrika: historisch correct en toch absurd. De onderlinge relaties, de spanningen, de discriminatie, en door alles heen de Afrikanen en vooral Owuer, de huisbediende. Met zijn Afrikaanse wijsheid, humor en gevoel voor symboliek, voegt hij iets waardevols toe aan dit uiterst boeiende relaas. Een uitermate eerlijk en ook menselijk boek, dat een grote lezerskring verdient.

Kenia